

מבחר עירונים

וילך
שנת תשפ"ב

ר"ת	בעלזא	מוצ"ש	ער"ש	
08:07	07:45	07:27	06:16	ירושלים
08:05	07:43	07:29	06:31	בני ברק
08:07	07:45	07:29	06:23	חיפה
08:05	07:43	07:30	06:32	אשדוד
08:07	07:45	07:28	06:15	בית שמש
08:06	07:44	07:29	06:33	קרית גת
08:07	07:45	07:28	06:25	נוף הגליל

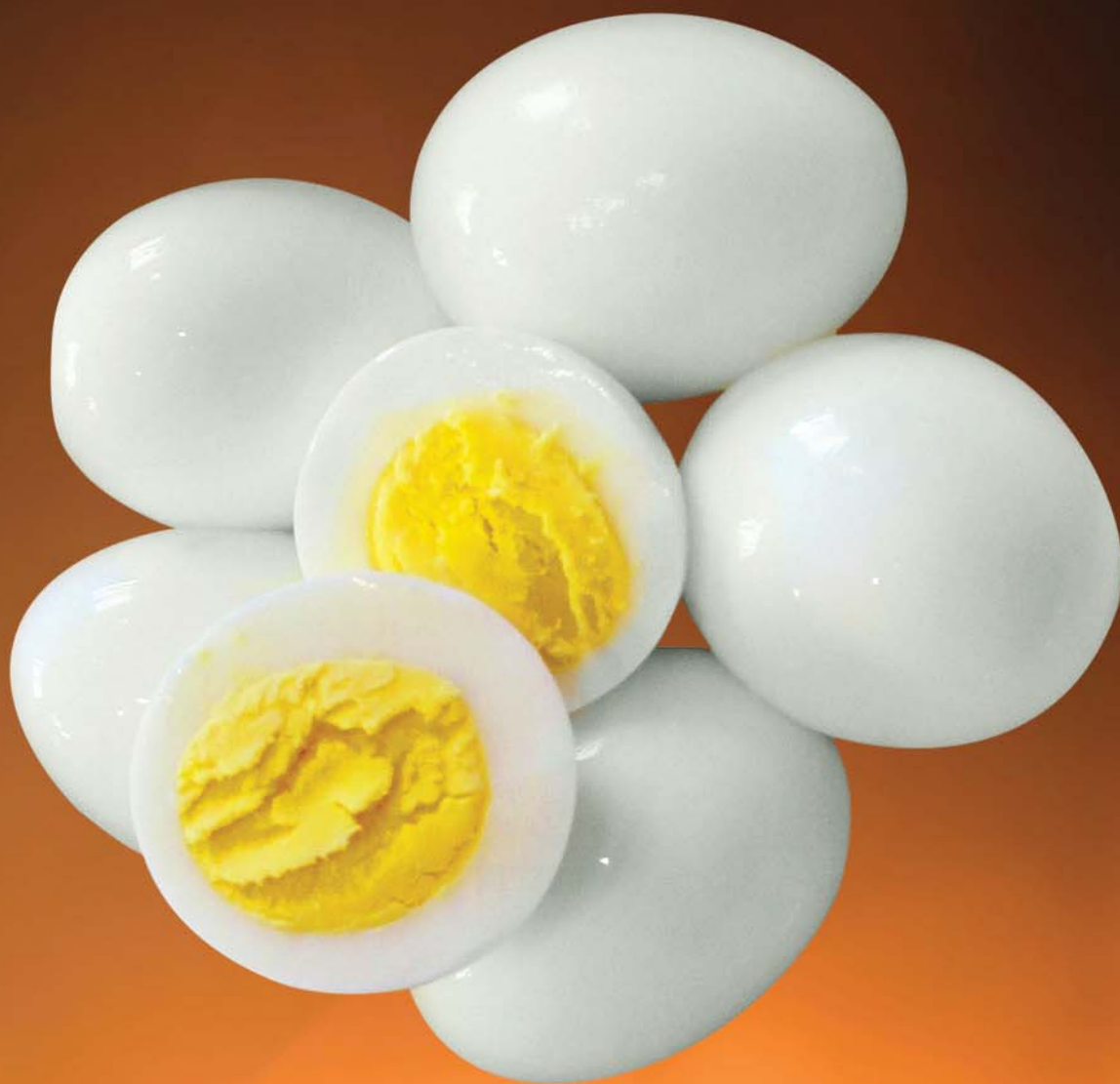
להרשמה
לקבלת החוברת
במייל, מידי שבוע.
**לחצו
כאן**

כסדרפס ואירות נפגשים...

רח' אהלי יוסף 5, ירושלים 📍 שעות פתיחה: א.ה. 19-10 רצוף, יום שישי 12-10
טל. 02-5337722 | פקס. 02-5383018 ✉️ g5337722@gmail.com

מאטרופוט
דפוס דיגיטלי מהיר ומקצועי

ביצה קשה?

עדיין לא למדת אף פעם מסכת 'ביצה'?
לא תאמין עד כמה היא קלה וטעימה

ביום חמישי כ"ה אלול

מתחילים מסכת ביצה במסגרת לימוד הדף היומי
הצטרף גם אתה לרבבות לומדי הדף היומי!

שבת טיש

מתוך סדרת ספרי "שבת טיש"

ספורים ואגדות * פנינים ופרפראות * מדות והליכות

פנינים

וילך משה (לא, א) - לאן הלך? הלך מעולם ועד עולם עד פתרא עלאה קדישא, כי תבת ילך נוטריקון פתח יתנו לך, והחיה את ישראל בקבלת פתח מלכות ה' יתברך. (יודעי בינה)

ברמאה ועשרים שנה אנכי היום (לא, ב) - האור החיים הקדוש תמה, כיצד ידע משה כי מלאו ימיו, והלא אמרו חז"ל שאין מודיעים לאדם מתי ימות? אלא שחז"ל דרשו בחליו, משה מן התורה מננו? שנאמר בשנים הוא בשר והיו ימיו מאה ועשרים שנה, בשנים בגימטריה משי"ה. וכיון שידע משה למוד זה, ידע שיכלו ימיו כשהוא בן מאה ועשרים. (גבעת שאול)

הן קרבו ימיה למות (לא, יד) - כאן רמז הקב"ה למשה על מקום מנוחתו, שכן תבת ה' נוטריקון הר נב, ורמז לו ששם הוא מזמן לקבורה מששת ימי בראשית. (מזמרת הארץ)

ועתה כתבו לכם את השירה הזאת (לא, ט) - בגימטריה עם התבות מצוה על כל אחד מישראל לכתב לו ספר תורה, כפי שדרשו חז"ל את המצוה מפסוק זה. (פרפראות לחכמה)

ושמתם אתו מצד ארון בריתיה (לא, כו) - רשי"י מביא את מחלקת חז"ל אם ספר התורה הנח על דף מחוץ לארון, או בארון בצד הלוחות. ורמז יש כאן לדברי הקדמונים, שתקון עברות קשות הוא בפ"ד תעניות. אלא שהדורות האחרונים נחלשו והתקון הוא בלמוד ד"ה גמרא כנגד פ"ד תעניות. ושתי השיטות הללו מתבארים במחלקת זו, יש אומרים ד"ה היה בולט מן הארון מבחוץ, דהינו בדרך של פ"ד תעניות שהיא פעולה חיצונית לתורה, ויש אומרים בתוך הארון היה, דהינו על-ידי למוד ד"ה גמרא בתורה עצמה. (מהר"ד מבעלזא)

כי ידעתי אחרי מותי (לא, כט) - מפרש רשי"י, שלא חטא בימי יהושע, מפני שתלמידו של אדם חביב גגופו, וכך זמן שיהושע חי היה משה פאלו חי. ורמז לזה פתבות כי ידעתי אחרי מותי בגימטריה מכאן למד זה, תלמידו של אדם חביב גגופו. (תולדות אברהם יצחק)

וכן קרמו הדבר פתבות אחרי מותי, שהן נוטריקון אחרי מות תלמידי יהושע. (זר הצבי)

ספורים בפרשה

וילך משה וידבר את הדברים האלה אל-כל-ישראל (לא, א)

חסיד אחד הגיע לרבי אשר ישעיה מרופשיץ, ושהה בצלו במשך תקופה מסוימת, אך לא זכה לשמע דברי תורה מפיו. למחרת השכים לפתחו של הרבי, באשר בלבו הפונה לבקש ממנו דרך בעבודת ה', והנה הוא רואה את הרבי מהלך אנה ואנה כשהוא תפוס בשרעפיו. וכשראה אותו, פנה אליו ואמר: "פרשת וילך פותחת בפסוק וילך משה וידבר את-הדברים האלה אל-כל-ישראל. ולכאורה עולה התמיהה, וכי הלך משה מאהל לאהל והשמיע לכל-ישראל את דבר ה'?" והרי בודאי לא יתכן כן. אלא באור הפתוח הוא, שמשה הלך בביתו ובאהלו פשהו דבוק בבוראו, ועל-ידי זה עלה בגדו להשמיע את דבר ה' על בני ישראל, ולהחזיר בהם הרהורי תשובה ומעשים טובים. והיו הדברים כנבואה לבקשת האישי.

ועתה כתבו לכם את השירה הזאת (לא, ט)

מצוה זו של פתיבת ספר-תורה, היא האחרונה מתרי"ג המצוות. והיה רבי ברוך שמעון שניאורסון מטשביץ אומר: "למה אמרה תורה בלשון 'ועתה', שהוא לשון צווי וזרוז? מפני שבאשר משתוקק האדם לקיים מצוה זו של פתיבת ספר-תורה, בא אליו היצר הרע ומרפה ידיו. מזה לך לקיים מצוה זו? וכי כבר קיימת את כל תרי"ג המצוות, שאתה נחפו לקיים את האחרונה שבהן? והוא מפתה אותו 'הנח מצוה זו לעת זקנותך, אחר שתקיים את שאר המצוות. ולכן אמרה תורה 'ועתה כתבו לכם', אל תטה אגידה לעצת היצר, אלא הזדרו עתה לקיים את המצוה, כי אין מקדם ומאחר בתורה..."

ויצו את-יהושע ברניו ויאמר חזק ואמץ (לא, כג)

אחד מתלמידי המבוקים של רבי חיים מוולוז'ין, היה רבי יוסף פינוד מסלוצק, שנחשב לאחד מגאוני הדור. כשהגיע זמנו להפדה, נכנס לרבו כדי לקבל ממנו עצות והדרכות בהנהגה, ובשיחתם הציג בפניו רבי חיים קשיה חמורה במסכת חליו ותרצה בתרוץ קולע ומפליא. עברה תקופה, ובהרף שנת תקפ"ט, בהיות רבי יוסף בן שלשים ושלוש שנה בלבד, הגיעה אליו משלחת נכבדה מהעיר סלוצק, ובאמתחתם כתב רבנות בעירם הנודעת. בין חברי המשלחת היו תלמידי-חכמים מפלגים, וכיון שבקשו להעמיד את הרב הנבחר כבור המבין כדי לתהות על-קנקנו, הציגו בפניו את הקשיה הסובכה אותה הציג בפניו רבו רבי חיים מוולוז'ין, וספרו לו כי למדני סלוצק מתחבטים רבות בקשיה זו. על-אחר השיב להם רבי יוסף את התרוץ המוכן עמו, וחברי המשלחת נפעמו לשמע התרוץ הקולע ומיד הגישו לו את כתב-הרבנות לסלוצק, בה שמע עד פטירתו. ותלמיד נוסף היה לו לרבי חיים מוולוז'ין, ושמו רבי אליהו רגולר מקליש. הלה התמנה לרב בעיר שאט הסמוכה לקידאן שבליטא, ואף הוא בא לרבו כדי לקבל ממנו עצות והדרכות בהנהגת הקהלה. בטרם צאתו, תחב רבי חיים לידו פנקס קטן, ואמר לו: "כדאי שתעין בדפים אלו, כי רב צריך להיות מוכן בידיעות הללו". ביציאתו ראה רבי אליהו, כי גדו לוח שנה קטן ופשוט והשתומם על-הדבר. השבת הראשונה למנויו, היתה שבת מקריבים, ועם בניסתו לבית-הכנסת נשאל הרב בקול על מולד החדש הבא. תשובתו היתה מוכנה בפיו הודות ללוח שקבל מרבו, וקרנו גבהה בעיני ההמונים.

היה היה

הן קרבו ימיה למות

לא לחנם זכתה העיר וילנא לכינוי המיוחד "ירושלים דליטא", שכן עיר ואם היתה בישוראל, ושכנו בה גדולי עולם וגאונים ארץ. בדור שלאחר פטירת הגר"א מוילנא, במקביל לקול התורה שנשא בעז בתי מדרשיה הרבים של וילנא, החלה להוצר גם חבורה של יהודים הנגועים בהשפלה, אלו אשר הציצו ונפגעו, ושקרו על-התורה והמצוות למחצה לשליש ולרביע בלבד. אחד מראשי החבורה, היה סופר בשם מרדכי אהרן גינצבורג, שלמראית-עין היה נראה פיהודי אדוק המקפיד על קלה בבחמורה, אלא שלאמתו של דבר היה מלא בארס ושנאה כלפי מסרת ישראל הצרופה, והיה מערב בפעולות שונות שחרשו המשפילים כנגד הקהלה היהודית הותיקה והמסורתית בוילנא ובליטא בלה. בין היתר, עשה מעשה נזוי בכך ששלח אגרת לשלטונות הרוסיים בבקשה מהם לאסור על היהודים להמשיך וללבוש את בגדיהם כמנהגם, יסד בית ספר 'מתקן' במטרה להחדיר את רוח ההשכלה בקרב ילדי ישראל, וחבר שורה של ספרים וחבורי השכלה, שפלו כל חלקה טובה.

בראשיתה של שנת תר"ז, כשהוא כבן חמשים שנה בלבד, נפטר המשפיל גינצבורג, למגנת לב בני חבורתו. כיון שהמנוח היה מקרב למלכות ואישיות צבורית מברת, נאלצו גם ראשי הקהל שהסתייגו מדרךיו ומשיטותיו הפסולות להשתתף בלויתו. באותם ימים, בהן בוילנא מגיד מישרים בשם ר' זאב וולף, שנודע כנזאם פחסד עליון, ודרשותיו היו חודרות ללבבות השומעים ועושות פרי נהוג היה, שבכל לילה של איש נכבד, היה המגיד נושא דברי פבושין ומוסר ומפליג בשבחי המנוח. הפעם קש המגיד הוילנאי את עצמו במצור. שכן פטור בלא כלום אי-אפשר, לאחר דרישתם של משפילי העיר להספיד את-יקירם, אולם מאידך - מה אפשר לומר על המנוח, שהרחיק לכת במעשיו הפסולים והוציא עצמו מן-ההכלל? ישב המגיד על המדוכה ומצא עצה מבריקה וגאוונית.

עם תחלת הליוה, נעמד המגיד דמתא, והחל בדברי ההספד: "מורי ורבותי! הנביא ישעיה מקונן ואומר 'הצדיק אבד ואין איש שם על-לב וגו', ביימנו הרעה נאסף הצדיק". התדהמה על הפתיחה המרעישת, היתה מרגשת משני צדי הקהל. המשפילים חככו את ידיהם בהנאה, "לא פחות ולא יותר מאשר התאר 'צדיק' על המנוח". ומאידך, עמדו שומרי התורה ויראי ה' שבוילנא, והביטו על המגיד במבט משתומם. אולם עד מהרה התהפכה הקערה על-פיה. המגיד המשיך בקול בוכים: "ולא צדיק אחד אבד בשנה זו, אלא כמה וכמה צדיקים נסתלקו מאתנו בעונותינו הרבים, ואין איש שם על-לב". וכאן החל לפרט את גאוני הדור שנסתלקו במהלך השנה שחלפה, מקרוב ומרחוק, והחל להפליג בשבחם והאריך במעלתם, כשדמעות זולגות על-לחייו. ולבסוף, הוסיף בהבלעה: "והנה התוסף לנו פאן עוד 'בר-מנו' אחד, שהתגורר כאן בוילנא בסמוך אלינו, וככלם בודאי יודעים מי היה האיש ומה מעשיו, ואין לי מה להוסיף על-פה. וכל זאת למה בא עלינו? מפני הרעה נאסף הצדיק, ואין רעה אלא מינות וכפירה שפשו בעירנו, ולא לחנם אפוא נסתלקו הצדיקים מאתנו".

הנאום העקצני הזה גלים בקרב המלוים, והיה מכה נצחת למשפילי וילנא. הלכו רחוק מזעם ולא ידעו היכן לקבר את עצמם מבושה, אך נאלצו לבלע את זעמם בלבם. אחד מראשי החבורה, היה משפיל נודע שכנה את-עצמו בשם 'אד"ם הכהן', והלה לא יכול היה להשאר חיב. הוא נגש אל המגיד רבי זאב, ואמר: "מחזיק אני טובה לך, שבזכות הספדך התישבה לי שאלה בספר שמואל במלחמת שאול ויהונתן. תחלה נאמר 'והנה איש בא מן-המחנה', ולאחר מכן נאמר 'ויאמר דוד אל-הנער המגיד לו'. ותמוה היה לי, מדוע נקרא תחלה איש ולבסוף נער? אלא שבזכותך קבלתי תרוץ הולם לך. אותו מגיד, בא לספר לך על האסון שארע במלחמה ועל גפילת שאול ויהונתן, אלא שכמוך אף הוא עשה את העקר לטפל, ואת הטפל לעקר. שכן בא לספר אשר-נס העם מן-המלחמה, וגם הרבה נפל מן-העם וימתו, וגם שאול ויהונתן בנו מתו, בזמן שהיה לו לספר תחלה על מות המלך ובנו. ועל-כך אר-אפשר לכנות מגיד טפש כזה, אלא בתאר 'נער'..."

מספר אנשים עמדו סביב המגיד ובו-שיחו, ועוד בטרם הספיק רבי זאב להשיב לאותו סכל באולתו, בקש אחד הנוכחים את רשות הדבור. היה זה רבי חייא דנציג, בנו של רבי אברהם דנציג המזכיר של "חיי-אדם", שפנתה בספור: "מעשה באחד הסוחרים העשירים כאן בוילנא, שהכניס את-בנו לחפה, והבדדן הידוע ר' יצחק מסמורגון השתתף בה והראה את כחו הגדול בתריות חרוזים וצורפי גימטריאות. אחד האורחים היה סוחר עשיר מקניינסבורג שבגרמניה, וכאשר הלה השיא את-בתו לאחר תקופה, הזמין אף הוא את הבדדן כדי לשמח את האורחים בחתונה. אלא שהפעם לא עלתה מלאכתו של זה יפה, ולאחר כשנינות שוא חדל מדבוריו. תמה המתן בפינו על פשלונו, והבדדן הסביר. 'אין פחי יפה אלא בחתנים וכלות בעלי שמות מקרים כמסרת אבותינו. בהם אני רגיל ונסייני רב בחשובי הגימטריה וחריות השמות. אולם בחתנה כזו, ששם החתן 'הינריך', שם הפלה 'קרטרוד', ושמות המחתנים הם 'איגנץ' ו'מוריץ', 'ברטה' ו'מרתה', איני מוצא ידי ורגלי... ואף המגיד שלנו, רגיל הוא תמיד בהספדים על רבנים וגאונים, יהודים יראים ושלמים. אך בהספדך של משפילים כמו המנוח של היום, אין הוא בקי". "ובטוח אני", סיים רבי חייא את תשובתו בשנינות, "כי כאשר תרבינה לוייתיהם של המשפילים, תעלה המלאכה ביד המגיד יפה-יפה..."

מאורות

רבי **אורי מסטרליסק** ז"ל
ליום ההוללה כ"ג באבול תקפ"ו

מגדולי צדיקי דורו, תלמיד הרבי ר' אלימלך מליז'נסק ורבי שלמה מקרלין, ומבנה 'השרף' על-שם מעלתו והנהגתו מעל הטבע. נערץ כפי גדולי דורו שהפליגו בשבחו. המגיד ממזריטש אמר עליו שהוא קדוש מרחם, 'הסבא' קדישא מרוזין אמר עליו שהוא יד ימינו של משיח, וה'שר שלום' מבול אמר עליו שמימות אחיה השילוני לא היה מי שיביר בנשמות ישראל כמוהו. והנה בעל רוח הקדש לאמתה. גדול היה בכח התפלה, וכאשר בא פעם אליו אדם אחד ובקש שיתפלל בעדו כיון שביתו ריקם ועולליו שאלו לחם, תמה ושאל: "ומדוע אינך מתפלל בעצמך?" וכאשר הלה טען כי לבו שבור ואין הוא מסוגל להתפלל, אמר: "מי אמר שעליך להתפלל דוקא בלב שבור?" בצעירותו, סבל ממחסור גדול, וכשנולד בנו רבי שלמה, כבד בסנדקאות את הנגיד רבי לוי מומלס, יגיסו של 'החזקה' מקרלין, והלה השתומם על דלותו. וכששאלו על פרנסתו אמר שהוא מתפרנס משני "כי" שיש עמו. לתמו חשב הנגיד, כי בנותו לשתי 'קוד' - פרה בלשון אשכנז, ושלח למחרת לרמש מביתו חלב, אלא שהתברר כי בנותו היתה על הפסוק "כירבו ישמח לבנו, כי בשם קדשו כטונו" ... ענותנותו היתה להפליא, ופעם התבטא: "יודע אני שהנני עפר ואפר, יודע אני שהקפ"ה גדול ונורא, אבל מפחד אני שבאשר אבוא לעולם שכלו אמת, יתברר לי שהקפ"ה גדול משדעתי, ואני קטן מששערת, נמצא שלא הייתי אלא דל נאה..."

יוסיף דעת

על הפסוק שבפרשה "לקח את ספר התורה הזה", דרשו חז"ל, שביים מותו כתב משה י"ב ספרי תורה לי"ב שבטים והוסיף עליהם ספר י"ג אותו ציוה להניח בארון ברית ה' ועל התמימה כצד עלה בידו של משה שהיה בן 120 שנה, לכתוב ביום אחד י"ג ספרי תורה, כבר השיב החת"ם סופר בשם השל"ה הקדוש, שעשה כן בהשבעת הקולמוס, שהרי נפטר בשבת ולא ייתכן שכתב בשבת אלא בדרך זו, שאינה כתיבה רגילה אלא כתיבה נסית המתורה בשבת. מתי השבעת הקולמוס? ובכן, הכוונה לכתובה על טבעית, הקשורה למחשבתו של האדם והיא כותבת ממהירות למעלה מדרך הטבע. לפי האגדה, כך כתבו כמה מגדולי ישראל את חיבוריהם הרבים, כגון הבן איש חי, הש"ך (כעדות החיד"א עליו "שהיה יודע שם המציאה ושם הכתיבה, ובשעה מועתת היה כותב כמה שהיה רוצה", ואף על החיד"א עצמו אמרו זאת שהעתיק ספרים רבים במהירות). הנבי יששכר (שאחר פטירתו בגיל נ"ח, מצאו בביתו גיליונות וכתבים 'עד תקרת הבית', והיה כותב גם בשעה שהיו מורבים אליו), הרד"ל, האדמו"ר האמצעי מליובאוויטש (עליו העידו, שכאשר כתב גיליונות גדולים והגיע לשררה החמישים, עדיין היו השרות והאשונות לחות מהדיו), רבי רפאל משה אלבא ממורוקו (שחיבר שיר מליצני על הקולמוס), ועוד. על הרד"ל מספרים, שנמצא בכתיביו במגילת סתרים סדר השבעת הקולמוס, והעיד עליו תלמידו מו"ל ספריו: "כח מהירות הכתיבה אשר חננו ה' יתברך, היה מפליא עיני כל רואיו, ועיני ראו וכן תמהו, בהביאי אליו שבעה חיבורים גדולים ונלאים מכתיביו להעתיקם למענו ז"ל, שהיה תופס בסקריה אחת עד כחצי עמוד מהם, וכחרף עין היה מעתיקם ומבלי שום חשיבוש". לעומת זאת, אמר רבי נתן מברסלב בסוף ימיו: "אומרים על הרב הש"ך שהיתה עלו השבעת הקולמוס בכתיבתו את פירושו על השולחן ערוך וספריו, אני היה לי השבעת הקולמוס, אולם הספקתי לכתוב כל-כך הרבה מחמת שמרתי את המון".

ועתה כתבו לכם את השירה הזאת

המצוה האחרונה המשלימה את תרונת המצות, היא מצות כתיבת ספר התורה כנאמר כאן. ואף משה רבנו השלים מצוה זו במוחו, וכפי שכתב החת"ם סופר שבכך מלאו ימיו ושנותיו ונתקנו תקון גמור. אחד מספרי התורה המיחסיים בעולם החסידות, היה ספר התורה מהדר שכתב בידי רבי משה סופר מפשוורטס בעבור 'החווה' מלפלין, עמו הסתופף יחד בצל הרבי ר' אלימלך מליז'נסק. 'החווה' החשיב מאד את ספר התורה שלו, והוא לא משמנו כל-ימיו, ואף באשר היה נוסע בדרךים היה נוטל אותו עמו. ומדי יום ששי ערב שבת, היה קורא בו את פרשת השבוע. מדי שנה, בליל יום-הכפורים, היה 'החווה' עומד עם ספר התורה בידו, ואומר בלשון של תחנונים: "רבנו של עולם! אין אנו אומרים בלשון הבטחה שנשפר וניטיב את דרכינו, כי יראים אנו משבועה בנקיטת חפץ. אלא אנו אומרים זאת בלשון תפלה, שתסיע לנו לשפר מעשינו ולהתקרב אליך בתשובה."

יום אחד, הגיע ללפלין סופר סת"ם ממחה, ששמו נודע לפניו כאחד שכל גסח המקרא נהיר לפניו ב'אשר', ומעיניו החדות לא נעלמה שום שגיאה. אפנתו היתה בה נדירה ומיוחדת, עד שבשעה שגיה עומד בבית הכנסת בשעת הגבהת התורה ומביט באותיותיה, היה סוקר במעוף-עין את הנכתב, וכמעט מדי פעם היו מזדקרות לפניו טעויות, וכדי בדין וקצף. עם הגיעו ללפלין, הודיע לו 'החווה' במפגיע, כי הוא אוסר עליו בתקף להגיה את ספר התורה שלו, והלה קבל את-הדין במרתירות. הגיעה השבת הקרובה, ואותו מגיה המתין בסבלנות לשעת-הכשר. באותה שבת קראו בתחלת פרשת במדבר, ובמלך קריאת התורה, פסה המגיה את ראשו בטלית והצליח להתקרב בצעמד מאחורי הקורא. הספיק לו מבט קצר אחד בספר התורה שלפניו, ולפתע נדחמו בלם לשמע חבטה אדירה על בימת בית-הכנסת, וקריאתו הרמה של המגיה הדהדה בפיכל: "ספר-התורה פסול לחלוטין!" הם השלך בקהל, הקורא הפסיק את קריאתו, וגם 'החווה' עצמו המתין למוצא פיו של המגיה. "היכן הטעות?" שאלוהו, אולם הוא מלא פיו מים, והסכים רק להצביע על העמוד שבו יש לחפש. המקחים שבקהל, שגם הם לא היו קוטלי קנים, נסו את-יבם במציאת השגיאה, אולם לשוא. החלו בלם להפציר במגיה בנלות את מקום הטעות, והוא 'התרפף' מעט ואמר: "הטעות מופיעה בחציו התחתון של העמוד". אולם גם תשובה זו לא הועילה, והמחפשים נעלו חרס בידם. לא נותרה בידו הבררה, והמגיה הראה להם במחיר את הטעות שנפלה בספר התורה: "ראו נא, כי בפסוק 'שנים ועשרים אלה שלשה ושבעים ומאתים', כתוב בטעות 'שלשה ושבעה'. ובינו נא זאת, כפה נכרת הטעות ועולה מאליה. שכן אלו היה נאמר שלשה ושבעה, היה די לומר עשרה, שכן שלשה ועוד שבעה הרי הם עשרה..." 'החווה' נגש אף הוא להביט בספר-התורה, ולאחר שראה כי צדקו דברי המגיה, גאנח ואמר בהשלמה: "ומה אעשה, שנטל ממני אורי-תורה ונתנה למגיה זה..."

אולם קריאת התורה באותה שבת התעכבה זמן נכר. 'החווה' צוה להוציא ספר תורה אחר מארון-הקדש, ספר מהדר ומדיק בתכלית, אותו כתבו במתינות ובהקפדה במשך עשרים ושתיים שנה רצופות, וזה עתה הסתיימה כתיבתו, אך עדין לא קראו בו מעולם. "ספר-התורה זה", אמר 'החווה' למגיה, "נכתב בידי שני סופרים מקחים. אחד ישב על-הכתב עצמו, ואחד היה משלים בו רק את שמות הקדש בכונה ובטרה". נטל המגיה הממחה את ספר-התורה החדש, החל לגלגל את היריעות, ולא עברו כמה רגעים, ושוב נשמעה הקריאה: "ספר התורה פסול!" ועוד בטרם הספיק הקהל להתעשת, גלגל המגיה עמוד נוסף, ושוב קרא: "וזהנה טעות חמורה נוספת!" הפעם לא המתין המגיה עד שאחרים יחפשו את הטעות, שכן השעה היתה דחוקה, והוא גלה את הדבר לאשורו: "בשני מקומות בפרשת בראשית לבדה, שכח כותב השמות לכתב את שם הוי"ה. שכן ביצד היה ממלא את השמות? הוא היה עובר על האותיות והתבות, ובאשר היה מגלה חלל ריק בין התבות, ידע שכן חסר השם, והיה משלימו בנדרש. אולם ראו נא לקראת סוף פרשת בראשית, בפסוק 'אז הוחל לקרא בשם הוי"ה', שהסופר שכח לכתב את השם. ונתון הפסוק בפתוח 'אז הוחל לקרא בשם...' וכיצד הגיע ליד טעות חמורה זו? שכן פסוק זה מופיע בשורה סתומה ברוח של תשע אותיות כפי המסורת, והפסוק הבא "זה ספר תולדות אדם", מופיע בצדה השמאלית של השורה. וכיון שידע הסופר כי יש כאן רוח וחלל ריק בין הדבקים, לא זכר כי בנוסף לכך יש גם חלל ריק בגלל השם החסר של סיום הפסוק, ולכן לא השלים את השם". ואף הטעות השנייה דומה לה, והיא בסוף פרשת בראשית. הפסוק האחרון של הפרשה הוא 'ונח מצא חן בעיני הוי"ה', ופרשה זו פתוחה היא, והינו התבות נכתבות בתחלת השורה, ואחריה נותרת השורה ריקה עד סופה, ותחלת פרשת נח מתחילה בשורה חדשה. ואף כאן, ידע הסופר כי יש רוח לאחור הפסוק, ולא שם לבו כי יש כאן רוח גדול מדי, עקב השמטתו של שם הוי"ה בסיום הפסוק, והותר את הפסוק כך 'ונח מצא חן בעיני...' השומעים עמדו נדהמים למראה מחויתו הנדירה של המגיה, והלה סיים ואמר: "צאו וראו, מה היה מתרחש אלו לא הייתי מבקש להגיה ספר-התורה זה. הרי עתה אנתנו כבר שרויים בספר במדבר, ואלו הייתם מתחילים לקרא בספר זה, לא הייתם מעלים על-דעתכם, שיש בו שתי טעויות חמורות בתחלת הספר, וכך הייתם קוראים בו עד סוף השנה. ואף בשנה הבאה, יתכן דהייתם מתחילים לקרא בו רק מפרשת נח ואילך, והטעויות לא היו מתגלות בכל השנה בלה..."

פניני אור החיים

מדברי האור החיים הקדוש על הפרשה

כי אתה תבוא (לא, ז) - ולא אמר תבוא, כי ה' המביא אותם, כמו שאמר לקבלה ה' אלוקה האי-עבר וגו' האי-שמיד, אלא שהוא יבוא בראשם. והגם שאמר ז"ל בפסוק שאמר בסוף הפרשה כי אתה תבוא, שאמר הקב"ה דבר אחד לדוד, לפי שמשמעות תבוא סובלת גם-כן אחרים עמו, לזה רצה הקב"ה שיפרש דבריו, ולעולם כונת משה היתה להעיר כי ה' הוא המביא, נמצאת אומר אמר תבוא לקבל המעשה בשם כי הוא המביא, ואמר תבוא לשלל זולתו ממין האנושי:

ועתה כתבו וגו' (לא, ט) - ואמרו ועתה, וגם שלא היה משה מתעבד לעשות מאמר ה' תכף ומיד, נתפון וזרזו לכתב תכף ומיד קדם צוותו את יהושע את האמור בסמוך, דכתיב קרא את-יהושע, שהגם שהועד היה לצוות יהושע דכתיב קרא את-יהושע וגו' ואצונו אף-על-פי-כן חפץ ה' להקדים הכתיבה של השירה ולמיתה. וכן תמצא שאמר הפתוח ויכתב משה את-השירה וגו' וילמדה וגו', ואחר-כך אמר ויצו את-יהושע וגו', שהוא הקב"ה צוה את-יהושע וחקו להביא את-ישראל, ומן הראוי היה לו לומר כל מאמר התורה אשר יצוה, ואחר כך יקומו מצותיו לכתב השירה וללמדה, אלא הטעם הוא לפי שה' צוה לכתב וללמד תכף, וצריכות זו לא בא אלא שלא לעכב עד שיצוה את יהושע:

ולמדה וגו' שימה בפייהם וגו' - שלש מצות צוה ה'. אחת לכתב, שנית ללמדה את-בני ישראל שידעו כונת דברי השירה, שלישית לשייחם בפייהם לידע קריאתה. ושלשית עשה משה, דכתיב ויכתב משה את-השירה. ב' וילמדה את-בני ישראל ג' וידבר משה באזני כלי-קהל ישראל את-דברי השירה הזאת, פרוש קרא אותה בגורם להם בדרך שידעו לאמרה בדרך שאמרה.

דברי הימים

מנחם ישראל, שהרבנים דורשים בשבת הגדול שבין כסה לעשור, כדי לעורר את העם לתשובה. המנהג מובא בספרי הפוסקים, ובמטה אפרים ממליץ לימין הרבנים שדורשים בלפולי התורה, אולם כבר כתבו שבדורות אלו יש להוכיח את העם לתקן מעשיהם ולתקן פרצות הדור. וכך היה האדר"ת נוהג לומר טרם דרשותו בשבת שובה ובשבת הגדול, "הנינו מוכן ומוזמן לקיים מצוות עשה הוכח תוכיח", וביקש שלא ייכשל בלשונו ולא יפגע בכבוד השומעים. וכך מספרים על בעל 'שבת הלוי', שכאשר שאלו נכדו מדוע הוא כה מתכוון לדרשת שבת הגדול ושבת שובה, אחרי שהוא רגיל כל השנה למסור שיעורים בלפול, השיב, כי לדרשה זו מוגיעים רבים מכל הקהילות, והוא אומר גם דברי מוסר, ולכן מכין את עצמו היטב שלא יפגע חלילה לא באדם כלשהו ולא בקהילה מישראל. מסופר על הרב הכולל של ניו-יורק, רבי יעקב יוסף, כי בזקנותו חלה ושכח תלמודו, וכאשר עלה בשבת שובה לדרוש, פתח ואמר: "כתב הרמב"ם בהלכות תשובה" וקולו נדם, שכן שכח מה נאמר שם. לפתע פרץ בבכי, ותיאר כמה היה גאון לפניו ומה עלה בסופו, וביקש מהשומעים ללמוד מוסר השכל על סופו של האדם, ואמרו שדרשותו זו השפיעה יותר מכל דרשותיו הרבות בחייו. על צמד הדרשות בשתי השבתות, שבת שובה ושבת הגדול, אמר פעם רבי חיים קרייזווירט צחות, כי מצויים שני מאמרי חז"ל לסיבת עיכוב הגאולה, "אלמלי שמרו ישראל שתי שבתות מיד נגאלין" ו"כל האומר דבר בשם אומר מביא גאולה לעולם", ושני המאמרים עולים בקנה אחד. כי אם היו הרבנים מוכיחים בשתי שבתות אלו בדרשותיהם את הדברים בשם אומרם, ולא היו תולים את הדברים בעצמם, אזי מיד היו נגאלים...

משפח

בחת"ם סופר התקנים מה שצאמר על משה רבנו, ועד זקנותו לא־קתה עינו ולא־נס לחוה. וספר נכדו, כי בגדל פחות נפשו, היו גם פחות גופו. ופעם לעת זקנותו, ישב בביתו באספה עם פרנסי הקהלה, וכאשר אחד הנאספים הציע הצעה שלא מצאה חן בעיניו, נתן מכה בידו בקצה השלחן כדי להביע בכך את מרת רוחו, והשלחן שהיה עשוי מלוח עץ עבה, נשבר מכה מפתו... בהג הסבות האחרון לימי חייו, חלק אגוזים לכניו, וכדרכו שבר אגוז בין שתי אצבעותיו, אשר בנו לא הצליח לפצוץו אף בשתי ידיו. בערב ימיו, כאשר נעל את מנעליו, עמד על רגל אחת בעלם צעיר, ונעל את הנעל השנייה, ואף התבטא בפני בנו, כי לפי בחותיו יכול היה להיות עוד שלשים שנה.

מטעים

וילך משה (כ"א ט"ו)
 בטעמי מאריה אנה, שאם האדם מאריה להאנה מקינות לבו על הטאיו, וידבר בטעם תביר בלב שבו, את־הדברים האלה במאריה טרחה ומאריה בדברי רציו לה, אזי יזכה להגיע אל־כל־ישראל בסוף פסוק, ויבוא הקץ לכל־ציר ותיו. (מנחת עני)

אשר אתם עברים את־הירדן (כ"א ט"ז)
 התבות אשר אתם מטעמות בטעמי קדמא ואולא לקראת סוף הפסוק שלא כנהוג, כי משה רבנו אמר דברים אלו לפני ישראל לפני מותו, אחר שהלכו במדבר ארבעים שנה והיו קרובים לארץ ישראל, ולכן הוא קרמו להם שהם מקדמים והולכים להכנס לארץ בעוד שלשים יום משכשכו. (נר תמיד)

והסתרתי פני מהם והיה לאכל (כ"א ט"ח)
 במסכת הגינה דרש רב ברוקא פריטביומי, כל שאינו בהסתר פנים אינו מהם, דהינו מי שאינו שריו לעתים בהסתר פנים אינו מישראל, ומי שאינו בעינו של והיה לאכל אינו מודע ישראל. ופרשו את־הדבר, שרק ב־ישראל עובד את קונו גם בהסתר פנים ואינו מתרעם. והדבר מטעמי המקרא שבפסוק, כי תבת מהם מטעמים בטעם פשטא המפסיק, לומר שהיא נקראת לפנים ולאחור, מי שאינו בהסתר פנים אינו מהם, ומי שלא שריו בהיה לאכל, גם־כן אינו מהם. (תורה שלמה)

מדגש

בהפסרת וילך של שבת שובה, נבואת מיכה המרשתי, נאמר: "מי־אל כמות נשא עון וגו'", ופסוקים אלו נאמרים בתפלת שחרית בתחנה שלפני פגשת העקדה, והפתיחה להם היא "ונאמר עלי־ידי נביאך", כנראה המדפסת בסדוירים. אך כיון שמונאים שם פסוקים נוספים, גם מספר ישעיה וירמיה, נכון יותר לומר "ונאמר עלי־ידי נביאך" בלשון רבים, עם יו"ד לאחר האל"ף, שכן משלשה נביאים מובאים כאן פסוקים ולא רק מנביא אחד. דגמה הפוכה לזה, מובא בספר ברוך שאמר על הנס בתפלת אב תרחמים לפני מוסר: "ועלי־ידי עבדי הנביאים פתוב לאמר", ובאמת הפסוק "ונקותי דמס לא־נקויתי" מזכיר רק בספר יואל, והיה צריך אספך לומר "ועלי־ידי עבדי הנביא" אלא שספרי חרי עשור סדרו ונקתבו בידי בני זכריה ומלאכי, ונקשבים הם אפוא לרבים.

ממלה

בקהלה אחת, עמד בית־הכנסת בקרבת מקום לבתי מגורי המתפללים, וכיון שבה היו ילדיהם הפעוטים באים מעצמם מפתיהם לבית־הכנסת בשעת התפלה, ומבלבלים את המתפללים בקולותיהם. בפרשת וילך עלה הרב לדרש ואמר: "חז"ל אמרו על מצות הקהל שבפרשה, אנשים ללמוד, נשים לשמע, וטף למה באים? לתן שבר למביאייהם. וכן מתפרש הדבר, שאם האנשים באים ללמוד בבית־הכנסת והנשים באות לשמע לקול ונה ותפלה, אספך למה הטף באים להפריע להם? אלא כדי לתת שבר למביאייהם, להורות להוריהם שביאו אותם בחזרה הביתה..."

רבי יהודה דוד מלישקביץ מיאדל הסמוכה לויילנא, אביו של רבי יצחק זאב גולדברג־ידלר בעל "תפארת ציון", היה איש מצין בחכמה ויראה, ועסק בצרכי צבור באמונה כפרנס הצבור. ובגדל פחו בתורה, כך היה חזק ואיתן בגופו, והיה בעלי־פח גופני רב, גבור ממש. כאשר היה צריך לנסר לוח עץ עבה, היה מסמן בצפרו קו לרחבו, ובמפת־יד אחת היה חותך את הלוח לשנים. ובכחו הגדול השתמש תמיד לעמד לימין אחיו, ולהצילם מהתנפלות הגויים לפני הקהלה. יום אחד, בשעה שעמד בבית־הכנסת בתפלה, התפרץ פנימה יהודי אחד בסערת־נפש ובזעקה גדולה, והתעלף מיד. לאחר שהקיצוהו, ספר את אסונו הגדול, על פתו הכשרה שלפנתה השתבשה עליה דעתה, והחליטה להמיר את־דתה ורחמנא לצלן, וכבר הלכה אל המנזר הנוצרי שבעיר. כששמע זאת רבי יהודה דוד, מיד נחלץ לבוא לעזרה, וכנס סביבו כמה מגבורי העיר. "אנא הכינו בעבורי מחוץ לעיר עגלה רחוקה לסוסים מהירים, ואתם תחלצו חושים והמתינו לי שם כדי לעמד לימיני, אם הרשעים ידלקו אחרי, ומיד לאחר שיעלה בידי בחסדי שמים להציל את הנערה מידי שוביה, עליכם להודיע את המאדע פלו לשר העיר". במהירות, נטל סוס מהיר, וביעף הגיע אל המנזר המשקף בו ישב הממך הרשע. באין רואים סיר מסביב למבנה, כדי לגלות סמנים היכן נמצאת הנערה השבויה, ובחושיו המחפדים גלה את חדרה. בבת־אחת התפרץ לעבר חלון החדר, שבר את הזגוגית ושלף את הנערה בדרך, ועוד בטרם התעשתו הממך ומשרתיו, כבר היה מחוץ לעיר בקח מקשת. אך הללו לא הרפו מטרפם, והזעיקו פורעים רבים לעזרתם, אלא שבעצומה של התגרה שהתלקחה במקום בין חבריו הגבורים שעמדו לצדו ובין הערלים, הגיעו שוטרי העיר ואסרו אותו בבית־הספר העירוני. בעיר נפל פחד גדול, אולם רבי יהודה דוד שהיה עשוי ללא חת, ככל לא נבהל. עוד באותו לילה, הצליח לטפס דרך ארבת בית־הספר ולצאת לחפשי, ובאישו לילה התדפק על ביתו של מושל העיר המפתע. "דע לך, כי אני צפוי למשפט מות על חטיפת הנערה מביתו של הכמור, ואני דורש ממך לעמד לימיני ולהצילני. ואם לא תעשה כן, אנגלה לפקדי הממשלה את כל פרשת הכסף הרב שאתה מקבל ממני מדי פעם לביטול הגזרות על הקהלה היהודית, וסופך יהיה רע ומר". לשמע האיום הרהר, נפל פחד גדול על המושל, שכן ידיו היו מלאות בשחד רב אותו קבל תמידיו כסדרן מרבי יהודה דוד, פרנס הקהלה, ולאחר שהכח בדעתו מעט, נענה ואמר לו: "שמע לעצתי, והפך את הקערה על־פיה. הפך מנתבע לתובע, והגש בקבנה נגד הכמור הנוצרי, על פעלותיו הנבזות פתחי נערוֹת ישראל לעיב את־דתו ללא הסכמת הוריהם, דבר המנגד לחק, ואני מבטיח לך שאעמד לימינך ואגן עליך בכל יבולתי". מעדך יצא רבי יהודה דוד מביתו של המושל, ואת דרכו עשה אל פמה יהודים חשובים בעיר, שהפתעו אף הם לגלותו מתהלך חפשי בעיר, אחר שהיה אמור להיות מאחורי סורג ובריח, והוא הדיך אותם בפעלות שונות שעליהם לנקט להצלת הענין. לאחר מסע השתדלוֹת הלילי, שב האסיר אל בית־הכלא באותה דרך בה יצא, באמצעות טפוס בארבת תא המעצר, ולא נודע ביציאתו ובבואו. הבקר אור, ופרנסי הקהלה הגיעו לבית־המשפט, ובידיהם צו תביעה נגד הכמור הנוצרי. חבר השופטים התכנס במהירות, בראשותו של המושל בכבודו ובעצמו, וזה הודיע נחרצות כי הוא מקבל את התביעה ומורה על גרוש הכמור מהעיר. ולא רק זאת, אלא הוא משחרר את היהודי העצור מהכלא. בנמוק של פעילות מתוך סערת־נפש להצלתה של בת־עמו, והתקנים בו "צדיק מצרה נחלץ ויבא רשע תחתיו". לאמץ לבו של רבי יהודה דוד יצאו מוניטיו. וספר נכדו המגיד הירושלמי רבי ברוציון ידלר, כי פעם פתח אחד משכניו את דלת המרתף שלו, ומיד התעלף תחתיו. בני הבית נחרדו להעירו מעלפונו, ובקשי הצליח להלך לספר על מחזה מטיל אימה שראה עם פתיחת דלת המרתף. "פתחתי לפי תמי את הדלת הכבדה", ספר האיש בקול רועד, "ולתרתתי ראיתי מולי עין בודדת וגדולה, מביטה הישר לעברי. אני בטוח כי שד מסתורי מסתתר במרתף, ומרב פחד התעלפתי מיד". היו כמה אמיצים נוספים ששמו נפשם בכפם ופתחו את הדלת קמעה, ואף הם נסוגו בבהלה למראה העין הגדולה שהביטה בהם. נקל לשער את הפחד שאפף את פלם לשמע המאדע המסתורי, אולם היחיד שלא אבד את־עשתונותו, היה רבי יהודה דוד. "אני לא מפחד מאף אחד, חוץ מאבניו שבשמים", אמר נחרצות, נטל מקל עבה בידו וירד אל־המרתף. את הדלת פתח לרוחה בלי שום פחד, ומיד הנחית בכמה אדירה את המקל שבידו לכונן המקום שמשם נראתה העין. ומה התברר? לא שדים ולא רוחות. אלא עז פותה, שחזרה אל המרתף בשעה שהדלת היתה פתוחה, והתחפרה בתוך גדולה של תבן שפסתה את בלה. למעט עין אחת שלה שנתרה גלוייה...

כך היה רבי שלמה מזויל דורש פסוק זה "מחטב עציד עד שאב מימך": "מחטב עציד" הפונה לצדיק שנותן עצות טובות לבני ישראל, ו"שאב מימך" זה צדיק ששואב מים לבני ישראל, ואין מים אלא תורה. אולם גדול הוא צדיק שנותן עצה טובה לאדם מישראל, והוא קודם לצדיק שמלמד תורה...

גליון 484
שנה י"א תשפ"ב

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

ללמד שהתשובה מגעת עד כיסא הכבוד, אמרו רבותינו ז"ל, כשעלה משה לרקיע, מצא כיתות של מלאכים, פתחו לפניו ספר תורה וקראו מעשה יום ראשון של ששת ימי בראשית, ופסקו והתחילו לספר בשבחה של תורה, עלה לשני ומצא חבילות של מלאכים וקורין במעשה יום שני, ופסקו והתחילו לספר בשבחם של ישראל. עלה שלישי ומצא מלאכים וגודדים קורין במעשה יום שלישי, ופסקו והתחילו לספר בשבחה של ירושלים. עלה לרביעי ומצא ארזים קורין במעשה יום רביעי, פסקו והתחילו לספר בשבחו של משיח. עלה לחמישי ומצא מחנות מחנות קורין במעשה יום חמישי, ופסקו והתחילו לספר בעצבונה של גיהנום. עלה לשישי ומצא שם מלאכים והיו קורין במעשה יום שישי, ופסקו והתחילו לספר במעשה גן עדן, ומבקשים לפני הקדוש ברוך הוא ליתן חלקם של ישראל בגן עדן. עלה לשביעי ומצא אופנים ושרפים וגלגלים מלאכי רחמים ומלאכי חסד וצדקה, ומלאכי רתת וזיע, מיד אחז משה בכיסא הכבוד, התחילו לקרות במעשה יום שביעי "זיכולו", ופסקו והתחילו לספר בשבחה של תשובה, ללמד שהתשובה מגעת עד כיסא הכבוד.

(אורחות צדיקים שער התשובה בשם מדרש)

פרשת השבוע

שבפקודת הרב אין למסור את ספר התורה, השליחים חזרו בידיים ריקות והודיעו לשופט שמטעם הרב החדש נאסר טלטול הספר ממקומו. רבינו הוזמן להופיע בבית המשפט לנמק את הוראתו, כאשר בא לבית המשפט, פנה אליו השופט: האמת הדבר שכבודו אינו מרשה הוצאת ספר תורה לבית המשפט? רבינו השיב כן, מה הטעם? שאל השופט. אנו חסים על חפץ זה, הוא עלה לנו ביוקר השיב רבנו. מה זאת אומרת? שאל השופט. הספר הזה עלה לנו באלפי רבבות נפשות מישראל, השיב רבי יהושע לייב, למענו שפכו דמם, עונו, נשרפו ונרצחו, ועל קיום תג אחד שבו הועלו רבבות על המוקד.

ההסבר הרגיש שיצא מפי רבינו תוך להט נפשי והשתפכות קודש, שיכנע את השופט, הוא קם ממקומו והבטיח חגיגת לבטל מעתה את הנהגה זוה לחלוטין. הופעת רבינו באולם בית המשפט, עשתה על השופט רושם עמוק, ובנוכחות רבינו הודיע שהוא מעביר את המשפט הנידון לפני רבינו שידון בין שני הצדדים. רבינו היה מספר שמאותו מאורע ואילך היה נוהג אותו השופט להעביר אליו תכופות משפטים מסובכים שונים שהוגשו לבית המשפט.

והסתרת פני מהם וגו' (ל"א-י"ז) מסופר: הרה"ק רבי רפאל מבראשד זיע"א מבחירי תלמידיו של הרה"ק רבי פינחס מקאריץ זיע"א שאל פעם את רבו הקדוש: יהודי אשר מצא אהו צרות רבות ל"ע, ונדמה לו שהבורא יתברך שמו מסתיר פניו ממנו, מה עליו לעשות כדי לחזק את אמונתו בה? השיב לו רבי פינחס: עצם הידיעה שרבש"ע מסתיר את פניו ממנו, הרי זו כבר התחלת התיקון.

ויכתוב משה את התורה הזאת וגו' (ל"א - ט') (כבודו של ספר תורה) הרה"ק רבי יהושע ליב דיסקין זיע"א, בהיותו רב העיר בריסק ביטל נוהג חולין שהנהיגה שם הרשות שיהודי שנתחייב שבועה בבית המשפט הממשלתי, היו משביעים אותו בנקיטת ספר תורה ביד, וכך בכל מקרה של השבעת בעל דין יהודי, טלטלו פקידי בית המשפט את ספר התורה מבית הכנסת לבית הדין וחזרה, רע היה בעיני רבינו נוהג זה, הוא ראה בכך פגיעה בכבוד התורה. עמד רבינו והכריז: הקץ לטלטול הספר לבית המשפט. לא ארכו הימים ויהודי מבני העיר נתבע לדין בערכאות ויצא חייב שבועה, שליחי הרשות הלכו כמנהגם להביא את ספר התורה לאולם בית המשפט, אבל בבואם לבית הכנסת הוגד להם

זמני השבת

זמני יציאת השבת

ירושלים: 7:27 ת"א: 7:29 ר"ת: 8:05

וילך - שובה

זמני כניסת השבת

ירושלים: 6:16 ת"א: 6:31

לומר וידוי או להתפלל, אתן לכם חדר מיוחד לכך, אבל אל תעשו שהיות מרובות, כי עוד מעט אגמור עמכם.

נכנסו היהודים לחדר שהראה להם הגוי, ופתאום הרגישו חרטה עמוקה והתעוררות תשובה על כל מעשיהם הרעים, הם עמדו להתפלל עד כמה שעוד זכרו מסדר התפלה מימים עברו, בבכיות וצעקות יוצאות מהלב. עבר זמן מה והגוי נכנס שוב אליהם, וכמעט שלא הכירוהו, פנים אחרות היו לו, פנים שוחקות, אתם חופשיים לנפשיכם, אמר להם, לא נתכוונתי חלילה להרוג אתכם, אינני רוצח חס ושלום, אלא מעשה שהיה כך היה.

הגוי התחיל לספר להם, לפני שנים רבות עבר דרך כפר זה יהודי קדוש אחד והתאכסן בביתי, הוא חלה כאן ונפטר בחדר זה. לפני פטירתו ברח אותי באריכות ימים ואמר לי, בקשה אחת לי אליך, כשיבואו עובדי אורח יהודים לכאן תקבלם בסבר פנים יפות, אם מי מהאורחים שירצה לאכול בשר טריפה, תאיים עליו באיומים גדולים אפילו באיום של מיתה, אבל רק מהשפה ולחוץ, חלילה לך לעשות לו בפועל שום דבר רע.

כשנפטר הצדיק הקדוש, הוסיף הגוי לספר, הוליכוהו בני משפחתו לקבורה לעיר הסמוכה, סגרתי מיד את החדר בו נפטר, ואיני מכניס לשם שום איש, מלבד כשבא יהודי ורוצה להתפלל, אז אני מכניס אותו לשם כדי להתפלל. עכשיו תבינו למה איימתי עליכם שארצח אתכם, אחרי שבקשתם לאכול בשר טריפה. פחד ורחב לבבם של היהודים למשמע הדברים, והתחילו לחקור ולדרוש מי היה אותו צדיק, והיכן נקבר?

נודע להם הכפר הוא כפר פייענא, היה זה הרב הקדוש "בעל התניא" זיע"א, כשברח יחד עם כל משפחתו בשעת מלחמת צרפת רוסיה, נפטר כאן בשנת תקע"ג והוליכוהו לקבורה בעיר האדיטש פלך פולטבה. נפרדו שני היהודים ממנו ונסעו ישר לעיר האדיטש וסרו אל האהל הקדוש, השתטחו והתייחדו שם זמן רב בתפלה ובפרקי תהלים מתוך בכיות ואנחות יוצאות מן הלב, ולא זזו משם עד שנעשו בעלי תשובה גמורים.

הסוחרים שהפכו לבעלי תשובה

מסופר על שני יהודים אשר נתגלגלו פעם לרגלי מסחרם, והגיעו לאזורים הפנימיים של רוסיה, ונשתקעו שם מספר שנים. הם הצליחו מאד במסחרם, אך במשך הזמן לא עמדו בנסיון ופרקו מעליהם עול תורה ומצוות, התערבו בגויים רח"ל ולמדו ממעשיהם. כעבור שנים רבות החליטו לשוב לעיר מולדתם. באחת הערים של תחום מושב היהודים, מסילת הברזל לא היתה עדיין במדינה, לכן נסעו בסוס ועגלה.

בלילה הגיעו לכפר אחד בפלך קורסק, הם פנו לבית אחד הגויים ובקשו ללון אצלו, הגוי בעל הבית קיבלם בסבר פנים יפות, הם נכנסו אל הבית ובקשו חמין לשתות, הגוי העמיד מיד את המיחם ונתן להם תה לשתות. אחרי השתיה שאלו אם יש משהו לאכול כי הם רעבים, שאל אותם הגוי מה הם רוצים לאכול? השיבו שרוצים סעודה הגונה, בשר ותבשיל, והם ישלמו בעד הכל. אמר להם הגוי, הלא אצלי בשר טריפה, חייכו האורחים ואמרו, אין דבר. טוב, אמר הגוי, אלך ואכין לכם את הסעודה, תצטרכו לחכות קצת זמן עד שאסיק את התנור ואבשל את הבשר.

כעבור זמן מה נכנס הגוי וגרון בידו, ופניו מפיקות אימה, לתימהונם של האורחים, פנה אליהם הגוי בחמת רצח ואמר להם שעליהם להתכונן למות, כי עוד מעט הוא יהרוג אותם. נבהלו האורחים והתחילו לבכות ולהתחנן על נפשם, מה פשעם ומה חטאתם, והוא באחת, לא יועיל לכם דבר, גולן אני וזו מלאכתי. יצא הגוי מחדרם ונעל את הדלת מבחוץ, הם שמעו שהוא משחזר את הגרון ואמר לבנו, שבאור הבוקר יכנסו שניהם אל החדר ויהרגו את האורחים.

ראו היהודים שנפלו בפח ואין להם מפלט ומנוס, בכו בכי תמרורים, והתחילו להרהר על מעשיהם עד עכשיו, למה היה להם לעזוב את מקום מולדתם ולנדוד למקומות רחוקים? הגוי פתח את הדלת, נכנס אליהם ואמר, נשאר לכם רק זמן מועט לחיות, אם אתם רוצים

צישל ונמשל

חובה על כל אדם לענג את השבת במטעמים

על שבת קודש איתא במדרש נאמר ברכו במטעמים, ויש להבין מה הקשר בין ברכת השבת למטעמים, וי"ל עפ"י משל: מלך אחד שלח את בנו עם פמליית חיילים כדי לבדוק את מצב הגבול בין מדינתו למדינת האויב. הבחינו חיילי האויב בפמליה הגדולה והבינו כי בוודאי שר חשוב נמצא שם, והגבירו את ההתקפה על הפמליה, הניסו את החיילים ולקחו את בן המלך בשבי, מכיון שידעו חיילי אויב כי המלך לא יחסוך כל מאמץ כדי להציל את בנו, החביאו אותו בכפר נידח כשהוא לבוש בגדי איכר, והעמידו שומרים על כל צעד שלו. אביו המלך לא חסך גם הוא תחבולות ועד מהרה גילו מרגליו היכן נמצא בן המלך, בדרך לא דרך העביר המלך לבנו איגרת סתרים, בה כתב לו שלא ידאג כלל כי עד מהרה יצא לחפשי. שמח בן המלך למקרא המכתב אולם לא רצה להראות את שמחתו כלפי חוץ, כי חשש ששומריו יבחינו בכך ויעמדו על משמרתם ביתר שאת, אולם מאידך השמחה בלבו עמדה להתפרץ, מה עשה, הלך לבית המרוח של הכפר שם ישבו כפריים שכורים ששרו ורקדו מתוך שכרות, הצטרך אליהם בן המלך ורקד גם הוא בכל עוז, הוא בסיבתו, והם בסיבתם.

כן הוא הנמשל, נשמה היא כבן מלך, כיון שבאה ממקור עליון ומעולם האצילות שם נהנתה מזיו השכינה, ואילו הגוף הוא חומר גשמי הכובל את הנשמה לרצונותיו. ביום השבת קודש מבקשת הנשמה להתרומם ולהתעלות בקדושת היום, אולם מכיון שהיא אסורה בכבלי הגוף הגשמי איננה יכולה להתעלות כחפצה. משום כך חובה על כל אדם לענג את השבת במטעמים הגורמים לגוף שמחה, ועל ידי כך זוכה גם הנשמה להתעלות כרצונה.

(בשם הבעש"ט הקדוש זיע"א)

ליומא דהילולא של הרה"ק רבי אריה לייב ב"ר ברוך

הסבא משפאלע (ו' תשרי) זיע"א

מסופר: אברך אחד שאל את הסבא קדישא רבי אריה לייב משפולי זיע"א איזו דרך יבחר לעצמו בעבודת השי"ת? אם ע"י אכילה ושתייה והרחבת הדעת מדברים הגשמיים, או ע"י תעניתים וסיגופים של גלגול שלג וכדומה? השיב לו הסבא קדישא. בכך לא יהיה לך לא העולם הזה ולא העולם הבא. על זה התחיל האברך לבכות במר נפש ואמר. רבנו הקדוש אל תדחוני בשתי ידיים קרבוני לעבודת השי"ת. אז השיבו הסבא קדישא בזה הלשון. שמע נא דברי.

הנה כאשר ברא הקב"ה את עולמו ברא את היצה"ר, שאל אותו היצה"ר למה בראתני? כי בדורות הראשונים מאדם הראשון ועד נח, וכן מנח ועד אברהם אבינו לא היתה לו ליצה"ר שום עבודה קשה. כי המה מעצמם עשו כל רע. השיב לו הקב"ה המתן עד שיבוא אברהם ועמו תהיה לך עבודה להחטיאו. והיה היצה"ר עומד ומצפה עד שבא אברהם אבינו ע"ה. וידוע שאברהם ושרה היו בבחינת מדת החסד, והיו מכניסי אורחים. ויבוא אליהם היצה"ר בדמות הלך. כאשר ראו אותו הכניסו אותו תיכף לביתם, והאכילו אותו והשקוהו, עד אשר לא היה לו פתחון פה לפתותם לעבירה, והלך לו.

וישחק הקב"ה עליו ויאמר לו "מען קויפט דיך איבער מיט א גיטען אנבייטען! (קונים אותך בסעודה טובה). ויען היצה"ר אל לבו שלא להתפתות מאכילה ושתייה. ושוב שאל להקב"ה למה בראתני? והשיב לו המתן עד שיבוא יצחק ועמו תשחק. כאשר בא יצחק אבינו ע"ה שהיה בבחינת מדת הגבורה, בא אליו יצה"ר בדמות אורח והתחיל לפתותו לעבירה. אז לקחו יצחק ורבקה מקלות ויכו אותו מכות גדולות. עד כי ברח היצה"ר מהם אל נפשו וילך לו. שוב שחק הקב"ה עליו ויאמר לו "דו האסט גאר מורא פאר א קלאפ!" (אתה ממש מפחד ממכות) וישאל עוד היצה"ר להקב"ה למה בראתני. ויאמר לו המתן עד שיבוא יעקב ועמו תלחם. כאשר בא יעקב אבינו ע"ה, חגר היצה"ר את מתניו להלחם אתו בעוז. וידע בנפשו להיות נזהר שלא יתפתה עוד מאכילה ושתייה וגם שלא יפחד מן המכות. וכאשר יעקב אבינו היה בבחינת "איש תם יושב אהלים", לכן כאשר היצה"ר בא אליו להתחיל להטעים לו טעם עבירה, היה יעקב מדבק את נפשו בתמימות לבורא עולם, ועשה עצמו שאינו שומע כלום לכל הבליו, ואינו מבין כלל את לשון פיתויו. עד שראה היצה"ר שלא יוכל לנצחו כמו שכתוב "וישר אל מלאך ויכל לו" (הושע, י"ב, ה')

ולזאת תדע שהעיקר הגדול בעבודה הוא כמו שכתוב "אם לא תדעי לך היפה בנשים צאי לך בעקבי הצאן" וגו'. כי צדיקי הדור נקראים משכנות הרועים, וכל צדיק בדורו עושה לו דרך סלולה חדשה לעבודת השם יתברך, כי הדרך שהיה בדור שלפניו כבר נודע לו ליצה"ר ויש לו עצות לזה. ואם תעשה היום מה שעשו בדור שלפניך לא עשית כלום.

צ'ין אדם לחברו

ולב אלמנה ארנין

סיפר יהודי אחד: בהיותו נער למד בישיבת סלובודקה בבני ברק, הוא היה יתום מאביו והתכונן לשהות בישיבה בימי ראש השנה, אך בערב ראש השנה הוא נקרא לפתע לחדרו של ראש הישיבה איש תנועת המוסר הרה"צ רבי אייזיק שר זצ"ל ששאלו היכן אתה מתכונן להיות בראש השנה? הילד נבהל מעצם השאלה והשיב בלחש "בישיבה". אז הסביר לו רבי אייזיק כי לא כן עליו לעשות, יש לך אמא אלמנה היא תבוא בראש השנה לבית הכנסת, מעורת הנשים תשלח מבט לעבר היכל התפילה, את בעלה היא לא תראה בין המתפללים, גם לא את בנה, ולבה יעגם עליה מאד, עליך איפוא לנסוע מיד הביתה ולהתפלל באותו בית כנסת שבו תתפלל אמך האלמנה. כאשר החל הבחור הצעיר להתחנן שברצונו לחוש בראש השנה את אוירת הישיבה, השיב לו רבי אייזיק שלא מצאנו בשום מקום כי חובה להרגיש אווירה של ישיבה, אבל יש פסוק מפורש שבו נאמר "ולב אלמנה ארנין".

כדי שיהודי לא יתבייש

מסופר על הגה"ק רבי חיים עוזר גרודיוונסקי שהלך פעם ברחובה של וילנא, יחד עם כמה מתלמידיו, לפתע ניגש אליהם יהודי ושאל את הרב איך מגיעים לרחוב מסויים? למרות שהרחוב ההוא היה מרוחק, נטלו הגאון הגדול יד ביד והלך

עמו כמחצית השעה עד שהגיעו אל המקום המדובר, והראה לו את הכתובת המדויקת. שאלו התלמידים את רבי חיים עוזר: הייתכן, למה הקדיש רבינו ליהודי כל הרבה זמן? וכי אי אפשר היה לעשות כפי שעושים בדרך כלל, ולהראות לו את הכיוון, ובמקרה הגרוע, אם עדיין לא ימצא את המקום, יוכל לשאול בדרכו אדם נוסף, מדוע צריך הרב להטריח את עצמו בהליכה כה רב? השיב רבי חיים עוזר: וכי לא הבחנתם שיהודי זה מגמגם הוא, כבד פה וכבד לשון, בוש היה להציג את שאלתו בפני. אם לא הייתי הולך איתו יד ביד עד הכתובת המדויקת, היה נאלץ להתבייש עוד פעם ושוב פעם כדי להשיג את מבוקשו, וכדי לחסוך בושה מיהודי, שווה גם שווה לעשות את הדרך הארוכה שהלכנו עמו.

לפייס דעתה של אשתו

מסופר על הגה"צ רבי אריה לויין זיע"א, שפעם באו אליו בני זוג ששלום הבית אצלם לא היה מהמשובחים, כדי שישכין שלום ביניהם. לאחר שבסייעתא דשמיא עלה הדבר בידו, שיגר לו אותו אדם תרומה לישיבה. החזיר לו ר' אריה את התרומה בצירוף מכתב בו כתב: במקום שתשלח צדקה לישיבה מוטב שתקנה לאשתך בכסף זה בגדים ותכשיטים ותפייס את דעתה.

תילולא דצדקיא

שבת קודש ה' תשרי

זבולון בן יעקב משבטי י-ה

יום ראשון ו' תשרי

הרה"ק רבי אריה לייב הסבא משפאלע ב"ר

ברוך (תקע"ב)

הרה"ק רבי מרדכי ב"ר דוד מטאלנא (תרל"ב)

יום שני ז' תשרי

זבולון בן יעקב (ב' אלפים שי"א

יום שלישי ח' תשרי

הרה"ק רבי נח ב"ר מרדכי מלעכוויטש (תקצ"ד)

הרה"ק רבי אלעזר ניסן מדראביטש ב"ר משה

מאיהעל (תרט"ו)

יום רביעי ט' תשרי

הרה"ק רבי דוד הלוי מסטעפין ב"ר שמואל

(תלמיד הבעש"ט - תקע"א)

יום חמישי יום הכיפורים י' תשרי

רב אחאי בריה דרבה בר אבוהו (ד"א-רע"א)

הרה"ק רבי משה יצחק (ר' איציקל)

מפשעווארסק ב"ר נפתלי (תשל"ז)

הרה"ק רבי שמעון נתן נטע ב"ר משה מרדכי

מלעלוב (תש"ע)

יום שישי י"א תשרי

רב טביומי דהוא מר בר רב אשי (ד"א-רכ"ה)

רב הונא בריה דמר זוטרא (ד"א-רכ"ז)

הרה"ק רבי צבי אריה מאליק ב"ר גדליה

(תקע"ב)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

עצונה הלכות

מאת הרה"ג גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א
מח"ס "גם אני אודי" ו"ספרים ייסמי הדרים" על המצוות.

שמיעת קריאת התורה (ד')

א) אפילו נכנס במקרה לבית הכנסת כדי לחפש אדם מסוים, או לאסוף צדקה, אסור לו לצאת כשהספר תורה פתוח, והיוצא הוא בכלל עוזבי ד' יכלו, רחמנא ליצלן. (כף החיים, אר"ח סימן קמ"ו, ס"ק ג')

ב) נהגו המדקקים להתנועע בשעה שקורין בתורה, דוגמת התורה שניתנה ברתת. (רמ"א אר"ח, סימן מ"ח, סעיף א')

ג) יש למנוע מגבאי בית הכנסת ומשאר גבאי צדקה לאסוף צדקה בשעת קריאת התורה, משום שמבלבל דעת השומעים. (פמ"ג אר"ח סימן תקס"ו, במשבצות זהב, ס"ק ג', מ"ב סימן צ"ב, ס"ק ל"ו)

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

לזכות הרה"ג ר' גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א ומשפחתו הי"ד לגמר חתימה טובה ושנה טובה ומבורכת בכל מילי דמיטב

גמר חתימה טובה ושנה טובה ומבורכת לכ"ק מרן אדמו"ר עט"ר שליט"א לכל הנלווים אליו ולכל בית ישראל

**נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!**

בס"ד גיליון: 977

הדלקת הנר: 18:31 צאת השבת: 19:29 רבינו תם: 20:06 (לפי אפיק ת"א),
הפטרת השבוע: שובה ישראל (הושע יד), **שבת תשובה.**

או צרות הפרשה

פרשת "זלך"

"ועתה כתבו לכם את השירה הזאת" [לא, יט].

מצות עשה על כל איש ואיש מישראל לכתוב ספר תורה לעצמו, שנאמר ועתה כתבו לכם את השירה (רמב"ם).

באחד מארגוני הקירוב הפועלים להשבת יהודים לצור מחצבתם, החלו לאחרונה בפרוייקט מיוחד של זיכוי יהודים בהשתתפות בכתיבת ספר תורה. הסיפור שלפנינו אירע באחד מימי הקמפיין העמוסים, כאשר הגיעה למוקד הטלפוני של הארגון שיחת טלפון מאדם שביקש לזכות ולקנות עמוד שלם בספר התורה. "נשמח לצרף אותך, זכות התורה תגן עליך", אמר לו הטלפן, "מה שמך?". "ראפיק חוסייני", השיב האיש מעבר לקו, והוסיף: "אני מתרגש מאוד, זו פעם ראשונה שאני לוקח זכות בספר תורה. אני רוצה לתרום את העמוד לרפואת כל המשפחה... רגע, אתה איתך?". "אה כן, רגע אחד", התעשת הטלפן, "אני רוצה רק לברר, אתה יהודי?". "אני ערבי, אבל מה זה קשור! אני פשוט רוצה לזכות בספר תורה. אשלים על הכל באשראי ללא תשלומים. אני יודע היטב את הערך הגדול. מה, יש הבדל? אני מאמין באלוקים בדיוק כמוכם. אז מה אם אני מוסלמי?". "אני שמח לשמוע", הגיב הטלפן, "אדאג לחזור אליך בהקדם". ומיהר הטלפן לשאול, האם מותר למכור לנכרי את העמוד? השיב מו"ר הגאון יצחק זילברשטיין שליט"א:

א הדין הוא שאין מקבלים מעות לצדקה (עבור נזקקים) מנכרים. אמנם, נכרי שהתנדב מנורה או חפץ אחר לבית הכנסת, מקבלים ממנו (ראה שו"ע יו"ד רנ"ד-ב, רנ"ט-ד). וכן גוי המנדב מפה לספר תורה מקבלים ממנו, כמבואר בשו"ת מהר"י ברונא סי' רע"ו).

ובטעם הדבר ביאר הש"ך (רנ"ד-ד) שדווקא צדקה אין מקבלים מנכרים לפי שהיא מכפרת על נותנה, אך נדבות חפצים לבית הכנסת דינם כקרבתנות נדבה, שאינם באים לכפרה, ולכן ניתן לקבלה מנכרים. (והוסיף לבאר רבנו חיים בן עטר (יראשון לציון, יו"ד רנ"ט-ד): "כאשר הגויים מביאים חפץ וכדומה לכבוד לשם ולתפארת, שמו של הקב"ה מתעלה, ואין בידניו לבטלו נגד רצונו יתברך, ואדרבה מתעלית בכך מעלת האומה הישראלית, כי מלכם מלך על כל העולם כולו בכבודו).

ב וגם נדבה לכתיבת ספר תורה ניתן לקבל מנכרי [כשליבו לשמים], וכמבואר במגן אברהם, שמומר לעבודה זרה [או לחלל שבת בפרהסיא או מומר להכעיס], אם נתן מעות לכתוב ספר תורה בשמו, מותר לקבלן ולכתוב על ידם את הס"ת. וכתב החתם סופר (בחיידושי השולחן ערוך שם), שאף מנכרים מקבלים צורכי בית הכנסת ואף ספר תורה (שנכתב בהכשר).

לסיכום: מותר לקבל את תרומתו של הנכרי לרכישת עמוד בספר התורה (אחת שאלתי).

צוואת העגלון – מוסר לחיים

אצלנו נעשה ה"אלול" הפקר ושוב אין פוחדים ממנו כמו בשנים קדמוניות! – דברים חוצבים אלו אמר הגר"י לוינשטיין זצ"ל באחת משיחותיו – כל אדם בטוח במצוותיו ובמעשיו ואינו רואה סיבה על מה יש לו לשוב. התחושה הזאת נובעת מההרגשה שהנה חלפה לה שנה שבה הוא זכה לכל טוב וממילא כנראה הקב"ה מחל לו על כל עוונותיו ואין סיבה שהוא לא ימחל לו השנה, וגם אם היו קשיים פה ושם אז זה לא נורא כל כך...

היצר יודע במה חלש האדם, כוחו הוא בעיוות הדין. הוא יודע לתת תחושה טובה, הרגשה נעימה שהנה עברת שנה שלמה ולא קרה שום אסון גדול ונורא, ותהיה בטוח שגם השנה הקרובה הבעל"ט תהיה כזאת ואין שום סיבה שיתרחש בשנה זו איזה קושי שלא תוכל לעמוד בו.

כוחו של יצר הוא בתשלום מיידי בבחינת "צ'ק מזומן" – הנאות עכשוויות, הצעותיו מפתות וקשה מאוד שלא ליפול ברשתו.

בספר "להגיד" מובא מעשה נפלא שסיפר הרב שבתאי יודלביץ' זצ"ל על צוואתו של עגלון:

רבי יונתן אייבשיץ, זכר קדוש לברכה, סיפר פעם על גדלותו של עגלון יהודי ירא שמים. עגלון – שניצח בדבריו כומר רע צורר יהודים.

באותה תקופה בפראג, הצטרף למשפחת המלוכה כומר שונא ישראל מובהק שהציב לעצמו מטרה להשניא את היהודים על המלך. מפעם לפעם היה נכנס לויכוח חריף עם רבי יונתן אייבשיץ. אש האנטישמיות שבערה תמיד בלב מלכי האומות הייתה מלובה על ידי ויכוחים אלו, ותארו לכם עד כמה מצב היהודים היה תלוי בוויכוחים אלו. לרבי יונתן אייבשיץ ניתנה סיעתא דשמיא מיוחדת, ה' חננו בשכל חריף, הגיון בריא ומחודד להשיב לצוררים מנה אחת אפיים. הוא עמד וניצח גם את אותו כומר בן בליעל.

ויהי היום. ויכוח נוקב מול רבי יונתן הסתיים בניצחון סוחף לרעתו של הכומר. קם הכומר על עומדו, ואמר בפני המלך: "בעיקרון הצדק איתי ודת הנצרות הינה הטובה והמעולה שבכל הדתות, אלא שמוחו השנון ופיו

החד של הרב אייבשיץ הם שעומדים בעוכרי. הצדק לא עימו אלא אומנות הויכוח בידו ותו לא, וגם אוכיח להם את צדקתי. אם תכניסו יהודי פשוט ורגיל מעמך בית ישראל, שיעמוד איתי בויכוח רגיל, נראה בעליל איזו דת נכונה!" נימנו ואמרו כי היהודי הפשוט הראשון שיחלוף ליד ארמון המלוכה, ייקרא פנימה לעמוד בשאלות ותשובות עם הכומר.

לא עבר זמן רב ועגלה רתומה לסוס חלפה ליד הארמון ובה עגלון יהודי לבוש בגדים מרופטים ובידו שוט גדול. הכניסו אותו בפקודת המלך. העגלון כמובן הוצג בפני המלך ויועציו – שמו ושם עירו וכו'. "בבקשה!" – הכומר קיבל את רשות הדיבור.

"יש לי להציע לך עסקה," – פתח הכומר – "מהיום ואילך מלך אוסטריה יאשר לך משרת 'עגלון' בחצר המלוכה – משכורת גדולה וקבועה, מכאן ולהבא לא תזדקק לחסדם של אנשים. אתה ובני משפחתך העניים תוכלו להתגורר חיים בסמוך לארמון, תהנו מזכויות אזרחיות מלאות, תקבלו גם תואר אצילים ומאומה לא יחסר לך – עושר ואושר. נוסף לכך, נדאג לעולם הבא שלך ושל משפחתך. שם תשבו ליד אותו האיש ותתענגו בשכר נצחי. "בתמורה עליך להסכים רק שאשפוך עליכם מעט מים ואכריז בשעת התזת המים – מים אלו שהותזו על גופכם הם בשם האב, הבן והרוח הקדוש – כמנהג הנוצרים".

הכומר סיים את דבריו ופני העגלון הסמיקו. הוא לפת את השוט בחרדה. העגלון עשה בידיו ובראשו תנועות שליליות, עד שגם הצליח להוציא מפיו מילים בודדות בקול נמרץ ותקיף: "לא! לא! לא!" הכומר, שהיה משוכנע שעני מדוכדך כמוהו יסכים לעסקה, עמד מולו נבוך.

הכומר מיהר לשאול: "טוב בני, לא נכריח אותך או את בני משפחתך – לעשות משהו בניגוד רצונכם, אך, תגיד לי, בבקשה, תסביר לי: מה ההיגיון שבהחלטתך? למה אתה מתנגד לעסקה בסגנון זה?" באותה שעה רבי יונתן אייבשיץ זצוק"ל עמד גם כן בצידי האולם והתפלל להקב"ה שיתן חכמה בלב היהודי. עיניו של העגלון נחו על הכומר והמלך, והיה ניכר כי הוא חושש מלענות ושוקל בדעתו האם בכלל להשיב. המלך ביקש ממנו:

"אל תפחד, בבקשה, דבר כאוות נפשך. לא נעשה לך כל רע."

העגלון אזר כוח והשיב: "כאשר הצעת לי את העסקה נזכרתי באבי המנוח ז"ל שהיה מדריך אותי על כל צעד ושעל. אבא המנוח, גם הוא היה עגלון – נקי כפיים וישר דרך. לפני מותו ציווני לחיות כיהודי ירא שמים סר מרע ועושה טוב ומקיים רצונו של בורא העולם. מלבד זאת לימד אותי פרק בהליכות החיים – במשא ומתן. בתוך דבריו הזהיר ואמר: 'אם תיתקל בסוחר סוסים שיציע לך להמיר סוסך בסוס משובח יותר והוא גם מוכן להוסיף סכום כסף – אל תסכים! הרי לא סתם הוא מוכן לתת לך סוס ועוד לשלם כסף על ההחלפה. הסוס שנראה טוב ומשובח בוודאי סובל ממחלה נסתרת או שהוא גנוב או כל פגם אחר שיתגלה אחר כך. ואם יבוא סוחר ויציע לך סוס תמורת הסוס שלך, ללא כל הוספת תשלום מצידו, גם כן אל תסכים, כי גם במקרה כזה ודאי יש לו חשבון של רמאות והונאה, כי למה לו להחליף סוסים ללא כל טובת הנאה לעצמו?!"

"אבל אם יבוא סוחר ויאמר לך: 'יהודי, קח סוס כתחליף לסוסך, ובתמורה עליך לשלם כך וכך כסף, כאן טמון מקח הגון. כוונתו של הסוחר ישרה ואז תתחיל לבדוק את הסוס אם הוא אכן מתאים לך ותכין את עצמך לקראת העסקה."

"אדוני הכומר," – אמר העגלון – "אתה הצעת לי עסקה ובה כל טוב שבעולם הזה – בתוספת חיי נצח טובים בעולם הבא, ואינך דורש ממני כל תשלום או תמורה, כל זה הראה לי ששחורתך פגומה. משהו רקוב בה... לכן אני ממאן: לא! לא! אני מסרב!"

המלך חייך. הוא ציווה לאחד המשרתים שיעניק לעגלון מתנה יקרת ערך וישלחהו לנפשו לשלום.

הכומר היה כאוב. לאחר כמה רגעים ביקש שיקראו לר' יונתן והודה בפניו: "ניצחתני, רבה של פראג, גם הפעם!" כמה סוסים חולים אנשים קונים! בר מינון, השטן מציע שפע של סוסים טובים ללא כל תמורה, כמה חכם הוא השטן... מוכר סוסים גנובים וחולים ואנשים קונים ואח"כ מתחרטים. הם לא יודעים את צוואתו של עגלון יהודי זקן. אוי, כמה שהיא נכונה אותה צוואה! אנו הולכים שלווים ושאננים ועוסקים כל הזמן במסע של קניות. הבה נבחן כמה מהצעותיו של השטן: הנה מגיע לו הבוקר, בא השטן ואומר לך: "צדיק שלי, שכב לך עוד חמש – עשר דקות כדי שתהיה עירני בתפילה... אל תדאג, יש מי שיפתח את בית – הכנסת, גם יש תמיד חזן שיתחיל לקרוא את הקרבנות."

ולאחר עשר דקות שוב מופיע השטן ואומר לך: "אין מה למהר, הרי אתה קורא מהר יותר מהחזן ותוכל להדביק אותו בתפילה. לכן קח לך את הזמן, תישן, יקירי, תירדם עוד קצת, צדיק שלי..."

ואנו בתמימותנו מאמינים בכל מילה היוצאת מפיו ובטוחים שהצעותיו הן כל – כך הגיוניות.

הבה נאזין לצוואתו של העגלון ונקבל עלינו לא להחליף עולם נצחי בעולם חולף.

היצר הוא כה ערמומי, כה מחוכם. הצעותיו אינן זולות. כל התחליפים שהוא מציע הם טובים, מהנים, ולעיתים יש בהם נתח כספי ועל הכל נלווה "תשלום במזומן".

היצר הרע כוח הפיתוי שלו הוא בתשלום מיידי, הנאה עכשווית ואין ספק שקשה להילחם בו. הוא נלחם בכל כוחו ואינו מוותר ולא אחת התחליפים שהוא מציע באים כ"מצוות", כ"דעת תורה". הוא אינו מציע הצעות שנדחה אותן על הסף. אדרבה הוא משכנע עם הצעות הגיוניות, מפתות ואנו בנקל נלכדים ברשתו.

ואתה, יהודי יקר, לנגד עיניך את צוואתו של העגלון: בדוק את התחליף המוצע לך ומי מציע אותו, היצר הטוב או היצר הרע.

הרמב"ן באגרתו כותב: "וכאשר תחשוב כל אלה תירא מבוראך ותישמר מן החטא." רבי בנימין דיסקין, אביו של המהרי"ל, זצ"ל, אמר: "לחיות שעה קלה שלא לפי ההלכה – מיתה טובה הימנה!" (אור דניאל).

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוריאל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מונירה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מונירה ז"ל, לע"נ ר' עזיזולה בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשוור ז"ל, לע"נ דוד בן כורשיד ז"ל, לע"נ אליהו בן שלום ז"ל, לע"נ אשר בן רגינה ז"ל, לע"נ ניסן בן ננה ז"ל, לע"נ יעקב בן אמרי ז"ל, לע"נ ציפורה בת רחל ז"ל, לע"נ יהודה בן מרים ז"ל, לע"נ סעיד דוד בן מהין ז"ל, לע"נ אליהו בן כשוור ז"ל, לע"נ משה בן אסתר ז"ל, לע"נ משה בן כורשיד ז"ל, לע"נ לידיה בת רחל ז"ל, לע"נ אברהם בן סולטנה ז"ל, לע"נ יונה בן אסתר ז"ל, לע"נ חיים בן לונה ז"ל, לע"נ בראל בן ניצה ז"ל, לע"נ אליהו בן מרים ז"ל, ולע"נ כל נפטרי עם ישראל.

למעוניינים בהפצת העלון: 03-5592523. לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: otzarot.hparasha@gmail.com

פני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת שכונת "עין חמד" - מכללת ציון

פְּרֻשֶׁת וַיִּלֶךְ - וְאֶפִּילוּ בְּהַסְתָּרָה

"וְאֶנְכִי הַסְתֵּר אֶסְתִּיר פְּנֵי בְיָוִם הַהוּא עַל כָּל הַרְעָה אֲשֶׁר עָשָׂה" (דברים לא, יח)

בועונותינו הרבים בדור האחרון לא רק שהתקיים הסתר בתוך הסתר אלא גם הסתר בתוך גילוי, שכן גם בשעה שהקב"ה עושה עימו ניסים ונפלאות למעלה מדרך הטבע ומציל אותנו בכל יום, עדיין אנחנו נשארים אדישים ותולים את הכל בדרך הטבע.

אנחנו צריכים להפנים שעצם קיומנו בכל יום הוא בגדר נס גמור. יש המייחסים זאת אל בני אנוש בשר ודם אשר בחציר יתנו. ולא שמו אל ליבם להשכיל ולהבין שהכול מאיתו יתברך בכל רגע ורגע.

צא ולמד ממה שהקפידה התורה הקדושה: "וְאֶמְרָתְךָ בְּלִבְךָ כְּחֵי וְעַצְמְךָ יְדֵי עֲשֵׂה לִי אֶת הַחֵיִל הַזֶּה" (דברים ח, יז). בְּלִבְךָ דִּיקָא, היינו אפילו ללא שהעלה זאת בפרסום ועל דל שפתינו, "לא יאָבֶה ה' סֶלַח לֹ" (דברים כט, יט) כמו שהתבאר שם בפסוקים.

כאשר הקב"ה עושה עימו ניסים ונפלאות, התביעה עלינו היא רבה יותר, מכיון שהקב"ה מראה לנו בחוש את גדולת הנהגותיו יתברך שמו. צריכים להיזהר שלא נעלים עינינו ח"ו. עלינו להפנים את דברי הרמב"ן (סוף פרשת בא) שאין לאדם חלק בתורת משה רבינו עד שיאמין בכל דבריו ומקריו שכולם ניסים ואין בהם טבע ומנהגו של עולם כלל.

בברכת שבת שלום וכתביה וחתימה טובה הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

הצלחה בגור"ר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ" שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב רח דוד בן לאה וב"ב עמית בן אהרון וב"ב רח דוד בן לאה וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רונית בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה אילן בן ג'וליאט יפית שרה בת ג'ינה דרור בן סופיה אנאל חביבה בת שולמית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית נעם בן שרה שירי ימנה בת שולמית דוד עומרי בן יהודית שושנה שירה בת סילביה שמעון בן שולמית סיון רבקה בת אלן אסתר עמית בת טובה אברהם גורג'י בן דליה אפרת אורן בן נעמי

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו דרי בן ימנה איילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה אסף בן סופיה נאנאל בן ג'ינה מיטל בת שושנה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרח- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעימה סימי בת סוליקה שלו בן מזל פחימה אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה משה בן נזימה עינת בת רחל ברכה בנימין בן יקוט רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה רונית בת סבריה קסנש בת דגטו יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל מיכאל יהודה בן מרים בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שרלוט יהודה לייב בן אסתר מלכה נעימה בת שרה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

הגאון מווילנא זצוק"ל הקשה: מהו כפילות הלשון 'הַסְתֵּר אֶסְתִּיר'. ועוד לכאורה היה ראוי לכתוב בלשון 'הסתר הסתיר' או 'אסתר אסתיר'?

וביאר בזה הלשון: "אך הנה ידוע שאומה הישראלית עם קדוש, וכשיד ה' נוגע בהם ח"ו יכולים לשבר מחיצות ברזל המפסיקות בינם לבין אביהם שבשמיים. אך נרפים הם נרפים לבקש מאלוקינו על זאת, בחושבם כי מקרא הוא על פי סידור הטבע, ולא על ציווי ההשגחה, וזהו ואנוכי הסתר- דבר זה מאיתם, אסתיר פני מהם- רצה לומר שאסתיר מהם שלא יבינו שלכן באה להם הצרה הזאת על שהסתרת פני מהם, ולא יבקשו רחמים כדי שיקבלו עונשם, כי אלמלא יבינו יבטלו בתפילתם את הגזירה".

ביאור דבריו, שיש שני סוגי הסתרת פנים: האחד- עצם הגזירות שמביא הקב"ה על ישראל. וההסתר פנים השני הוא, שעם ישראל לא ישימו אל ליבם שכל הצרות שהם עוברים באו להם מחמת הסתר פנים של הקב"ה, אלא יתלו הכול בטבע ולכן לא ישובו בתשובה ולא יתפללו לה' יתברך, והוא הנקרא בספרים הקדושים הסתרה שבתוך ההסתרה.

דהיינו, שגם בהסתר הקב"ה נעלם מאיתנו. ממילא ימשיכו לסבול הלאה את עול הגלות והצרות, ואילו היו מתבוננים ע"י תשובה ותפילה היו שוברים את כל המחיצות המפסיקות בינינו לבין קוב"ה. (הדברים התבארו בספר ביאורים והנהגות למרן הגר"מ שטרנבוך שליט"א).

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל
לרפואה שלימה לנוריאל בן אסתר
לרפואה שלימה לאיידה חיה בת אסתר וליילד אלחנן רפאל בן איריס וליילד אורי חיים בן שלי

הצלחת דביר בן גלי רחל
זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי
הצלחת ולרפואת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב
לע"נ הצדיק ר' חיים אבישלום כהן פרחיה בן בלנקה זצ"ל

צמני לבת			
ע"י	כניסת לבת	צאת לבת	בינוי תם
י"מ	18:16	19:27	20:12
ת"א	18:34	19:25	20:09
מ"סכ	18:35	19:26	20:11
ב"ל	18:35	19:26	20:10

שׂוֹאֵל וּמְשִׁיב בְּהִלְכָה - יוֹם כִּיפּוּר

מה הן הלכות יום כיפור?

איסור

תשובה

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

בתפילת שחרית בערב יום כיפור לא אומרים תחנון וכן נוהגים לעשות התרת נדרים. לא עושים מלאכה בערב יום כיפור. מי שעושה מלאכה בערב יום כיפור- אינו רואה סימן ברכה מאותה מלאכה לעולם. מנהג טוב לטבול במקווה בערב יום כיפור (ללא ברכה). מי שאינו יכול ללכת למקווה, ישפוך על עצמו שנים-עשר וחצי ליטר מים. אם אינו יכול לעשות זאת, ישהה תחת הטוש במקלחת, עד שישער עליו כמות של שנים-עשר וחצי ליטר.

יום כיפור לא מכפר על עבירות שבין אדם לחבירו עד שיפייס את חבירו. אדם שביקש מחילה, וחבירו אינו רוצה למחול לו, יחזור לבקש מחילה ממנו עד שלוש פעמים ובכל פעם יקח איתו שלושה אנשים. אם חבירו עדיין מסרב למחול - אינו חייב לפייס אותו. אם הוא פגע ברבו, יחזור לבקש מחילה אפילו אלף פעמים, עד שיתפייס. מכל מקום, לא יהיה אדם אכזרי מלמחול שכן כל המעביר על מידותיו- מעבירים לו על כל פשעיו. חובה קדושה לבקש סליחה מהוריו ומרבותיו. הבעל והאישה ימחלו זה לזה. טוב שיאמר: "אני מוחל וסולח לכל מי שחטא כנגדי בין בגופי ובין בממוני".

נוהגים להתפלל תפילת מנחה בעוד היום גדול, כלומר בשעה מוקדמת. בתפילת העמידה אומר את הפסוק: "יְהִי לְרַצוֹן אֶמְרֵי פִי וְהִגְיוֹן לְבִי לְפָנֶיךָ ה' צוּרִי וְגֹאֲלִי" (תהלים יט, טו). לאחר מכן יאמר וידוי 'על חטא', כפי שנדפס במחזורים. יש נוהגים שילקו אותם ל"ט מכות ברצועה ומתוך כך יתעורר לעשות תשובה.

ילך לביתו ויאכל סעודה מפסקת. יש לפרוש מכל חמשת העינויים: אכילה ושתייה, רחיצה, סיכה, נעילת נעלי עור ותשמיש המיטה לפני שקיעת החמה. (מצווה מהתורה להתחיל בכל דיני התענית לפני שקיעת החמה. ראוי לנהוג כך לפחות רבע שעה קודם שקיעת החמה).

מצווה להדליק נרות ליום כיפור. לפני ההדלקה יש לברך "אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהַדְלִיק נֵר שֶׁל יוֹם הַכִּיפּוּרִים". לא מברכים את ברכת 'שהחיינו' על ההדלקה, אלא רק לאחר חליצת נעלי העור, מכיוון שבברכת 'שהחיינו' מקבל על עצמו את קדושת יום כיפור. נוהגים להתעטף בטלית קודם שקיעת החמה (כדי שיוכל לברך עליה). מתפללים את כל תפילות יום כיפור בטלית כדי שיתפלל בכוונה ובכבוד ראש.

כולם חייבים להתענות ביום כיפור. גם נשים מעוברות ומניקות חייבות להתענות. אסור לרחוץ במים ביום זה. אסור להושיט את אצבעו במים. לא אסרו רבותינו אלא רחיצה של תענוג, אבל אם היו ידיו או שאר גופו מלוכלכים- מותר לרחוץ אותם מכיוון שאין זו רחיצה של תענוג. לא ישטוף את פניו או את פיו. ביום כיפור בבוקר יטול את ידיו לסירוגין עד סוף קשרי אצבעותיו בלבד ויברך על נטילת ידיים.

אַהֲבַת הַזּוּלָּת

כשאנחנו קוראים סיפורים על הנהגותיהם של גדולי הדור, מעבר לעובדה שאנחנו מתפעלים משקידתם העצומה בתורה הקדושה אנחנו מגלים אלו מידות מופלאות הם סיגלו לעצמם ואהבת הבריות העצומה שיש להם לכל אדם ואדם. להלן סיפור מופלא המעובד מתוך 'לב שלום' אותו סיפר הגאון הצדיק רבי שלום הכהן שבדרון זצ"ל (הידוע כ'המגיד הירושלמי'):

כשהייתי אברך צעיר לימים רציתי מאוד להכיר את גדולי הדור וצדיקיו כדי ללמוד מדרכם. שמעתי על הגאון רבי לייב חסיד זצ"ל, שהיה מפורסם לצדיק וחסיד בעיירת קלם. החלטתי ללכת ולהכיר את אותו גדול דור מקרוב. הלכתי לביתו ונקשתי על הדלת. שמעתי מתוך הבית כי מישהו רץ לפתוח את הדלת.

כשנפתחה הדלת ראיתי כי מי שרץ לפתוח את הדלת היה הצדיק רבי לייב חסיד זצ"ל בכבודו ובעצמו, שכיוון ששמע נקישות בדלת תיכף ומיד רץ לפתוח. הצדיק לא המתין שמישהו מאנשי ביתו יגש לדלת הבית כדי שהמתין לא יתעכב יותר מדי. בעוד אני משתאה על מעשה הצדיק, הרב השיט לי את ידו בברכת 'שלום עליכם' נלבבת עד מאוד. הוא אחז בי בשתי ידיו ומשך אותי פנימה לביתו.

כשנכנסתי לבית, הרב הניח את ידו האחת על שכמי כאילו הייתי ידוד נעורים שלו מימים ימימה, והחל מתהלך איתי בחדר שלו. השאלות זרמו מאליהן: "מה נשמע?", "מה אתם עושים?", "איך אתם מרגישים?". כך שוחח איתי כשחיוך על פניו וידו על שכמי במשך כעשרים דקות ואני תוהה שמה מחליף אותי באדם אחר. רק לאחר מכן פנה אלי ושאל: "כעת תאמרו לי בבקשה, מי אתם?". הרי שלא ידע ולא הכיר אותי ולמרות כל זאת התנהג עימי כאילו אני חבירו מימים עברו.

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט"?

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

מינויים

לקבלת העלון חנים במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו'
נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084
כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26א ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

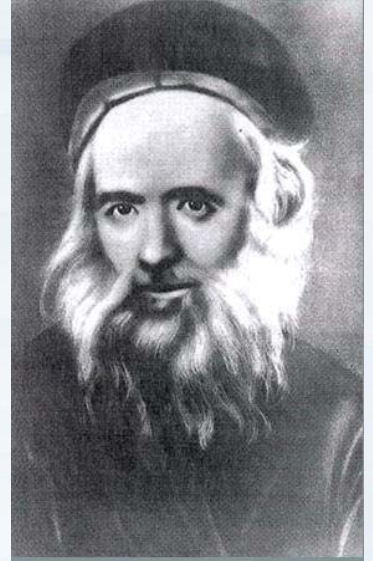
לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל' 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים - הגאון הרב יוסף זכריה שטרן זצ"ל

הגאון הרב יוסף זכריה שטרן זצ"ל - נולד בשנת ה'תקצ"א (1831) בניישטוט-שאקי שבפלך סובאלק (פולין). כבר בילדותו ניכר בכח שקידה עצום והוא הצטיין בחידושיו המופלאים. בהיותו כבן שלוש-עשרה הוא התייתם מאביו. לפני שמלאו לו 18 שנים התחתן. חותנו הגאון הכתיר אותו: "גאון ישורון אשר חכמתו בחוץ תרונו. עוקר הרי הרים וטוחנו בפלפוליו לשברים סיני בקודש נודע בשערים" וזאת כשהיה רק בן 18. בגיל 20 התמנה לרב ביאשינובקה. לאחר כעשר שנים התמנה לרב בשאוולי. בתפקיד זה החזיק במשך 43 שנה עד יומו האחרון. כל ימיו היה חולני וכמעט שלא ירד ממיטת חוליו. מפאת מחלתו יצא רק לעיתים נדירות מפתח ביתו. לתפילת מנחה היה מגיע לביה"כ בקושי רב ועשה כן מכיוון שביתו היה קרוב מאוד לביה"כ. בשבת מניין אנשים היו מתפללים בביתו.

איש אמת. ענוותן מופלא. כשראה את התארים שהיו כותבים לו היה צועק וקובל על כך. התפרסם מאוד בשל זכרונו הפנומנלי. כונה 'הרב הזוכר' ו'הגאון מווילנא השאוולי'. הצטיין בבקיאות עצומה ומעמיקה בכל ספרות התלמוד וההלכה, הראשונים והאחרונים. זכה להערכה רבה מגדולי דורו. מכל החוגים הפנו אליו שאלות, ביניהם: הגאונים הרב חיים חזקיהו מדיני, הרב אליהו דוד רבינוביץ 'תאומים ועוד. הרב יצחק יעקב רבינוביץ מפוניביז' שהגיע ללוויה, הספיד אותו ואמר: "**בקר זה גנוזים עכשיו ש"ס בבלי וירושלמי, ספרא ספרי תוספתא מכילתא, ראשונים ואחרונים**". נפטר ב-י"א תשרי ה'תרס"ד (1904). חי כ-73 שנים. ציונו בשאוולי שבליטא.

אביו: הגאון ר' נתן (כונה 'רבי נתן ראש הברזל'. שימש כרבה של בניישטוט-שאקי, בולדיסלבוב וקהילות נוספות במשך כארבעים שנה).
אשתו: מרת רבקה (בת הגאון ר' מרדכי גימפל יפה). **מרבותיו:** אביו, הגאון ר' נתן. **בנו:** ר' שמואל. **בנותיו:** מרת חיה קיילא (נישאה לר' יעקב דב רפפורט רב בזיימל וכפר סבא), מרת יוכבד (נישאה לר' אשר ניסן לויטן, רב וראש ישיבה בשאוולי. בהמשך שימש כאב"ד בברונקס, מראשי 'אגודת הרבנים' בארה"ב), מרת רחל (נישאה לר' מרדכי זק"ש). **מספריו:** **יזכר יהוסף** - על ברכות וסדר מועד ונשים, שו"ת על אורח-חיים בשו"ע, ביאור על חמש מגילות, ביאור על הגדה של פסח. השאיר כתבי יד רבים, ביניהם: הגהות על תלמוד בבלי, ירושלמי, משניות, הגהות וחידושים על ה'יד החזקה' ו'ספר המצוות' לרמב"ם, חיבור על סוגיות וכללי הש"ס, חיבור על התנ"ך, ביאור על מורה נבוכים, הגהות על 'ספר חסידים', ביאורים והגהות על פיוטים ועוד. הספרים וכתבי היד כוללים כארבעים ספרים מלבד שו"ת עצום ואלפי גליונות של חידושי תורה שנשרפו בשוואלי ב-ט' באב ה'תר"ל.

אם אחד הגיע לרבינו אחד משכניו בריצה. הוא סיפר כי אשתו חלתה ל"ע במחלה אנושה והרופאים לאחר בדיקה אמרו כי קיצה קרב ואין לרופאים אין שום יכולת להושיעה. רבינו נענה מיד ואמר: "מה? הם מייאשים? וכי הם נהיו בעלי-הבית החדשים על החיים?! תדע לך כי הם טועים! אשתך תחיה! ולא זו בלבד אלא היא תחיה עוד חמישים שנה!!!".

הגאון הרב שלום שבדרון ה'מגיד הירושלמי' העיד שהרב מרדכי גימפל וולק סיפר לו, כי שהיה באמריקה הוא פגש באדם שנולד בליטא. הלה סיפר לו כי האישה שברך אותה רבינו היא אימו. אימו פעם אחת חלתה מאוד. רצו בניה להזמין רופא לבית. אולם היא אמרה בביטחון, בשמחה ובידיעה כי עדיין יש לה עוד שנתיים לחיות ואין כל צורך בהזמין רופא!

לאחר שנתיים פגש שוב את האיש שאמר לו, כי ברכתו של הרב התקיימה במלואה. בדיוק כשנגמרו חמישים שנה, האישה כבר הייתה זקנה. היא כינסה את כל ילדיה וצאצאיה וסיפרה להם שוב את כל הסיפור ואמרה להם: "**היום מלאו לי חמישים שנה בדיוק מאותו היום בו רבינו הבטיח לי שאחיה עוד חמישים שנה!**". היא ציוותה את צוואתה האחרונה, בירכה את כולם ונפרדה מהם. לאחר מכן היא נכנסה למיטתה ומיד השיבה את נשמתה ליוצרה!

בימים ההם היה נהוג שמוכרי ספרים היו סובבים בעיירות. הם היו נכנסים לביהמ"ד, פותחים שם את חבילות הספרים, מסדרים אותם על השולחן ליד כניסת בית-המדרש ומוצאים שם את לקוחותיהם. רבינו פעם כשנכנס להתפלל מנחה בביהמ"ד הוא ניגש לשולחן מוכר הספרים וראה ספר שעניין אותו. רבינו עמד על מקומו הציץ בו כמה רגעים. לאחר מכן שאל את המוכר למחיר הספר והחזיר לו את הספר וגם עשר קופיקות שדרש המוכר בעדו. מוכר הספרים תמה על מעשה הרב ושאל: "מפני מה רבינו החזיר את הספר וגם שילם עבורו?". רבינו ענה לו: "**עברתי על הספר ואני יודע את כל מה שכתוב בו. מעכשו אין לי יותר צורך בו, לכן אני חייב לשלם לך עבורו**".

רבינו נכנס באחת הפעמים להתפלל מנחה בבית-המדרש ולקח ממוכר הספרים ספר מסוים. לאחר מספר דקות החזיר אותו. דבר זה הפנה את תשומת ליבם של המתפללים. נמצאו ביניהם סקרנים שהחליטו לבחון את רבינו ולהיווכח אם באמת הוא יודע את תוכנו של הספר. הם ניגשו למוכר הספרים, קנו את הספר ולמדו אותו במשך זמן רב עד שידעו את תוכנו בעל-פה. לאחר מכן הם נכנסו לרבינו ושוחחו עימו בעניין הנידון. תמיהתם היתה גדולה עד מאוד כשנכחו לראות שהרב יודע את תוכנו של הספר בעל-פה.

זקני הדור בשאוולי סיפרו: כשהיה רבי יוסף זכריה מועמד לרבנות בשאוולי הוא דרש בשבת בבית-המדרש הגדול. כשעלה על הבימה לדרוש, רבינו פנה לשמש וביקש ממנו שיביא לו גמרא - "לא משנה איזה מסכת". אחד מגדולי התורה שבעיר בשם ר' שמואל הלמן עמד באותו הזמן על יד הבימה. כשהשמש הוציא מארון הספרים את מסכת פסחים להגישה לרבינו, לקח ר' שמואל הלמן את הגמרא מידו, דפדף ועשה קמט בדף כ"ט.

הוא רצה שרבינו יגיד את חלוקה דרבנן בעניין כל איסורין שבתורה בין במינו בין שלא במינו בנותן טעם. השמש הגיש את הגמרא לרבינו וזה פתח בהלכה באותו עמוד, אבל בעניין אחר לגמרי. רבינו עמד על דברי התוספות 'אין פורץ את הקדשים' ודרש בהלכה במשך שלוש שעות רצופות. כל שומעיו היו מרותקים לדבריו ולגאונותו.

הגאון רבי מאיר רובינזון מרדושקביץ סיפר שפעם אחת הגיע לשאוולי ונכנס להקביל את פני רבינו. כשראה אותו הצדיק, החזיר לו שלום תפשו בדש בגדו ופתח את פיו בדבר תורה שארך כשלוש שעות רצופות!

כחו של ויתור

מה יעלה בדינך".

לא עבר זמן רב ולפתע רואה הוא קרונות רבים, שחורים ומלוכלכים כפחם. מלאכי חבלה עומדים על גביהם ומנהיגים אותם.

כששאל את המלאכים לפרש הדבר, הם הסבירו לו, כי אלו הם מעשיו הלא טובים שעשה במהלך כל השנה. עתה הם מביאים את העגלות לפני בית-דין של מעלה כדי שהם יפסקו מה יעלה בדינו.

העשיר התלווה אליהם עד שהגיע למושב בית הדין. שם ראה ששמים את כל המצוות והמעשים הטובים שעשה בכף המאזניים וכנגדם בכף השנייה שמים את העבירות הרבות אשר עשה.

מעשיו הרעים היו מרובים משמעותית ממעשיו הטובים, ולכן הכריע את הכף לרעה רח"ל. אב בית הדין של מעלה רצה לפסוק את דינו למיתה ל"ע.

מידוענו רעד כולו. ברגע זה שמע כי רוצים לגזור עליו מיתה באותה השנה. באותו הרגע הופיע מלאך מליץ של רחמים, ושאל את בית-הדין: "מדוע לא ישקלו לו גם את היסורים שהתייסר העשיר במשך השנה?".

טענה זו התקבלה בבית-דין של מעלה. לפתע הובאו עגלות משא של יסורים וצרות רבות שסבל במשך כל השנה כולה והעלו גם אותן על כף המאזניים.

אולם גם אלו לא הצליחו להכריע את המשקל לטובה ונשאר בספק השקול. הדיינים הסתפקו מה לעשות עם אותו העשיר וכיצד לפסוק את דינו.

המלאך המשיך לסנגר על העשיר וביקש שיבדקו האם במשך השנה העביר על מידותיו ולא עמד על שלו. מעשים אלו עשויים להכריע את הכף לטובה.

מיד ראה איך שגרם המלאך לגבאי של בית-המדרש לטעות ולמכור את מקומו גם לחבירו.

רק עכשיו הבין כי כל מטרת הטעות היתה לנסות ולבדוק אותו האם יסכים לוותר ויעביר על מידותיו בכך יוכלו לפסוק את גזר דינו לטובה.

תיכף כשראה כך, התחיל לצעוק בקול באמצע השינה: "אני מוותר על מקומי! אני מוותר על מקומי בלב שלם!", והוא התעורר מבועת משנתו.

העשיר רץ באמצע הלילה לגבאי ואמר לו, שהוא מוותר על מקומו ומוכן שהגבאי יבחר עבורו אפילו את המקום הגרוע ביותר בכל בית-המדרש.

לעולם לא נבין עד כמה חשובה היא מידת הויתור. לו היינו יכולים לראות מהו השכר העצום שמגיע בשמיים ועד כמה יש בכוח הויתור לשנות גורלות ולפדות מאפלה לאורה- אין ספק כי אז היינו משתדלים בכל כוחינו להידבק במידה מופלאה זו.

בבית מדרשו של המקובל האלוקי הגאון הצדיק הרב שלום מזרחי שרעבי ז"ע"א (המכונה הרש"ש הקדוש. זכה וחיבר מספר ספרים חשובים בקבלה, ביניהם 'פירוש והגהות השמ"ש' על כתבי רבינו האריז"ל, 'רחובות הנהר', 'נהר שלום' וכיו"ב) פעם גבאי בית הכנסת מכר בשגגה מקום מכובד אחד לשני עשירים.

כאשר הגבאי שם לב לטעות שעשה, הוא לא ידע מה לעשות כיוון שלא היה מקום נוסף מכובד בחשיבותו אליו ניתן היה להעביר את אחד העשירים.

כשלא מצא שום פיתרון, נאלץ בליט ברירה לפנות לשניהם. השמש סיפר בצער רב מה שאירע וניסה לדבר על לב הרוכשים. הוא ביקש שאחד מהם יוותר על המקום שקנה לטובת חבירו.

ידועים דברי החכם מכל אדם: "ועשיר יענה עזות" (משלי יח, כג). לצערו הרב שניהם הבהירו לו באופן שלא משתמע לשני פנים, כי כיוון שהם שילמו טבין ותקילין וממיטב כספם עבור מקום מכובד זה הראוי למעמדם- הם אינם מוכנים לוותר על המושב שרכשו ועליו למצוא פיתרון לבעיה שנוצרה.

הגבאי המשיך להפציר ולהתחנן בפניהם. למרות השתדלויותיו המרובות אף אחד מהעשירים לא הסכים בשום פנים ואופן לוותר על מקום הכבוד.

בליל ראש השנה, 'למזלו' של השמש, היה בית המדרש ריק במקצת. הוא הצליח למצוא מקום מכובד אחר כדוגמת הראשון.

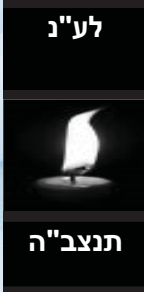
שני המקומות היו מרוחקים, אחד מהם היה בדרום והשני בצפון. הוא שוחח עם העשירים. אחד מהם הסכים לשבת באופן חד פעמי במושב זה.

העשיר שקנה את המקום וישב במקום השני חלם בלילה שהוא רואה עגלות משא מפוארות עוברות לידו ומלאכי רחמים מנהיגים את העגלות באור פנים.

העשיר ניגש לאחד המלאכים ושאל: "מה הם עגלות מפוארות אלו? מה הן נושאות בתוכן ולאן פניכם מועדות?". המלאך השיב לו, שביום הזה עוברים כל יושבי תבל לפני בית דין של מעלה.

"אנחנו מוליכים עכשיו את כל המצוות והמעשים הטובים שעשית בשנה זו לפני בית דין של מעלה כדי שהם יחליטו

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל	הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל	הרב יחיא בן יוסף ז"ל
פואד אברהם בן רג'ניה ז"ל	מאיר מורד בן שושנה ז"ל	יצחק בן ברקו דב ז"ל
אביבה בת איירין ע"ה	זהבה בת שושנה רייזל ע"ה	מאירה בת יפה ע"ה
אברהם בן יונה ז"ל	עמירם בן דבורה ז"ל	אביגדור בן ג'ולי ז"ל
יצחק בן חביבה ז"ל	סעידה בת תופחה ע"ה	ר' שאול בן סילביה זצ"ל
אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל	מזל בת שמעון ע"ה	שני בת אסתר ע"ה
דב בן יצחק ז"ל	יוסף בן מרים נוסרת ז"ל	מסודי בת חביבה ע"ה
סוליקה בת עישה ע"ה	יעקב בן אסתר ז"ל	אסתר בת גולה גאולה ע"ה
סלים בן פרחת ז"ל	רחל רפאת בת השמת ע"ה	יוסף בר סעדה ז"ל
יעקב בן סלימה ז"ל	לטיף בן פרחה ז"ל	שלום בן אסתר ז"ל
ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה	דניאל רפאל בן חגית ז"ל	מרים בת שרה ע"ה
מישא אסתר בת זרה ע"ה	יהודה בן סעידה ז"ל	אביבה לוי ע"ה
אברהם בן טובה ז"ל	עפאת בת השמת ע"ה	שרה בת נרקיס ע"ה

הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל	הרב עובדיה יוסף בן גורג'ה זצ"ל
מסעוד בן יקוט ז"ל	רחמים בן רחל ז"ל
שמואל בן רבקה ז"ל	חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל
רפאל בן אסתר ז"ל	ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל
אביחי בן אסתר ז"ל	דרור יהושע בן ארץ מיוחס ז"ל
נעימה בת גורג'ה ע"ה	צדיק חכם בן חזלה ז"ל
חי זיזי בן קלרה ז"ל	דוד בר חסיבה ז"ל
ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל	חוה בת יעקב צבי ע"ה
אסתר בת נעמי ע"ה	יצחק יצקן בן רחל ז"ל
ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל	ברכה בת מרדכי ע"ה
אורה בת נעימה ע"ה	יעקב בן נעמה ז"ל
דוד יצחק בן פרחת ז"ל	שרה בת מורברי רחל ע"ה
גורג'ה בת נעימה ע"ה	אלון בן סעדה ז"ל

לעילוי
נשמת
שלמה
רפאל בן
אסתר
ת.נ.צ.ב.ה

גליון

397

פרשת וילך - עובד תשפ"ב

התורה כמו 'שירה' - "ועתה כתבו לכם את השירה הזאת", כשזה שירה ועונג לא מבטלים מהתורה! אין שום קשיים, כי זו הנאה צרופה... [מתוך 'לקראת שבת מלכתא']

וְעַתָּה כְּתוּבוּ לָכֶם אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת

וְכַמְדָּה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל (לא יט)

התורה הקדושה נקראת 'שירה' כי בכוחה לענג את נשמת האדם ולהביאו לגבהים רגשיים ורוחניים.

* * *

מזכי הרבים האחראים על החזקת הלימוד של בני התורה - זכותם גדולה ונשגבה עד מאד.

(לא, יט)

* * *

מובא בספר 'דרך עץ החיים': רבי יצחק רוזנטל מנהל כולל 'מדרש בני ציון' בא פעם אל הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל וסיפר לו שלאחרונה הוטב במקצת מצבו הכספי, ולכן הינו שואל את דעתו אולי כדאי שיתפטר מניהול הכולל כדי שיוכל להקדיש את רוב מרצו וזמנו להתעלות בתורה.

הקשיב רבי איסר זלמן לדבריו בתשומת לב כדרכו תמיד, והשיב לו: "עשה כפי הבנתך, אבל לפני שתחליט ברצוני לספר לך מעשה שהיה. מעשה ביהודי תלמיד חכם שהיה שד"ר [שלוחא דרבנן, משולח] של ישיבת סלוצק [ישיבתו של רא"ז] במשך שנים אחדות. בשלב מסוים הוא החליט להפסיק את עבודתו זו, ולקבל עליו משרת רבנות".

"לא היה נעים לו לאותו שד"ר לשוחח איתי על כך", המשיך רא"ז וסיפר, "ולכן נסע לדבר בעניין עם ה'חפץ חיים', הוא הסביר לו שבעבודתו כשד"ר הוא מתעייף מהליכתו במשך כל היום, קשה לו להתרכז בשעת התפילה, ולעתים אף קורה שבאמצע התפילה הוא חושב על נדיב פלוני או אלמוני, ואף אין באפשרותו ללמוד כפי שצריך, לכן ברצוני לכהן כרב באחד הכפרים כדי שיוכל להתפלל וללמוד כבשנים שעברו, כמו שעשה לפני שקיבל עליו את התפקיד הקשה והמייגע של שד"ר...".

ה'חפץ חיים' שמע את דבריו, והשיב לו: "שיהיה בהצלחה".

הודה לו השד"ר ופנה אל עבר הפתח. כאשר השד"ר הגיע לדלת קרא לו ה'חפץ חיים', ושאל אותו: "אולי ידוע לך כמה עולה זוג נעלים?" "אינני יודע מה הוא בדיוק מחיר זוג נעלים היום, שכן עבר זמן רב מאז קניתי נעלים חדשות, אבל דומני שהמחיר הינו בערך כך וכך", ענה הלה.

בספר יהושע (ה, יג-יד) כתוב: 'ויהי בהיות יהושע ביריחו וישא עיניו וירא והנה איש עומד לנגדו וחרבו שלופה בידו וילך יהושע אליו ויאמר לו הלנו אתה אם לצרינו, ויאמר לו כי אני שר צבא ה' עתה באתי'.

מדוע בא המלאך עם חרב שלופה ליהושע, ומה היה המשא ומתן ביניהם? מסבירה הגמרא (מגילה ג) שהמלאך האשים אותם בשני דברים: "ראשית, אתמול ביטלת קרבן תמיד של בין הערביים, ושנית, עכשיו בלילה אתם לא נלחמים וא"כ היה לכם לעסוק בתורה". שאל אותו יהושע: "ועל איזה מהם באת כעת?" ענה המלאך: "עתה באתי" - על העוון של עכשיו - ביטול תורה.

וקשה איך משמע מהפסוקים עצמם כל ה'משא ומתן' הזה שהגמרא למדה? מבארים רבותינו בעלי התוס' שם בסוגיא, שהמילה "לנו" - היא קיצור הפסוק 'תורה ציוה לנו'. וזה ששאל יהושע את המלאך: האם באת "לנו" - על ביטול תורה, "אם לצרינו" - או האם באת על זה שלא הקרבנו קרבן תמיד שמציל אותנו מצרינו. וענה המלאך: "עתה באתי" - על ביטול תורה הנרמזת במילה "עתה" כמו שכתוב בפרשתנו 'ועתה כתבו לכם את השירה הזאת', עד כאן דברי התוספות.

שאל מרן הרב מפוניבז' זצ"ל: אם בשאלה רמז יהושע את 'לימוד התורה' בפסוק 'תורה צווה לנו', א"כ מדוע בתשובה רמז המלאך את לימוד התורה בפסוק אחר - "ועתה כתבו לכם"?.

מתרץ הרב מפוניבז' תירוץ נפלא: המלאך ענה ליהושע לא רק שבאתי להוכיח אותכם על ביטול תורה, אלא באתי לרמז לכם איך הגעתם למצב הזה: נכון שאם אתם מסתכלים על התורה בתור 'ציווי' - "תורה צווה", אז יכול להיות שיש לכם קשיים ותירוצים של מלחמה, אבל אם הייתם מסתכלים על

זזה מה שאמרו חז"ל (אבות ב, א) 'והוי מחשב הפסד מצוה כנגד שכרה'.
[מתוך 'חיים שיש בהם']

עשרת ימי תשובה

כתב **רבינו יונה** (שע"ת שער שני אות יד): בעשרת ימי תשובה, הירא את דבר השם, לבו יחיל בקרבו, בדעתו שכל מעשיו בספר נכתבים, **ובעת ההיא האלוקים יביא במשפט את כל מעשה וכו'**, כי האדם נדון בראש השנה וגזר דין שלו נחתם ביום הכפורים וכו', לכן מה נואלו היוצאים לפעלים ועבודתם עדי ערב, בימים הנוראים ימי הדין והמשפט, ואינם יודעים מה יהיה משפטם וכו', וראוי לכל ירא אלוקים למעט בעסקיו וכו' ולקבוע ביום ובלילה עיתים, להתבודד בחדריו, ולחפש דרכיו ולחקור, לקדם אשמורות, **ולהתעסק בדרכי התשובה וכשרון המעשה**, ולשפוך שיח, ולשאת תפלה ורנה, ולהפיל תחנה, **והעת עת רצון והתפלה נשמעת בה**, ע"כ.

העיד תלמיד חכם חשוב מירושלים היודע לקרוא את מזל האדם על כף היד, שבמשך כל השנה כולה הוא מקבל את הפונים אליו [המבקשים שיגלה להם את העתידות עפ"י תווי כף ידם], אך בימים שבין ראש השנה להושענא רבה אינו מקבל את קהל הבאים. וטעמו ונימוקו עמו, שבימים אלו משתנים הסימנים מדי יום ביומו בפועל ממש, אלא שאדם מן השורה לא יוכל להכיר בכך, אך אם יצלמו את היד בכל יום מימים אלו יהא ביד המומחה לראות שינויים גדולים מיום אל יום, כי כל מה שיארע בו בכל ימות השנה נקבע בימים אלו ובידו של האדם לבטל מעליו כל גזירות קשות ואכזריות...

[מתוך 'באר הפרשה']

רבותינו ז"ל תקנו בעשרת ימי תשובה להוסיף בתפילה מספר בקשות: **"זכרנו לחיים..."**, **"כתבנו בספר חיים"**, **"וכתוב לחיים טובים..."**. **"ובספר חיים ברכה ושלוש ופרנסה טובה וישועה ונחמה וגזרות טובות**, נזכר ונכתב לפניך אנחנו וכל עמך ישראל לחיים טובים ולשלום".

המהר"ם מרוטנבורג מקשה, מדוע תקנו חז"ל ארבע בקשות, לכאורה היה מספיק לתקן את הבקשה האחרונה שבה כלולים כל הבקשות וההטבות?

אלא, משל למה הדבר דומה? - סוחר יהלומים אחד היה צריך לנסוע לצורך עבודתו לחוץ לארץ, והיה לו בן קטן פיקח שרצה להצטרף עמו. אמר לו אביו: "לא תוכל להצטרף אלי, אולם אם אשמע מאמא שהתנהגת יפה, אביא לך שעון זהב במתנה". שמח הבן על ההבטחה ונפרד מאביו לשלום.

אכן בימים הראשונים התנהג הבן למופת, אך לאחר כמה ימים חזר לסורו ולא התנהג כמו שצריך. כשחזר האב מחו"ל היה הבן עדיין בבית הספר, וסיפרה האם לאב על התנהגותו של הילד. אמר האב, בודאי שלא יקבל הילד את השעון.

לאחר שענה על שאלתו זו, נפרד ממנו לשלום, ופנה פעם נוספת לעבר דלת היציאה. משהגיע לדלת, חזר ה'חפץ חיים' וקרא לו ושאל: "כמה הוצאות יש לסנדלר על זוג נעלים ומה הרווח שנשאר בידו על כל זוג שהינו מייצר?"

"אין לי כל מושג", השיב השד"ר, "הרי מעולם לא הייתי סנדלר".

"בכל זאת", אמר לו ה'חפץ חיים', "אולי נאמוד ביחד, ננסה לשער כמה מרוויח הסנדלר על כל זוג נעלים שהוא מייצר, ומה הן ההוצאות".

עמדו שניהם וחישובו במשוער את חשבון ההוצאה והרווח של הסנדלר על כל זוג נעלים. ולאחר מכן פנה השד"ר אל הדלת על מנת ללכת לדרכו. משהגיע לדלת, חזר ה'חפץ חיים' קרא לו ושאל אותו: "אמור נא לי בבקשה האם יש רק נעלים אשר מייצר הסנדלר או שישנן כאלה שמיוצרות אף ע"י אחרים?".

"אכן יש שמיוצרות על ידי סנדלרים ויש שמיוצרות בבתי החרושת", השיב השד"ר.

"ואיזה יקרות יותר?" הוסיף ה'חפץ חיים' ושאל.

"הנעלים שמיוצרות על ידי הסנדלר יקרות יותר מאלה אשר מיוצרות בבית החרושת", השיב השד"ר.

"אם זוג נעלים שמייצר הסנדלר יקרות יותר מאלה המיוצרות בבית החרושת, הרי שהסנדלר צריך להיות עשיר יותר מבעל בית החרושת... האם באמת כך היא המציאות?" הוסיף ה'חפץ חיים' ושאל.

"לא", השיב השד"ר, "בעל בית החרושת עשיר יותר, הואיל ובבית החרושת מייצרים כמות נעלים גדולה פי כמה וכמה מאשר מייצר הסנדלר, ולכן בסופו של חשבון מרוויח הסנדלר פחות".

"אם כך הוא הדבר, הסכת ושמע", אמר לו הסבא קדישא - רבן של ישראל - לשד"ר, "אם הינך רוצה לעשות בשביל עצמך - להפסיק את עבודתך כשד"ר ולחיות חיי שלווה, הרי אמת ונכון הדבר שראשך יהיה פנוי יותר והמחשבות הזרות המטרידות בזמן התפילה יפחתו, תפילותיך תעמודנה בדרגה גבוהה יותר, ואף במעלות לימוד התורה תוכל לעלות יותר, אבל, אם תסתכל על עבודתך בגיוס כספים עבור הישיבה במבט רחב יותר, ותחשוב כמה בחורי ישיבה יכולים ללמוד ולהתפלל כהוגן בזכות עבודתך כשד"ר, אז תבין שבעבודתך הנוכחית הינך עושה הרבה יותר לתורה ויראת שמים מאשר בזמן שלימודך ותפילותיך יהיו בשקט ובשלווה, אמנם כל תפילה לעצמה תהא גדולה יותר, אבל היום בתפילת הרבים ובלימוד התורה של הרבים זכותך גדולה ביותר, על כן מן הראוי והרצוי שתמשיך בתפקידך כשד"ר, זכות הרבים תלויה בך, ושכרך מן השמים גדול".

והנה כשהגיע הבן, היה האב באמצע סעודתו כשהוא מספר את כל מסעותיו היכן ביקר והיכן טייל, והאם מקשיבה, נהנית ומתפעלת. תוך כדי הדברים אמר הבן לאביו: "אבא, האם זוכר אתה שלפני נסיעתך הבטחת לי שתביא לי שעון זהב? יודע אני שבוודאי לא מגיע לי לקבלו, אך אני רוצה לבקש ממך רק לראות את השעון, כי מעולם לא ראיתי שעון זהב".

הסתכל האב על אשתו, חייך והראה לבן את השעון. אמר הבן: "אבא, כמה יפה השעון. אני רוצה למדוד אותו לראות אם הוא מתאים לי". הסכים האב גם לזאת, והילד ענד את השעון על ידו.

כראות הבן כי טוב לב אביו, אזר אומץ ואמר: "אבי היקר, קנית שעון כל כך יפה, והוא ממש ממש מתאים לי, בדיוק בשבילי. אנא ממך, תן לי אותו במתנה". חייך האב ונתן לו...

והנה בוודאי, אם מלכתחילה היה הבן מבקש מאביו את השעון, פשוט שלא היה נותן לו. אך ידע הבן לפייס את אביו לאט לאט, בתחילה בקש מאביו רק להראות לו, ולבסוף ביקש גם שיתן לו.

זה שאומר דוד המלך ע"ה בספר תהילים: "**הראנו** ה' חסדך, וישעך **תיתן** לנו". תחילה ביקש "הראנו" אבל אחר כך הוסיף "תיתן לנו".

ולפי זה מובן ריבוי ההוספות בתפילה, שעם ישראל יודעים לפייס את בוראם. בתחילה אין אנו מעיזים לבקש הרבה, כי יודעים אנו שלא מגיע לנו כלום. מבקשים אנו: "**זכרנו** לחיים", ריבונו של עולם רק '**תזכור**' אותנו לחיים. לאחר מכן מוסיפים '**כתבנו**' בספר חיים, אחר שכבר זכרת אותנו לחיים, תכתוב זאת. ואחר שכבר כתבת, אנו אומרים: ריבונו של עולם, מה שווים חיים לבד, אם אינם חיים **טובים**, לכך מבקשים וכתוב 'לחיים **טובים**'. ועל זה מודים אנו ומברכים 'הטוב שמך ולך נאה להודות', תודה רבה שכתבתנו לחיים טובים, כי אנו בטוחים שבורא עולם שומע ומקבל תפילת עמו ישראל. ולבסוף אנו אוזרים אומץ ומבקשים: ריבון העולמים, ברחמך המרובים כבר כתבתנו לחיים טובים, אנא ממך תוסיף עוד כמה מילים: "ובספר חיים **ברכה ושלום ופרנסה טובה וישועה ונחמה וגזרות טובות**, נזכר ונכתב לפניך אנחנו וכל עמך ישראל לחיים טובים ולשלום!"

[מתוך 'הימים הנוראים בהלכה ובאגדה']

תשובה

הגאון רבי **שמשון פינקוס** זצ"ל בשיחותיו על הימים הנוראים (עמוד רעה) מבאר, שעלינו לדעת כי תרי"ג המצוות שהעניק לנו הבורא יתברך הן שש מאות ושלוש עשרה '**שערים**' שמהם נכנסים לתוך היכל אחד, ואחרי שנמצאים כבר בתוך ההיכל, הכל נראה אחרת. ומי שזוכה בימים אלו לעשות תשובה אמיתית, דהיינו שינוי מדרכיו הקודמים,

ואפילו רק על דבר אחד, זוכה להיכנס למצב של 'שובה ישראל **עד** ה' אלוקיך' (הושע יד, ב) - להגיע עד לפני כסא הכבוד! או אז מובטחת לו סייעתא דשמיא עצומה לשינוי בכל שטחי החיים. ואשרי מי שזוכה לכך!.

ומוסיף שם ואומר - שעניין זה רואים אנו פעמים רבות אצל בעלי תשובה, וכמו שסיפר אחד מגדולי מחזירי התשובה שבדור, שפעם אחת הגיע למקום מסוים בו הוא היה אמור למסור דרשה לפני ציבור, ובסופו של דבר הגיע לדרשה רק יהודי אחד - רחוק מקיום תומ"צ. כשראהו אותו רב, אמר לו: "בוא ואלמדך הלכה אחת: נטילת ידיים בבוקר בעת הקימה מהשינה". וכך עמד ופירט לו את אופן הנטילה עפ"י ההלכה - לוקח את הספל ביד ימין, מעבירו ליד שמאל ומתחיל ליטול את יד ימין וכו'. אחרי שש שנים הזדמן הרב לאותו מקום, והנה רואה הוא למולו יהודי נכבד. שאל אותו היהודי: "האם כבוד הרב מכירני?" "לא" - ענה הרב. "אני הוא היהודי שלפני שש שנים לימדת אותו הלכות נטילת ידיים בבוקר!" כשראה שהרב נזכר בעניין, הוסיף אותו יהודי ואמר: "השינוי היה איטי, לא ביום אחד, אולם כיום ב"ה כבר מוסר אני שיעור יומי קבוע בגמרא!".

אותו יהודי זכה להיכנס פנימה דרך שער אחד של קדושה, וכך, לאט לאט, צעד אחר צעד, התקרב אל האמת, כי יהודי שבעמקות ובעקשנות עובד על עניין מסוים עד שממש כובש את הדבר, הוא כביכול עובר דרך שער לכסא הכבוד.

וכן מרן הגאון רבי **ישראל סלנטר** זצ"ל היה אומר, שע"י עשיית תשובה על דבר אחד זוכה אדם להיכנס לתשובת 'יום כיפור', והרי ביום כיפור ישנה סייעתא דשמיא להמון דברים, וזהו היופי המיוחד הטמון במצות התשובה.

מסיים הגרש"ד פינקוס זצ"ל, שעל כל יהודי, אפוא, בימים אלו לקיים את מצות התשובה, ע"י שיתפוס נקודה מרכזית אחת ויעבוד עליה כפי יכולתו.

[מתוך 'שיחות הגרש"ד פינקוס']

אימת הדין

מדברי הגאון רבי **יצחק זילברשטיין** שליט"א: אסור להתמלא חרדה ומתח בימים הנוראים. תשובה עושים רק מתוך שמחה. אמנם אנחנו צריכים לדעת שאנו חותמים חוזה לשנה החדשה, אבל מתוך שמחה וטוב לבב. ולמרות שכשרואים את כל הצרות שהיו בשנה האחרונה, הן לכלל והן לפרט, ההרגשה הטבעית היא פחד גדול מהבאות... אבל הרי איך אנחנו אומרים בתפילה? - "אבינו מלכנו". אסור לנו לשכוח את זה. המלך הרם והנישא, השופט שיושב על כס המשפט - הוא אבא שלנו. איתו אנו הולכים לחתום על חוזה לשנה החדשה. צריך לשוב בתשובה, אבל לדעת שמדובר באבא שלנו, לעשות זאת מתוך שמחה ולקבל קבלות טובות, וכשיש שמחה, הלב פתוח ומקבל יותר.

היש לנו ימים מאושרים ושמחים יותר מאלה שאנו עומדים עתה בעיצומם?!

בעבר, החרדה שפיעמה בלבבות לא גזלה את השמחה והאושר על עצם היותם של ימים אלו ימי רחמים וסליחה. המוח והלב של היהודי ידעו לעשות את ההפרדה בין השמחה ובין היראה. אולם בדורותינו החלושים איבדנו את ההבחנה הזו. אנחנו לא מסוגלים להגיע בקלות לדרגת האלול של קלם או נובהרדוק.

השלב הראשון בימי התשובה הוא השמחה על הזכות שניתנה לנו. רק מי שכבר מרגיש חזק את השמחה פנימית זו, הוא זה שיכול להתחיל לחשוב על הצד השני - החרדה מאימת הדין - מבלי שמחשבות אלו תפגענה באושר הפנימי ובשמחה הגדולה של ימים אלו. [מתוך 'מרוה לצמא']

שבת שובה

שְׁבוּתָהּ יִשְׂרָאֵל עַד ה' אֶלּוּקִיךָ (הושע יד, ב)

הגאון הגדול רבי חיים פנחס שיינברג זצ"ל היה נושא דרשה בשבת שובה בהיכל בית המדרש הגדול בשכונת מטרסדורף, והיו משתתפים בה מסלתי ושמנה של תושבי השכונה החשובים - גדולי ישראל, ראשי ישיבות ויושבי על מדין לצד בעלי בתים ואנשי מעשה. הגר"פ היה מעורר על ביטול תורה, עליה 'הרעיש' בכל ימות שנה, אך לצד זה היה מרבה גם לתבוע על ענייני בין אדם לחברו. היה מעורר להיות רחמן וסלחן עם השכנים, ולמרות, שכמובן, צריך לנהוג על פי שו"ע ואסור לזוז מדבריו ואפילו כמלא נימא - אך לצד זה יש להיזהר לא לעמוד על קוצו של יו"ד, ולדעת ללכת 'לפנים משורת הדין'.

הוא סיפר שבאים אליו לדין תורה, לפעמים, ותובעים על דברים קטנוניים: למשל, שלא ירחיבו דירות - מסיבות רחוקות... שזה מעט מחשיך וכדו', אך כשמביטים רואים שלא מיניה ולא מקצתיה... "מדוע אין לב לבעלי משפחות גדולות שזה עבורם צורך חיוני?" שאל בכאב.

בסיום דבריו היה מבקש סליחה מכל התושבים, אולי לא התייחס אליהם יפה מספיק. הוא ביקש זאת בכנות ושברון לב כזה, שעשה רושם עצום על כולם. גם בדרשת ליל יוה"כ"פ בישיבה, היה מבקש מחילה מכל אחד ואחד, ומבקש שיאמר כל אחד בפה שמוחל לו, וכדברי הקצוה"ח (בס"י יב) שמחילה בעין בפה. ומרגלא בפומיה שמה שנאמר בפסוק (הושע יד) "שובה ישראל עד ד' אלוקיך" - הכוונה היא, שאמנם התשובה צריכה להיות מיד, אך עליה להיות בדרך של 'עד', היינו שהתהליך יימשך הלאה והלאה - עד שיגיע לדרגה של תשובה שלימה, עם קבלות ומחשבות איך זה יחזיק מעמד שלא יפרח ברגע שיעברו הימים הקדושים.

[מתוך 'מגדלתו ומרוממתו']

חלילה לאבד את התקווה. נזכור את דברי הצ"ח בפסחים, האומר על הפסוק "שמע ישראל, ה' אלוקינו ה' אחד", שיש פעמים שאדם רואה את מידת הרחמים - ה', ויש שאדם נפגש דווקא במידת הדין - 'אלוקינו', אבל אחרי הכול - 'ה' אחד! זה אותו אבא, שפעם מלטף ומחבק את בנו, ופעם - בראותו שהילד זקוק לחינוך יסודי יותר - מכה אותו. אבל זה אותו אבא, העושה בנו כחומר ביד היוצר. הוא זה המעלה עינויינו מערב, והוא גם יביא סליחתנו מבוקר. הוא יעלה ארוכה ללב שבור, והוא יתבע את האדם על כל מעשה ומעשה. אם מדובר באב, ואבא טוב כל כך, הרי ברור שכוונתו לטובה, ורק לטובה. אם כך דבר אחד צריך לסלק מאתנו בכל מחיר: את העצב המיותר. מי שמגיע בהרגשה של מתח אל הימים הנוראים - לא עשה ולא כלום. לא לכך התכוונו גדולי המוסר בעוררם על סגולות הימים הנוראים, ולא זו הדרך בחר ה', הרוצה בתשובת רשעים ומושיט ידו לכל מי שרוצה להתקרב.

כשמספרים על גדולי המוסר שמיד שנכנסו לימי חודש אלול היו לובשים ארשת של חרדה, אין בכך אפילו קורטוב של השוואה ל'מתח' המקובל במחוזותינו. החרדה של גדולי המוסר, רבי ישראל סלנטר ורבי איצ"ה פטרבוגר, העלתה אותם לדרגות עליונות ונישאות. לעומת זאת, המתח שלנו בימים הנוראים לא רק אינו מעלה, אלא עוד מוריד את האדם לשאול תחתיות. לכן ברור שלא זו הדרך. גם בבית דין של מטה, אם אדם ייכנע למתח שלו, הוא לא יוכל לפעול בשיקול דעת להשיג לעצמו פרקליטים טובים, שכן בהיעדר יישוב הדעת הוא איננו אדם.

הבה נשאל את עצמנו: וכי הקדוש ברוך הוא רוצה שהאדם יאבד את עשתונותו, וייכנס למתח ולחרדה, שבדורנו אין בהם כל תועלת? הקב"ה דורש מאתנו כוח רצון ותשוקה להתקרב אליו, לא יותר מזה. גם מי שמסוגל לעבוד את בוראו היום באימה וביראה, אין הכוונה שהוא לחוץ ומתוח. מי שלחוץ איננו אדם, ולפני שעושים תשובה, צריך קודם כל להיות בגדר 'אדם'...

ולא לחינם המשגיח הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל כתב פעם לבחור בסוף ימי בין הזמנים של אב: "הנה הימים המאושרים ממשמשים ובאים...", כי זו באמת ההרגשה האמיתית, תחושת אושר ושמחה...

הנביא אומר: "דרשו ה' בהימצאו, קראוהו בהיותו קרוב", הקב"ה קרוב אלינו, הוא נמצא כאן ועכשיו, הפסוק הזה מכיל בקרבו אושר עצום. לחץ לא-חיובי מקשה על בן תורה להבין את השמחה הזו. חבל, חבל שאין מרגישים את התחושה הנפלאה הזו, שהמלך הגדול, מלך מלכי המלכים, שבידו כל המפתחות לכל הבקשות והרצונות, המלך הזה שהוא גם אבא שלנו - נמצא עתה הרבה יותר קרוב אלינו, ויש בידנו אפשרות לבקש כל מה שנרצה. בשל קרבתו אלינו בימים אלה הוא גם ימלא בקלות רבה יותר את בקשותינו.

לעילוי נשמת
ה"ר משה יהודה
ב"ר שלמה ז"ל
מרמורשטיין
נלב"ע כ"ז אייר תשע"ח
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

לעילוי נשמת
מרת שושנה ע"ה
ב"ר משה יהודה ז"ל
זילברשטיין
נלב"ע כ"ט כסלו תשס"ד
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: יום הכיפורים

פרשת וילך

בס"ד | גיליון מס' 347

כיצד התנצלות אחת הבריאה שני אנשים?

כי ביום הזה יכפר עליכם!

החטא מתכפר ונעלם למרות הפגיעה הקשה בבורא עולם. אז פגיעה קטנה באדם אינה ברת כפרה?! - למה?!

ממורי ורבי, כ"ק האדמו"ר מנדבורנה שליט"א, שמעתי ביאור מאיר עיניים: אם אדם קם באישון ליל עקב כאב שיניים מייסר, בדרך כלל לא ימהר ללכת לבית חולים. הוא יבלע תרופה, יסבול קצת, וימתין לשעת בוקר. לא כן כשאדם יתעורר לקול זעקות ילדו מכאב שיניים - או אז הוא יקח הרבה פחות סיכונים, וירופץ מהר - גם באישון ליל - לחדר המיון הקרוב...

כיצוא בזה, אם משהו פגע בנו, דיבר אלינו לא יפה -

בדרך כלל, רוב האנשים הבוגרים, מצליחים להבליג על הפגיעה ולהמשיך הלאה. אולם אם משהו ניגש לילדנו וכעס עליו או נזף בו - זכור נזכור את הטרואומה הזו לתקופה ממושכת בהרבה, פי כמה וכמה מאילו הפגיעה היתה בנו. מדוע? כי כל אב מוכן להתפשר על עצמו, על נוחותו, על כאביו האישיים, אבל בשום אופן הוא לא מוכן להתפשר על בנו, על מעמדו, על כאביו, על מה שעובר על ילדו האהוב!

אחים יקרים! יום הכיפורים אינו מכפר חטאים שבין אדם לחברו, כי אבא שבשמים אינו מוכן לקבל כל כך מהר תשובה על פגיעה בבנו האהוב, ביחודי אחר! על זה הוא לא מוכן להתפשר, הוא דורש ממי שפגע בבנו - לפייס את בנו תחילה, ורק אחר כך הוא ימחל על החטא כלפיו!

את הכלל הזה עלינו לזכור עכשיו, בימים ובשעות שלפני יום הכיפורים. חשוב מאוד לעשות תשובה שלימה על כל חטא שבין אדם למקום, ובורא עולם מצפה לתשובה שלנו, וגם יקבל אותה בשמחה. אבל אם פגענו בכך יקר ואהוב של אבא, אם העלבנו, רדפנו, הזקנו, גזלנו את בנו של אבא של כולנו - הוא לא יקבל את התשובה שלנו רק אם נתפייס תחילה עם בנו שנפגע, הוא לא יקבל את התשובה שלנו בלי זה, נקודה!

הבה נחפש את בניו של אבא בהם פגענו. הבה נערוך חשבון הנפש, אם העלבנו, פגענו או הזקנו, למישהו מתוך המשפחה, בבניין המגורים, בבית הכנסת, בקהילה, במקום העבודה או בכל מקום. ואם יש מישהו כזה - הבה נמהר להתפייס אתו, לבקש את סליחתו, וכשימחל לנו - גם אבא שבשמים ימחל לנו, ויכתבנו ויחתמנו לחיים טובים ולשלום!

בקשה אחת שהבריאה שניים...

שעת ערב נעימה, בבית משפחת ל. בניו יורק. ר' יצחק הגביר, ישב על הכורסא שבביתו בניחוחות, שמח וטוב לב. ואז נקש בדלת אחיו של ר' יצחק, הוא ר' אהרן, תלמיד חכם משכמו ומעלה שהוגה בתורה בהתמדה, וביקש להיכנס ולשוחח עם אחיו.

מתוך רוממות הרוח ושמחה של מצוה, עברו עלינו הימים הקדושים והמרוממים של ראש השנה, בעומדנו בבית הכנסת שעות ארוכות בתפילה ותחנונים לפני בורא עולם. תקיעות השופר שנשמעו בחלל הרטיטו את ליבנו, יחדיו המלכנו את מלך מלכי המלכים בעולמות כולם בכלל ובליבנו פנימה בפרט, ועתה אנו מתכוננים לקראת היום הקדוש בשנה, יום הכיפורים.

ההכנות ליום הכיפורים הן בעיקר הכנות נפשיות, בעומק הלב. תפילה ממעמקי הנשמה, התבוננות וחשבון הנפש על כל מה שעברנו בשנה שחולפת, תשובה אמיתית - חרטה על העבר, בקשת סליחה תוך וידוי החטא וקבלה לעתיד, ועוד ועוד. את כל זאת אנו עושים כדי לפתוח שנה חדשה ודף חדש בחיים הרוחניים, באופן שיזכה אותנו בגמר חתימה טובה ובשנה טובה.

יום הכיפורים הוא יום בעל כח עצום, שפע של טהרה נשפע משמים, רוח של זיכוך הלב יורדת ממרומים. עיצומו של היום הזה מכפר, ואין פלא כי כולנו כה מתכוננים לקראת יום כזה, על מנת שייכבס ויגהר אותנו מכל לכלוך שדבק בנשמה הזכה שלנו, כדי שנצא מהיום הזה בנשמה צחה ונקיה.

אולם למרות עוצמתו של היום הזה, ויכולתו לטהר אותנו מכל חטא - גדול כקטן, יש רק סוג אחד של חטאים שיום הכיפורים אינו יכול עליו. חז"ל בשלהי מסכת יומא קובעים את הכלל: 'עבירות שבין אדם למקום - יום הכיפורים מכפר, ועבירות שבין אדם לחברו - אין יום הכיפורים מכפר, עד שירצה את חברו'. ליום הכיפורים יש כח רב עוצמה, אבל גם הכח הזה אינו מצליח להתמודד מול עבירות שבין אדם לחברו, אותן גם יום הכיפורים אינו מצליח לכפר.

כדי להמחיש את העניין, הבה נדמיין אדם שרחמנא ליצלן, למרבה הצער, דבר יום ביומו היה קם בבוקר, ובלי להתפלל אוכל בשר בקר בחלב. אם לא די בכך - הוא עשה זאת גם בשבתות וחגים! - ה' ירחם!

ואת כל זה, הוא עשה מדי יום, ולפעמים כמה פעמים ביום... - גם אדם כזה, מלא בחטאים כאלה וחמורים מהם, אם ישוב בתשובה, יתוודה על חטאו, יקבל על עצמו לא לעשות כך יותר - יום הכיפורים מנקה אותו מכל חטא, ובמוצאי יום הכיפורים הוא זך וצח, סר עוונותיו וחטאתו תכופר.

אולם, אם רק יום אחד במשך השנה, בקומו בבוקר, הלך למכולת לרכוש את החלב לצורך האיסור, ובדרכו - העליב את בעל המכולת, שילם 10 אגורות פחות ממחיר החלב, שרט רכב בחניה או נזף בשכן שעלה לפניו במדרגות - הרי שהחטא הקטן - קטנטן כביכול - במסגרתו פגע ברעהו, הזיק למישהו, או גנב מזולתו - לא מתכפר, גם יום הכיפורים לא מכפר לו!

נשאלת השאלה למה? איך יתכן שחטאים הכי חמורים - נמחלים ונמחקים, אולם חטאים קטנים כביכול אינם מתכפרים, רק כי מישהו נוסף מעורב בהם? והרי בכל חטא יש פגיעה - לא באדם אלא במלך מלכי המלכים, ועם זאת, ביום הכיפורים

דוגמא אישית שתשפיע לכולנו...

לצד החובה המוטלת עלינו לבקש את סליחת ומחילת הזולת, בל נשכח שכנראה יש אנשים שפגעו בנו, ואין לדעת אם הם קוראים את הגיליון הזה, או שמא אינם זוכרים על דבר הפגיעה שפגעו בנו... מאידך, אנו חיים בתקופה כה קשה ומתוחה, כולנו מקווים ש'תחל שנה וברכותיה', אולם מי יודע איזו שנה באה אלינו כעת, ומה יקרה במהלכה...

הנה עצה לשפר את השנה הקרובה: מהרה"ג רבי חיים שכטר שליט"א שמעתי בשם אחד מגדולי הדור שליט"א, שאמר שהוא מציע שכל יהודי יאמר בפה מלא שהוא מוחל וסולח לכל מי שהכעיס אותו או פגע בו, גם אם הלה אינו מבקש ממנו סליחה. נכון, יתכן שלא מגיע למי שפגע בנו שנמחל לו, אבל מתוך שאיפה לשנה טובה יותר עבור כלל ישראל כולו - כמה כדאי שכולנו באמת נמחל ונסלח זה לזה בפה מלא, כדי שכולנו יחדיו נזכה בשנה טובה יותר!

אחים יקרים, עכשיו הזמן לשפר את השנה הקרובה, והדרך לכך היא באמצעות מחיקת העבירות שבין אדם לחברו. הבה נעשה את חלקנו - נמחל ונסלח מעומק הלב לכל מי שפגע בנו, ובכך נפתח שערי סליחה ומחילה בשמים, ונפתח את השער לזכות בשנה טובה ומבורכת, אנחנו וכל בית ישראל!

מצוה לפרסם! סגולה בדוקה לעורר רצון לקדושה, לטבול לעילוי נשמת

הרה"ח רבי פתחיה טעלישער בן הר"ר יוסף יונה הי"ד רזנברג
מזקני חסידי בעלזא, נעקה"ש בשנות הזעם - י"ג בסיון תש"ד

לעילוי נשמת

ר' שלמה פרץ ז"ל ב"ר מאיר הלוי גולדשמיט (ארא"ל)
ת.נ.צ.ב.ה.

סליחה במוצאי היום הקדוש!

ערב יום הכיפורים, בעיירה ריבניץ שברוסיה. כל יהודי העיירה מתכוננים בדחילו לקראת כניסת היום הקדוש, וכמובן - גם הרבי - הרה"ק רבי חיים זאנוויל מריבניץ זי"ע מתכונן בקדושה ובטהרה עילאית. במהלך הכנותיו, רץ הרבי כמה וכמה פעמים לנהר הסמוך, שבר את הקרח ונכנס לטבול במים קפואים למחצה, לקראת היום הקדוש, ועדיין לא נחה דעתו...

סמוך לשקיעת החמה, כל בני העיירה כבר סיימו את סעודת המפסקה, ועשו דרכם לבית הכנסת. ושוב רץ הרבי לכיוון הנהר, דקות בודדות לפני שקיעת החמה הוא מבקש לטבול פעם נוספת. הקור היה נורא, אולם הרבי לא שת לבו לזאת, עז חפצו לשוב ולהיטהר לקראת היום הקדוש.

הרבי מסיים לטבול ושב לכיוון ביתו, כששקיעת החמה מתקרבת. אחד מבני העיירה הבחין ברבי שב מהנהר בשעה כה מאוחרת, ובחוצפתו הרהיב עוז, ופנה אל הרבי בצעקות וגידופים: 'מדוע צריך לחכות לרגע האחרון? והלא אני טבלתי כבר בצהריים במקווה מוסק, ובשעה זו - כניסת יום הכיפורים, כבר אמרתי 'כל נדר', מדוע הרבי חוזר רק עכשיו מהמקווה? למה עליתי לראות גם ביום הכיפורים שלעפרס? מה, כבר אי אפשר להתארגן בזמן?!' - גער הלה ברבי, בחוצפתו כי רבה...

והרבי, עניו ושפל ברך, התחיל להתנצל כי נותרו עוד כמה דקות לשקיעה, ולמעשה כבר טבל היום רק ביקש לטבול שוב סמוך לכניסת היום, וכי בבית הכנסת שלו עדיין לא אמרו 'כל נדר'... והלה בשלו, אינו מתרצה ואינו נרגע, נוזף ברבי בחימה שפוכה על סחבת הזמן המכעיסה אותו כל כך, ולמה דווקא בערב יום הכיפורים...

נזיפותיו של האיש, ציערו מאוד את הרבי. לא שנעלב ממנו, אלא שהיה איכפת לו שיהודי כועס עליו, ועוד ביום הכיפורים... כל הדרך חזור, סיפר הרבי למלווה - שלימים סיפר לנו את הסיפור - עד כמה לא נעים לו מאותו אדם, וכמה איכפת לו שהלה הצטער בראותו שב מהנהר בשעה מאוחרת...

היום הקדוש עבר על הרבי בקדושה עילאית שלא ניתנת לתיאור. הוא עבר לפני התיבה, ועמד על רגליו במשך כל יום הכיפורים, בלי להתיישב ולו פעם אחת. במסירות נפש ערך את עבודת היום בתפילות נרגשות בהתלהבות עצומה, ובמוצאי החג - כל שטעם היה כוס היין עליה הבדיל בין קודש לחול, כשמיד לאחר הבדלה יצא מבית הכנסת לכיוון ביתו.

אולם, הבחור שנלווה אליו - שאף נלווה אליו ביום האתמול והיה עד לכל הסיפור, הופתע לראות כי הרבי אינו פונה כלל אל ביתו. נכון, הוא חלוש וחסר כוחות, זקוק לטעום דבר מה ולהשיב את כוחותיו לאחר יום כה עמוס ומתיש, ובכל זאת - הרבי לא הולך הביתה, ופונה לכתובת אחרת. כשהוא מגיע אליה, הוא נוקש בעדיניות על הדלת כמה פעמים, עד שזו נפתחת...

ומי עומד בפתח? - אותו יהודי שצעק עליו בכניסת יום הכיפורים! הרבי פונה אליו ומבקש את סליחתו, מתנצל מעומק הלב על עוגמת הנפש, מתחנן אליו שישלח לו והלה מתעקש: 'אבל למה להיות איש של הרגע האחרון? למה לייצר כאן אווירה של סחיבת זמן?!' - הוא שב ונוזף ברבי בחוצפה שאין לה גבול, כשהרבי עומד ומתנצל לפניו כתלמיד לפני רבו, או שמא כעבד לפני אדונו, עד שהלה מתרצה לומר שסלח ומחל על הצער שנגרם לו מלראות את הרבי הולך מאוחר לטבול בנהר!!!

מדהים! לאחר למעלה מ-26 שעות של עבודת ה' מאומצת, מתוך צום ארוך ותפילה נלהבת, הרבי כלל אינו פונה לביתו להשיב את כוחותיו, אלא ממהר לפייס אדם שכועס עליו שלא בצדק, שמינה את עצמו ל'מחנך של העיירה', שנוזף בו על ש'העז' ללכת לטבול בנהר בשעה מאוחרת - לטעמו... אולם הרבי עוסק כל כך בלצטדק לפניו ולבקש את סליחתו, כדי שאיש לא יכעס עליו חלילה...

אחים יקרים, כמה הרבי מריבניץ מחייב את כולנו! הנה כי כן, כמה התאמץ לפייס אדם שכעס עליו שלא בצדק, שהדעת נותנת שהוא זה שצריך לבקש את סליחת הרבי ולא ההיפך, ובכל זאת הרבי מתאמץ לבקש את סליחתו, ולא נחה דעתו עד שמחל!

ואנחנו? האם אנו זוכרים לבקש סליחה מכל מי שנוגע מאיתנו בצדק? מכן משפחה, מחבר, משכן או מתלמיד שפגענו בו שלא כהוגן?! הרי למרבה הצער, מעת לעת כולנו פוגעים פה ושם באנשים, עולבים בהם, מדברים דיבור שאינו ראוי כלפיהם. כמה גדולה חובתנו לחזר אחריהם ולבקש את סליחתם, למצוא אותם ולוודא כי הם מוחלים לנו!

בערב יום הכיפורים נזכור, שעבירות כאלה - שבין אדם לחברו, אין יום הכיפורים מכפר עד שירצה את חברו! הבה נעשה הכל כדי לרצות איש את רעהו, לפייס ולהתפייס עם כל מי שחטאנו כלפיו או פגענו בו! רק כך נזכה שיום הכיפורים יכפר עלינו מכל חטאתינו באמת, ואזי נזכה להיחתם בו לשנה טובה ומבורכת, שנת גאולה וישועה!

ר' אהרן פתח וסיפר כי מזה כמה שנים הוא עוסק בלימוד וליבון סוגיא הלכתית, עד אשר למד אותה לעומק, והוא חפץ להוציא לאור עולם ספר העוסק בסוגיא ההלכתית הזו. ר' אהרן היה נלהב, סיפר כמה שנים מחייו השקיע בסוגיא הזו, ועד כמה עז רצונו כי ספרו יאיר את פני העולם, אלא שהוא זקוק לכסף למימון ההוצאה לאור, ולכן הוא פונה לאחיו העשיר...

אך שמע ר' יצחק את דבריו, ומשום מה - ניצוץ של רשעות נזרק בו. 'את מי מעניין הספר שלך?' - פגע באחיו פגיעה ישירה בעומק הלב, 'אם הנושא היה מעניין מישוה - כבר היו ספרים אחרים בנושא. ובכלל, מי אתה ומה אתה שתתיימר להוציא ספר כזה, עזוב אותי מזה...' - אמר ר' יצחק, תוך העלבת אחיו באופן גס ובוטה מאוד...

ר' אהרן יצא שבור, נכלם, מבייש ואובד עצות. לא כל כך הפריעה לו העובדה שאחיו מסרב לממן את הדפסת הספר - אף שיש לו את האמצעים, כמו הדרך בה עשה זאת. 'הוא יכול היה לומר שאין לו כסף כעת, או כל תירוץ מכובד. למה הוא דקר אותי בצורה כזו? למה פגע בי באופן כה בוטה ונורא?' - שאל את עצמו, כשבלבו מתיימר בכאב...

כאבו היה כה גדול, עד כי באותו ערב חש ברע, ורגע לפי שהתמוטט - הובהל לבית החולים ואושפז להשגחה. הוא ביקש מבני משפחתו לא לספר את הדבר לאיש, וסבל בשקט את הכאב הפיזי, לצד הכאב הנפשי שעדיין בער בתוכו. מה שהוא לא ידע, שבאותו יום, כמה שעות אחר כך, גם בתו הנשואה של אחיו ר' יצחק, אשה צעירה, אמא לכמה ילדים קטנים - התמוטטה באופן פתאומי בביתה, ואף היא אושפזה בבית החולים...

ר' יצחק שמע על מה שקרה לבתו, עזב את כל עסקיו וענייניו, והתמקד בנסיונות להבין מה קרה לבתו האהובה. הוא נסע לבית החולים, שוחח עם הרופאים, הכל תמחו ולא הבינו כיצד זה אשה צעירה מתמוטטת בפתע פתאום ומתקשה לנשום, עד שהיא נדרשת לאשפוז. בד בבד, החל ר' יצחק פונה לגדולי ישראל רבים אשר הוא מחזיק איתם קשר או תורם למוסדותיהם, וביקש שיעתירו על בתו בתפילה ותחנונים, והוא אף שואל ומבקש לדעת מה יכולה להיות הסיבה, על מה עשה ה' ככה?!

לפתע התקשר אליו אחד מגדולי ישראל שליט"א, וביקש לשוחח עמו. 'אינני יודע בוודאות', אמר, 'אבל לבי אומר לי שהתמוטטות פתאומית כזו, בעיצומו של יום בהיר, יכולה לקרות רק עקב בעיה ב'בין אדם לחברו'. עצתי לך, כי תעשה חשבון הנפש, אם פגעת במישהו בסמוך למקרה הטראגי שפקד אותך, ואם כן - תמהר ותבקש את סליחתו!' - סיים אותו גדול בישראל, וחתם באיחולי רפואה שלימה...

ר' יצחק, ועודו בבית החולים לצד מיטת בתו, מעביר במחשבתו את מה שקרה בשעות שלפני המקרה, ולפתע פתאום הוא מסמיק ומחוויר חליפות. בשרו הופך חידודין חידודין, הוא נזכר איך כמה שעות קודם נכנס אליו אחיו, באיזו צורה קיבל את פניו, ובאיזה אופן דחה את בקשתו - תוך העלבתו ופגיעה אנושה בו. בבת אחת חזר אליו המראה כיצד אחיו הנכלם עזב את ביתו מבייש, והוא היטיב להבין במה דברים אמורים...

על אתר הוא מתקשר לבית אחיו, ונאמר לו שהאח אינו בבית. הוא מנסה להשיגו בכל דרך, עד שמישהו 'מדליף' לו שאחיו אושפז באותו יום, באותו בית חולים היכן שבתו מאושפזת, קומה אחת מעל! לפתע הבין ר' יצחק עד כמה הפגיעה שפגע באחיו היתה הרסנית - עד כדי אשפוז מכאב לב, והוא רץ בכל כוחו ורוחו בל עמו לחפש את אחיו המאושפז קומה מעל...

בקול בוכים הוא פונה לאחיו ומבקש את סליחתו. האח, חלוש וכאוב, התקשה למחול על הפגיעה, מה עוד שבקשת הסליחה הפתאומית שבה וטלטלה אותו טלטלה עזה. אולם ר' יצחק עמד לפניו ובה כמז תינוק, התחנן שימחל לו, והנה הוא מוציא צ'ק פתוח להוצאת הספר לאור עולם, כפיצוי במשהו על הפגיעה החמורה...

ר' אהרן, בראותו את אחיו מתחנן עד כדי כך, ובהבינו את האסון הנורא שפקד את בתו, נכמרו רחמיו על אחיו. אמנם הפגיעה היתה קשה וכואבת, אך הוא באמת השתדל למחוק את הפגיעה מלבו, למחול לאחיו בכל לב. רק כשר' יצחק היה משוכנע שר' אהרן באמת התפייס אתו לחלוטין ומחה את זכר הפגיעה - רוחו נרגעה קמעא והוא שב למיטת בתו, לראות מה עולה בגורלה...

ואכן, בו ביום נרשמה מגמת שיפור, אצל שניהם. המחילה הועילה גם לר' אהרן, עד כדי ששיפרה את מצבו והוא השתחרר מבית החולים כעבור יום יומיים, ובוודאי לבתו של ר' יצחק. אצלה זה ארך עוד כמה ימים, אולם כעבור כשבוע שוחררה אף היא לביתה, אמא בריאה ומאושרת!

סיפור מפעים זה, אותו שמענו מבעל המעשה, מדגיש וקורא עד כמה ענייני 'בין אדם לחברו' הם כאש בוערת, ועד כמה מסוכן להיכוות מהם. פגיעה אחת עלולה להמיט אסון נוראי. העלבת בן משפחה, חבר או איש זר עלולה לעלות ביוקר. בימים אלה, כשאנו נערכים להיטהר ולהזדכך לקראת יום הכיפורים, הבה נזכור לטפל באופן יסודי גם בענייני בין אדם לחברו, לחשוב במי פגענו חלילה בשנה החולפת, ונמהר לבקש את סליחתו!

ורק כאשר נזדכך גם ב'בין אדם לחברו', רק כשליבנו יתנקה ויזדכך מכל שמץ או בדל פגיעה בזולת - אז או נזכה שיום הכיפורים יטהר אותנו בשלמות, ואז נזכה לגמר חתימה טובה, ושנה טובה ומאושרת!

משיעוריו של מגיד השיעור הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

לשמיעת השיעורים בדף היומי ובנושאים נוספים חייגו: 073-2951342 | לקבלת העלון במייל: 6778160@gmail.com | לתרומות והנצחות (גם בכ. אשרא) למען הפצת העלון חייגו: 055-677-8160 | ניתן לתרום גם בעמדות נדרים פלוס

תבלין לשלחן שבת

פְּרֻשָׁת: וַיִּלָּךְ

עלון מספר 270

נא לא לקרוא בשעת התפילה וקריאת התורה. העלון טעון גניזה. פּי אלף מיום חול. כדאי לקרוא בשלחן שבת.

זמני השבת - בגב העלון

העלון לעלוי נשמת:
בכור חי בן בטי, אברהם זושא בר' יהושע, לאה בת ר' יום טוב ליפמאן, מיכאל בן שרה, אלכסנדר בן מרי, לודמילה בת לייב, משה בן זוהרה, יהודה בן שרה, יוסף בן חנה, מנחם שלום בן שמחה, חיים בן אסתר, תמרה בת יעקב -

תנצב"ה
ולהבדיל בין החיים למתים, העלון לרפואת:
משה בן מזל-טוב, פורטוה, משה בן מנדל, נפתלי בן דבורה, סביטלנה צביה בת ברכה, מרי בת חנה -
בתוך שאר חולי עמו ישראל

נקודה בפְּרֻשָׁה

לְרוֹמֵם אֶת הַתְּלִמִּיד

"וַיִּלָּךְ מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֶל כָּל יִשְׂרָאֵל" (לא, א)
כתב הרב "נטפי הפנים" זצ"ל: הגע עצמך, משה רבנו בן מאה ועשרים שנה, נושא את העם ארבעים שנה כאשר ישא האומן את היונק. היו ודאי קאלו שהיו קרובים אליו יותר, תלמידים מסורים. היו ראשי עם, הזקנים, ראשי השבטים, הדיינים. משרי האלפים ועד שרי העשרות, דרגות דרגות. אבל משה רבנו הלך להפך מכל ישראל, עד האחרון שבָּהֶם, לא דלג על אחד. כלם חביבים, כבנים יחידים.
גדולי ישראל שבכל דור ודור גלו גדולתם גם בחנוך הדור הצעיר. הנהגותיהם ויחסם לדור הצעיר, אל כל אחד ואחד, היו לאות ולמופת. כיצד ירדו לנגכי לבו של כל אחד להבין את צרכיו הנפשיים ורצונותיו לעמקם. וממילא הקרינה הנהגה זו על כל מחנכי הדור הצעיר שבסביבתם.
בשעור שנגמסר באחת הכתות, נשמע לפתע קול צלצול של טלפון נייד. הצלצול בקע ועלה מתיקו של אחד התלמידים. כיון שהתלמוד תורה אוסר להביא מכשיר שִׁכְזָה, הביטו כל הילדים בפליאה על התלמיד, והדבר גרם לו לבושה גדולה.
מובן שגם המלמד לא יכול היה לשתק נכח הצלצול, ואסור היה לו להתעלם מכך. אולם, הוא נגש אל הילד הנזכר בפניהם וחיכות, לטף אותו בחבה ושאל לפשר הדבר. תגובתו השקולה של המלמד, והעבדה שלא בא אליו מיד בטענות ובכעס, הרגיעה את הילד, שמון הרגע הראשון טען שאין הוא יודע כיצד הגיע המכשיר לתיקו. המלמד עשה רשם כמי שפאמין לו בהחלט, אבל עקב החמרה שפייסות הנהגה להבאת מכשיר טלפון נייד ל'חיידר', בקשו לרדת אל המנהל, ולספר לו את כל הספור.
הילד עשה את שהתבקש, ודפק על דלת המנהל. והנה, גם המנהל קבל את התלמיד בחינה, וכששמע את גרסתו, התקשר מיד לביתו של הילד.

על הקו היתה האם, שבשמעה שמכשיר הטלפון הניד צלצל מתוך תיקו של בנה, הגיבה בהפתעה שהיתה מהולה בשמחה: 'עכשו אני מבינה מה שקרה'... היא הסבירה למנהל שכאשר הכינה, בשעת בקר סקדמת, את תיקו של הילד, והכניסה לתוכו את שקית האכל ואת שאר הדברים, הבחינה לפתע שמכשיר הטלפון הניד שהיה סנח בקיסה, נעלם...
'הפשתי אותו בכל מקום בבית, רק לא בתוך התיק של הילד... לא עלה בדעתי לרגע שהמכשיר פשוט נפל לתוך התיק בשעה שהתכופפתי והנחתי שם את האכל - - -'
'רק עכשו, לאחר שאתם מתקשרים אלי ומודיעים לי על הצלצול שנשמע מן התיק, אני מבינה מה קרה, ומתנצלת מראש על אי הנעימות. ומה שברור הוא, שילדי בודאי אינו אשם, והוא לא ידע כלל שהמכשיר הכנס לתיקו!' - סימה האם.
כעת צריכים להתבונן ולחשוב, מה היה עולה בגורלו של הילד אם המלמד והמנהל לא היו מאמינים שהוא דובר אמת, וחושדים בו שהוא אשם במה שקרה - הרי רמת הבושה שהיתה נגמרת לו היתה עלולה להיות עצומה ונוראה, ולהביאו לעציבת התלמוד תורה, ולהתדרדרות כללית, וכל זאת ממש ללא עול בכפו.
גרם, כיון שהצנת החנוכי נתן את אמונו בילד, והעניק לו את ההרגשה שפאמינים לו, לא נפגע הילד בצורה כל כך חמורה, וכל הפרשיה באה בשלום על פתרונה.
אבל הספור עדין לא תם. המנהל היה יכול מצדו לסיים בכך את הטפול בפְּרֻשָׁה, ולהורות לתלמיד לשוב לכתתו, תוך שהוא מחזק את ידיו, ואומר לו מלות עידוד בסגנון 'ידענו תמיד שאתה ילד טוב, וכי...'
אבל הוא לא הסתפק בכך. המנהל לא נתן לתלמיד לחזור לכתה לבדו. הם עלו יחדו לכתה, ושניהם עמדו לפני כל התלמידים, והמנהל ספר את כל מה ששמע זה עתה מאמו של

התלמיד. לאחר מכן צבט על לחיו של התלמיד בחבה, ואמר לפני כל ילדי הכיתה: 'נו, אתם רואים איזה חבר טוב ומחנך יש לכם בכתה? - - !'

בקר השיב מנהל התלמוד תורה לתלמיד את כל הבטחון העצמי שאולי נגרע מסונו.

'כמה ארוחות הנך אוכל מדי יום ביומו? - ?' שאל החזן איש את הילד. והלה השיב שהוא אוכל שלש ארוחות, בפקר, בצהריים ובערב.

הגאון רבי נטע פריינד, מגדולי התלמידי חכמים שביראשלים, ספר על מעשה שהיה. ילד ממשפחת כהנים בירושלים בא וספר לו שיש דבר שהוא מתקשה בו בהלכות מעשרות. השאלה כמוכן לא הייתה שאלה, אלא הוא, הילד, לא הבין את הענין.

המשיך החזן איש ושאל: 'ומדוע לא תאכל את כל שלש הארוחות בבת אחת, בשעות הפקר?'

שאלתו הייתה, מדוע הגבילה אותנו התורה בדיני מעשרות רבים, וצוה להפריש מעשר על כל פרי בכל פעם שהוא נקטר מן העץ, הרי היה הרבה יותר נוח אלו היינו מפרישים את התרומות ומעשרות פעם אחת, על כל הפרות שיקטפו מן העץ...?

הילד צחק למשמע השאלה, והשיב: 'הרי ברור שאי אפשר לעשות כך, כי הגוף לא יקלט את כל המאכלים בבת אחת, כי לכל סעודה יש זמן משלה... אם כן, אמר החזן איש, אז גם הסבה לקר שאי אפשר להפריש את כל המעשרות בבת אחת, כי לכל פרי יש את הגרן שלו, קשתגמר מלאכתו! נהנה הילד מהתשובה וחזר בשמחה לתלמודו.

היו תלמידי חכמים שנסו להשיב לו תשובה למדנית ואמתית, שהרי אי אפשר להפריש מעשר על דבר שלא בא לעולם. וכן, אי אפשר להפריש מן התלוש על המחבר, וכי, אלא התשובות לא התיישבו על לבו של הילד, והוא נשאר בקשיטו.

יש להתפעל מכך שהחזן איש הבין שאי אפשר להשיב לילד בתשובות הלכתיות, אלא חובה עלינו לרדת ללבבו, לפשו, להבין מה מציק לו, ועל פי זה להשיב כדי שיתיישבו הדברים על לבו. (לחנך בשמחה)

ספור לשבת:

כל העושה - עושה לעצמו

לקבלנו כאורחים לשבת, וכך נוכל לזכות להיות קרובים לציון הקדוש. הרמתי אליו טלפון, וסיפרתי שאני ורעייתי נודה להם מאוד אם יסכימו לארח אותנו בשבת.

"לצערי הרב, השיב לי הלה בנימה של התנצלות: 'היינו מאוד שמחים שתגיעו לכאן לשבת, אלא שהדבר לא ניתן למימוש, מאחר וכידוע לך יש לנו ב"ה שמונה ילדים, ובדירה בסך הכל שניים וחצי חדרים, כך שבקושי אנו מסתדרים עם מקום לינה בכל לילה... הודיתי לו ונפרדנו לשלום. ולאשתי הודעתי בצער, שבעז"ה בלי נדר, בשנה הבאה נדאג מבעוד מועד למצוא מקום לשבות במירון בשבת ל"ג בעומר.

"אלא שפתאום הטלפון צלצל. על הקו היה לא אחר מאשר אותו קרוב... 'תשמע, הילדים שמעו את השיחה שלנו, ומיד לאחר שניתקתי 'הסתערו' עליי בתחנונים והפצרות שנארח את החתן והכלה בשבת, ואנו כבר נסתדר עם מקום הלינה... האחד אמר, שישן על מזרון במטבח, השני על הכורסא בסלון וכו', העיקר שהאורחים יבואו'...

"ואכן", ממשיך החתן לספר, "הגעתי עם רעייתי אל היישוב בערב שבת, ובני הבית קיבלו אותנו בחפץ לב ובשמחה. בליל שבת לאחר הסעודה החלטנו אני ורעייתי לצעוד ברגל אל הציון כדי לקרוא שם תהילים ולשפוך נפשנו בתפילה להשי"ת. סיכמנו

בסיפור דלהלן, המעובד מתוך 'ופריו מתוק', יש כדי ללמדנו על השכר המופלא של מצוות גמילות חסדים, ובנוסף, כי על אף שלעיתים חושב האדם כי הוא זה שעושה חסד עם הזולת - לאמיתו של דבר, כל מה שאדם עושה - לעצמו הוא עושה.

את המעשה סיפר הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א, כפי ששמע מחתן צעיר שבדידו הווה עובדה:

"היה זה בשנת תשע"ג, כשל"ג בעומר חל ביום ראשון. בערב שב"ק פונה אליי רעייתי ומבקשת שניסע לשהות בשבת זו במירון. בסמוך לציון התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי. 'הרי זה עתה נישאנו', הסבירה, 'ואנו זקוקים לכרכה וישועה כדי לבנות את ביתנו החדש בהצלחה, לכן כדאי שנגיע לשבות במירון בשבת זו, ערב ל"ג בעומר' (שבאותה שנה חל ביום ראשון).

"שאלתי אותה בפליאה: וכי סבורה את שכתת, בערב ל"ג בעומר, נוכל למצוא מקום לשהות בו בשבת?! הרי כבר מלפני הפסח כל המקומות תפוסים. אך היא המשיכה להתעקש והפצירה בי להשתדל בחיפוש מקום.

"לאחר סדרת טלפונים ארוכה התברר לי שאין שום סיכוי למצוא מקום אירוח בכל האזור. אך לפתע נזכרתי שיש לי קרוב משפחה יקר שמתגורר במושב 'אור הגנוז' בסמוך למירון (מדובר במהלך רגלי של כארבעים דקות!) חשבתי לעצמי, שמא יסכים

בעומר, החליט להקדים את הדלקת המזורה... טיפס על השיש במטבח, נטל את אחד מנרות השבת והחל לנסות להצית את השמיכה שלו באש. תוך כדי ניסיונות ההבערה, שקע בשינה, והשמיכה החלה לעלות באש.

"רק לחשוב על כך שהייתי מוצא את אשתי בזמן שקבענו להיפגש... הרי היינו מגיעים כשעה מוקדם יותר, ובאותם רגעים שהוצתה האש, בוודאי כבר היינו ישנים, וכשאר בני הבית לא היינו מרגישים באסון שעומד להתרחש. בנוסף חשבנו על גודל הנס, שאילו היינו שבים לבית כמה רגעים מאוחר יותר... איני רוצה לחשוב מה עלול היה לקרות. הבנו היטב מדוע עיכבו אותנו מן השמים, ושכל עכבה לטובה, פשוטו כמשמעו!

"ולקח חשוב עד מאוד נוסף שניתן ללמוד מהסיפור – שכל מה שאדם עושה, לעצמו עושה. בעל הבית שהואיל בטובו לא אותנו, חשב שהוא עושה עימנו טובה וחסד. אך התברר שאת הטובה הגדולה ביותר בהסכמת האירוח עשה לעצמו, והודות לאורחיו ניצלו חיי בנו וייתכן שגם חיי המשפחה כולה!" (פניני עין חמד, שמיני)

שבשעה 1:00 בדיוק ניפגש בשער ונחזור אל בית מארחינו. "והנה, בדיוק בשעה 1:00 הגעתי אל השער, אך לא מצאתי שם את אשתי. לאחר דקות ארוכות של המתנה הלכתי לחפשה. התברר כי היא חשבה שמדובר בשער אחר, ומשלא מצאה אותי שם, גם היא יצאה לחפש אחריי בתוך ההמון ששהה במקום באותו לילה. רק לאחר כשעה מצאנו זה את זה. צעדנו בחזרה אל המושב, והגענו לאכסניה בשעה 2:30 בלילה.

"וכאן אירע דבר מזעזע ביותר. כאשר פתחנו את דלת הבית, קפאנו על מקומנו... הבית היה מלא בעשן, כשכל המשפחה ישנה בשלווה!... רצתי מהר למקור העשן, והבחנתי בשמיכה המכסה את אחד הילדים הקטנים שבוערת באש. רעייתי נתקפה בחרדה והחלה לזעוק ולצרוח, אך אני לא איבדתי עשתונותי. נטלתי מיד את השמיכה, נייערתי אותה בחזקה על הרצפה, עד שכבתה האש והכל בא בס"ד על מקומו בשלום, וב"ה לא נגרם לילד שום נזק.

"כיצד פרצה הדליקה? – התברר שהילד הקטן בן השלוש התעורר באמצע הלילה, ולאחר ששמע כל היום על מזדות ל"ג

שֹׁנֵה הַלְכוֹת:

הַלְכוֹת שְׁמִיטָה

מתוך החוברת "מצוות הארץ בהלכה ובאגדה" לרב נקי שליט"א

והסיבה במנין 44 הוא כך: ראשית, צריכים להמתין 14 ימים שלמים לקליטת הנטיעה באדמה, דהיינו ט"ז באב עד כ"ט באב. ולאחר שנקלטה הנטיעה, כשממתין מ-ל' באב עד כ"ט באב, לול, סה"כ 30 יום עד סוף השנה (חודש אב לעולם מלא - 30 יום, וחודש אלול לעולם חסר - 29 יום), ויש כלל בדינו, ששלושים יום בשנה חשובים כשנה, ונמצא שעד ראש השנה (א' תשרי) אף שעברו רק 44 יום נחשב כאילו עברה שנה שלימה. ולכן די בהמתנה של עוד שנתיים. אך הנוטע מט"ז באב והלאה - אינו מונה את השנה הראשונה לערלה אלא מהשנה הבאה, כיון שעד סוף השנה אין 44 ימים.

נמצא אפוא, שאם נטע מט"ז באב בשנה השישית, אזי לאחר שלוש שנים, יעשו אנשים חשבון למפרע [לאחור], ואפשר שיטעו לומר שנטע בשנת השמיטה. למשל: אם נטע בט"ו באב תשפ"א - ערב שנת השמיטה, הרי ששנת תשפ"א עלתה לו לשנה ראשונה לערלה, ושנת תשפ"ב - שנת השמיטה - היא השנה השניה, ושנת תשפ"ג היא שנה השלישית. אבל אם היה נוטע בט"ז באב תשפ"א, הרי שרק שנת תשפ"ב - שנת השמיטה - היא השנה הראשונה לערלה, ושנת תשפ"ג היא השנה השניה, ושנת תשפ"ד השלישית. ושמה אנשים יעשו חשבון למפרע ויאמרו: מדוע שנות הערלה של העץ הסתיימו בשנת תשפ"ד, כנראה שהאדם נטע באיסור בשנת תשפ"ב שהיא שנת השמיטה, כי אם היה נוטע קודם שנת השמיטה בשנת תשפ"א, היו צריכים להסתיים שנות הערלה בשנת תשפ"ג. מחמת כן תקנו חכמים שלא לנטוע בשנה השישית אלא עד ט"ו באב, כדי שיתיימו שנות הערלה בשנת תשפ"ג, וכך לא יבוא לידי חשד ריונו הבריות שנטע בשנת השמיטה חס ושלום. (קנ"א)

תוספת שביעית

שנת השמיטה מתחילה ביום א' לחודש תשרי (ראש השנה) ומסתיימת בסוף יום כ"ט לחודש אלול שבסוף השנה. אבל "הלכה למשה מסיני" נאמרה, שעבודות האדמה יאסרו שלוש יום קודם תחילת שנת השמיטה, וזמן זה הוא הנקרא "תוספת שביעית" כלומר שמוסיפים זמן מסוף השנה השישית שגם בו לא עובדים באדמה. ואולם, תוספת זו נוהגת רק כאשר השמיטה היא מן התורה ובית המיקדש קיים, אבל בימינו שחרב בית המקדש, אין דין תוספת זו אף לא מדברי חכמים. (קמ"ד)

נטיעת אילנות מאכל

אף שבזמן הזה אין דין תוספת שביעית כנ"ל, מכל מקום אסרו חכמים לנטוע אילן מאכל בתוך ארבעים וארבעה ימים קודם שנת השמיטה, דהיינו מיום ט"ז באב של השנה השישית, אבל עד יום ט"ו באב מותר לנטוע. (קנ"א)

הטעם לאיסור זה הוא משום "מראית העין", שמה יחשדו בו אנשים וירננו אחריו שנטע את האילן באיסור בשנה השביעית. כדי להבין חשד זה, עלינו להקדים דין אחר בדיני "ערלה". הנה ידוע שאסרה התורה לאכול פירות ערלה (דהיינו פירות מעץ עברו עליו שלוש שנים מעת נטיעתו או מעת זריעת הגרעין לעץ). ולגבי מנין השנים, יש דין שכל הנוטע 44 יום לפני סוף השנה (דהיינו עד ט"ו באב), כבר בסוף השנה (כ"ט אלול) נחשב לו כאילו עברה שנה אחת שלימה לערלה, ודי לו להמתין עוד שנתיים בלבד כדי לאכול מהפירות.

חידות:

חידת מחשבה:

שלמה ספר את הכסף שחסך בשבועות האחרונים מדמי הכיס שקיבל, וגילה שצבר סכום משמעותי. הלך שלמה לחנות הספרים והתעניין על מחירם של ששת כרכי "משנה ברורה".
 התברר לו שבסכום הכסף הקיים יוכל לקנות רק שלושה כרכים, והתחבט אלו כרכים לרכוש. כמה אפשרויות יש לו בבחירת שלושת הכרכים?

חידת חשבון:

איך ניתן ליצור את המספר 26 ע"י המספרים: 5, 5, 5, 5, 1, תוך כדי שימוש בכל פעולות החשבון?

חידת "מי אני":

אני מופיע פעם בשניה, פעם בשעה, פעם בשבוע ופעם בשנה, ואילו ביום ובלילה אינני מופיע כלל. מי אני?

פתרונות לחידות מהעלון הקודם:

פתרון לחידת המחשבה:

9 שעות.
 בשל קצב העבודה הכפול נסתיימה מחצית הכמות השניה לאחר חצי מהזמן שהיה נדרש לה מתחילה. על פי הנאמר בשאלה, פרק הזמן שהתקצר הוא 3 שעות. כלומר, 3 שעות הן חצי מהזמן שנדרש מתחילה עבור חצי מהכמות. ומכאן שמחצית הכמות הראשונה נעשתה בשש שעות ומחצית הכמות השניה בשלוש שעות. סה"כ 9 שעות.

פתרון לחידת חשבון:

$$(5 \pm 5) : 5 - \frac{5}{5} = 1$$

פתרון לחידת "מי אני":

אור השמש.

בידחות:

יש לי כל כך הרבה מגנטים מאירועים על המקרר, שהתחלתי להצטלם בחתונות כשאני מחזיק בפתק: "לא לשכוח לקנות חלב".

אני: "אבא, שברתי שיא ארצי בשחייה של 100 מטר!"
 אבא שלי: "כל דבר אתה חייב לשבור..."

"מה בעלך עושה בחיים?"
 "-לצערי הוא לא עובד".
 "-ניסית לכבות ולהדליק?"

רופא למטופל: "יש לי בשורה טובה ובשורה רעה".
 מטופל: "תתחיל בטובה".
 הרופא: "גילינו מחלה חדשה, והיא תקרא על שיימך!"...

למה קוראים לחברה "סופרבוס"?
 כדי שהערכים יוכלו לקרוא את זה משני הצדדים...

מה המשותף בין אופטימיים לפסימיים?
 גם האופטימיים וגם הפסימיים תורמים לחברה.
 האופטימיים ממציאים את המטוס, והפסימיים את המצנח...

חיים: "ישבתי בערב לשתות קפה, ולידי ישב טבעוני שהעיר לי: 'אתה יודע שאת החלב הזה היה אמור העגל לקבל?'"

נפתלי: "ומה ענית לו?"
 חיים: "שאת העגל כבר אכלתי בארוחת הצהריים..."

טוב לדעת:

פתגם:

יציאה:	כניסה:	י-ם:	זמני השבת:
19:27	18:15	ת"א:	
19:29	18:33	חיפה:	
19:29	18:36		

לתגובות, להנצחות ולקבלת העלון במייל:
 elisha5765@gmail.com

פרשת וילך

"וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים בֶּן מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה אָנֹכִי הַיּוֹם" (לא, ב).

דרך טעמי המקרא - אומר האדמו"ר מסלונים ניתן ללמוד כיצד 'להסתדר' עם היצר הרע...

בתורה מופיע ארבע פעמים טעם המקרא 'שלשלת' על המילים הבאות: א. "ויתמהמה" (בראשית יט, טז) בענין לוט. ב. "ויאמר" (בראשית כד, יב), בענין אליעזר עבד אברהם, כשעמד והתפלל על הבאר לעזרת הקב"ה. ג. "וימאן" (בראשית לט, ח), בענין יוסף. ד. "וישחט" (ויקרא ת, כג), בענין הקרבת הקרבנות. נגד יצר הרע מפעילים קודם כל את ה"ויתמהמה". כאשר היצר הרע מגיע לאדם ומבקש להחטיאו, הוא רוצה לעשות את זה כמה שיותר מהר לכן אומרים לו: 'רגע! נחכה עד מחר...' על דרך זו נאמר "צא והלחם בעמלק מחר" עמלק מסמל את היצר הרע. והמלחמה איתו זה לומר לו לבקשותיו "מחר" וכך ינצחו!

אבל הרי כתוב ש"אלמלא הקב"ה עוזרו אינו יכול לו, אדם לא יצליח לנצח את היצר הרע לבד, לכן צריך להתפלל להקב"ה שיסייע בידו, וזה החלק השני - ה"ויאמר", היינו תפילה.

לאחר שהתמהמה האדם והתפלל, עתה יכול הוא למאן - "וימאן" - לומר "לא!" ליצר הרע. ואם יעשה תהליך זה פעמים רבות, יגיע ל"וישחט" - יוכל לשחוט את היצר הרע.

"הן קרבו ימיה למוות" (לא, יד).**שח רבי מנדל שטיינמן צ"ל בספרו 'עדות חיה':**

זכורני, פעם אחרי קבלת שבת למד איתנו רבינו בעל ה"אמרי חיים" מוויז'ניץ זיע"א שיעור מוסר מהספר הקדוש של"ה, ואמר בשם ספר ה'אמרי נועם' ביאור נפלא בפסוק כאן: דהנה, בתורה נאמר ה' פעמים הן, 'הן קרבו ימיה למוות', הן אני עין יבש" (ישעיה נג, ג), הן אני ערל שפתים" (שמות ו, ל), הן אני נשארתי לבדי" (ישעיה מט, כא), "הן אני כפיך לאל" (איוב לג, ו).

וההסבר הוא כך: 'הן קרבו ימיה למוות', יהודי זקן שוכב במיטתו ורואה כי ימיו כלים והגיע עתו לפרוש מן העולם, ומחשב חשבון נפשו, מה יהיה איתו אחרי שתעלה נשמתו השמימה, הוא שוכב ומסתכל סביבו וחושב, הן כל ימי השקעתי כ"כ הרבה כסף על מנת לייפות את הבית ברהיטים יפים וחפצים יקרים, והם עונים לו, "הן אני עין יבש".

הוא חושב על בניו שבצעירותם שלח אותם ללמוד באוניברסיטה ופונה אליהם, רופאים, פרופסורים, האם תלמדו פרק משניות לטובת נשמתך?! והן עונים לו: "הן אני ערל שפתים", הרי לא שלחת אותנו ללמוד בחיידר או בישיבה, ואיננו יודעים איך לומדים פרק משניות. סופק האב את כפיו ואומר, הוי, "הן אני נשארתי לבדי". הוא נשאר דומם וחושב בלבו הן אני נשארתי לבדי, אין מי שיעשה לי טובה בבוא היום, אולם בפנית החדר יושב נכד קרתי אשר שלח אותו ללמוד בתלמוד תורה, והוא אומר לזקנו, "הן אני כפיך לאל", סבא יקר, אל תדאג, אני אדאג ואשתדל ללמוד משניות לטובת נשמתך בבוא העת!

אמנם הסבא שהיה חכם אמר: מוטב אלמד אני משניות לעילוי נשמתך, ולא אסתמך על נדבות של אחרים...

"וּלְמַדָּה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שִׁמְהָ בְּפִיהֶם" (לא, יט).

הגאון רבי עמרם אזולאי זכר צדיק לברכה, מחותנו של מרן הראש"ל הגר"ע יוסף צוק"ל, פאר השקדנים היה. לא זו בלבד ששקד על תלמודו בלא הרף בשעות הלימודים בישיבה, אלא אף בשעות שבין הסדרים לא מש ממקומו, ורעייתו היתה מעלה לו את האוכל לבית המדרש.

התורה היתה כל חייו. בשעת הסעודה, בין מנה למנה, עיין בספר. כששתה כוס קפה, אחז את הכוס ביד אחת ועיניו כספר שבידו השניה.

בסמוך לתפילה, לפניו ולאחריה, ניצל כל דקה ללימוד. כשישב לדין שמע בריכוז את טענות בעלי הדין, ומשהיה הדין מחוור לו היה שב מיד לתלמודו, בעוד הדיינים האחרים מתווכחים ומשוחחים בעניין. גם בעת המועדים, בהם טרודים הכל בטירדת מצוות היום, היה מקיימן בזריזות ושב לתלמוד.

בכל אחד מימי ראש השנה היה מסיים את כל ספר התהילים. בערב יום הכיפורים עצמו הספיק לומר כל ספר התהילים בין התפילות, ולאחר הצום ישב ולמד כהרגלו!

גם בשמחת תורה, ביום בו רקד בשמחה עצומה עד שכל בגדיו נרטבו מזיעתו, מצא פנאי ללמוד כמה שעות. כך גם בפורים, וכך לאחר בדיקת חמץ ושריפתו, אף בתשעה באב לא פסק מללמוד בדברים המותרים בלימוד ביום האבל. וברוב שקידתו היתה התורה כמונחת בקופסה במוחו: תנ"ך ומשניות וש"ס, ראשונים וספרי הפוסקים, ואף בקבלה עסק בצנעה. גם בעת השמחות המשפחתיות הגה בספר, ובעת נסיעה משן היה תלמודו בעל פה.

וכשאושפז בעת מחלתו בבית החולים וביקשו להכינו לניתוח לא מצאוהו במיטתו. כשחיפשוהו, מצאוהו בבית הכנסת של בית החולים, שקוע בתלמודו. וכשיצא מבית החולים ביקש שיביאוהו לבית המדרש, ושלה להודיע לביתו שחזר...

"וְהָיָה כִּי תִמְצָאן אֹתוֹ רְעוֹת רַבּוֹת וְצָרוֹת וְעָנְתָה הַשִּׁירָה הַזֹּאת לְפָנָיו לְעֵד כִּי לֹא תִשְׁכַּח מִפִּי זְרַעוֹ כִּי יִדְעַתִּי אֶת יְצִרוֹ אֲשֶׁר הוּא עֲשָׂה" (לא, כא).

פנינה מתוקה מדבש, כתב על כך הגאון רבי יצחק אליהו לנדא צ"ל, מגיד מישרים בק"ק וילנא:

משל לאדם שנכנס לבית מסחר לממכר דבש וביקש לקנות מספר חביות. 'בשמחה רבה', אמר בעל החנות וכדי להרשימו באיכות דבשו, פתח את מכסה אחת החביות והתפאר: 'ראה, ידידי, דבש נקי ומשובח!'

אך הלקוח סירב להתרשם והשיב: 'אמנם הדבש שבראש החביות מרשים ואיכותי למראה, אך הלא הכל יודעים טבעם של סוחרים: למעלה, בראש החבית, הם יוצקים שכבת דבש משופרא דשופרא, אך בתחתית החבית מסתתרים גושי קמח, פסולת ושאר מרעין בישין, איני טיפש, יודע אני כי זו דרככם מאז ומעולם!'

פנה בעל החנות לקופאי שלו: 'השמעת מה אמר הלקוח? מילים כדורבנות! רשום נא את דבריו החשובים בשולי טופס ההזמנה!'

וכך היה. בעוד הלקוח משמיע מילות גידוף וזלזול בעם הסוחרים לדורותיו, ארזו עבורו את חבית הדבש, הוא שילם את המחיר הנקוב, ויצא מן החנות. ואכן, כאשר חשש - כן היה: שולי החבית היו מלאים קמח ושאריות פסולת, והוא מיהר לתבוע את המוכר קמח, וטענתו בפיו: 'דבש נקי ביקשתי, לא תערובת של פסולת ודבש! השב לי את כספי והוסף גם פיצוי על עוגמת הנפש!'

'מה יש לך לומר להגנתך? התעניינו הדיינים.

חי"ך המוכר, ושלף מאמתחתו את פנקס ההזמנות. 'ראו נא, הלא כבר בשעת הקניה ידע אדם זה היטב מה יש בשולי החבית, ומאחר וידע ובכל זאת קנה - מה לו כי יתלונן?!

וכך - אמר המגיד מישרים מוילנא - גם בפסוקים שלפנינו: מתחילה אמר ש"השירה הזאת" עוד תביא תועלת לפניו יתברך, כאשר תהיה לעד, כדי לדחות את קטרוגם של מלאכי השרת ולהוכיח להם שאתם הנכם בני ישראל, אולם יש עוד ענין נוסף: שהשירה הזאת (שירת האזינו) תהיה לכם לתועלת גדולה כאשר "אביאנו אל האדמה אשר נשבעתי לאבותינו... ופנה אל אלהים אחרים ועבדום ונאצונו והפר את בריתך", ואז, כאשר "תמצאן אותו רעות רבות וצרות, וענתה השירה הזאת לפניו לעד", וטענה גדולה תהיה בפיה כלפי: "כי ידעתי את יצרו אשר הוא עושה היום, בטרם אביאנו אל הארץ אשר נשבעתי", ותהיה זו מליצת יושר עבורכם, שאין מקום להענישכם, מאחר ומתחילה ידעתי את יצרכם, ובכל זאת הבאתי אתכם אל הארץ!

בעקבות זאת, ביאר הגאון רבי גבריאל זאב מרגליות, מו"צ בהורודנא (התנו של הצדיק רבי נחומ'קה מהורודנא), באופן נפלא את לשון הפייטן: 'וכל מאמינים שהוא טוב לכל', וטעם הדבר - משום שהוא 'יודע יצר כל יצורים'...

(ושלל לא יחסר)

לפנינו סיפור מופלא עד מאוד הממחיש בצורה הברורה ביותר, שכאשר האדם מוכן להתקרב אל האלוקים, הוא זוכה לדברים שלא זכה להם עד תתה. הסיפור תועד על ידי תלמיד חכם מפורסם, והוא מופיע בספרו של הרב נחמן סלצר הי"ו. המעשה החל באחת מטיסותיו של הת"ח לחו"ל, וכך הוא מספר:

בנות הטיסה הבחנתי שבכסא שלי יושב אדם ואוכל קציצת בשר לא כשרה. על מעטפת הארוחה שלו היתה תווית ועליה הופיע שמו: "מר ווינשטיין", הזדעזעתי לראות יהודי המכניס לפיו בשר לא כשר והחלטתי לשוחח עימו.

"סלח לי אדוני, אני לא רוצה להיחשב כחוצפן, או לפגוע בך, אבל האם תרשה לי לשאול אותך שאלה?" - "בודאי", השיב האיש.

"האם ידוע לך שהינך יכול לבחור בארוחה כשרה בטיסה הזו?" הוא נעץ בי את מבטו, וענה: "אני לא אוכל כשר! לא יעזור לך שום דבר".

"למה אתה מתכוון? האם בתוך ביתך הינך שומר על כשרות, ורק מחוץ לבית אתה אוכל הכל, או שמא הכשרות אינה חשובה כלל בעיניך?" - שאלתי.

האיש בחר שלא להגיב עוד בנושא הכשרות. "אינני אוכל כשר, וזהו", אמר. לאחר מכן הסתגר בתוך עצמו, אבל זמן קצר לאחר מכן פלטי מפיו משפט בסגנון "זה הן הבן שלי, בתקופה הנוראה של השואה..."

ולפתע פרץ בבכי, והמשיך: "זה היה הדבר האחרון ששבר אותי. לאורך כל הדרך החזקתי מעמד, עד שיום אחד כבר לא יכולתי. במשך כל הימים ששהיתי במחנה הריכוז היתה לי רק שאיפה אחת. שהבן האהוב שלי, כתריאל-מנחם, ששהה כל הזמן

לצדי, יזכה לצאת מכאן בריא ושלם. אמא שלו כבר נהרגה מזמן; גם כל האחים והאחיות שלו! אבל הוא - כך קיוויתי - ישרוד!!!

"יום אחד כונסו כל האסירים למסדר. במקום היו כמה דלתות סודיות דרך נכנסים לשטח שבו היו מוציאים את האנשים לתליה. היתה זו תחושת אימים. בני אחז בידי כל כך בחזקה, עד שזרמתי הדם בעורקיי כמעט ונעצרה.

"והנה לפתע לקחו אותנו, את כתריאל-מנחם שלי, ויותר לא ראיתיו. כעבור זמן סיפרו לי מכריי, שראו חייל שאחז בבני וירה בו. ומאז, התדרדרתי, סיים האיש שישב לידי במטוס.

מספר הת"ח: הייתי כה נדהם שלא ידעתי מה לומר לו, והעדפתי לשתוק. במהלך שש שעות הטיסה הנותרות, לא החלפנו מילה נוספת. דממה מוחלטת שררה בינינו.

נחתנו ביוסטון, וכל אחד הלך לדרכו. לא חלמתי שאיפגש איתו שוב, עם מר ווינשטיין הלזה. והנה, 4 שנים חלפו מאז, ואני הגעתי עם משפחתי לארץ הקודש, לכבוד החגים.

ביום הכפורים התפללתי באחד מבתי הכנסיות הגדולים בשכונת מאה שערים בירושלים. בשלב מסוים, הוצרתי לשוב לביתי לקחת דבר-מה, והנה בלכתי ברחוב אני מבחין במראה מוזר: איש זקן יושב בתחת האוטובוסים, ומעטט בעיצומו של היום הקדוש.

הסתכלתי עליו, צפיתי בפניו, וכמעט שהתעלפתי היה זה לא אחר ממר ווינשטיין!

באותו רגע הבינותי, ונתון אל ליבי, שאם אני נפגש בו פעם שניה, ברור כשמש שדורשים ממני מן השמים לקרב אותו, ולדבר אל ליבו. נתנו לי הזדמנות נוספת, וכיון שהיה זה ביום הקדוש ביותר בשנה, יש

לכך משמעות כפולה. ניגשתי אליו, הצגתי את עצמי. הוא זכר את הפגישה ההיא במטוס. זכר היטב. אבל הביט בי בפנים קרות לחלוטין, כמי שיבשה ממנו כל לחלוחית של יהדות ויראת שמים. לא ידעתי כיצד למשוך את ליבו.

לפתע נדלק רעיון במוחי. "אני בטוח שגם אתה יודע שיום כיפור היום", אמרתי לו. "עוד מעט יאמרו בבית הכנסת שלנו תפילת 'זכור'. בוא איתי והיכנס לבית הכנסת, והזכר לפני החזן את שמו של ה'בן שלך שנהרג על קידוש השם והתחלל לעילוי נשמתו.

"זאת יכולה אולי להיות ההזדמנות היחידה שלך להזכיר את שם בנך. אתה לא חושב שהגיע הזמן להזכיר את נשמתו בבית משפט של מעלה?"

והרעיון צלח. דמעות כיסו את עיניו. חיבקתי אותו חבוק היטב, נתתי זרועו בזרועי, והובלתי אותו היישר אל תוך בית הכנסת עד למקום שבו עמד החזן.

ניגשנו שנינו אל החזן, וביקשנו שיעשה אזכרה מיוחדת. מר ווינשטיין נשען על הבימה, ולחש את שם בנו: "כתריאל מנחם בן יחזקאל סרגה".

לפתע קרה דבר מוזעזע. פניו של החזן חוורו כסיד, אגלי זיעה עלו במצחו, ועיניו כמו יצאו מחוריהן, הוא הסתובב אל האיש שעמד לצדי, וזעק בקול נורא: אבא! אבא!... והתעלף!!

היה זה כתריאל-מנחם האהוב, שאביו היה בטוח שהוא זכר מת. לאחר שעשה האב את הצעד הראשון בהתקרבותו אל בית הכנסת, זכה לראות עולמו בחייו, כשראה את המשפחה שהקים בנו, נכדים ונכדות ההולכים בדרך התורה, והמזכירים את ילדי השטעטל.

בסופו של דבר חזר גם האב בעצמו אל דרך התורה והמצוות, וזכה לעזוב את העולם כיהודי. **מדהים** (ברכי נפשי)

פנינה לשבת
בענייני הלכה ואגדה

את מי צריך לפייס בערב יום כיפור, ומתי?

שני חידושים נפלאים בענין הפיוס בערב יום כיפור, נאמרו ע"י שניים מגדולי הדורות: א. השפת אמת זיע"א מאדש, שגם מי שחברו כועס עליו שלא בצדק - חובה עליו לפייסו בערב יום הכיפורים!

בגמרא ביומא (פז): מסופר על רב שהיה קורא סידרא (פרשה מן הנביאים או מן הכתובים) לפני רבי, נכנס רבי חייא ורצה לקרות עימו, ולכן חזר רב לתחילת הפרשה. לאחר מכן נכנס בר קפרא, ושוב חזר רב לתחילת הפרשה, ואז נכנס רבי חנינא ברבי חמא. אמר רב: וכי פעמים רבות כל כך אחזור מתחילה? לא חזר. הקפיד רבי חנינא על רב, ומספרת הגמרא שרב הלך אליו לפייסו בשלושה-עשר ערבי יום כיפורים - אולם רבי חנינא לא התפייס (ע"ש בהמשך הגמ' בסבת סייבו להתפייס).

וכותב השפת אמת, שאף שרב לא היה חייב לחזור, ואם כן לא היתה סיבה לרבי חנינא להקפיד, בכל זאת היות ולאחרים חזר - היה בכך בזיון ולכן הקפיד עליו. אולם בתירוצו השני כותב השפת אמת: "אי נמי, אף שלא היה כדון מה שהקפיד, אזיל רב לפייסו, כי ביום הכיפורים איכא קפידיא שיתפייס אדם עם חברו, ואין נפקותא אם הצדק עימו במה שמקפיד עליו או לא, מכל מקום צריכין להתפייס!"

ב. חידוש נוסף מצנינו בספר הקדוש 'סדר היום' לרבי משה בן מכיר ז"ל (מחכמי דור דעה של הא"ר) מוקדש ומרן הבית יוסף, סדר מוצאי יום כיפור, שכתב: "אחר מוצאי יום הכיפורים נהגו לפייס איש את חברו ולשאול מהם מחילה מכל שגיאה ועוון שעבר ביניהם. וטעם למנהג, משום שאין ים הכיפורים מכפר אלא עבירות שבין אדם למקום ברוך הוא, שכן כתיב 'לפני ה' תטהרו', מה שהוא מכם לפני ה' - תטהרו, אבל מה שבין אדם לחברו אינו מתכפר לו עד שירצה את חברו. ואחר שפייסו למקום ברוך הוא על עבירות שעברו לפניו בינו לביןם, מפייסין כל אחד לחברו, להיות נקיים מה' ומישראל". ומדבריו מבואר חידוש גדול, שהפיוס בין אדם לחברו, לא אחר מוצאי כיפור, וכך נהגו.

דברים אלו הם דלא כחייא אדם (הל' ערב יוה"כ), שכ' שצריך כל אדם לפייס את חברו בערב יום הכיפורים, 'וכן נוהג העולם'. ע"ש בראייתו מהגמ' ביומא (פז). על רב שהלך לפייס את הקצב במעלי יומא דכיפורי.

מהו הזמן הנכון ביותר לקניית ד' מינים?

כתב המטה אפרים (תרג, ה), שבמקום שמצוי שם מוכרי ד' מינים מהודרים יקנה לפני יוה"כ, וזכות מחשבת המצוה הזו יצרפה הקב"ה למעשה (קידושים מ): ותיטיב לו החתימה, אא"כ יודע בבירור שאחר יוה"כ ימצא לקנות ד' מינים הללו יפים ומהודרים ביתר שאת. וסיים, 'וכל ערום יעשה בדעת'. ומאידך, רבו החולקים עליו: מרן החת"ס זיע"א בדרשותיו (דף לה), כתב, שלא לקנותם קודם יוה"כ ע"פ המדרש רבה (פר' אמור) שהד' מינים הם אות שניצחו ישראל בדין, משל

משולחנו של העורך

וכו' דנסב כידון בידיה וכו', ולכן אי אפשר להכין הכידון עד גמר הניצוח דאילו קודם הניצוח כתיב 'אל יתהלל חוגר כמפתח'. וסיים, דמ"מ אלו הקונים לפני יוה"כ, במוצאי יוה"כ יעינו באתרוג לראות שלא אירע בו איזה קלקול כי גם זה הכשר-מצוה. וכ"כ המט"א (תרכז, טו).

והשם משמואל (סוכות) כתב, ש'הקדושים אשר לפנינו' לא רצו לקנות אתרוג עד אחרי יוה"כ כי לפי מיסת התפילה כך מזדמן להם אתרוג נקי ובדמעוניהם מדיחים את הכתמים מן האתרוג שלהם, ועיי"ש שהיו קדושי עליון שהביאו להם עוד לפני יוה"כ אתרוג ממרחקים ומ"מ לא פתחוהו כלל עד יום א' דסוכות, ונמצא תמיד הדר ומהודר. התבטאות חריפה מצנינו בדברי הגר"ש וולבה זצ"ל ב'עלי שור' (ח"ב, עמ' תלט), וז"ל: "אנחנו מבינים היטב אנשים המטריחים עצמם באלול ועש"ת לחפש אתרוג מהודר, וסמוך ליוה"כ הם מזדרזים כבר לבנות את סוכתם, אבל הם מסכנים. הם עוברים על מצוות יוה"כ והתשובה אשר כל חיי האדם תלויים בה, ומעדיפים מצוה יותר מאוחרת, אבל מעשית, שהיא בודאי יותר קלה מאשר התשובה. אין אז כי אדם יחיד. רבנו הגר"י סלנטר זצ"ל לימד אותנו שישנו יצר הרע רוחני המשתדל לגזול מהאדם כל עליה אמיתית, מטוה מהעבודה האמיתית ומטעהו בחשבונות מסולפים. היצר"ר הרוחני יכול להתחפש אפי' בחיפוש אתרוג מהודר בעש"ת..."

והנה, הרמ"א (תריכה) כתב, שיתחיל במצות סוכה מיד לאחר יום כיפור, ולא כתב גם לגבי ארבעת המינים דמצוה לקנותם מיד לאחר יוה"כ, ומקור דבריו הוא מהמהרי"ל (מנהיגים, הל' סוכה), ושם באמת הזכיר גם מצות לולב. וכן כתב הכף החיים (שם, ד) שכשם שצמצוה לעסוק בסוכה מיד אחר יוה"כ, כך מצוה מיד אחר יוה"כ להתעסק בהכנת לולב ומיניו, כמו שכתוב במדרש (פר' אמור) והובא בטור (פר' תקפא) שבמוצאי יוה"כ עסוקין במצוות סוכה ולולב ואינם עושים עוונות וכו' [ואפשר לבאר בפשטות מדוע הרמ"א השמיט את קניית הד' מינים, שכן אין זה מן ההכרח שבמוצאי יוה"כ נמצאים מוכרי ד' מינים בשוק וכו', וא"כ קיום דין זה הוא דבר שתלוי באחרים, אך בבניית הסוכה יוכל להתחיל מיד, וקיומה תלוי רק בו. וכעין ראייה, ע' גיטין (פד סויע"א) ודר"ק].

והכף החיים (שם, לו) הביא בשם התוצאות חיים והפתחי עולם, שטוב לנהוג שביום י"א בתשרי אחר תפילת שחרית קודם שיאכל, יקנה דבר מצוה לולב או אתרוג אם אפשר. ולכאורה משמע (מדבריו בב' המקומות) שסובר הכה"ח שיש לקנות לאחר יוה"כ.

ויש להוסיף, דלכאורה לא שייך כאן דין 'זריזין מקדימין למצוות', דזה לא שייך אלא בהגיע זמן המצוה, למהר לעשותה, וכגון: ברית מילה ביום השמיני עם שחר (ע' יומא כה: ופסחים ד, ד). נענוע הד' מינים ביו"ט דסוכות מיד בהאיר היום וכד', אך כאן הקנייה היא רק 'הכשר מצוה', שהרי עדיין לא הגיע זמן המצוה (ולא דומה לעשיית הסוכה, שם נחלקו האם היא מצוה או לא. ע' משנ"ב תרמא, א ובהערות 'דרשו' שם. וזכמ"ל). שוב נדפס לאחרונה קובץ 'אליבא דהלכתא' (אלול התשפ"א) ושם האריכו בזה בטוב טעם ודעת, ע"ש.

לעילוי נשמת דינאל הכמת בן דוד, אליהו בן חנה יונה, יהודה בן יוסף ז"ל, הרב שמואל בן שפרה, נתן יעקב בן לזיה, שושנה פורן בת טאוס, חנה יונה בת רומיה, פריבין נחמי בת עוסניגאן, שולמית חווה בת הר"ר רפאל ז"ל, יעל בת ברקה. מיכל נגר ע"ה בת נחמה.

לרפואת אימרת שריה בן עדית, ראובן בן שרה, נסים בן חורם, מונירה בת פריבין נחמי, אביעד מאיר יהודה בן עדית, בתושי"א.

העלון מוקדש להזלזלת ברו"ג ישי בן אילה, רחמים בן מונירה, עידן וילך בני מרים, משפ' מנצור וכל התורמים והמסיעים בהפצה. אליהו בן אילה.

פנינת בית לוי

שע"י ביה"כ "בית לוי", רח' יוסף חכמי 48, מדורגי בית וגן ירושלים

מאמר הרב

הדלת פתוחה

ב

מצאים אנו בימים גדולים ומסוגלים, עשרת ימי תשובה, בהם ניתן לתקן את כל השנה כולה, כמו שאומרים רבותינו, שכל יום מבין שבעת הימים שבין ראש השנה ליום הכיפורים, מתקן את אותו היום של כל השנה שעברה, יום ראשון כנגד כל ימי ראשון בשנה שחלפה וכו', ויש לנצל את הימים הללו מבחינת חובה על האדם ולא בגדר המלצה בלבד. הקב"ה נמצא קרוב אלינו, פתח את כל השערים, רק צריך להכנס, אבל כשלא מנצלים את הימים הללו זה עלול להיות חמור מאוד.

נסה לרדת לעומקם של דברים, וכדי להבין נספר על מלך גדול, שהיה לו אחד שהיה קרוב אליו, אהובו של המלך, ממש בדרגה של חברות, המלך היה דואג לשלומם ונותן הכל עבורו. והנה באחד מן הימים, יצאה שמועה על אהובו של המלך, שהוא בגד באמונו של המלך ועבר עבירה שצריך לשפוט אותו עליה. ידע המלך שהפמליא וכל השרים לא יתרו, ויאמרו שאף על פי שהוא אהוב המלך בכל זאת צריך לעשות דין ומשפט.

מה עשה המלך, מפני שלא רצה להעניש את אהובו, הלך המלך לשר בית הסוהר ואמר לו, ראה אני שולח לפניך את הידיד שלי, תכניס אותו לבית הסוהר, אבל בקשה אחת לי אליך, השאר את כל דלתות בית הסוהר פתוחות, כלומר סגורות אך לא נעולות, כדי שתהיה לו אפשרות בתוך ימים ספורים לזהות עוד ועוד דלת פתוחה וכך לעבור דרכן, עד שיברח לחיים טובים ולשלום, וכך איני קשור לכל הבריחה הזאת, ובעצם את שלי עשיתי כשהכנסתי אותו לבית הסוהר.

וכך היה. אהובו של המלך נכנס וכל הדלתות אכן לא היו נעולות, ושר בית הסוהר עומד מנגד ולא מפריע לו. לאחר כמה ימים, המלך כינס את כל הפמליא לדון בעונו של אהובו. כך הראה המלך לכולם שהוא דוגל בזה שכל אדם שעבר עבירה מגיע לו עונש ובכללם אהובו, ואמר לכולם שהוא שם אותו עד עתה בבית הסוהר ועכשיו יערך משפטו. שלח את אחד השומרים להביאו, והגיע שר בית הסוהר ואמר שאהובו של המלך בדרכו למשפט.

נבהל המלך ואמר לעצמו, עבר כמעט שבוע, כל הדלתות פתוחות והוא לא ברח, ודאי שאין הוא בריא בנפשו. כשהגיע אהובו אמר לו המלך, רק על זה מגיע לך עונש, על עצם זה שהשארתי לך את כל הדלתות פתוחות, ונתתי לך הזדמנות לברוח בשביל להיטיב איתך, ואילו אתה נשארת במצב המביש שלך. כך אומר הקב"ה, בימים נוראים אני פותח לכם את כל השערים, כל מה שיהודי רוצה יכול להתפלל ולבקש מהקב"ה, ע"י שיבוא עם קבלה טובה וצעד קדימה לכיוונו של הקב"ה, אבל מי שנשאר במקום ולא עושה דבר, אומר לו הקב"ה, נתתי לך הזדמנות נפלאה ואתה נשאר באותו מקום?

בודאי שהיצר הרע עובד קשה בימים אלו יותר מאשר בשאר כל הימים, ככל שהזמן גבוה ונעלה יותר כך השטן עובד קשה יותר. השטן תמיד

מקטרג, חוץ מביום אחד שאינו מורשה לקטרג והוא יום הכיפורים. השט"ן בגימטריא 364, שזה כל ימות השנה מלבד יום הכיפורים, שם אין לו זכות לקטרג על עם ישראל.

נשאלת השאלה, מחודש אלול אנחנו מתפללים ומבקשים סליחה מהקב"ה בכל יום ויום, ואומרים סליחות בהשתפכות הנפש, אבל אם נשים לב הסליחות בנויות על שירים ומנגינות, שרים לקב"ה, רוב הסליחות הם דרך שירה. היעלה על הדעת שאדם שהזיק לחבירו וירצה לבקש ממנו סליחה, יעמוד בפתח ביתו וישיר שירים בסלסולים. האם בכלל יש מקום לחשוב שהנפגע יהיה מוכן להתרצות? ודאי יחשוב שהוא מוסיף חטא על פשע בעזות מצח, לא רק שהזקת לי אתה שר שירים. אם כן, כיצד אנו שרים לקב"ה בעת בקשת הסליחה? הרי צריך כניעה בכיה וכפיפת ראש.

גם את זאת ניתן לבאר על פי משל, למלך שהיה לו בן יחיד והיה שמח בו, כשהבן גדל הוא החל לעשות כל מיני מעשים לא ראויים. באו השרים ואמרו למלך שהמעשי הבן מביישים את המלך והממלכה. שלח המלך לבדוק ולראות מה קורה עם הבן, ותוך זמן קצר התברר שהבן לקה בבעיה נפשית. אין ברירה וצריך לדאוג לילד, לכן לקח המלך את בנו ושם אותו במוסד עד שיבריא.

מנהל המוסד היה שמח, ושמחתו היתה כפולה ומכופלת משום שידע שהמלך ישלם לו כל חודש טבין ותקילין, ולכן דאג לו והיה צמוד אליו, וכל חודש קיבל את שכרו. לאחר כמה חודשים נראה שיפור ניכר בבן המלך ובאמת הכל הלך על הצד הטוב ביותר, עד שלאחר חצי שנה הוא התרפא לגמרי. ידע המנהל שעבור כל חודש כזה הוא מקבל שכר גדול שמחזיק את כל העסק, ואמר לעצמו אם אני אשחרר אותו עכשיו, אפסיק לקבל את שכרי עבורו ואפסיד כסף רב, אשאיר אותו עוד כמה חודשים עד שאצבור הון ואז אשחררו.

בן המלך שהבין שמנהל המוסד מעכב בעדו, התחיל לשלוח מכתבים לאביו המלך, "אבא היקר, תוציא אותי מפה, אני כבר בריא ורוצה לחזור לארמון", אבל המכתב יוצא ואין תשובה. מנהל המוסד קרא את תוכנו וזרקו לאשפה, וכך היה בכל מכתב ומכתב. הבין בן המלך שכל מכתב שהוא כותב בעצם נרמס תחת מנהל המוסד, חשב וחשב עד שעלה רעיון בראשו, לקח דף והתחיל לקשקש בו כל מיני קשקושים, וביניהם כתב באותיות שקשה לזהות, "אבא תוציא אותי מפה", באופן שאדם רגיל לא יעיין בזה היטב ולא יבחין בכתב. מנהל המוסד ראה את הקשקושים ושמח, לזה הוא חיכה, מכתב שהמלך יראה ויחשוב שבנו עדיין לא כשיר, ומתנהג כמו ילד בגן.

המכתב מגיע אל המלך, שמסתכל ותמה, יודע אני שהבן שלי חכם ונבון, לא ייתכן שזה נשלח בלי סיבה, ועוד שעברה כבר כמעט שנה ולא יכול להיות שהוא רק מקשקש. התבונן וראה אותיות נחבאות

בימים נוראים אני פותח לכם את כל השערים... אבל מי שנשאר במקום ולא עושה דבר, אומר לו הקב"ה, נתתי לך הזדמנות נפלאה ואתה נשאר באותו מקום?

המשך
בעמוד 4 <<

ע"פ לוח "אור החיים" לפי זמני ירושלים

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
18:16	19:26	20:12

לע"נ
יצחק שם טוב בן שרה ז"ל

לע"נ
יוסף חיים בן עזיזא ז"ל

לע"נ
שאול חי בן מרים ז"ל

כמה מילים עם השפעה לשנים

לניתוח. רגע לפני הוכנס לצילום אחרון, המוודא שהכל נותר בעינו. ואז... הרופאים נתקפו הלם ואלם גם יחד. לאחר שבועות בהם הוא טופל תרופתית והדבר לא הועיל - דווקא שבועיים ללא כל טיפול העלימו את האבן כלא היתה. היא פשוט התאדתה מהקיבה ואיננה, בלי כל טיפול תרופתי!

כאשר סיפר לנו הרב פ. את הסיפור, הוסיף ואמר: 'טיפול תרופתי באמת לא היה, היה טיפול מעמיק בהרבה. האבן לא נעלמה סתם כך, הסיבה להיווצרותה נעלמה. אותה פגיעה נושנה נמחקה ואיננה, ולכן אין עוד טעם באבן המיותרת, המסיבה נזק וצער כה רב!'. אחים יקרים, סיפורו של הרב פ. הוא תמרור אזהרה, ובד בבד נושא עמו מסר של חיזוק. הנה כי כן, מתברר כי פגיעה שלא נמחלת - עשויה לחולל נזקים נוראיים לאורך שנים, בכוחה לייצר אסונות ומכאובים קשים ומייסרים, גם בחלוף עשורים ממועד הפגיעה. ולא פחות חשוב - מתברר כי בכוח המחילה לנקות ולמחוק את הרושם של הפגיעה והצער, ולהשיב את האדם לחיים זכים ונקיים, נטולי קפידות מפגיעות ישנות!

היה זה לפני כ-13 שנים, בבית משפחת פ. בבני ברק, בשעת ערב נעימה. הרב פ., ראש המשפחה, ישב וסעד את ארוחת הערב, כשלתע חש כאב עז מפלח את בטנו, כאילו חרב חדה ננצעת בו. הוא ניסה להרגיע את הכאב במשככי כאבים, ומשאלו לא הועילו - פנה לחדר המיון בבית החולים, לבדיקה דחופה. בבית החולים התברר שיש לו אבן קטנה בקיבה, והאבן הזו נעה ומסתובבת בתוכי הקיבה, מייסרת אותו בכאבים עזים. הרופאים הציעו טיפול תרופתי שספק יועיל, ואם לאו - אין מנוס מניתוח. הוא החל בטיפול, אולם הכאבים התחזקו. הוא חש שכאשר אינו תחת השפעת משככי כאבים - חייו אינם חיים. הוא לא מסוגל להתרכז, מתקשה להירדם, נע ונד בבית כאחוז תזזית. הרופאים הבינו כי אין מנוס, וקבעו מועד לניתוח.

בשבת שלפני הניתוח, יושב הרב פ. בסעודת השבת יחד עם כמה מבני משפחתו, ולפתע אחד מהם שואל אותו האם בשכונת ילדותו התגוררה אשה מוזרה בשם 'רחל לאה', והאם הכיר אותה. זכרונותיו הפליגו לאחור אל מחוזות ילדותו, אכן כן - היתה גם היתה אשה כזו, היא נחשבה כאינה בריאה בנפשה, ולא מעט פעמים נהגו הילדים לבצע מעשי קונדס על חשבונה. הוא הוסיף ונזכר עוד, כי במשך תקופה מסויימת אותה 'רחל לאה' נטפלה לאמו ע"ה, ומתוך שגעונותיה רדפה אחריה וצעקה בגנותה. והוא - כילד, ומבלי שהתבקש כמובן, לחם את מלחמת אמו והשיב ל'רחל לאה' זו מנה אחת אפיים, רדף אחריה והציק לה במידה גדושה ובלתי נעימה... לפתע, הדבר היכה בו כברק: רגע, מהיכן נזכר אותו בן משפחה לשאול על 'רחל לאה' ההיא דווקא עכשיו? מה טעם עליה שמה בזכרונה? מהו צירוף המקרים הזה, שהוא יושב בסעודת שבת כמה ימים לפני ניתוח מורכב, ומישהו מזכיר לו על אשה בה התעלל בילדותו? ואם לא די בכך, כמהלומת פטיש אימתנית הכתה בו המחשבה: הלא השם 'רחל לאה' מוכר לו היטב. זה שמה המלא של אשת נעוריו, אשר נפטרה עליו בטרם עת, הותירה אותו אלמן כאוב ומצולק. רגע, יכול להיות קשר בין הדברים? היתכן שהאסון שפקד את 'רחל לאה' רעייתו, נגרם או קשור ל'רחל לאה' בה התעלל בנעוריו? ומה הקשר להיזכר בזה בדיוק עכשיו, רגע לפני הניתוח בקיבה?!

הוא חש שראשו סחרחר עליו, ביקש לצאת לאוויר הפתוח ולשאוף אוויר צח. מוחו הוטד במחשבות קשות, צירוף השמות והמקרים - לא נראה לו מקרי כלל. שעות אחדות התהלך ולבו בל עמו, וביום ראשון בבוקר שם פעמיו אל מזור ורבו, כ"ק האדמו"ר בעל ה'באר יעקב' מנדבורנה זי"ע, שפק את לבו בפניו, וכשעיניו זולגות דמעות שאל: 'האם כל מה שעובר עליי הוא כפרה לאותו חטא נורא, כשציערתי את 'רחל לאה' האומללה?! האם בתחילה נפטרה עליי רעייתו בטרם עת בטרדיה נוראית שהרסה את חיי, ועדיין לא כופר החטא ונגזרו עליי ייסורים נוספים? מה עליי לעשות?!'

הרבי הקשיב לו בקשב רב, ועיניו נתכסו שרעפים. שאלות כאלה נוגעות לרבידים העמוקים והנסתרים ביותר של חשבוננו של עולם, מי יודע מה קורה בשמי מעלה וכיצד מתנהל פנקס החשבונות שם. ובכל זאת, בתום הרהור ארוך, השיב לו הרבי: 'לכאורה, הדבר ברור כי יש קשר בין הדברים. עצתי לך לפעול לפייס את אותה 'רחל לאה', שאומנם אינה בין החיים, אולם יש דרך לפייסה גם בעולם העליון. הואיל ואתה כהן לא תוכל לפנות לקברה ולבקש את מחילתה שם, אולם תוכל להדליק נר לעילוי נשמתה במשך שבוע ימים, ובהדלקת הנר אמור את שמה המלא ותבקש את סליחתה. ואולי, אולי בזכות העובדה שאתה עושה טובה ונחת רוח לנשמתה בגזי מרומים, היא תואיל להסיר את קפידתה מעליך!'

הרבי בירך אותו בחום, והאיש יצא את החדר בצעדים מאוששים ועצובים גם יחד. לפי התמונה המצטיירת, יש לו עצמו חלק לא קטן באסון הנורא שפקד אותו, כשאשתו הסתלקה מהעולם בטרם עת. אולם נראה כי לפחות עתה יש לו מה לעשות, אולי נפתח הפתח לרצות את נשמת אותה אשה אומללה, ולכל הפחות יימנעו ממנו צרות נוספות! הוא שב הביתה, מיהר לברר את שם אביה של 'רחל לאה' ההיא, והדליק מיד נר נשמה לטובת נשמתה. בהדלקת הנר, זלגו עיניו דמעות של חרטת אמת, והוא ביקש את סליחתה מעומק הלב. דקות ארוכות עמד על יד השלחבת המרצדת, ביקש והתחנן כי תמחל לו על הפגיעה, שתסיר את קפידתה, שתפתח לו פתח לחיים מאושרים נטולי אסונות וייסורים!

48 שעות אחר כך, הוא התייצב

**אולי בזכות העובדה שאתה
עושה טובה ונחת רוח לנשמתה
בגזי מרומים, היא תואיל
להסיר את קפידתה מעליך**

זה הזמן להבין את המסר. הבה נמהר לנצל את הימים

הללו כדי למחול ולסלוח מכל הלב לכל מי שפגע בנו. ולא פחות חשוב - אם אנחנו פגענו במישהו חלילה, נזכור כי הפגיעה נותרת וחוטמה ניכר. הבה נבקש סליחה מעומק הלב, נוודא כי סלחו ומחלו לנו והפגיעה הזו נמחקה לחלוטין, כך השלכותיה לא ילוו אותנו חלילה וחס לאורך ימים! כך נתכונן כראוי ליום הכיפורים, ונצל את הימים הללו ונזכה להיחתם לשנה טובה ומתוקה!

זה תלוי בנו, רבותינו בגמרא (ראש השנה יז) מעניקים לנו מתנה: 'המעביר על מידותיו - מעבירין לו על כל פשעי'. אדם הרוצה לזכות במחילת עוונות מלאה, צריך לידע שהדרך היא לקבל החלטה חזקה שהוא מוחל לכולם. לכל מי שפגע בנו, לכל מי שעשה משהו נגדנו, לכל מי שיש לנו ויכוח איתו, לכל מי שהסכסוך עמו עוד קיים - כלפי חוץ או אפילו רק בלב פנימה. כשיהודי מוחל - הוא מציב דוגמת מראה לאבא שבשמים, ובעצם אומר: 'הנה, אני מחלתי, מחקתי, סלחתי, שכחתי. מישהו פגע בי - אבל זה כבר לא קיים יותר, זה נמחק מההיסטוריה'. ואז, אבא שבשמים משיב לו באותה מטבע, ומוחק את החטאים שלו, מוחל עליהם לחלוטין ומעלים אותם לנצח.

זה הזמן לתפוס חזק את החבל משני קצותיו: למחול בעצמנו לכל מי שפגע בנו, מחילה אמיתית ושלמה, וגם לבקש סליחה ומחילה מכל מי שאולי פגענו בו או כועס עלינו, בכך העבירות שבין אדם לחבירו לא יקטרגו כנגדנו. זה הזמן למחוק כל עלבון ישן, לבקש סליחה ולסלוח מכל הלב - כי רק כך נזכה להיחתם לחיים טובים.

(הרב אשר קובלסקי)

לע"נ
אברהם אבהרון
בן גינינה ז"ל

לע"נ
רפאל פואה
בן רוזה ז"ל

לע"נ
יוסף מנחם
אליהו בן מסיע
דה ואהרון ז"ל

אשרינם ישראל

אומרים רבותינו בגמרא (תענית ל:), שלא היו ימים טובים לישראל כחמישה עשר באב וכיום הכיפורים, ומבארת הגמרא מדוע יום הכיפורים נחשב ליום אדיר וטוב בימי השנה, משום שיש בו סליחה ומחילה, ומשום שהוא יום שניתנו בו לוחות הברית השניות (שלא נשברו מעולם). ואם בסתם יום טוב מצווה לשמוח, כל שכן ביום הכפורים עליו מעידים רבותינו, שאין בנמצא יום טוב ממנו. השאלה כיצד עושים זאת כאשר אנו בחרדת הדין?

הדברים יובנו ע"י משל נורא (תנא דבי אליהו, א): לפי שהיתה שמחה גדולה לפני הקב"ה, שנתנו באהבה רבה את יום הכיפורים לישראל, ומשל ממשל למה הדבר דומה, למלך בשר ודם שהיו עבדיו ובני ביתו מוציאים את הזבלים, ומשליכין אותם כנגד פתח בית המלך, וכשהמלך היה יוצא ורואה את הזבלים היה שמח שמחה גדולה, לכן נדמה יום הכיפורים, שנתנו הקב"ה באהבה רבה ובשמחה. ולא זו בלבד, אלא בשעה שהוא מוחל לעוונותם של ישראל, אין מתעצב בליבו אלא שמח שמחה גדולה.

לכאורה המשל מתמיה עוד יותר, וכי מה משמח בכך שזורקים אנו אשפה מלאה חטאים ועוונות מול עיני הקב"ה, ועוד כשנמצאים אנו בתפילה בתוך בתי הכנסיות? הסביר הרה"ק מפשיסחא זי"ע בתוספת נופך את עומק המשל והנמשל, הכוונה למלך רחום שרואה את בנו מתפתל מכאבים עזים בביתו, וממהר לדרוש ברופאים שמצאו שיש לילד תולעים במעי, מיד נתנו סממנים שונים לרפואתו, עד שלאחר זמן מה יצאו כל המזיקים מביטנו והילד נרפא לגמרי. הנה, כאשר יראה האב את המזיקים מחוץ לביטנו הגם שהם בתוך ארמונו, תגדל שמחתו עד מאד, שהרי הם הציקו וייסרו את בנו ועתה ניתן לברך 'ברוך שפטרני'...

כך הוא יום הכיפורים, הקב"ה שמח במחילת עוונותיהם של ישראל, כי המה מייסרים את האדם, והקב"ה שמח בראותו את בניו בריאים ושלמים וטהורים לפניו יתברך.

לכן אף על פי שמצווה עלינו לבכות ולהתחנן על נפשנו לסליחה וכפרה, עלינו לעשות זאת ב-עין במר בוכה ולב שמח, על הזכות שניתנה לנו לשוב אליו יתברך, כמו שאמרו בגמרא (יומא פה:): "אמר רבי עקיבא, אשריכם ישראל, לפני מי אתם מטהרין ומי מטהר אתכם - אביכם שבשמים, שנאמר 'זורקתי עליכם מים טהורים וטהרתם', ואומר 'מקוה ישראל השם' - מה מקוה מטהר את הטמאים אף הקב"ה מטהר את ישראל."

כפרות לעובדים זרים?

"שונה ישראל עד ה' אלקיך כי כשלת בעונך" - כי אתה רואה שכשלת בעוונך, לפיכך יש לך לשוב אל ה', כי אין מקימך מכישלונך אלא תשובתך אליו (רד"ק)

שאלה: השאלה הבלתי שגרתית שלפנינו הגיעה משוחט מומחה שכה סיפר: בעשרת ימי תשובה, הגעתי עם תרנגולים רבים לחצר בית כנסת מרכזי באחת הערים, על מנת לערוך לבני המקום "כפרות". והנה יצאו מבית הכנסת שני ישישים, מלווים בעובדים זרים המטפלים בהם. הישישים ביקשו ממלוויהם להוביל אותם אלי, כי ברצונם שאעשה להם כפרות.

סובבתי את התרנגול מעל ראשו של כל אחד מהישישים, תוך כדי קריאת סדר הכפרות כנהוג, והבחנתי שבצד עמדו שני העובדים הזרים, וגילו ענין רב במתרחש לנגד עיניהם... וכאן ארע דבר בלתי צפוי לחלוטין. שני הגוים ניגשו אלי כששטרות כסף בידם, וביקשו שאערוך גם עבורם "כפרות"! נשאלת השאלה, כיצד יש להתייחס לבקשתם?

תשובה: ראשי היהודי לסובב את התרנגול סביב ראשם של הגוים, משום חשש איבה, אך לא יאמר את סדר ה"כפרות" הנהוג (כשם שאין מקבלים מיד גוים קרבנות חטאת ואשם שבאים לכפרה, כמבואר בחומש ויקרא ד, ב), אלא יברך אותם, כדי שיוכלו להמשיך ולטפל ביהודים שכה זקוקים לעזרתם.

ואם נשאל, האין עוברים פה על איסור "בל תחנם"? נוסף לספר מעשה ברבנו חיים פלאגי זצ"ל, שפנה אליו יהודי בשאלה הבאה: מזה שנים שיש לי קשרי מסחר עם גוי מסוים, ובס"ד אני מרויח בעסקים עימו ממון רב. עתה חלה הסוחר הגוי ונפל למשכב. האם מותר לי להתפלל עליו שיחיה? הרי מבואר ב'מגן אברהם' (סימן קפט, א) שאין לברך נוכרים, משום שנאמר בתורה "לא תחנם", ומכאן למדו רבותינו שאין ליתן לגוים מתנת חנם, ולא ליתן להם חן (עבודה זרה כ.ו).

השיב רבי חיים פלאגי (שו"ת חיים ביד, לג): מותר להתפלל עבור הגוי, כי כאן היהודי אינו מתכוון ליתן סתם "מתנת חנם" לאותו גוי, אלא אדרבה, כוונתו להתפלל עבור עצמו, שהרי גם לו יש הנאה מרובה מכך שהגוי יקום ויתהלך בריא, וגם שבתפילתו עליו לא יהיה כפוי טובה על הטובה שקיבל ממנו בעבר.

טיניום: ניתן לסובב את התרנגול סביב ראשו של העובד הזר, אך במקום לומר "כפרות", יש להתפלל עליו כדי שימשיך להיות לעזר ולסעד ליהודי בו הוא מטפל.

(אחת שאלתי 3, מאוצרו של הגרי"י זילברשטיין)

השקפה לבית היהודי

השיבונו ה' אליך ונשובה

מהסיפור הבא, ניתן להמחיש ולו במעט עד כמה מחכה הקב"ה לתשובתו של כל יהודי. מספר יהודי שהיה עד למעשה: נכנסתי לרכבת והתיישבתי. לאחר זמן מה צד את תשומת ליבי הבחור שישב לצדי. בכל פעם בה הרכבת עצרה, הוא התבונן החוצה בציפיה. הוא הבחין בתמייתי ואמר "אתה בטח לא מבין מדוע אני מתבונן בחלון", ואז התחיל בסיפור.

"הנסיעה הזו, היא הראשונה לאחר שלוש שנים בהם הייתי בבית הסוהר, באחד הימים, הייתי זקוק לכסף בדחופות, והלכתי וגנבתי סכום כסף קטן ונתפסתי. במשפט גזרו עלי 3 שנות מאסר. דע לך, שהדבר שכאב לי ביותר הוא כאבו של אבי. השמועה התפשטה חיש מהר על דבר הגניבה, אנשים שבו ואמרו לאבי עד כמה בנו הוא גנב. ביישו אותו וגרמו לו צער נורא."

"עכשיו, לאחר שהשתחררתי מבית הסוהר, רציתי כל כך לחזור הביתה, לראות את אבא, להתחרט, לבקש סליחה, אבל... לא ידעתי אם יסכים לקבלני לאחר עגמת הנפש העצומה שגרמתי לו. החלטתי לכתוב לו מכתב, שאני רוצה

מאוד לחזור לראותו, ואני מצטער על הכל, אך אינני יודע אם חפץ הוא שאשוב הביתה. לכן אבא, כתבתי, 'אם רוצה אתה שאשוב לביתך, אני מבקש שתתלה בתחנה צעיף כתום, כך אדע שקיבלת אותי ואני יכול לרדת בתחנה, אם לא יהיה בתחנה צעיף כתום, אדע שאבא לא רצה לקבלני ועלי להמשיך הלאה ברכבת, ולא לחזור לבית'..."

הרכבת עצרה בתחנה הקרובה לביתו. הצעיר הביט לתוך מראה התחנה הנשקפת, כולו מבולבל... לא היה שם סתם צעיף כתום... הוא הסתכל שוב כלא מאמין... היו שם עשרות צעיפים כתומים! כל התחנה הייתה מלאה בצעיפים מתנופפים ברוח, הקוראים לבן לשוב הביתה. ואבא? אבא עמד שם מחכה ומצפה לבנו אהובו, ועל צווארו כמובן - צעיף כתום.

בימים אלו הקב"ה מחכה לקבלנו אליו בזרועות פתוחות, כך אומר הנביא בפסוק שממחיש כאלף עדים את רצון ה', "חִי אָנִי נְאֻם ה', אִם אֶחְפֹּץ בְּמוֹת הַרְשָׁע, כִּי אִם בְּשׁוּב רְשָׁע מִדְּרָכֹו וְחִיָּה, שׁוּבוּ שׁוּבוּ מִדְּרָכֵיכֶם הַרְעִים" (יחזקאל לג, יא). כל אחד צריך בימים קדושים אלו ובפרט ביום הכיפורים, לנצל את קדושתם, ולעשות תשובה על מעשי העבר, ובודאי שאבינו מלכנו יקבלהו אליו בזרועות פתוחות, "הִשְׁיבונו ה' אֱלֹהֵינוּ וְנִשְׁוֶבָה."

אומר הנביא בפסוק
שממחיש כאלף
עדים את רצון ה',
"חִי אָנִי נְאֻם ה', אִם
אֶחְפֹּץ בְּמוֹת הַרְשָׁע,
כִּי אִם בְּשׁוּב רְשָׁע
מִדְּרָכֹו וְחִיָּה..."

אינדקס גליקמי – מדד לדירוג פחמימות

האינדקס הגליקמי פותח לראשונה על ידי פרופסור לתזונה באוניברסיטת טורונטו, קנדה, על מנת לסייע בביהוי של המזונות הטובים ביותר לחולי סוכרת, שתזונתם התבססה בעיקר על מנות שכמות הפחמימות בהן זהה, כלומר מדובר בדירוג המזון לפי הפחמימות שבהם והשפעתן על רמת הגלוקוז בדם. הפחמימות שמתפרקות במהירות ובקלות במהלך תהליך העיכול, והשפעתן על רמת הגלוקוז בדם היא מהירה וחדה, הן בעלות הערכים הגליקמיים הגבוהים ביותר. פחמימות שמתפרקות לאט, ומשחררות גלוקוז באופן הדרגתי למערכת הדם, הן בעלות מדד גליקמי נמוך וטוב. כאשר אנו אוכלים ארוחה המכילה פחמימות - רמת הגלוקוז בדם עולה ולאחר פרק זמן יורדת. המידה בה רמת הגלוקוז עולה והרמה בה היא נותרת חשובות מאוד לבריאות, והן תלויות בשני גורמים: כמות הפחמימות בארוחה והאינדקס הגליקמי של פחמימות אלה.

ניתן דוגמה, האינדקס הגליקמי של תפוח עץ הוא כ-40, והוא מכיל 15 גרם פחמימות למנה. האינדקס הגליקמי של תפוח אדמה הוא כ-90, והוא מכיל 20 גרם פחמימות. פירוש הדבר הוא שדרישת הגוף לאינסולין לאחר אכילת תפוח אדמה עשויה להיות גבוהה פי 3 בהשוואה לזו שתתקיים לאחר אכילת תפוח עץ, למרות שכמות הפחמימות בתפוח אדמה לא הרבה יותר גבוהה.

כשאנו עומדים לפני צום, חשוב לצרוך מזונות בעלי ערך גליקמי נמוך, בכך נבטיח לעצמנו תחושת שובע לאורך זמן, ההתפרקות האיטית של הסוכר בגוף תשאיר אותנו שבעים. לעומת זאת, צריכת מזונות עתירים בסוכר לבן, קמח לבן ומוצרים אחרים בעלי ערך גליקמי גבוה, יתנו תחושת שובע מהר יחסית, אבל צניחת הסוכר בגוף תעשה מיידית ותחושת הרעב תורגש מהר יותר.

מדוע אינדקס גליקמי חשוב - העיכול האיטי והעלייה והירידה ההדרגתיות בתגובה של הגלוקוז בדם אחרי צריכת מזון בעל אינדקס גליקמי נמוך, מסייעים בשליטה ברמת הגלוקוז בדם אצל חולי סוכרת ואנשים הסובלים מאי-סבילות לגלוקוז. השפעה זו מסייעת גם לאנשים בריאים משום שהיא מפחיתה את הפרשת האינסולין במהלך היום.

עיכול איטי יותר מסייע בעיבוד תחושת הרעב ובכך מקל את ההפחתה במשקל בקרב אנשים בעלי משקל עודף. רמת גלוקוז נמוכה במהלך היום משפרת גם את בריאות הלב משום שהיא מפחיתה את עומס החמצון הקשור לשיאים גליקמיים. איזון של רמת הגלוקוז בדם מבטיח שהעורקים יישארו רכים וגמישים ומפחית את הסכנה של שקיעת שומן וסידן בדופןות העורקים אשר גורמים להתקשותם (ולגרימתה של טרשת עורקים). לבסוף, רמה תקינה של גלוקוז בדם מונעת יצירת קרישים בדם, העלולים לגרום להתקפי לב.

פנינים וסיפורים ליום הכיפורים

למה הסתכל הרב על המתפללים

מסופר על הרה"ק רבי יהושע מבעלזא זיע"א, שהיה נוהג ביום הכיפורים אחר הצהריים להסתובב בבית מדרשו ולהסתכל בעיני המתפללים, היו שהתלחשו שמסתמא מתבונן הרבי על קלסתר פנינו אם אכן נמחק עוונותינו וכו'. היו אלו רק השערות, אולם פשר מנהגו לא נודע לאיש. שנה אחת כשרבי יהושע הסתובב כמנהגו הלך ושוב, אירע שמתפלל אחד אחזו בולמוס של אכילה, מיד רץ אליו הרבי, הוציא מכיסו חתיכת עוגה ותחב לתוך פיו, עד שאורו עיניו, רק אז נודע הסיבה למנהגו זה.

ניצחני בני

סיפר הרה"ק ה"אמרי אמת" מגור זיע"א: יהודי אחד ניצחני, זה היה פעם בערב יום הקדוש כשנכנסתי לחדרי, והנה יהודי ניגש אלי ומוסר לי פתקא (קוויטעל), מרוב טרדותי גייתי ואמרתי לו: "תאמין לי שאין פנאי אף רגע אחד". ענה היהודי המיוסר ואמר: "לי יש זמן למעלה מעשרים שנים לטפל בביתי החולנית שהעניק לי הקב"ה, ואילו לרבי אין בשבילה אף רגע אחד", אמרתי לו: "ניצחני בני, ניצחני".

מה עשה הרב בבית החולים

בזמן שכינה הרה"ק רבי שלמה זלמן ליפשיץ בעל ה"חמדת שלמה" זיע"א כרבה של וורשא, פרצה מגיפת החולירע בעיר, הוציא הרב כרוז בערב יום הכפורים ובו הדגיש שהאחים הרחמנים של בית החולים לא יבואו לבית הכנסת לתפילת כל-נדרי, וישארו עם החולים משום פיקוח נפשות. כשהגיע זמן אמירת כל נדרי בבית מדרשו של הרב, התאסף כל הקהל והרב טרם הופיע, המתינו שעה ארוכה וכשראו שלא בא, שלחו אל ביתו לראות אם לא קרה ח"ו דבר, אך שם לא מצאוהו וגם אנשי ביתו לא ידעו אנא הלך.

עלה בדעתו של אדם אחד לחפש את הרב בבית החולים, ובאמת נמצא שם, התברר הדבר: כאשר יצא הרב מביתו לבית הכנסת, החליט לסור לבית החולים לראות אם שמרו האחים המטפלים את פקודתו, והנה לא נמצא איש מהם, כי כולם לא השכילו לוותר על תפילת כל נדרי, לכן נשאר הרב למלא את מקומם, עד שחזרו האחים.

ברכת שהחיינו בשמחה

פעם בליל כל נדרי אמר הרה"ק רבי אהרן מבעלזא זיע"א בשם אביו זצ"ל, איך יתכן לברך שהחיינו בליל יום הקדוש? הרי שהחיינו בא לשמחה, וביום הקדוש אדם מלא פחד מהדר גאונו יתברך שמו. אמנם, אם האדם נותן אל ליבו את צדקת ה' עם בני ישראל, לתת לנו יום קדוש ואדיר זה, יום סליחה וכפרה על כל עוונותיהם, והקב"ה פותח יד בתשובה. אם כן מזה, שצריך האדם להתמלא ברוב שמחה שיש תקנה לעוונותיו, וכך יוכל לברך בשמחה רבה שהחיינו.

המשך מעמוד ו' <<

"א-ב-א, ת-צ-י-ל, א-ו-ת-י". מיד הלך המלך בכבודו ובעצמו עם כל הפמליא, וראה את בנו בריא וחסון יותר משהיה בעבר, מיד הוציאו והחזירו לארמון, והשמחה היתה גדולה.

אומרים בעלי המוסר, כשאנו באים לפני הקב"ה, בימים אלו של עשרת ימי תשובה, אלו ימי עת רצון, יש רחמים רבים שיורדים מן השמים, וכל תפילה היא כמו פצצת אטום שבוקעת את כל הרקיעים. אך השטן לא יכול לעמוד מנגד, הוא עומד למעלה ובכל תפילה מחפש איזה פגם, האחד לא מכוון, השני פגע בחבירו, זה פגם בכך וכו', ומקטרג בכל מה שיוכל. באו רבותינו ותיקנו לנו שירים בסליחות, השירים עולים למעלה והשטן מתבונן ואומר, במקום לבקש סליחה בהכנעה ובכביה

עם ישראל הולכים ושרים, הלזאת יקרא סליחה. אדרבא, אני אעזור להעלות אותם למעלה והדבר רק ירע את מצבם עוד יותר, וכך מגיעות התפילות מבלי שהשטן מבחין בהשתפכות הנפש והחרטות שבתוך הסליחות, וכך הן עולות עד כסא הכבוד.

אלו הזכויות שיש לנו בימים הללו, כל משפט שאנו אומרים פותח את כל שערי שמיים והשטן לא יכול לעשות דבר, כשאנחנו בוכים ומתחננים בתוך השירה הזו. נמצאים אנו בימים גדולים בהם צריך לנצל כל רגע, מורי ורבותי, אנחנו לא יודעים צופן לנו העתיד, מה שאנחנו צריכים זה רק לזעוק לקב"ה, אף גורם בעולם לא יקבע את עתידנו, מלבד התשובה והתפילות שלנו, ע"י שנתפלל חזק לקב"ה שישאיר אותנו עבדי ה'. צריכים לזעוק לקב"ה שיאמר די לצרותינו וישמע תפילתנו, ויבטל מעלינו את כל הגזירות הקשות והרעות, ונוכה לגאולה שלמה במהרה בימינו אמן ואמן.

בברכת שבת שלום, וגמר חתימה טובה, הרב אברהם עטיה

לפניות לתרומות לעלון לזיכוי הרבים, וכן להקדשות לרפואה להצלחה לע"נ -

02-9664455 (בין השעות 10:00 - 15:00)

לקבלת העלון למייל ולכל צרכי העלון נא לשלוח מייל ל:

ALON.BEITLEVY@GMAIL.COM

לקבלת דבר תורה יומי מפי הרב שליט"א בקבוצת וואטסאפ שקטה, נא לשלוח בקשה במייל

ורכב מאמינים

עלון שבועי מבית בני אמונים

פניני אמונים

פניני אמן ותפלה על הפרשה

הליכות הצדיק עושות רשם

"וילך משה וידבר את הדברים האלה אל כל ישראל" (לא א)

רבי משה זאב פרידמן, רבה של יפו, העיד כי האדמו"ר רבי דוד משה מקרטשניף היה רגיל לומר כי רק מראית אביו האדמו"ר רבי אליעזר זאב מתפלל בהתלהבות את תפלת 'נשמת' היה נתן לקבל יראת שמים יותר משנתן היה לקבל משמיעת דרשות ודברי מוסר.

בהקשר לכך הוסיף רבי משה זאב כי שמע מהאדמו"ר רבי יעקב אלימלך פאנט מדעש הי"ד, שהפסוק שלפנינו בא ללמדנו שהתנהלותו של הצדיק משפיעה על הצבור, כאלו היה מדבר בפניו; "וילך משה" - הליכתו והתנהגותו של משה השפיעה כמו: "וידבר את הדברים האלה אל כל ישראל".

קרבן משה: ח"א עמ' רפא

רק משה התפלל להכנס לארץ

"ויאמר אליהם בן מאה ועשרים שנה אנכי היום לא אוכל עוד לצאת ולבוא וה' אמר אלי לא תעבר את הירדן הזו; ה' אלקיך הוא עבר לפניך הוא ישמיד את הגוים האלה מלפניך וירשתם; הושע הוא עבר לפניך כאשר דבר ה'" (לא ב-ג)

לכאורה יש להבין את ההקשר בין הפסוקים, הכוללים את דברי משה לישראל לפני פטירתו?

רבי אהרן תאומים, רבה של ורמזא, פרט כי בדבריו אלו בקש משה להסביר לבני ישראל מפני מה רק הוא הפציר בתפלה לזכות להכנס לארץ, לעמת אהרן אחיו שאף עליו נגזרה הגזרה אולם הוא לא התפלל על כך. ולא רבעה הסברים רמז:

א. "בן מאה ועשרים שנה אנכי היום"; האר"י הקדוש באר (ראה מדרש האתמר"י דרוש כג) שמשנה רבנו, מבחר המין האנושי, היה בבחינת 'תורות' של עולם, ולפיכך חי מאה ועשרים שנה, שאהו חלק אחד מחמשים ביחס לששת אלפי שנות העולם, כשעור ממצע של תרומה. וכיון שהתרומה היא אחת מהמצוות התלויות בארץ, על כן בקש להשלים תרומת שנותיו דוקא בארץ.

ב. "לא אוכל עוד לצאת ולבוא" - האר"י הקדוש גלה עוד (הובא במדבר קדמות' א ט) כי נשמתו של

חמרת הזלזול באמן

"וחרה אפי בו ביום ההוא ועזבתים והסתרתני פני מהם והיה לאכל ומצאהו רעות רבות וצרות ואמר ביום ההוא הלא על פי אין אלתי בקרבי מצאוני הרעות האלה" (לא ז)

דרש רבי אברהם קסלר שליט"א בעל הנוטרי אמן:

כאשר יראו ישראל את הצרות הרבות הבאות ומתרגשות עליהם, לבטח יפשטו במעשיהם ויבדקו על מה התרגשה ובאה עליהם הרעה הזאת. מסקנתם תהיה: "על - כי אין" - נענשנו; "כי אין" בקרבנו "על" [בגימטריה מאה] ברכות שהיה עלינו לברך מדי יום כתקנת חכמים. מלבד זאת, תבות "כי אין" הן בגימטריה צ"א בגימטריה של אמן, ומכאן שהזלזול באמירת מאה ברכות ובעניית אמן הוא הגורם ל: "מצאוני הרעות האלה", רחמנא ליצלן (ראה רוקח סי' שכ; זהר וילך רפה ב).

אהרן היתה עתידה להתגלגל בעזרא הסופר שזכה לעלות לארץ. לעמת זאת משה לא היה עתיד לשוב בגלגול לעולם הזה, על כן בקש להכנס בחייו.

ג. "ה' אלקיך הוא עבר לפניך" - ידוע כי העולם מנהג בשתוף של מדת הרחמים [שם הוי"ה] ומדת הדין [שם אלקים] (ראה רש"י בראשית א א). משה ידע כי אלו היה נכנס לארץ היה העולם מתנהל במדת הרחמים בלבד, ומשום כך פה הפציר להכנס.

ד. "הושע הוא עבר לפניך" - אהרן יכול היה להתנחם בכך שבניו ימלאו את מקומו בארץ ישראל. ואלו בניו של משה לא מלאו את מקומו, כי אם תלמידו הושע, על כן בקש להכנס לארץ בעצמו.

בגני אהרן' [פרנקפורט תע"א]

ידיעת התורה נחוצה כדי לשוב בתשובה

"ובניהם אשר לא ידעו ישמעו וילמדו ליראה את ה' אלקיכם כל הימים" (לא יג)

דרש רבי יצחק מגילד מחכמי בגדד: ידועה השאלה מדוע אנו פותחים את פרשת התשובה בבקשת: "השיבנו אבינו לתורתך..." ורק

לאחר מכן מבקשים: "והחזרנו בתשובה שלמה לפניך". לכאורה היה עלינו לפתח בבקשה שנוכח לשוב על חטאינו הרבים, ורק לאחר מכן לבקש לזכות להתקרב לתורה ולעבודת ה'?

ויש לומר כי כדי שנוכל לשוב מחטאינו עלינו לדעת תחלה את חצי התורה ואת סדר עבודת ה', שאם לא כן נשוב ונחטא פעם אחר פעם מבלי דעת. רק לאחר שידע האדם את הדרך שבה עליו ללכת, יכול הוא לשוב בתשובה שלמה על חטאיו ולצאת לדרך חדשה של יראת שמים ויראת חטא.

ליסוד זה רמז הכתוב באמרו: "ישמעו ולמדו - ליראה את ה' אלקיכם"; כדי להיות 'ירא ה' על האדם תחלה לשמע וללמד את דברי התורה, שאם לא כן כיצד ידע מה טוב ומה רע, מה אסור ומה מותר.

צ"ח רכב'

חיוב מיחד ובקשה מיחדת

"ועתה כתבו לכם את השירה הזאת ולמדה את בני ישראל שימיה בפייהם" (לא ט)

מהו פשר הלשון 'שימיה בפייהם', הלא כשפולח האדם את זולתו הרי הוא שם את הדברים באזניו ולא בפיו?

ככל גדול למד מקד רבי משה סולובייצ'יק משו"ץ: בשונה מכל המצוות שהאדם מצוה לקיימן בעצמו, אולם אינו מצוה לדאג שאף אחרים יקיימו אותן [מלבד החיוב הצדדי הנובע מחמת חיובים אחרים כמצוות התוכחה], שונה היא מצוות למוד התורה הכוללת בחובה חיוב מיחד - ללמדה לאחרים, כדי שלא תשכח תורה מישראל.

יסוד זה מתבטא אף בברכה היחודית שתקנו על מצוות למוד התורה, שבה נוספה בקשה מיחדת על זולתנו: "והערב נא ה' אלקינו את דברי תורתך בפנינו ובפיות עמך בית ישראל ונהיה אנחנו וצאצאינו... וצאצאי עמך בית ישראל..."

לפיכך צוה הקדוש ברוך הוא את משה בלשון: "שימיה בפייהם", ובכך רמז לו שעליו ללמד את התורה לישראל עד שתהיה 'בפייהם' ולא רק באזניהם, כלומר: שיוכלו ללמדה לאחרים, ובכך יקיימו את מצוות למוד התורה בשלמות.

והאיש משה'

"שחרר אבקשך צורי ומשגבי"

"אבינו מלכנו מלא אסמינו שבע"

בעניית אמן נפתח המקור העליון ונשפע שפע טוב לכל העולמות (של"ה מסכת תמיד אות פ).

"פתח שערי שמים לתפלתנו"

בעניית אמן נפתחים שערי תפלה ומתקבלות התפלות (וזה"ק וילך רפה ב).

יהודי יקר! השתדל בכל מאדך להקדים לבוא לבית הכנסת לאמירת ברכות השחר בתכרזתא, ובכך תזכה שיפתחו בפניך שערי תפלה וברכה ויגנים בך מאמר הכוזב: "והריקתי לכם ברכה עד בלי די" (מלאכי ג).

אוצר אמרות על גדל עניית אמן בימים הנוראים

רק הוא לבדו מלך ואלקים באמת

אמרו חכמים (שבת קט"ב): "מאי אמן? אמר רבי חנינא: 'א-ל מלך גאמן'; 'שלוש אותיותיה של הפלה 'אמן' הן ראשי תיבות: 'א-ל מלך גאמן'. ופרש רש"י (שם) שהעונה אמן 'מעיד על בוראו שהיה א-ל מלך גאמן', והוסיפו התוספות (שם ד"ה אמר רב) 'יש להרהר בתבות אלו בשעת עניית אמן'.

את עמקו של טבח זה, שבו מתאר הקדוש ברוך הוא בשיני תארים: 'א-ל ומלך', באר המהרש"א: 'בכל ימות השנה אנו חותמים: 'הא-ל הקדוש', ואלו בימים הנוראים אנו חותמים: 'שמן המלך הקדוש'. בעניית אמן אנו מוכיחים ש'שמן כלפי הקדוש ברוך הוא הפנויים א-ל ומלך הם גאמנים ואמתיים שאין מלכות ואלקות אמתית אחרת מלבדו. שלא כמו, להבדיל אף אלפי הבדלות, עבודה זרה שגאמר בה 'אל', כפתוב (שמות לד ט'): 'לא תשתחוו לאל אחר', וכן מלך בשר ודם המכנה 'מלך', שאלו כנויים משאלים ואינם גאמנים ואמתיים.

מהרש"א שבת קט"ב מלאכים נשלחים למשתוקקים לברך בשלמות זמן מה קודם הסתלקותו ספר הרבי ר' שמעלקא מניקלשבורג לטובביו:

כידוע לכם, דרכי היתה מאז ומקדם להזהר שלא לברך ברכה מברכת המצוות או ברכת הנהנין, אלא במקום שיש שומע שיכול לענות אחרי 'אמן'. כיון שמהברכה נבאר מלאך, ולא תשלם יצירתו אלא באמירת אמן.

פעם אחת הזמין אותי בעל בית עשיר לאחת העירות. בקש הלה לכבדני בסנדקאות בברית מילה שערך לבנו, ולשם כך שלח אלי עגלה רתומה לסוסים שהיתה נהוגה על ידי עגלון 'יהודי' ריק ופוח. באמצע הדרך כאשר באשתי לברך 'אשר יצר' הבנתי לחדרתי שאין מי שיכול לענות אחרי אמן, כיון שהעגלון הלו היה גם ומשע עד כדי שלא היה מקום לצרפו לשום דבר שבקדשה.

לא ידעתי לשיט עצות בנפשי. לפתע כמו מאי שם הופיעו מן היער שני אנשים בעלי צורה נוראה ונעמדו בסמוך אלי. לאחר שברכתי באזניהם את הברכה ענו הם אמן במתיקות והתלהבות לא מצויה ומיד נעלמו. עמדתי שם נרעש ונפחד, עד שהבנתי שמלאכי אלקים נשלחו אלי מן השמים כדי לענות אמן אחר ברכתי.

באותו מעמד דרש רבי שמעלקא את לשון הפתוב באיוב (כ"ב ט'): '(והוא באחד ומי ישיבנו ונפשו אותה ויעש', אשר בנסח תפלות ראש השנה אנו מסמיים אותו במלים 'נורא וקדוש':

כידוע עניית אמן משלימה את דברי המברך. אם כן, מה יעשה אדם שגאלץ לשבת ביד בביתו או שהוא הולך לבד בדרך ואין מי שיבנה אחריו אמן? על כך אומר הפתוב: '(והוא באחד' - כאשר האדם מברך ביחידות, 'ומי ישיבנו' ואין מי שיבנה אחריו אמן, אזי אם 'ונפשו אותה' אם הוא משתוקק שברכתו תשלם בעניית אמן, כי אז 'ויעש - נורא וקדוש' - יש בידו לחולל נוראות בכך שישלחו לו מלאך מן השמים, אשר יענה אמן אחר ברכתו.

אהל יחזק' עמ' לה

עניית אמן קורעת גזר דין

במסכת שבת (קט"ב) מובא: 'אמר רבי יהושע בן לוי: כל העונה אמן, יהא שמה רבא ומברך בכל כחו - קורעין לו גזר דינו'. ואולם בזה הקדוש מבטחת קריעת גזר דין לכל העונה אמן. ולא זקא לעונה 'אמן', יהא שמה רבא'. שכתב מובא

(תק"ז ט"א) "העונה אמן בכל כחו קורעין לו גזר דינו של שבעים שנה". (שומר אמונים מאמר פתחו שיערים פ"א).

ה'אביר יעקב' מברך שעל הבטחת קריעת גזר דין זו הודת דוד המלך באומרו (תהלים קיח כא): 'אודך כי ענית ותהי לי לישועה'. 'עניתני' מלשון עונה. מודה אני לפניך ה' על שבעניית אמן הגד מושיעני וקורע גזר דיני.

בהקשר לכך יש לצנן כי הפשגים רבי אליהו לפיכאן, כתב דברים מרטיטי לב בענין זה, ואלו דבריו:

"יש לו עצה שהתורה בעל פה נותן לו, ואם הוא מאמין בתורה שבעל פה משה לא יעשה!?! ובפרט בעת כזו אשר אנו חיים, שהדין יתוחה על כל העולם, עניים שחרים תלויים חס ושלום בעתיד, יפחד האדם אם לא יעשה עצה קלה קטנה בלא בטול זמן ולא חסרון כסף ולא טרחה קשה, אלא להטות אזנו לשמע היטב ולענות כראוי..."

שערי תשובה [לר"י אבוחצירא] אפן כב; קנטרס 'שומר אמונים' (ניו יורק תש"ג) עמ' 24

עניית אמן ממתקת הדינים

לפני תקיעת שופר אנו נוהגים להקדים ולומר את המזמור (תהלים מז): 'למצנח לבני קרח מזמור... המסתייג בפסוק: 'נדיב עמים נאספו... כי לאלקים מנגי ארץ מאד נעלה'.

ראשי תיבות: 'ארץ מאד נעלה' הם 'אמן'. רמז לכך שאלו המתנדבים ומתאספים לענות אמן בכונה, ממתיקים את הדינים שאליהם רמוז שם 'אלקים', ובכך הם מגנים על יושבי הארץ.

שערי תשובה [לר"י אבוחצירא] אפן כב

המקטרגים נאסרים בכבלי אמן

כך דרש האדמו"ר בעל 'שומר אמונים' את הפסוק (דברים לב ט): 'כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו':

נקט הפתוב לשון: 'יעקב חבל נחלתו', ללמדך שכאשר זרע יעקב מקפידים על עניית אמן כאיש אחד בלב אחד, נארך מנך ענין 'חבל' הקושר את המקטרגים לבל שישנינו על ישראל. ככתוב (תהלים קמט ח): 'לאסור מלכיהם בזקים' [אזיקים], ואף בתפלת מוסף של יום הכפורים אנו מבקשים: 'משטיין - בכבלי אסור'.

המקטרגים מבקשים על העת לנתק מעליהם 'חבל' זה המונע בעדם מלקטרג, בכך שהם מרפים את ישראל מפצות עניית אמן, פנרמן בפסוק (שם ט): 'וננתקה את מוסרותימו' [חבל] - ראשי תבות אמן. ואולם על ישראל לזעזע, כי אם יזכו להתגבר עליהם בכך שישמרו נפשם על עניית אמן, יזכו אף שימנעו הקטרוג מעליהם.

שומר אמונים' מאמר פתחו שיערים פט"ו

עשר פעמים אמן

מדי דברנו בענין הקשר שבין עניית אמן לימים הנוראים ראוי להביא טרבי אברהם דב מאבריטש, בעל ה'בית עין', כותב כי הגימטריה של שם החדש שבו חלים ימים קדושים אלו - 'תשרי' - הוא בדיק כחשבון עשר פעמים 'אמן'. 'בת עין' נצבים

ארהל יחזק' עמ' לה

ארבע פעמים ברכות השחר

הראב"ד רבי משה שטרנבוך מביא האדמו"ר רבי אהרן רוקח במעלות, היה מקפיד לשמע ביום הכפורים לפחות ארבע פעמים את סדר ברכות השחר ולענות אמן אחר המברכים, והיה מפליג ומחמיר בהנהגה זו.

תשובות והנהגות ח"ד ס' קנג

כל נדר' מול קהל' של איש אחד

כל שנה, כמה ימים לפני ראש השנה, ממריא החזן הנוהג ר' צ. ג. מארץ ישראל לנרמניה. ר' צ. משמש כחזן בבית הכנסת הגדול של העיר פרנקפורט בירת גרמניה, ולשם כך עליו לשהות בפרנקפורט עד למחרת יום הכפורים. הקהלה הפוקומית דואגת לו למקום לינה בבית מלון מפא"ר הממקם במרחק הליכה מבית הכנסת ולארחות קשורות למחדריו לו ולכל הנלוים אליו.

ר' צ. חונן במתנת שמים פפולה - קול נעים, גבוה וצלול ורגש פנימי מיוחד. משקף לא יפלא אפוא כי תפלויות הנעימות והמרגשות מושכות קהל רב לבית הכנסת, קרובים כרחוקים. אלו גם אלו זוכים בסימונו של יום להתקרב עוד צעד אל אביהם שבשמים.

היה זה לפני כמה שנים, במוצאי יום כפור. במשך היום הקדוש כלו עמד על רגליו כמעט ללא הפסקה בתפלות היום הקדוש, בעודו שרוי בצום כמצוות היום, כשהוא מנעים בקולו את התפלות וסוחף ברגשות לבו את אלפים המתפללים שגדשו את ההיכל הענק של בית הכנסת.

בסימונו של יום, לאחר תפלת ערבית, היה ר' צ. מתש ועיף עד שלא היה מסוגל אף ללכת ברגליו לבית המלון כדי לשבר את רגליו.

לאחר ההבדלה שניכרה בבית הכנסת כנהוג, הלכו כל המתפללים לביתם לקיים את מצוות הכתוב (קהלת ט ז): 'לך אכל בשמחה לחמך ושתה בלב טוב ייגך כי כבר רצה האלקים את מעשיך'. ואלו ר' צ. התישב לפוש על ספסל שעמד בכניסה האחורית של בית הכנסת, מתוך מחשבה שלאחר מנוחה קצרה יספיקו בו הכחות הנדרשים לשוב לבית המלון ולסעד על לבו.

אורות כבר היו כבויים, הנבאי נעל את הדלת הראשית והגיף את השערים הקדמיים של חצר בית הכנסת. לאחר מנוחה קצרה יצא ר' צ. מהדלת הצדדית והפתע לראות מולו איש מבוגר ובלתי מוכר שפפת צמר לבנה ומישתה היתה מנחת בראשו על רגליו הנלוו.

ר' צ. מיד הבחין בחושי המחדדים שסבר פניו של האיש משדר מצוקה. הוא נסה להכנס לבית הכנסת ומשאל הצליח היה נראה אבוד. מתוך תחושת ערבות הצדית נגש ר' צ. לאיש, הניח ידו על כתפו והתענין בעדינות: 'האם אוכל לעזר לך?'

האיש היה נראה מתסכל ומבלבל, ובמקום תשובה הוא 'יהה' מפי ציור של שאלות: 'מה קורה כאן? איפה כל המתפללים? מדוע שיערי בית הכנסת ועולים? האם הערב הוא לא ליל נדר'?

יצר לי לאכזב אותך, אך לא ליל כל נדר יהיה אומול', השתתף ר' צ. בצערו של האיש, 'לפני כמחצית השעה סימנו את תפלת ערבית של מוצאי היום'.

לשמע התשובה נשבר לבו של האיש: 'אני לא מבין איך זה קרה לי', קרא באכזבה, 'איך עשיתי טעות שכזו? איך

יצר לי לאכזב אותך, אך לא ליל כל נדר יהיה אומול', השתתף ר' צ. בצערו של האיש, 'לפני כמחצית השעה סימנו את תפלת ערבית של מוצאי היום'.

מפי בעל המעשה

shay יערי

פניני הפרשה

וילך

עלון מס'

1103

שנה כ"ב התשפ"ב

יו"ל ע"י הקרן לזיכוי הרבים. נייד: 052-7654216

כתובת: רח' הרב רוזובסקי 14/13 אשדוד. דוא"ל: 7654216@gmail.com

זירוז לתשובה

וילך משה וידבר את כל הדברים האלה אל כל ישראל – כאן המקום היחיד שהיה צריך משה ללכת אל ישראל לומר להם דברי חיזוק. וצריך להבין מדוע היה צורך בהליכה ולהיכן הלך, הרי מבואר בתרגום יהונתן שהליכתו היתה לבית המדרש, כאשר היתה באמנה אתו, אם כן מדוע מסופר לנו על הליכתו זו, ובפרט שמידת דרך ארץ היא שהתלמידים באים לרבם ולא להיפך?

מבאר הכלי יקר את כפל הפסוק "וידבר את כל הדברים האלה", ו"ויאמר אליהם", לרמז לנו על הדברים שנאמרו בהפטרה "קחו עמכם דברים ושובו אל ה'". ולכן משה רבנו רצה לזרזם על התשובה אשר עיקרה בדברים, ועורר וחיזק את עם ישראל להתקרב לה' ולחזור בתשובה, כי טבע העולם שיש בו הרבה המרחיקים מהקב"ה, ויש הרבה הסתר פנים ונסיונות, ובדרך הטבע, העולם גורם ריחוק לאדם והוא אינו מתאמץ לחזור לקב"ה.

לכן התורה מספרת לנו "וילך משה", היה עליו ללכת ולחזק את עם ישראל במצות התשובה, ולא סמך עליהם שהם יבואו אליו, כי אין אדם רואה חובה לעצמו ולא מרגיש חסרון שצריך ללכת לחכם רופא לבקש תרופה לחסרונו בעבודת ה', והלואי שישמע כשכבר בא אליו החכם ומדבר אתו על התשובה.

*

מסופר על החפץ חיים שהגיע לעיירה ברנוביץ ושאל למארחיו מהו הדבר הטעון תיקון בעניני רוחניות במקום. סיפרו לו ששניים מאנשי המקום החלו לפתוח את הנויותיהם בשבת, אולם הציעו לרב שלא כדאי לדבר איתם, כיון שהם עלולים להשתלח ברב. חבש הרב את כובעו והלך לביתו של אחד מהם, שאל לשלומו ולשלום משפחתו והתעניין כיצד מתנהל עסקו. בהמשך השיחה בירר: האם יש לך תלונות לריבוננו של עולם? השיב הלה: "הכל בסדר". אמר לו החפץ חיים: "אם אתה רוצה שגם לרבונו של עולם לא תהיינה תלונות כלפיך, סגור את חנותך בשבת ותצליח". עשה כך גם לשני, והם קיבלו את הדברים שנאמרו מפיו של הכהן הגדול מאחיו, אשר במתק שפתיו ידע למצוא מסילות ללבם.

דרכי הפרד"ס

אופנים במימוש התורה

פרשנות הלכתית למקרא

הסבר מעשים של אנשי המקרא על פי כללים והגדרות הלכתיים מאוחרים. לדוגמא: הסבר ויכוח במקרא בין שני אישים שהם חולקים במחלוקת בגמרא. או הסבר מכירת הבכורה של עשיו לפי ההגדרות ההלכתיות של מכירה (כגון שמכירה זו היא מכירת דבר שאין בו ממש, עיין בספורנו ובאור החיים). בדרך זו הלכו רבים מספרי הדרוש הספרדים לפני כמה דורות, כמו ספר "פרשת דרכים" להגאון בעל משנה למלך, "המעלות לשלמה" ועוד.

עצה טובה

לצורך שמירת האתרוג, אין צורך במקרר או מקפיא, מספיק שהאתרוג לא יהיה בשמש או במקום חם. אפשר להשאירו בקופסתו, אך להגן עליו מפני טלטלות בפשתן או צמר גפן (יש המכניסים את האתרוג לשקית ניילון, שמצד אחד שומרת עליו יותר, ומאידך אם האתרוג "מזיע" הוא עלול להינזק). (הרב מנחם בורשטיין שליט"א).

מגיד דבריו / פנינה מתורתו של הגאון רבי בוגיד סערון זצ"ל

"ואם בחיי הגוף האב שם נפשו בכפו ובכל כחו מתאמץ להטיב לבנו ולשמרו כבבת עינו, ואם יהיה לילד איזה צער או חולי ב"מ, נפש האב תדאג עליו כפליים ואין חיי חיים עד שימצא תרופה ומזור למחלת בנו, כל שכן וקל וחומר שיש לו לאב להשתדל ולשמור חיי נשמת בנו שלא יצא לתרבות רעה, ועי"ז יהיה לו עונש גדול אחר המיתה בגיהנם". ("מגיד חדשות" ח"ט עמ' קל"ח)

לא תעבור את הירדן הזה – לעיל פירשתי על דרך הרמז שהכוונה לזמן המן, שאז משה יעמוד לעזרתם. ואפשר עוד להוסיף שמושה אמר, הרי ה' אמר אלי לא תעבור את הירדן הזה, וידוע מה שאמרו חז"ל שאם היה נכנס משה רבינו ע"ה לארץ ישראל ובונה את ביהמ"ק לא היה נחרב עוד, ואז כשיחטאו ישראל ח"ו היו נאבדים שונאי ישראל והיתה עלולה להיות גזירת כליה ח"ו. לכן נגזר שמרע"ה לא יכנס ושלמה יבנה את ביהמ"ק, באופן ששייך שיעשה הקב"ה כליה בעצים ובאבנים ולא בעם ישראל.

וזה מה שרמזו להם מרע"ה, שבודאי הגמור שהקב"ה לא יעזבכם ולא יעשה עמכם כליה. ומדוע? כיון שה' אמר אלי לא תעבור את הירדן, והסיבה העיקרית היא למענכם, כדי שלא אוכל לבנות את ביהמ"ק, וממילא לא תיאבדו ח"ו אלא רק ביהמ"ק יחרב, ואם כן ודאי שמובטח לכם שלא תיעקרו מהעולם ח"ו.

וכן בזוהר הקדוש (דף רפ"ד ע"א) איתא כהאי לישנא: "אלא קרא אמר הנך שוכב עם אבותיך. אמר ליה קודשא בריך הוא למשה, אע"ג דאנת תשכב עם אבהתיך, הא אנת קיימא תדיר לאנהרא לסיהרא. וכדין אנהיר לסיהרא כד אתכניש, ועל דא הנך שוכב לאנהרא, ודא הוא ואצוננו. וכדין אתבשר יהושע לאתנהרא. ועל דא כתיב הנך שוכב עם אבותיך, לאנהרא ליהושע. ודא הוא וצו את יהושע וחזקוהו, וצו את יהושע, כלהו לאנהרא. עכ"ל הזוהר הקדוש.

הרי שמכיון שפני משה כפני חמה ופני יהושע כפני לבנה, וידוע שאין ללבנה אור משלה אלא מה שמקבלת מהשמש, כך מרע"ה שהוא כשמש, הוא הנותן אורו לכל העולם ולישראל בפרט. ואולי זהו סוד הכתוב בפרשת פנחס (במדבר כ"ז ט"ז-י"ז) "פקוד ה' וגו' איש על העדה אשר יצא לפניו ואשר יבוא לפניהם וגו' ולא תהיה עדת ה' כצאן אשר אין להם רועה", שביקש משה שאף אחרי מותו יוכל להשפיע על העולם ועל ישראל באמצעות "איש", היינו אדם שיהיה לו ניצוץ ממנו, וכמו מרדכי שאמרו חז"ל שהיה לו ניצוץ מנשמת מרע"ה [כ"כ הרב חומת אנך על מגלת אסתר, ורמז איש יהודי בגימטריא משה עם הכולל].

וכן תמצא "אין להם רועה", סופי תיבות המן, לרמוז שלא בגלל המן תהיה עדת ה' כצאן ללא רועה רח"ל. וסופי תיבות "לפניהם ואשר יוציאם" עולים כמנין מורדכי (מלא ו'), לרמוז למה שכתבתי למעלה שמרע"ה ביקש על מרדכי. ובספרו נחל קדומים שם רמז עוד מרן החיד"א לזמן אחשוורוש. ע"ש. (מכת"י הגאון רבי משה לוי זצ"ל).

נקודת חן / עובדיה חן

נסיון בהתאמה אישית

לו להרגיש שאינו אשם במצבו ולא פעם להסיר אחריות.

אך כאמור, לפי האמת, אין נסיון שרובץ לפתחו של האדם שאינו יכול להתמודד אתו. בגמרא ניסחו זאת כך: "לפום גמלא - שיחנא" (כתובות ק"ד ע"א), כלומר, לפי כח הגמל - המשא שמעמיסים עליו. אם הגמל צעיר - לא מעמיסים עליו חבילות גדולות. אך אם הוא חזק וגדול - טוענים אותו במשא כבד.

כך גם האדם המקבל נסיונות: אם הגיע לפניו נסיון גדול, יידע שיש לו כוחות נפש גדולים, מעבר למה שהוא חושב, ואין דבר העומד בפני הרצון.

הגאון מהרש"א (ברכות ל"ב ע"א, ד"ה 'נתמוטטו'), מוכיח שביד האדם הכוח והיכולת להתגבר על יצרו, מעצם העובדה שאדם נענש על חטאו (ועיי' עוד ב"אוצרותינו" בראשית כג, ב).

בשיחה עם מקורביו על היחסים שבין רב לבני עדתו, התבטא הגאון רבי שמואל סלנט זצ"ל רבה של ירושלים: "מובטחני באנשי קהילתי שיעמדו בכל תקנה שאתקן".

"מנין לכבודו הבטחון הזה?" תהה אחד הנוכחים.

השיבו רבי שמואל בחיוך: "שכן דבר אשר לא יעשו, לא אדרוש מהם..."

*

יסוד גדול הטמון בהנהגה האלוקית, שאין הקב"ה מעמיד אדם בנסיון, אלא אם כן יכול לעמוד בו.

יסוד זה, כותב האלשיך, יש בו כדי ללוות אותנו בכל שלב בחיים. לעתים אדם חי בתחושה שאילו היה גדל בבית אחר או במשפחה אחרת, היה מצליח לעמוד בקלות בנסיונות החיים, ומה יעשה שגדל במשפחה קשה, בסביבה שאינה תומכת, עבר חוויות לא נעימות וכו'. תחושה זו גורמת

זיספרו לבניהם / ספור לשלחן השבת

התפלה שבקעה רקיעים

כה את התפלות.

שנה אחת מצב הפרנסה בעיר תונס היה קשה מנשוא, ורב העיר הגאון רבי ישועה בסיס זצ"ל הכריז על עצרת תפלה וזעקה.

המתין לסיומה של התפלה, ואז פנה אל המתפלל ושאלו: "יהודי יקר, אמור נא לי בבקשה, מה היתה כוונתך כאשר חזרת שוב ושוב על המלה 'עננו'?"

התאספו בני הקהילה בבית הכנסת כשמלכם בראשם והחלו באמירת סליחות. "עננו אלוקי אברהם עננו", חינן שליח הציבור בקולו, והקהל עונה לעומתו: "עננו אלוקי אברהם עננו!"

היהודי הפשוט היה מופתע ביותר, כלום הרב הגדול ראש על ארץ רבה אינו יודע את פירושן הפשוט של המלים? אבל תחילה תיקן: "במחילה רבי, לא מלה אחת היא, אלא שתי מלים הן: עָנִי - נו".

לפתע קלטה אוזנו של רבי ישועה קול חריג מתוך הקהל, קול שמלותיו אינן משתלבות יחד עם קריאת הקהל המשותפת.

למראה מבע פניו התמה של רבי ישועה, הסביר: "המלה 'עָנִי' מלה פשוטה וברורה היא ו'נו' פירושה 'לא' (בצרפתית). ואני ביקשתי והתחננתי לפני עוזר דלים שאיש מישראל לא יהיה עני בשנה זו..."

משנפנה לעבר הקול, גילה שמדובר ביהודי שהיה מן הפשוטים שבקהל. הלה עמד רותת, סידורו חבוק לחיקו, עיניו עצומות, פניו מופנות למרום, והוא חוזר שוב ושוב בקול רם ובכוונה גדולה: "עָנִי - נו!" "עָנִי - נו!" במקום "עָנִינו".

הנוכחים שחקו למשמע דבריו, אך רבי ישועה היסה אותם: "דעו לכם שכל תפלותינו היום עלו השמימה רק בזכות תפלתו של יהודי זה שפעלה להמתיק את כל הדינים, והשנה הבאה תהיה בעזרת ה' שנת עושר ואושר יותר מכל שנה אחרת!"

הרגיש רבי ישועה ברוח קדשו, שדוקא תפלה תמה זו בוקעת רקיעים ומפילה את מחיצת הברזל שעצרה עד

☺ זה כל 3 חוק! ☺

איש חכם נכנס לבית מרזח כדי לשכנע את השתיינים להתנזר מוין. על מנת להדגים את נזקי האלכוהול, הוא מזמין לצפות בניסוי מרתק. הוא לוקח כוסית ויסקי טהור, מוציא מכים מעילו צנצנת עם תולעים, מוציא תולעת אחת מן הצנצנת, וזורק אותה לתוך כוס הויסקי. התולעת מתפתלת ותוך שניות מתה.

אחרי ההדגמה, שואל האיש את אחד השתיינים: "נו, הבנת את המשמעות של מה שהראיתי לכם?".

השתיין לוקח לגימה הגונה, הושב קצת ומשיב: "כן. ויסקי טוב לבריאות, הוא מחסל את כל התולעים בגוף..."

☺ 3 חוק 3 חוק אפ... ☺

תאווותיו ותשוקותיו של האדם, יכולות להטות לגמרי את דעתו ולסמא את עיניו ומוחו.

הופיע!!!

הספר הנפלא

הכתב והמכתב

ה"ב

פרקי הנחיה והדרכה באמנות הכתיבה התורנית
יחד עם אוצר מליצות וביטויים לשימוש בכתיבה עם פירושם ומקורותיהם

הספר החדש כולל הדרכה בכל סוגי הכתיבה: מאמרים, שאלות ותשובות, חידושי מקרא, חידושי ש"ס, פסקי הלכה, סיפורים, ביוגרפיות, מכתבים, מודעות ושירים, כתיבת הערה, קושיא ותירוץ, כללי פיסוק ו"ת, טיפים והדרכה בהוצאת ספר לאור והודרת ספרים.

ניתן להשיג בחנויות הספרים

הפצה ראשית "אור החיים", לברורים - 052-7654216

אוד המאיר

שאלות ותשובות שענה לשואליו בקצרה מרן רה"י הגאון רבי מאיר מאזוז שליט"א
(מתוך ספר "מקור נאמן" ח"ג שעתידי בע"ה לראות אור)

שאלה: כיצד עושים שינוי השם?

תשובה: יעשה לו הרב "מי שבירך" בבית הכנסת: מי שבירך אבותינו וכו' יברך את פלוני (השם הקיים) בן פלונית (שם האמא) ויקרא שמו בישראל (השם החדש). ויעלה בשם החדש שלש פעמים לספר תורה.

שאלה: נפל או תינוק שנפטר רח"ל, האם יש תפלה מסוימת שאומרים בשעה שנותרים לו שם? תשובה: שיזכה לקום בתחיית המתים עם כל מתי ישראל.

שאלה: האם יש ענין לקרוא שם לתינוקת כמה שיותר מוקדם? תשובה: אפשר לקרוא לה מיד בהסכמת שני ההורים, ויברכו אותה בשמה החדש בקריאת התורה ועדיף בשבת.

שאלה: אדם ששמו "מאיר", האם יכול לקרוא לבנו "נהוראי", כיון שר' מאיר הוא רבי נהוראי (עירובין י"ג ע"ב)?

תשובה: מצינו שני אחים בתנ"ך עזריה ועזריהו (דה"ב כ"א ב') וידוע בשם הצמח צדק מליבאוויטש לגבי התן ששמו כשם חמיו שאם יש שינוי כל שהוא אין מה לחוש. וכל שכן בנדון דידן.

שאלה: האם אפשר שהש"ץ יתן לסומך לקרוא את הקטעים: ואתם הדבקים בה', אבינו מלכנו, תענו ותערתו, סדר העבודה? תשובה: לא! רק הפיוטים כמו אשרי עין וכו', והסליחות שאחרי החזרה.

שאלה: יש לי דלקת בעינים, ואני צריך לשים טיפות עינים ארבע פעמים ביום. האם מותר לשים את הטיפות ביום כיפור?

תשובה: מותר. וחכם אחד זצ"ל החמיר על עצמו בראש השנה שחל בחמישי וששי, שלא לשים טיפות עינים שלשה ימים (כולל שבת), ונשאר סגי נהור כל ימיו רח"ל.

שאלה: עברתי ניתוח מעקפים בלב לפני שלושה חודשים, ואני נוטל כל יום הרבה כדורים. האם אני רשאי ביום כיפור לא ליטול את הכדורים ולצום (הרופא אינו ממליץ)? תשובה: אל תצום. תשמע לרופא. תאכל ותשתה לשיעורין: 30 סמ"ק אוכל (בערך 15 גרם). 40 סמ"ק שתיה, כל עשר דקות.

שאלה: אדם המבקש מחילה מחברו בערב יום הכיפורים, וחברו שותק, האם נחשב הדבר כמחילה, או שצריך שיאמר לו בפירוש "מחול לך"? תשובה: צריך שיאמר לו בפירוש, ואם האיר לו פנים בחיוך ובעין טובה, דיו.

שאלה: האם לכתחילה מותר לתת כפרות בלילה? תשובה: לכתחילה יש לעשות הכפרה ביום, או באשמורת הבוקר שהיא עת רצון.

לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: 7654216@gmail.com

לע"נ רחל בת מזל ע"ה
לע"נ לאה בת שרה ע"ה
לע"נ עזיזי בר כמונה לבית חדוק ז"ל

להצלחת פסח יוסף בן מלכה הי"ו

לע"נ רבי עובדיה בן לולו זצ"ל
לע"נ רבי אליהו בן אסתר זצ"ל
לע"נ אפרים בן מימה פנינה ז"ל

באר בשדה

גליון תורני מבית המדרש דקהל שטפנשט • מהנעשה ונשמע במוסדות שטפנשט

שנה שביעית

גליון מס' 300

פרשת וילך
שבת שובה
יום הכיפורים
ה'תשפ"ב

באר חפרוה שרים

ילקוט מתורת רבותינו הקדושים זע"א בפרשת השבוע

פרשת וילך

אשר צייתי אתכם (לא ה) פירש הרה"ק מראדומסק שבני ישראל יערכו המלחמה "ככל אשר ציויתי", כלומר לא למען לנקום מן האומות ולהנאתכם תעשו מלחמה, כי אם יען כן צייתי אתכם.

(תפארת שלמה)

בני ישראל עדות שיש בורא ומנהיג לעולם.

ואעידה, כם את השמים ואת הארץ (לא ה) הרה"ק בעל ה"חידושי הרי"מ" פירש את כוונת הכתוב "ואעידה כם" דהיינו, שה' אומר בני ישראל יהיו עדות על שבראתם שמים וארץ, כמאמרו של הנביא (ישעיה מג ז) ואתם עדי נאום ד', כלומר בני ישראל המה עדות שיש בורא ומנהיג לעולם.

עמו אנוכי בצרה

ואנוכי הסתר אסתיר (לא ז-יח) הבעש"ט הק' ז"ע היה מפרש שבני ישראל הובטחו מאת הש"ת אשר ה"אנוכי" שלו יהיה עמהם גם בעת של ההסתר היותר גדול וזה אמר הכתוב "ואנוכי" אהיה עמכם אף בעת של "הסתר אסתיר".

הרה"ק הרבי ר' בונם מפשיסחא זצ"ל מפרש פסוק זה ואומר שבני ישראל חטאו באמרם

הדבק במידותיו

איתא ב"תפארת שלמה" מהרה"ק רבי שלמה ראדאמסקער ז"ע, דהנה הפסוק אומר ה' אלקיך הוא עובר לפניך (לא א), ואותן הדברים כתובי אצל יהושע "הוא עובר לפניך", שהצדיקים דבקים במידותיו של הקב"ה, ה' אלקיך הוא עובר לפניך, כי הקב"ה עובר על פשע, ורואה רק טוב בישראל והוא מלמד זכות בעבורם, וכך גם הצדיק, יהושע הוא עובר לפניך כאשר דבר ה', גם הוא מתנהג כך, הצדיק עובר על פשע והוא רואה אך טוב בישראל, הוא רואה רק זכויותיהם, "כאשר דיבר ה'", דיבר הוא לשון של הנהגה, הצדיק נוהג כמו שהש"ת נוהג.

המלחמה רק בגלל ציווי ה' ולא ננקמה ונתנם ד' לפניכם ועשיתם להם ככל

יום הכיפורים

בך צריך לבכות...

פעם אחת בערב יום הכיפורים כשנכנס אליו בנו יחידו הרה"ק ר' ישראל לבקש מיני מתיקה כמנהג בכל ערב יום הכיפורים, נפל עליו פחד בראותו את הבכיות של אביו אדמו"ר ז"ע, והבין אביו ז"ע שהוא משתומם ונבהל על הבכיות שלו, ויקרב אליו ויאמר לו בלשון קדשו: "זעסטו מין קינד אוי דארף מען וויינען אז מען איז ניט הערליך" [- ראה נא בני ראה, כך צריך לבכות מי שאינו ירא].

(דברי דוד)

ותשובה ותפילה וצדקה

סיפר הרה"ק ר' פנחס מקוריץ זצ"ל בשם הרה"ק רבי שמעריל, שפעם אחת רצו אנשי ק"ק מעזיבזו לבטל המנהג שיושבין עם הקערות בערב יום הכיפור מפני שמבלבלין,

ושמע הבעש"ט ולא הניח לבטל, וסיפר להם מעשה, שבשנה אחת קודם יום הכיפור נתקשרו הקליפות' יחד לבל יניחו תפילות ישראל לעלות למעלה, וכיוון שהתחילו לקשקש בקערות ערב יום הכיפור שמשמיעות קול בהשלכת המעות, מאותו קול נתפרדו הקליפות כולן.

שבת שובה

מנהג הבעל דרשן להפך היוצרות

מרן הסב"ק מרוזין ז"ע היה מרגליה בפומיא מידי שנה לספר על אותו בעל דרשן שנהג לדרוש בעניני תשובה בשבת הגדול ובשבת שובה היה דורש בעניני הגעלת כלים, וביאר מרן הסב"ק שהיה "דורש טוב לעמו", היינו שדרש בטובתם של ישראל, כי הצדיק רואה אך טוב בישראל וכדאיאת בספרים שבחודש תשרי הוא תשובה מיראה, ובחודש ניסן הוא תשובה מאהבה, ואותו בעל דרשן הפך ובשבת הגדול דרש עניני תשובה, תשובה מאהבה, כי היה בטוח שבני ישראל כבר עשו תשובה מיראה, ולכן רצה לעורר אותם שיחזרו בתשובה מאהבה, כדי שיהיה תשובה שלמה, ובשבת שובה דרש בעניני הגעלת כלים, כי היה בטוח שכבר חזרו בתשובה, וכעת צריכים המה לעשות תשובה בפועל היינו להגעיל ולהכשיר את הכלים, היינו לטוה את החושים והאברים, אבל תשובה כבר עשו זה מכבר, ועבודת הצדיקים כעת היא רק שלסייע בעדם שהתשובה תהיה תשובה שלמה כמו שמבקשים בתפילה "והחזירנו בתשובה שלמה לפניך".

שבת שובה - מתנה על מנת להחזיר

כ"ק האדמו"ר מבאיאן ניו יארק ז"ל היה אומר בשבת שובה, שבת היא מתנה טובה, כדאיאת בשו"ל הקב"ה אמר למשה רבינו מתנה טובה יחז"ל בבית גניז ושבט שמה (שבת י), דהיינו שכל שבת היא מתנה טובה, אולם שבת שובה היא מתנה על מנת להחזיר, דהיינו שיש לחזור בתשובה, ולחזור להתעוררות ולתשובה, של ראש ושבט שמה ולחזק את הקבלות טובות והתחזקות שקיבל ולבצע אותם.

סגולת השבת הראשונה בשנה

מרן הרה"ק האדמו"ר מסאדיגורה היה אומר על שבת זאת, שבת שובה, שהיא השבת הראשונה של השנה, וכמו שמתנהגים בשבת זאת כך יתנהגו בכל שבתות השנה.

בית המדרש דקהל שטפנשט
בארה"ק
רחוב מדרש"ל 13 בני ברק

סעודת היולא דצדיקיא
לכבוד שנת העשרים ושמנתה להסתלקות
גאב"ד פיאטרא ניאמץ
מרן הגה"צ

שתואל טוביאס
רבי

תערך סעודת היולא דצדיקיא
במוצאי יום הכיפורים בהיכל בית מדרשו
בשעה 22:30

בהשתתפות בניו הרבנים שליט"א,
תלמידיו ומעריציו

זכורנו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

הגבאים

בית הכנסת לתורה ותפילה שטפנשט
כולל אברכים לעין - לגרע"צ
כולל אברכים לראיה - אהר"ע
רחוב מדרש"ל 13 בני ברק

תלמוד תורה
"תורת אמת" שטפנשט
מתחם בני יהודים * קנפי אברכים
רח' רש"י 5 אלעד
מתחם כיתות התלמוד תורה
רח' רש"י 5 אלעד
מתחם הכיתה לשיבת קמנה
הכלל חסידות - אלעד
רח' רש"י 3 אלעד

בית שטפנשט - גבעתיים
בנקבר הצדיק משטפנשט
רח' רמב"ם 1 גבעתיים
כולל אברכים * בית נטות * מדרשה
* מרכז התנחלים לנעקיים

הכנסת אורחים ואש"ל ברוכנים
לקבוצת יחידים - בהיכל מראש
מתחם קבר האדמו"ר הראשון משטפנשט
רח' אלזנברג 2 בני מאקורר אישי - ומנהג

מפעל קמחא דפסחא
וקמחא דשבתא
עור וסיוע למשפחות ברוכות בימי
החגים ושבתות השנה.

אור מתורתו
שעויר תורה ברחבי ארץ, נכסי חיזוק
וערבי יחודת לבם במשדות, בהשתתפות
גדולי המופתים ומכיר הרבים

הספרייה התורנית ומגוון
למנוחת הדת והמנוחה
וזכר הצדיקים משטפנשט.

מכון תורני
"תורת אמת - שטפנשט"
להוצאת כתבי רבותינו הקדושים
לבית שטפנשט - רח' רש"י - וחכמי וזמניה.

מפעל האנציקלופדיה
להכפי' וזמניה

מספרי המנוח יגון להשיג
במשרד המוסדות.
אנציקלופדיה מילוט שבמלכות בית רח"ו בית
אבות אמת - שטפנשט

השפ"ק קודש - רח' רש"י
השפ"ק קודש - רח' רש"י
השפ"ק קודש - רח' רש"י

יח"ל על ידי מנון
"תורת אמת שטפנשט"
הצטרפו לקבלת הגליון כל שבוע
בדוא"ר: 6160303@gmail.com
טלפון: 03-579-03-03
פקס: 03-616-5110

(שבחי הבעש"ט)

כי הגה כהומו ביד היוצר. (חזרת הש"ץ ליל יום כיפור) אמר הרה"ק הרבי ר' זושא מחומר עושים לבנים, ומלבנים אפשר

לעטר הפטורה

הפטרת שבת שובה

להתפלל ולבקש אפילו על הדברים הקטנים

מרוך הרה"ק מלעווא זי"ע היה אומר עה"פ בהפטרת שבת שובה: "אמרו אליו כל תשא עון וקח טוב ונשלמה פרים שפתינו" (הושע י"א, א), כי כאשר יהודי מתפלל להשי"ת ומבקש עבור צרכיו, שידע שמואלו לו לבקש הכל, כל מה שצריך, כמו שילד מבקש מאביו כל מה שצריך ואפילו הדברים הקטנים כשרוך נעל, ולא יחשוב בלבו איך מלאני ליבי לבקש דברים קטנים מהבורא ית' הגדול והנורא ממלא כל עלמין, רק מה כאשר יש לו נסיון לדבר עבירה אזי עליו לחשוב איך אוכל לעשות דבר נורא כזה, ואיך אוכל להמרות רצונו הבורא ית' הגדול והנורא ממלא כל עלמין, וזה כוונת הפסוק, "אמרו אליו כל", בתקש מהשי"ת כל, כל הצטרכויותיך ואפילו הדברים הפעוטים, "תשא", לשון נשיות והרמה, מתי שמתאים את הדבר כבודו ית' "עון" בעת שאתה עומד בפני נסיון לעבור עבירה אזי תעשה החשבון הזה איך אוכל לעשות כנגד רצון הבורא ית'.

בעל-תשובה עולה מעל מדרגות הצדיקים

שובה ישראל עד ה' אלוך סגור של ישראל הרה"ק בעל ה"קדושת לוי" (מסכת אבות פ"ב מ"ז) מפרש את הפסוק שובה ישראל הענין מובן כבעל תשובה אשר סר מאחרי ה' במעשים הרעים והמתועבים כו' ועתה איך יבוא לפני ה' והדר גאוןו במעשים המלוכלכים, אי במסותרי תבכה נפשו ובמר יצעק ולפני ה' ישפוך שיחו, מעומקא דלבא, כמו"ש ממעמקים קראתיך, במסירת נפש ובביטול במציאות, ולכן יוכל לעלות ולהגיע למדרגה גדולה של "עד ה' אלוך" יותר מצדיקים גמורים אשר עובדים את ה' בתורה ומצוות כו' כי הצדיקים בעבודתם הם עולים במעלות המדרגות בדרגה ובשיעור כל אחד ואחד לפי עבודתו אבל הבעל תשובה עולה למעלה מעלה מהם היינו לפני עצמות הבורא ברוך הוא, אחרי אשר השליך את נפשו מנגדו וצועק לה' מעומק הלב במסירת נפש ובביטול במציאות לכן באתערותא דלתתא הוא ממשך עליו באתערותא דלעילא אור וחיות מעצמות הבורא ברוך הוא שלמעלה מעלה מקום אשר צדיקים גמורים אינם יכולים לעלות ולבוא למדרגה זו כי המשכתם אינם רק לפי ערך עבודתם וזהו שובה ישראל עד ה' אלהיך פירוש שבכחינת תשובה עולים לפני עצמות ה'.

לבנות ארמונות, ואפשר לבנות בתי סוהר. כן אנחנו בידך, כך רבוננו של עולם אנו בידך, אנחנו החומר ואתה יכול אם תרצה להקים מאתנו בנין גאה ויפה שיאיר את כל העולם, ואם תרצה יכול אתה לעשות מאתנו בתי סוהר, שנהיה לעלעל ולקלס בין האומות, כמו שתרצה כך יכול אתה לעשות מאתנו.

(לקט יושר)

כי מלך מוחל וסולח אתה

בתפילות יום-הכיפורים מסיימים את ברכת קדושת היום במילים "מלך מוחל וסולח לעוונותינו ולעוונות עמו בית ישראל ומעביר אשמותינו בכל שנה ושנה" וכו'. וכי אנו יודעים בבירור הקב"ה מכפר לנו על

עוונותינו או חלילה לא? ואף שבאמת אנו בטוחים בו יתברך שהוא יכפר על אשמותינו, מכל מקום היאך שייך לברך על כך בשם ומלכות? וניתן להסביר זאת ע"י משל.

משל למה הדבר דומה? לאב שיש לו בן יחיד החביב עליו מאד, ויש לו תענוג גדול כשהוא משתעשע עימו. לרוב תשוקתו ואהבתו לאותו הבן, קנה לו האב מתנה מן השוק, תפוח נאה יפה ומהודר בתכלית היופי, ונתן אותו לבנו אהובו. הבן יקר מאד אצל האב והוא אוהב אותו יותר מכל אהבת שבעולם, אבל הוא רוצה לבחון ולנסות האם אהבת הבן אליו גם היא כה גדולה או שמא לו. אומר לו האב לבן: תנה לי את התפוח הלוה. והנה, אם הבן הוא חכם ובר שכל, הריהו נותן תיכף את התפוח לאביו, וכשרואה האב כי אהבת הבן אליו ג"כ גדולה מאד, הוא נותן תיכף בחזרה את התפוח לבנו, כי כל הלקיחה לא היתה אלא מבחן וניסיון לראות אם הבן אוהב אותו, והוא אף קונה לו מתנה יותר יקרה מזו. אבל אם הבן נבל הוא ולא חכם, וכשאביו מתחנן אליו לתת לו את התפוח הוא אינו רוצה, אזי כועס עליו אביו ולוקח מאיתו את התפוח בחזקה בעל כורחו שלא ברצונו, ולא נותן לו בחזרה את התפוח. מה עושה אז הבן? מברך ברכה על התפוח, בידעו נאמנה כי אביו לא ירצה לגרום לו לברך ברכה לבטלה, ועל כן מוכרח הוא שיתן לו את התפוח כדי שיאכלה.

כך גם אנו, כשאנו מברכים את הבורא "מלך מוחל וסולח" וכו', והגנו אצל הקב"ה כבנים לפני אביהם, והוא יתברך ודאי לא ירצה שנברך חלילה ברכה לבטלה, על כן הוא מכפר לנו על כל חטאותינו.

(מרוך הסבא קדישא מרוח"ז זי"ע)

"וכך הייתי אומר"

הרה"ק רבי משולם זוסיא מאניפולי ז"ל אמר: כשהייתי אצל הרה"ק המגיד ממעזיטש ז"ל, אמר לי: זוסיא, אתה זוכר שהיית כהן גדול? ואמרת, לא! ואמר לי: תזכיר את עצמך! ונזכרתי בעצמי. מאז והלאה כשהייתי מתפלל לפני העמוד, הייתי אומר ב"סדר העבודה" של יום הכפורים וכך "הייתי" אומר.

(אור הגניז)

"האומר אחטא ואשוב" וכו' עפ"י משנתו של בעל ה"קדושת לוי"

הרה"ק מבראדיטשוב היה אומר על מאמר המשנה (יומא פ"ח ט): "האומר אחטא ואשוב אין מספיקין בידו לעשות תשובה", ופירש בבארדיטשוב ע"ה: כך: "אין מספיקין" [מלשון ספק]. היינו שאין בכך שום ספק ש"בידו לעשות תשובה". והוסיף על זה לבאר מרוך האדמו"ר מסאדיגורה זי"ע שבוודאי כנים דבריו הק' של הרה"ק מבראדיטשוב כי הלא דברים ק"ו: ומה אדם העושה עבירה ואינו חושב בשעת מעשה לעשות אח"כ תשובה אעפ"כ בידו לעשות תשובה, לא כש"כ אם אדם עשה עבירה וכבר בשעת מעשה חשב והרהר בדעתו לשוב בתשובה, אי"כ איזה הגאון יכול להיות לו מן החטא? ולכן בוודאי שבידו לעשות תשובה."

אנו מלאי עוון?!

בבית מדרשו של הרה"ק מבראדיטשוב בעיצומו של יום הכיפורים הושלך הס ולתמייהת החסידים, נעמד הבראדיטשוב ע"ה רב ועלה על כסאו, ופתח בדברי התחסאות וריצו לבורא ית' ואמר: "אבא רחמיא! כמה גדול ורחום אתה וכמה קטן אנוכי. הנה אנו אומרים 'אנו מלאי עוון' ואתה מלא רחמים, וכי כמה היא מידתו של אדם וכמה עוונותיו יכול הוא להכיל? ואפילו שידע אנוכי כי מלא עוון אני מכף רגל ועד ראש, ואפילו כעת כשעומד אני על מקום גבוה ואומר שכל קומתי המוגבהת מלאה עוון, הרי אתה הקל הגדול עד אין סוף, ואנו אומרים שאתה מלא רחמים, האם לא תחוס ותרחם עלינו ותסלח לעוונותינו?".

מליץ יושר

ערב יום הקדוש. בית-הכנסת מלא על גדותיו. כל אחד עומד על מקומו ומכונס בתוככי טליתו, ומצפה לשמוע את הרה"ק מבראדיטשוב פותח בנעימה את סדר היום הק' באמירת "כל נדרי". והנה הרה"ק כנס לביהכ"ס, ובמקום לגשת שירות לעמוד ולתפלה החל להסתובב אנה ואנה, כשמדי פעם הוא רוכן וכאילו מחפש דבר מה מתחת לשולחנות או הספסלים. מתפללי ביהמ"ה,

עבאר האמונה הרב צבי טפר

כיצד קונים בהמה במשיכה

כתוב בפרשתינו "כי השם אלוךך ההולך עמך לא ירפך ולא יעזבך". ופירש רש"י: לא ירפך - לא יתן לך רפיון להיות נעזב ממנו. מבאר הרה"ג בעל השואל ומשיב זי"ע, על פי מה שכתב הרמב"ם במורה נבוכים, כי השגחת הבורא על האדם, קשורה ותלויה בהשגה שמשיג בו יתברך. ככל שמקווה האדם ומייחל להשי"ת ואמונתו חזקה בו, בה במידה משגיח עליו השם יתברך.

וזה מה שאמר הכתוב "לא ירפך", היינו כשלא יהיה לך רפיון ותהיה חזק ואמיץ ביראת ה' ובאמונתו, על ידי זה "לא יעזבך".

ובפרט בשבת זו שבת תשובה, כפי שביאר מרוך רבינו הרה"ק מריזין זי"ע, את הפסוק "אם תשיב משבת רגליך עשות חפצך ביום קדישי" (ישעיה נח, יג). שהביאור בזה הוא, 'תשיב משבת', היינו שבת תשובה והסובבים אותו אלו עשרת ימי תשובה. ואומר הנביא בשם ה', 'אם תשיב משבת רגליך', אם האיש הישראלי ישוב באלו הימים מהרגילות שלו, להכניע את ההרגל ויראה לעבוד את השם באמונה שלימה ותמימה. אזי אומר השם יתברך: 'עשות חפצך ביום קדישי', הריני מבטיחך שכשיבוא יום קדישי היינו יום הכיפורים, אני יעשה ואמלא כל חפצך לטובה ולברכה.

משכיל אחד הגיע פעם אל הגאון הרוגטשוב ע"ה וצ"ל והתחיל להציע לפניו שאלות וחקירות שונות ועמוקות, ותיכף הבחין הגאון שאין כוונת השואל להבין ולהשכיל כי אם לקנטר וללעוג על המאמינים בדבר ה' בתמימות. נענה הגאון ואמר, כי משאלותיו רואה הוא שאיש חכם ופיקח גדול הוא ועל כן ברצונו לשאול אותו ספק שהסתפק בו. נהנה הלה מן הדברים והטה אזנו לשמוע מה בפי הרב. פתח הגאון מרוגטשוב ושאל, הדנה קיימא לן (ב"מ צט). שאחת הדרכים שגונים בהן בהמה היא ע"י הכשה, שאם מכה בהמה והיא הולכת מחמת ההכאה קונה אותה בקניין משיכה, ועלה בדעתו להסתפק מדוע מתחילה הבהמה ללכת כשהיא מרגישה את כאב המכה, האם משום שהיא חוששת שאם תישאר לעמוד במקום זה תקבל עוד מכה בשבט, או משום שהיא מפחדת מהמקל שלקתה על ידו, וזה גורם לה לברוח כדי להתרחק מהמקל. שמע המשכיל את צדדי הספק אך לא הבין מה לו ולשאלה זו, לפיכך אמר להגאון מרוגטשוב שלדעתו עדיף לפנות עם שאלה כזו לעגלון או לרועה צאן המכיר נפשה של הבהמה. אך הוא איש מלומד ואין לו עסק עם בעלי חיים ופולפולי הבל אלו. אך אז השיב לו הגאון כאילוילת: שוטה שבעולם, איך אשאל שאלה כזו לעגלון שאינו יכול לדעת הרגשותיה של בהמה, רק שאלה כזו צריך להפנות לבהמה עצמה, ועל כן שטחתי את שאלתי לפניך....

וזה יסוד גדול בענייני אמונה, כי המתחיל דרוש ולחקור בעניינים נשגבים אלו הרי הוא חוטא בנפשו, ואחריתו עדי אובד ולהיות נבער מדעת כבהמה, רק צריך ללכת אחרי הקב"ה בתמימות, ורק בכך יצליח בכל דרכיו ויעלה מעלה מעלה במדרגות התורה והיראה.

שהיו רגילים בפעולותיו הנסתרות של רבם הק', עמדו ותמהו וחיכו לפתרון התעלומה, עד שהרבי מיהר בחופזה, ניגש אל ארון-הקודש ופתחו לרווחה, והחל טוען לפני הרבובש"ע: "ראה נא את בניך אהוביך, הנה הבהדיל אלפי הבדלות הגויים בימי הגאותיהם בערבו של יום בו מאביסלי"א עצמם כבמות השדה וסובאים כמויות אדירות של יינות שונים, ובסימו של יום רובם מתגלגלים כשיכורים בתוך כמותו של קיא מצחין... והנה בניך רחומיך, אשר ציווית אותם יום אחד בשנה לאכול ולשתות, ואני כבר מחפש זמן ארוך שיכור אחד לרפואה ועדיין לא מצאתי. האם לא מגיע להם שתחתמם לשנה טובה!?"

שלוש עשרה מדות האמורות בחגיגה

ה' ה' א-ל רחום והגון וגו'. איתא בחז"ל ה' ה', אני הוא קודם שיחטא האדם, ואני הוא לאחר שיחטא האדם ויעשה תשובה. (ראש השנה יז) והקשה הרא"ש וא"ת מה צריך האדם למדת הרחמים קודם שיחטא, ומתוך דיש לומר אע"ג שגלוי וידוע לפניו שסופו לחטוא מתנהג עמו במדת הרחמים באשר הוא שם.

"ושמעתי מכ"ק אדמו"ר מביאין שליט"א, שתיירך את קושיית הרא"ש, על פי מה שמבאר בספק"פרי הארץ פר' כי תשא וז"ל: כללא דמילתא שכל אדם צריך מצרף לחכמה לצרף ולוכך כל השגותיו מדותיו וכוחותיו ותענוגיו על ה', ולהשתמש עמם בנצחי חי וקיים לעולם בהם יעבודו, אפילו אחר פטירתו מן הגוף הכלה. ולא יסמוך במה שלא עבר עבירה מימיו הרי מסתמא כל כוחותיו קשורים בו יתברך, שאין ראה לדבר כי אולי לא בא לידי נסיון או מחמת שארי דברים המונעים אותו, כמו הבושה או מה שיהיה, מעתה מה בכך שלא עבר עבירה הכתובה אם שורש העון עצמו אינו נמחק מלבו הרי קשור הוא בו וכו' וא"כ מה בכך אם לא עבר אם השורש בעצמו הרי הוא עכ"ל.

ולפ"ז מיושב שאפילו קודם שיחטא צריך להתנהג עמו במדת הרחמים כיון שלא תיקן את הסיבה שחביאו לחטא דהיינו שורש העון עצמו שאינו נמחק מלבו והרי הוא קשור בו ולזה צריך מדה של רחמים עליו, וזה מה שאמר "אני ה' קודם שיחטא".

(פתיחה לס' דברות חיים להגאון החסיד ר' חיים ברוך זצ"ל)

סמך מפחדך בשרי

מרן הרה"ק מרוז'ין זי"ע עמד פעם אחת בתפילת נעילה ביום הקדוש במשך זמן רב ולא גמר את תפילת הלחש, עד שכבר היתה שעה מאוחרת בלילה ולא ידעו מה לעשות, נכנס בנו רבי שלום יוסף זצ"ל לחדרו הק' ודיפדף את הסיפור שהיה מתפלל בו ואחרי רגעים אחדים גמר את תפילתו, ואמר הרב רבי שלום יוסף שהכיר בו שהוא עומד לפני ה' בפחד גדול וזה שלא היה יכול להרים ידו להעביר את הדף, ובעל פה לא רצה להתפלל, ולכן כאשר הוא העביר את הדף היה יכול להמשיך ולגמור.

(רשפי קודש-רוז'ין)

עבודת כה"ג ביום הכיפורים

פעם התארח בעיר הרמילוב רב נכבד ויחסן וכשראה במקוה את בערש"ל הקטן [מי שלימים התפרסם כנאב"ד טשענין] מתנגב מן המים, תמה על הנהגתו זו, וסיפר לו שהוא עצמו נוהג שלא להתנגב אחר המקוה. אמר לו בערש"ל: "אני יודע על גדול אחד שהתנגב, הגיב הלה: 'דו מיט דיינע גדולים, ועמען מיינסט?' (אתה עם הגדולים? שלך? מי הוא הגדול עליו אתה מדבר?) השיב לו בערש"ל: "הוא כל כך גדול שאיני יכול להשיב לך כאן במקוה! כשיצאו אמר לו שכונתו היתה לכהן הגדול, שכן משנה ערוכה היא בסדר עבודת יום הכיפורים (וימא לא): "ירד וטבל אתה ונסתפג".

(שר התורה)

דרשת "כל - נדרי"

סיפר הג"ר יצחק זילברשטיין שליט"א, רבה של שכונת "רמת אלחנן" בבני ברק, סיפור שזכר מימי ילדותו על דרשה נוראת הוד לפני "כל נדרי" שנשא הגאון הגדול הרב מטעפליץ זצוק"ל: "היה זה באחד משנותיו האחרונות. בעת שעלה על הבימה לדרוש לפני "כל נדרי" בליל יום-הכיפורים, כנהוג. כל נימי הנפש של הנוכחים נודעו. יראת-הרוממות של גודל השעה

הוקרנו ממנו על כל סובביו.

"הטעפליקער רב נעמד על מקומו בבושה והכנעה, כבן המתחטא לפני אביו. פתח את פיו והתחיל: 'הרמב"ם אומר בהלכות תשובה, ותיכף פרץ בכבי עצום. שוב ניסה לחזור לעצמו, וחזר ואמר: 'הרמב"ם בהלכות תשובה אומר'. והוסיף ופרץ בכבי תמרורים בחרדה. כך ניסה שוב ושוב, ולא היה יכול להשיב נפשו. בכיות לתאר את גודל ההתעוררות בהאי שעתא. לא היה מי שלא הזדעזע. גם לב-אבן נמס כמים. היה זה בכי של תשובה וחרטה, שכיבס כבורית את כל הנוכחים.

"לא אגזים כשאגדיר, שזו היתה דרשת כל-נדרי המעוררת ביותר שמעתי ונכחתי בה, מעודי ועד

נשמה שנתת בי - סיפור -

מרן הרה"ק מרוז'ין זי"ע היה מספר בכל שנה בליל יום הכיפורים אחרי כל נדרי משל נפלא ועמוק על רום מעלת נשמות ישראל, מעשה בקיסר אדיר שהיה צריך לצאת מביתו ומעיר ממלכתו לדרך רחוקה מהלך ימים רבים. בחששו לגורל נכסיו הרבים, שלח לקרוא לבנו יקירו ומינה אותו על כל אשר לו, לשמור את ארמון בית המלכות, את אוצרותיו היקרים וחדרי משכיותיו, ובפרט חזר והזהירו על דבר שעון החמודות אשר לו, שישמרהו מכל משמר. למשנה תוקף עמד ופירט לו שידע את מעלותיו המרובות וסגולותיו הנדירות של שעון זה, שגופו עשוי פז, מספריו ילומים, מחוגיו פנינים ואבני חן, ועוד כהנה וכהנה, עד שמרוב יקרנות וחביבותו הריהו חשוב אצלו ככבת ענינו.

ויהי אחר הדברים האלה, בשבוע המלך אל ביתו בחזורו ממסעו הגדול, חשכו עיניו לראות את החומה פרוצה, גינת החמד העלתה חרולים וקמשונים, דלתות הבית פרוצות ופתוחות לרווחה, והכל מוזנח ונטוש לכל צר ואויב. פנה המלך אל בנו ושאלו על דבר החפצים היקרים, שכיות החמדה אשר בבית, ואמר הבן שנשברו או נגנבו. כאשר שמע המלך שגם שעונו היקר אבד, נשבר ליבו בקרבו ונאנח וגנח: "אוי וויי, מיין זייגערל", והחל לדרוש ולשאל על פרטי חלקיו היקרים האם הם שרדו, ועל כל חלק וחלק ששמע שנשבר ונפסד, היה גונח בכאב לב ומיילל: "אוי וויי, דער זייגערל".

כשסיפר זאת מרן קדוש ישראל מרוז'ין, גנח ונאנח: "אוי וויי, דער זייגערל, אוי ויי, דער זייגערל", עד שנתעוררו כל העם הנמצאים שם וגעו בכביה.

(פ"ק האדמו"ר הרמ"ח מסלונים זצוק"ל היה חוזר על סיפור זה מתוך התעוררות ובכיה מרובה בשולחנו הטוהר בערב יום הקדוש בסעודת חיים, והדברים עתיקים)

היום הזה..."

היה זה בכי של בושה וביטול גמור כלפי כבוד שמים, נפשו השוקקה כמהה לכבוש פסגות נשגבות, וככל כמה שהעפיל להשגות עליונות, ההיגש בעצמו כאילו הוא עומד כעני בפתח, שאין בידו ולו צרור דל רגשותיו סערו בפנים, ולעתים תכופות - בעיקר לעיתות רצון - היו פורצות החוצה כהר געש.

(שר התורה)

מצוות וידוי

וכל אדם לא יהיה כאהל מועד ככאו לכפר בקדש עד צאתו וכפר בעדו ובעד ביתו ובעד כל קהלו ישראל (ויקרא טז, יז) כידוע שכבר מרן הסב"ק מרוז'ין מרסיה היה איש אחד בשם נתן שמשון שנשאו על כתפו והעבירו את נהר הדינפר, ואמר האיש למרן הסב"ק: רבי מה יהיה שכרי עבור זה, וענה רבינו,

מזומן אתה לחיי עולם הבא. וכאשר חלה האיש את חליו אשר מת בו, קודם מותו צוה בשלעת מותו יסע אחד מבניו לסאדיגורא להודיע להרבי, וכן היה. כשבא בנו להרבי והודיע לו, אז פתח הרבי את פיו בחיבורים וגדופים על האיש הנפטר, עד שכל האנשים העומדים עליו מימינו ומשמאלו לא יוכלו להביץ ולסבול למה ישלם לו הרבי רעה כזה תחת טובה שעשה לו. והרבי סיפר העבירות שעשה הנפטר מיום ננער מרחם אמו עד שמת.

והלכו לבן הבכור הרה"ק רבי שלום יוסף זללה"ה לפרש להם את דברי אביו ושיחו, ויען להם ויאמר הנה ידוע כי יש עולם שנה נפש. עולם - היינו מובחר שבעולם היא ארץ ישראל, ומובחר שבראשן ישראל היא בית המקדש. שנה - היינו מובחר שבשנה, השבתות, ומובחר שבשבתות היא יום הכיפורים. נפש - היינו מובחר שבהנפשות הם ישראל ומובחר שבישראל הם הכהנים וכהן גדול מובחר שבכולם, נמצא כשבא כהן גדול ביום הכיפורים לבית המקדש והיה ביחד עולם שנה נפש כנ"ל היתכן שיאמר איש כזה במקום כזה ביום כזה חטאו עוון פשעו עמך בית ישראל, ללמד ח"ו קטגוריא, אך האמת היא כי לא כל אדם יכול להתודות ולא בכל מקום ובכל זמן טוב להתודות, על כן מוכרח היה הכהן גדול מובחר שבהנפשות - ביום הכיפורים מובחר שבשנה - בבית המקדש מובחר שבעולם להתודות בעד כל קהל ישראל. וגם כאן האיש הזה לא היה ביכלתו להתודות על חטאו כי רב הוא והוצרך אביו להתודות עבורו.

(רשפי קודש)

ביום צום כיפור

היו מרגלא בפיו, של הטעפליקער רב שקיבל מאבותיו ורבותיו המעשה שארע אצל הרה"ק מרוז'ין זי"ע. שהיה מורה הוראה בחצר קדשו, שהגיע אליו יהודי ביום הכיפורים, שאינו חש בטוב ומרגיש צורך דחוף לאכול, יעץ לו המורה שאולי ינסה בתחילה לצאת החוצה לשאוף אויר צח, אולי ייטיב לו. "אם לא תיטב להגשתך תפנה לאכול", הוסיף. ולמרב הצער, לאחר רבע שעה נפח הלה נשמתו רח"ל. נכנס מורה ההוראה ברוב צער אל הרה"ק מרוז'ין, לבקש תיקון על גרם המיתה שגרם להשואל. השיבו הרה"ק מרוז'ין: "התיקן שלך הוא, שמהיום והלאה תקבל עליך, שאם ישאלו אותך ביום תענית אם מותר לאכול, תצוה להשואל שיאכל מיד ללא שום שהות..."

(שר ההוראה)

מחיה מתים בשעת המגיפה

בתקופת מרן אדמוה"ז משתפנש התפשטה מגפת חולי מדבבת ר"ל שהפילה חללים רבים, ולפי הוראת הרופאים נאסר לעשות כינוסים ואסיפות ציבור בכדי למנוע התפשטות המחלה. וכמוכן שבחצר הקודש בשתפנש עולם כמנהגו נוהג, וקהל גדול הגיע ליום הכיפורים להסתופף בצל הרה"ק. ביניהם היה הרה"ח ר' חיים זנוויל - זקנו של הרה"ק מריבניץ זצ"ל. לפני תפילת מוסף התעלה ר' חיים זנוויל ואבד כל סימני חיותו ר"ל, וכל שניסו להקיצו ללא הועיל. הרופא שנקרא להמקום קבע את מיתתו הברורה, והוסיף שהוא מתכוונן למסור להממשלה את האשמה הגדולה הזו על שלא שמרו את הפקודה שלא להתאסף בקבוצות גדולות.

ויחרר כל העם אשר במחנה, ונכנסו לחדר התפילה של הרה"ק וספרו לו על כל המתרחש, אך רבינו לא הראה שום סימני פחד ודאגה, אדרבה הוא ענה להם: אינו חסר מאומה! הוא רק צריך לשתות מעט 'תה'. כאשר ניסו להשקותו ולא זו ממקומו ושוב לא הראה סימני חיות, הודיעו לרבינו ומיד יצא מחדרו וניגש אליו ושאלו בזה"ל: חיים זנוויל, הרוצה אתה לשתות? וכאשר לא ענה, הוסיף רבינו בלשון פקידה: חיים זנוויל, אני מצווך לשתות! ומיד פתח את עיניו והגיבה ראשו לשתות בפקודת רבו הק'. ומיד הוסיף רבינו לצוות עליו: חיים זנוויל, קום ועמוד, הזמן קצר כבר צריכים לעמוד להתפלל 'מוסף' וכאילו לא קרה דבר, קם על רגליו ויהי כאחד האדם, וחי עוד כעשרים שנה אחר עובדא זו.

(ספר הליכות חיים - ריבניץ)

נאר בשדה - שטפנש

מבאר ההלכה

הגאון רבי יעקב יוסף כהן שליט"א דומ"ץ שטפנשט

הלכות ומנהגי יום הכיפורים

כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם

שם ס"ו ובנו"כ, דעת המג"א (ס"ו תקס"ו סק"ח) שמוטר לבלוע רוק כיון שאין כונתו כלל לשתיה, וכן נהגו העולם.

תרופות

יב. חולה שאין בו סכנה הנוקק ליתול כדורים באופן שאין בזה משום איסור רפואה, אם טעמם מר או פגום מותר לבלועם, ואם יש להם טעם טוב יש לעטוף את הגלולה בנייר דק שלא תורגש טעמה, ולבלועה (ט), ואין לשתות מים אפילו פחות מכשיעור כדי להקל על הבליעה, ובמקום צורך גדול שאינו יכול לבלוע בלי מים יש מתירים לשתות עם התרופה מים מרים או פגומים [כגון תמצית תה או קפה, מי מלח, או טיפת סבון כלים, וע"פ מידע רפואי נמצא שאין חשש לאיבוד נוזלים כתוצאה משתיית קפאין או מלחים בכמות קטנה, אך יש להזהר שלא לגרום להקאה], פחות מכשיעור מלא לוגמיו (ע"פ שו"ת כח"ס ס"ו ק"א).

חולה

ג. חולה שאם לא יאכל כהרגלו אפשר שיבוא לידי סכנה, מותר לו לאכול כדי צרכו ואסור לו להחמיר על עצמו (ש"ע ס"ו תרי"ז ובנו"כ), ויש בזה פרטי דינים בנאמנות החולה והרופא, ויש להיוועץ קודם לחילת הצום בחו"ד הלכתית ורפואית בכל מקרה לגופו אם לאכול ולשתות כרגיל או בשיעורים.

מעוברת ומניקה

יד. מעוברת ומניקות מתענות ביום הכיפורים (ס"ו תרי"ז ס"א), ולפי דעת הרופאים טוב יעשו אם ביומיים שקודם הצום ירבו בשתיה (ש"כ פ"ט ס"ו), ובכל מקרה של חשש סיכון מחמת ההווה או העבר המחייב שתיה (או אכילה) יש לשתות בשיעורים כפי הוראת רופא ורב מורה הוראה.

יולדת

טו. יולדת תוך שלשה ימים (72 שעות) מגמר הלידה אינה מתענה (ס"ו תרי"ז ס"ד), ואם היא אומרת שאינה צריכה לאכול מכל מקום תאכל בשיעורים (משנ"ב סק"י וש"ע"ז), ומאחר שלוש ימים ללידה ועד שבוע ימים אם היא מבקשת לאכול מאכלים אותה ותאכל בשיעורים (ש"ע שם ומשנ"ב סק"י"א), ויש בזה עוד פרטי דינים, ומהיום השביעי ואילך הרי היא כשאר כל הנשים.

שיעורים

טז. חולה ויולדת ומעוברת שאע"פ שחייבים לאכול או לשתות, ברוו הדבר שמבחינה בריאותית אינם מוכרחים לאכול ולשתות כרגיל, ובכדי להשקט רעבונם יכולים להסתפק בשיעורים שאין בהם איסור כרת, מאכלים ומשקים אותם מעט מעט כדי שלא יצטרף לשיעור (ש"ע ס"ו תרי"ז ס"ז).

שיעור אכילה

יז. חיוב כרת על אכילה הוא בשיעור של כותבת הגסה (תמרה גדולה) שאין דעתו של אדם רעב מתיישבת אלא אם אוכל בנפח של כותבת הגסה השיעור זה הוא לכל אדם קטן או גדול (ס"ו תרי"ב ס"א ותרי"ח ס"ב), ופחות מכך אפשר להאכיל לחולה היינו שיעור של שני שלישי ביצה בינונית (30 סמ"ק).

שיעור שתיה

יח. שיעור שתיה להתחייב עליה כרת היא מלא לוגמיו, כדי שישלוקנו לצד אחד בפיו ויראה כמלא לוגמיו ומשערים בכל אדם לפי מה שהוא, הגדול לפי גדלו והקטן לפי קטנו, ופחות משיעור זה יכול החולה לשתות. לכן רצונו שהחולה יבדוק קודם יום הכיפורים את שיעורו, על ידי שימלא אחת מלחיו במשקה ויוציאו לתוך כלי לדעת שיעורו, וביום הכיפורים ישתה קצת פחות משיעור זה (שהוא 40-60 מ"ל מים אצל אדם בוגר בינוני).

מידת השיעורים

יט. מידת השיעורים צריכה להיות מדויקת ולא באומדן הדעת [בהרבה בקבוקי תינוקות הסימונים אינם מדויקים], וטוב לעשות את המדידות מבעוד יום אם אדם מותר למדוד גם ביום הכיפורים עצמו (כפה"ח סק"ג).

אכילת פרס

כ. נוסף לשיעור האכילה והשתיה, צריך שמשך זמן האכילה וכן משך זמן השתיה לא יהיה 'בכדי אכילת

בשיעור ככותבת שאוכל אדם ביום זה (מב"ח מצוה ש"ג אות ט"ו), וי"א שהמצוה היא דווקא כשאוכל סעודה בפת כמו בשבת וי"ט (ש"ח מע' יו"ה"כ ס"ו א' אות ג'), בערב יום הכיפורים בסעודה המפסקת אין לו לאכול אלא מאכלים קלים להתעכל, כדי שלא יהא שבע ומתגאה כשיתפלל (ש"ע ס"ו תר"ח ס"ד ובנו"כ שם).

ו. בסעודות עיוה"כ אין אוכלים דברים המחממים את הגוף, וכן אין לאכול מאכלי חלב חמים (מ"א שם), ונזהרים בזה כבר משחרית (מ"ג א' וט"ו בשם מהר"ל), ולענין שתיה שתיה חמה עם חלב [קפה] הפמ"ג (שם א"א סק"ז) מסתפק, והמט"א כתב (ס"ו תרי"ז ס"ח) שאין להקפיד.

איסורי יום הכיפורים

תוספת יום הכיפורים

מצות עשה מן התורה להוסיף מן החול על הקודש בין בעיניו בין באיסור מלאכה, שנאמר (ויקרא כג, לב) ועניתם את נפשותיכם בתשעה לחודש בערב מערב עד ערב תשבתו שבתכם, יכול יתענה בתשיעי לחודש, תלמוד לומר בערב, אי בערב יכול משתחשך, תלמוד לומר בתשעה, הא כיצד מחיל ומתענה מבעוד יום, מכאן שמוסיפים מחול על הקודש, ותוספת זה אין לו שיעור, ובלבד שיוסיף איזה זמן שיהיה ודאי מחול על הקודש (ש"ע ס"ו תר"ח ס"א וש"ע"ז), ולכתחילה יוסיף כמה דקות קודם השקיעה.

מלאכה

ז. כל מלאכה שחייבים עליה בשבת, חייבים עליה ביום הכיפורים, אלא שבשבת זדונו בסקילה, ויום הכיפורים זדונו בכרת (ש"ע ס"ו תרי"א ס"ב).

מוקצה

ח. כל דבר שאסור לטלטלו בשבת אסור לטלטלו ביום כיפור (ש"ע שם), אוכלין ומשקין ביום הכיפורים, אינם מוקצה [ו], ומותר לגעת בהן כדי לתת לקטנים, ולא חיישינן שיאכל או ישתה אם יגע (רמ"א ס"ו תרי"ב ס"ו), אמנם לא יתעסק בתיקון המאכל לתקנו ולהכשירו לאכילה, ואם אין הקטן יכול לאכול אלא אם כן יתעסק הגדול בתיקון המאכל להכשירו ולתקנו לאכילת הקטן מותר לו לתקנו כיון שאי אפשר לקטן לאוכלו מבלעדי תיקון זה (ש"ע"ז ס"ו תרי"א ס"ט), נעלי עור מסתבר שאינם מוקצה (גם אני אודך תשרי הגח"ק ס"ב קלב), וי"א שדינם ככלי שמלאכתו לאיסור (שלמ"י פ"ד ס"ט בשם הגריש"א).

המתנה

ט. מנהג בני אשכנז שלא להטמין חמין מערב יום הכיפורים למוצאי יום הכיפורים (רמ"א ס"ו תרט), לפי שהתבשיל מתחמם ביום הכיפורים ונמצא יום הכיפורים מוכן לחול (מ"ג בשם הרדב"ו, שו"ע"ד ומשנ"ב), ועוד טעם מפני שנראה כרעבתנות שהוא להוט את האכילה שאינו רוצה להמתין במוצאי יום כיפור עד שיתבשל (לבוש), ועוד טעם שלא ירחיק בני הבית ריח התבשילים ומפני תאוות הריח יכולו לבוא לידי בולמוס חלילה (ערוה"ש ס"ב), ולחולה שאסור לו לצום ולקטנים מותר להטמין שיהיה להם מאכלים חמים, ואז מותר גם להרבות לצורך מוצאי יוה"כ (ח"י ח"ט שבת יז, ב).

מיחם מים

י. מותר להפעיל בערב יום כיפור מיחם מים בבית שיש בו תינוקות וילדים קטנים, ומעיקר הדין נראה שמוותר בכל בית להשאיר את את התרמוס החשמלי ביוה"כ, וכן בבתי מדרשות שיש שם אנשים חלשים שקשה עליהם הצום חוקקים תיכף לאחר הסיום לשתיה חמה, בפרט אם המיחם פועל ברציפות משך כל ימי השבוע, אמנם מהיות טוב עדיף לנתק את פעולת המיחם בבית שאין בו תינוקות ובמקומות שאין צורך לזה [ג].

אכילה ושתיה

יא. אסור לאכול או לשתות מדאורייתא אפילו כל שהוא (ש"ע ס"ו תרי"ב ס"ח), גם דברים שאינם ראוים למאכל ולשתיה כגון דברים מרים או מעופשים אסורים מדרבנן

א. נוהגים לעשות כפרות בערב יום כיפורים, ולוקחים תרנגול זכר לזכר, ולנקה לוקחים תרנגולת, ובחורים בתרנגולים לבנים, על דרך שנאמר (ישעיה א, יח) אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבנו, ונהגו ליתן הכפרות לעניים, או לפדותן במזון שנותנים לעניים (רמ"א ס"ו תר"ח ס"א), ויותר טוב לפדות הכפרה במזון ולחלק המזון לעניים כדי שלא יתביישו העניים במה שנותנים להם התנגולים שלקחו לכפרה [א] (מ"ג בשם הש"ח ה'), ולמעוברת לוקחים ב' כפרות תרנגולת ותרנגול אולי תלד זכר (רמ"א), ולדעת האר"ז [שעה"כ הקדמה דרושי י"ח] לוקחים למעוברת ג' כפרות, ב' נקבות ואחד זכר.

הכוונה

ב. ויחשוב בלבו שהוא חייב מיתה כמו זה, והיינו טעם הקרבנות [ב], וזרקו הארץ כעין סקילה שחטו הרג תופסו בידו בצואר הבהמה היינו חנק שורפו היינו שריפה (ש"ת מהר"י וי"ל ס"א קצא) והנהיגוהו כדי להשביע עינו של רשע, הוא יצר הרע הוא שטן הוא מלאך המות, החפץ בהשחתת העולם ומקטר על הבריות כדי שימסרו בידו, וכשישחט כל אחד מין בעל חי במקומו, ויחשוב כאילו שחט את עצמו אין לו מקום לקטר כל כך, ועל דרך שיעיר המשתלח לעזאזל (לבוש).

שריפות בעוף

ג. עוף שנפל מעצמו מגובה י' טפחים בלי פריחה, הלכה למשה מסיני שהוא שריפת 'נפולה' אע"פ שאין שום שבר נראה בו חוששין שנתרסקו אבריו (ו"ד ס"ו נה ס"א ובמ"א שם), וביתור יש לחוש לנפולה, אם משליכים ארצה את העופות סגורים ודחוקים בתוך ארגזים עופות, ויש להזהיר להעמיד את הארגזים בנחת על הארץ (ש"ת דובב משרים ח"ג ס"ו צ'), כמו כן כשהעופות דחוקים בארגזים הם דורסים זה את זה ויש חוששים לדלן 'צצתה חבורתה' גם בעופות (ענין כספר חיים וברכה בהשטתה להסכמת האור שמח), ובכל החששות הנ"ל אין להתיר רק אם העוף הלך ד' אמות הילוך יפה (ו"ד שם ס"ו וענין דרכ"ט סק"ה) דיש סוכרים דבעוף לא מהני הילוך יפה).

כיסוי הדם

ד. מצות עשה מן התורה לכסות דם היוצא בשחיטת חיה טהורה או עוף טהור, שנאמר (ויקרא יז, יג) ואיש איש מבני ישראל וכו' אשר יצוד ציד חיה או עוף אשר יאכל ושפך את דמו וכסוהו בעפר, ודרשו בגמרא (חולין פג, ב) עפר לא נאמר אלא בעפר, מלמד שהשוחט צריך שיתן עפר למטה ועפר למעלה, ופירש"י 'בעפר' משמע כולו עטוף בעפר, על כן יכין השוחט [ג] עפר תיחוח למטה לשחוט על גביו, ואם יש שם עפר יזמינו בפיו לצורך כיסוי הדם (ו"ד ס"ו כח ס"ה ו"ד סק"ה [ג]), בין השחיטה לכיסוי טוב שלא להפסיק בדיבור לפי שלדעת כמה ראשונים הכיסוי הוא גמר השחיטה (רמ"א ו"ד ס"ו י"ט ס"ד וט"ז שם), לאחר השחיטה קודם הכיסוי יבדוק השוחט הסימנים של העוף והסכין שנשחט כהלכה (ו"ד ס"ו כח ס"ט), ואע"פ שהדין הוא שמי ששחט הוא מכסה הדם (שם ס"ח [ה]), לפי שהגיע העת שראוי לחבב המצוה נוהגים השוחטים בבואם לאיש נכבד שהוא עמית בתורה מכבדין אותו במצות כסוי הדם (מט"א ס"ו תר"ד ס"ח), ומברך בא"י אמ"ה אשר קדשנו במצוותיו וצננו על פסוי הדם בעפר, וראוי ונכון לכסות ביד ימין כמו כל מצוה (דרכ"ט ע"פ ע"ז א"ח ס"ו רז).

מצוות אכילה ושתיה

ה. מצוה לאכול ולשתות בערב יוה"כ ולהרבות בו בסעודה (ש"ע ס"ו תר"ח ס"א), וי"א שחיובו מדאורייתא (מ"ג א' ס"ו תקע"ט), וצריך לאכול שיעור אכילה שני ימים (פע"ח שער כ"ז פ"א [א]), י"א שיוצאים מצוה זו בכל מיני מאכל

ילקוט סגולות לימי השנה מלוקט מפי גאונים קדמונים ומקורות נאמנים מתוך מפעל "סגולות מלכים" (כפר"ה) הלא המזה סגולות אשר יסודתם בהררי קודש, והוא בשולחן הערוך לסגולות מסודר לפי ימי והודשי השנה דבר יום ביומו מאוצרותיו של הרב אברהם יעקב שלמון שליט"א רב דקהל שטפנשט

סגולות מלכים

סגולות לכאב רגלים

וילך משה (לא א)

עבירות מביאות לכאב רגלים

על ידי נאוף נופל לתפיסה או לחלי כאב רגלים. גם תלמיד שלא הגיע להוראה ומורה, נופל לזה, גם מזיקין שולטין עליו. סגולת הצדקה לבטל כל אלו הענשים.

(ספר המידות ערך צדקה ח"ב אות א)

לימוד פרק כיצד הרגל

עובדא ידענא באחד שבא לפני הגאון ר' חיים קניבסקי שליט"א והתלונן לפניו על מיחושים וכאבים ברגליו, והורה לו הגר"ח"ק שילמוד פרק כיצד הרגל ובזכות זה יעלה לו ארוכה.

(כדידי הוה עובדא פרק מ')

קיום מצות הנעשים ברגלים

אדם שסובל מכאבי רגלים, יקבל על עצמו לקיים את החיובים המוטלים על רגליו של אדם, כגון, ללכת לבקר חולים, ללכת לנחם אבלים, ללכת לשמוח חתן וכלה.

(ספר חרדים)

יבשר בשורות טובות

אדם שרגל לבשר בשורות טובות למשפחתו, לידידיו, ולכל אדם מיראלי, מובטח לו שלא יסבול מכאבי רגלים.

(ספר המדות)

הליכה בתפילה לביטול מחשבות זרות

רבינו [הישמח ישראל] לימד סנוגוריה על אלו המסתובבים בעת התפילה, דכתיב (מלכים ב' ד' ל"ה) "וישב וילך בבית אחת הנה ואחת הנה". כי ההליכה אנה ואנה היא סגולה להשיג מחשבות נקיות מכל חלאה, ולא יתערבו בתפילתו מחשבות זרות.

(תולדות הישמח ישראל, פרק כה)

דוחק רגלי שכינה

פעם בא לפני הרה"ק רבי פנחס מקאריץ איש אחד שסבל הרבה על רגליו והרופאים לא מצאו תרופה למכאובו, הסתכל הרה"ק מקאריץ בפניו ואמר מצאתי תרופה למחלתך במסכתות ברכות וחגיגה, והראה לו מאמר חז"ל (ברכות מג ב) כל ההולך בקומה זקופה כאילו דוחק רגלי השכינה. ובמסכת חגיגה (טו, א) כל העובר עבירה בסתר כאילו דוחק רגלי שכינה, ואמר לו מכיון שאתה דוחק רגלי השכינה משלמין לך מדה כנגד מדה לדחוק את רגליך, אם תעשה תשובה ותעזוב את העבירות הללו אז תחזק ותתרפא בעזרת השי"ת.

(אמרי פנחס ח"ב תורת האדם אות ב)

נתינת צדקה ואהבת ישראל

כותב אודות הכאב ברגלו הימנית הנה נוסף על מה שעושה בדרך הטבע למלאות הוראות הרופאים במקצוע זה, הרי על פי המבואר בכמה מקומות אשר צדקה היא בחינת רגל בקומה הרוחנית של האדם, וענין הצדקה כוללת צדקה בממונו וצדקה בגופו ויינו טרחת הגוף בענינים דאבהת ישראל עליו להוסיף אומץ בשני ענינים אלו.

(אגרות קודש ליובאוויטש חלק ט עמ' צב)

הליכה לצדיקים

השוחרט ר' בנימין זאב הרטמן קיבל כאבי רגלים נוראים ולא היה מסוגל להתהלך, עד כי נאלץ לשכב במטה, הרופאים שטיפלו בו לא מצאו מזור למחלתו. כתב רבי"ז לאחותו שגררה בגרוסוורדיי שתלך אל רבנו [האהבת ישראל] ותספר לו, כי בצעירותו הלך פעם ברגל כבדת ארץ ארוכה כדי לשבות בצל כנפי אביו האדמו"ר הקדוש האמרי ברוך זצ"ל, וכעת מבקש הוא רפואה למחלתו הסי"ק אמר להשיב לרבי"ז כי אם הוא הלך אל אביו הקדוש ברגל אזי עוד יתרפא וישוב לאיתנו וילך על רגליו כשחגיגת המכתב ורבי"ז גמר לקראו ירד ממטתו והחל להתהלך מאז הבריא לגמרי.

(קדוש ישראל פרק ב)

מיחוש רגלים קרים

סגולה נפלאה, מי שיש לו מיחוש שהרגלים שלו הם תמיד קרים, אז הרפואה לזה שירחץ הרגלים בשכר ויתחממו.

(ספר שבט מוסר פרק יא)

לתת נרות לבית המדרש

שמעתי מספרים שפי"א בא חולה רגלים אחד אל הרה"צ ש"ב אבי עד שר' שלו מבעלזא ז"ע וע"י, איוו נכנס תחלה אל חדרה של הרבנית הצדקת מרת מלכה'לה נ"ע והתנצל לפני' והיא יעצה לו לתת נרות לבהכ"ס בכל יום לתפלה, ועשה כן, והוטב לו. וכשמע זאת הרה"צ ושאל את הרבנית מאין למדה סגולה זו, השיבה לו שמקרא מפורש הוא בתהלים קי"ט נר לרגלי דבריך, כי נר מצוה ומעיל לבריאות הרגל וע"כ עצתי שלוחה ג"כ לרו"מ לתת נרות לבהכ"ס וגם להדליקם בעצמם ובזכות נר מצוה זה ירחם עליו השי"ת וירפאהו בקרוב כו'.

(שורת' איתן אריה' לרבי אריה לייב ראזען, סי' ס', מפיאטרא)

ניאמץ שברומניה)

חיוזק באמונה

בשם הרב ז"ל מי שהוא חולה ברגליו הוא מחמת שנפל מן האמונה, כי האמונה היא מסוד נצח והוד תרין סמכי קשוט, או מחמת שהיה נוהג איזה הנהגה טובה ונופל ממנה, (בל"א ער האקט אפ דערפון) על כן נעשים רגליו חולים שאומרים בל"א "אפיגהאקט דיא פיס", כך שמעתי.

(אמרי פנחס ח"א תורת האדם אות לח)

בשם הרב ז"ל כשאדם יש לו מיחוש ברגל ישיגה על אמונתו, דוהו סימן שנפל מהאמונה. וביאר הוא ז"ל דכל איש לפי מדרגתו עד היכן שיש לו אמונה מסתמא נפל עתה ממדרגתו הראשונה, דאמונה הוא נצח והוד שנקראין תרין רגליו. ואמר שאמר לאותו אדם אתה יושב בכפר בין הגוים ואתה חושב שמא גם זה אינו אמת, וציווהו להסתכל בוודר. ואמר הוא ז"ל מיד שאני חושש אפילו מעט באצבע של רגל ע"י נקיפה וכדומה מיד אני משיג על עצמי אודות האמונה, כי למה לי להמתין עד שיגדל הכאב ר"ל.

(אמרי פנחס ח"א תורת האדם אות לט)

לקבלת הגליון 'באר בשדה' היו"ל בס"ד מדי שבת בשבתו אפשר ליצור קשר במייל: 6160303@gmail.com

המשך מאבר ההלכה מעמוד 4

סיכה

כה. אסור לסוך אפילו מקצת גופו, ואפילו אינו אלא להעביר הזוהמא, אבל אם הוא חולה שצריך לסוך לרפואתו מותר (שור"ע סימן תרי"ד ס"א) באופן שאין בזה חשש איסור רפואה המבואר בס"י שכו"ז (משנ"ב שם), וכתבו הפוסקים שבכלל איסור סיכה הוא כל נתינת תכשיר ריחני על גופו נגד זיעה (פסקי הגריש"א אשרי האיש חלק ג, פע"א, אות ט, קונטרס מים חיים, חודש תשרי, עמ' 44 בשם הגר"ג קרליץ קיצור הלכות מועדים להגר"ש דבליצקי עמוד ק"א).

נעילת הסנדל

כו. אסור לנעול מנעל של עור, אבל של גמי או של בגד או של שאר מינים מותר (שור"ע סי' תרי"ד ס"ב) ויש מחמירין שלא לצאת במנעל העשוי מלבדים ועשוי כמנעל שלגו והוא מגין על רגל ואינו מרגיש כלל שהוא יחף, ולא בכלל עינוי הוא (משנ"ב ס"ה בשם הפנים מאירות ח"ב סי' כה והגהות חת"ס סי' תקנ"ד), אם ירדו גשמים ורוצה לילך לביתו מבית הכנסת או להיפך, והוא איסטניס, מותר לנעול מנעליו עד שמוציא למקומו (רמ"א שם ס"ב) וה"ה אם רוצה לילך לבית הכסא יודע שילכלך שם רגליו במקום מטונף מותר לנעול מנעליו, אבל תיכף כשיוצא משם צריך להסיר אותם (משנ"ב סק"ג ע"פ הטי"ז).

נטילת ידיים

כג. נוטל אדם ידיו שחרית, ויזהר שלא יטול אלא עד סוף קשרי אצבעותיו (שם ס"ב), והתירו נטילה זו משום רוח רעה השורה על הידים, שהם מלוכלכים כמו טיט ובצואה שאין לך מלוכלכות יותר מזה שאינו יכול ליגע בידי לא בפיו ולא בחוטמו ולא בעינו (ב"י סי' תריג בשם הראשונים), ולא יכוין להנאת רחיצה רק להעביר הרוח רעה מעל הידים (רמ"א סי' תרי"ג ס"ב) ויטול כדרכו בכל השנה שלש פעמים מפני הסכנה אם יגע בפה בעין ובאוזן (מט"א שם ומשנ"ב סק"ג), ומברך על נטילת ידים (שור"ע שם), עשה צרכיו מותר לרחוץ ג"פ עד קשרי אצבעותיו, וכן בכל נטילת ידים שהוא משום סכנת רוח רעה וכגון נגיעה במנעל (שועה"ר סי' קכח ס"ז), ובנעיל גומי ובד נחלקו הפוסקים אם חייב ליתול ידיו כנוגע בשל עור (ענין מאסף לכל המחנות ס"ד ד ס"ק קב).

נטילה לברכת כהנים

כד. כהן העולה לדוכן נוטל ידיו (רמ"א סימן תרי"ג ס"ב) עד הפרק (אי"ר אות ד' בשם מט"מ), וי"א עד קשרי האצבעות (עין פמ"ג א"א שם סק"ג וכה"ח סק"ט"ז), וכן הל"י שיוצק מים על ידי הכהנים מותר לרחוץ ידיו כמנהגו (מג"א שם סק"ג), א"ע"פ שהן טהורות, דכל רחיצה שאינו מכיון בה לתענוג מותרת.

פרס' [היינו שיעור הזמן הנדרש לאכילת חצי כיכר לחם של ד' או ג' ביצים], כיון שכל האכילות בשיעור זמן זה מצטרפים לשיעור אחד (שור"ע שם), על כן בין כל אכילה ושתייה בשיעור זה, יש להמתין 9 דקות מסוף האכילה הראשונה לתחילת האכילה הבאה, ובמידת הצורך ניתן לקצר את זמן ההמתנה בין אכילת השיעורים בכמה דקות כל אחד לפי מצב בריאותו ועד 2-4 דקות ולא פחות מכך.

צירוף אכילה ושתייה

כא. אין אוכלים ומשקים מצטרפים זה לזה (סי' תריב ס"ב), לכן בין האכילה לשתייה אין צריך להמתין כלל, ויכול לשנות פחות מכשיעור כנ"ל תיכף ומיד לאחר שאכל פחות מכשיעור כנ"ל, וכן להיפך, אמנם אם שורה מאכלו [בסקרויט] במשקה יש להסתפק אם מצטרף המשקה לאוכל (ש"כ פלי"ט הע' פו).

רחיצה

כב. רחיצה אסורה, בין במים חמים ובין צוננים ואפילו להושיט אצבעו במים אסור, ואם היו ידיו או רגליו או שאר גופו מלוכלכים בטיט או בצואה, או שנטף דם מחוטמו, מותר לרחצם, שלא אסרו אלא רחיצה של תענוג (שור"ע סימן תריג ס"א).

סגולות מלכים

ילקוט סגולות לימי השנה מלוקט מפי גאונים קדמונים ומקורות נאמנים מתוך מפעל "סגולות מלכים" (בב"ב) הלא המה סגולות אשר יסודתם בהררי קודש, והוא כשולחן הערוך לסגולות מסודר לפי ימי וחושי השנה דבר יום ביומו מאוצרותיו של הרב אברהם יעקב סלמון שליט"א רב דקהל שטפנשט

יום כיפור

כפרות

מנהג ליקח כפרה והוא נפש תחת נפש, כי גם בעוף מגולגל בו נפש, והוא תמורת האדם, ואנו אמורים בנוסח "בני אדם אם יש עליי מלאך מליץ אחל מני אלף להגיד לאדם ישור", כי עו"ף הוא יותר ממספר אדם כמנין ק"א, והוא מספר אל"ף, וזה מליץ אחד מני אל"ף להגיד לאדם, היינו אל"ף עם אדם עולה עו"ף.

(עטרת ישועה ע"כ דף לד)

תרנגולים לבנים

ובחרין בתרנגולים לבנים וכו' עבאה"ט ס"ק"ג ועיין להרב אדני פז שכ' כיון דלבנים הם טובים יותר לאכילה מצד הרפואה כמ"ש לו הזקן רופא מומחה רבי שמחה א"כ לית לן בה כדאיאתא בגמ' כל דבר שהוא משום רפואה אין בו משום דרכי אמורים א"כ יכיון הוא נמי משום רפואה ותו' לית לן בה, ועוד כיון שהלבן הוא המשובח שבעופות נעשית המצוה כפולה.

(יפה ללב ח"ב ס"י תרה אות א)

תרנגול - להמתיק הגבורות

מנהג מורי זלה"ה, לשחוט תרנגול לבן, ערב יום הכיפורים באשמורת הבוקר אחר הסליחות. ויהיה כפי חשבון בני אדם שבבית, זכר לזכר ונקבה לנקבה, ואם האשה מעוברת, שוחט עליה ג' - א' בעבורה, וב' בעבור הולד, או זכר או נקבה מספק, א' זכר וא' נקבה, והוא סוד כפיית הגבורות, כי תרנגול נקרא גבר, והוא סוד הגבורות של יסוד, הנקרא גבר וכו'.

(כתבי הארי"י שער יו"ה"כ)

בעיו"כ לוקחין לבן שנקרא גבר ע"ש הגבורות שבדעת, כי גבר נוטריקון ג'ומלי חסדים ביישנים ר'חמנים, וזה ס"י של ישראל, ע"כ צריכין ליקח בזה היום ג' מידות הנ"ל, ובזה יהיו נמתקין כל הגבורות.

(תורת חיים)

אכילת ערב יום הכיפורים

אכילת דגים בערב יום כיפור

כל האוכל ושותה בט' מעלה עליו הכתוב כאילו התענה ט' ו' וכו', והוא מאהבת הקב"ה את ישראל שלא צוה להתענות אלא יום אחד בשנה, ולטובתם לכפר עונותיהם, וציונם שיאכלו וישתו תחלה כדי שיוכלו להתענות ושלא להזיק להם לעיני. משל למלך שהיה לו בן יחיד וגזר עליו להתענות יום אחד וציווה להאכילו ולהשקותו קודם כדי שיוכל לסבול. וכן נוהגין להרבות בו בסעודה.

ומביא במדרש, מעשה בשוטר העיר שאמר לעבדו קנה לי דגים, ולא מצא אלא דג אחד, ונתן בו זהוב, והיה שם יהודי חייט והוסיף עליו עד שהעלוהו לחמשה, ונשאר לחייט, בא העבד אל אדוניו וסיפר לו כל המאורע, שלח השוטר אחר החייט ואמר לו מה מלאכתך, אמר לו חייט, אמר לו ולמה קנית דג שוה זהוב בה' זהובים, ולא עוד אלא שלקחתו מיד עבדי ששלחתיו לקנותו לי, השיב לו והיאך לא אקננו אפילו ב' כדי לאוכלו ביום כזה שציוונו הקב"ה לאכול ולשתות, ושאלנו בטוחים שהקב"ה יכפר לנו עונותינו, אמר לו א"כ יפה עשית, ופטרנו והלך לשלום.

(טור אורח חיים סימן תרד)

חלוקת מיני מתיקה בעריו"כ - כדי שכל השנה לא יצטרכו לבריות

ונוהגין שהגבאי של ביהכ"נ מחלק להציבור מיני

מתיקה בערב יוה"כ בבוקר אחר התפלה, וכל אחד שנוטל אומר: אם חס ושלום נגזור עלי ליהנות מן הצדקה בזאת אקיים.

(אלף המגן על המט"א ס"י תרד ס"ק לח)

סעודת היום

אחר חצות בעיו"כ הי' יושב לסעודת היום במלבושי שבת ויו"ט וחתך החלה כמו בעש"ק קצתה בסכין ואח"כ בשבירת ידיו וגם להמסובין שחילק חתיכות המוציא שבר הפרוסות בידו ואמר שמקובל כן מזקיננו הגה"ק בעל בני יששכר מל' טרף נתן ליראיו שהוא ל' טירוף ושבר.

(דרכי חיים ושלום עיו"כ אות תשמד)

אכילת קרעפליך

העולם אומר שכאשר מכים אוכלים קרעפליך, פורים מכים את המן, הושענא רבא מכים בהושענות, ערב יום כיפור אשר המנהג לקבל מלקות (ומכים באמירת על חטא במנחה), רמז לאכילת הקרעפליך, שהוא מלשון כפ"ר ל"ך, דהיינו כל הזמנים שהם כפרת עונות, נוהגים לאכול הקרעפליך, לרמז סימנא טבא.

(שו"ת בית ישראל א"ח ס"י עט)

אמרו ז"ל (פסחים ק"ה, א) קשין מזונותיו של אדם, שבאים מצד הקושיא ודין, ומצפון זהב, כי צפון מורה על מדת הדין, והרחמים מכוסים בהמזון, שיתברך שמו ברחמים הוא נותן לחם לכל בשר כי לעולם חסדו, וזהו מורה אותיות **מזון**, שאותיות שבחוץ הם מ"ן מורים גבורות כנ"ל, ואותיות אמצעיות ממזון הם **זו'** גימטריא י"ג, מורה על י"ג מדות הרחמים.

משא"כ בערב יום הכיפורים ויום הכפורים אז הרחמים מתגלים והדין מכוסה, ולכן המנהג לאכול בערב יום הכיפורים מאכל לביבות ממולא בפנים בבשר, כי הבשר רומז לדין הוא מכוסה, והבצק שרומז לרחמים הוא מלמעלה, ומחברים חסד וגבורה למוג ולהמתיק הגבורות, כי האכילה הזאת הוא הכנה לתענית יום הכיפורים, שאמרו ז"ל (יומא פ"א, ב) שגם האכילה הזאת נחשבת לעינוי דיום הכיפורים, והאכילה הזאת מורה על בחינת שם אהיה שאמר יתברך שמו אברא נבראים ואהיה להם לאלקי, נמצא ששם אהיה הוא הכנה לכל היותו שבעולם שנבראו בשם הויה

(זרע קודש לערב יום הכפורים)

האכילה מביא שובע לעולם

וע"י אכילת ערב יום הכיפורים מביאין שובע לעולם, כי כן הכוונה בכל אכילה להמשיך שפע וברכה כיון שאוכלים ונהנים מברכה.

לתקן האכילה

פתח ואמר כל האוכל ושותה בתשיעי מעלה עליו הכתוב כאלו התענה תשיעי ועשירי, דער פסוק איז אויף אים מעלה, כי בזה מעלים כל האכילות ושתיות של כל השנה.

(בית אהרן ד"ה פתח ואמר כל, דף קל"ח ע"א)

תיקון האכילות

בשם הרב הנ"ל [הרה"ק מוה"ר ברוך ממעיוכו זצ"ל] כל האכילות של ערב יום כפור הוא תיקון לכל האכילות של כל השנה.

(בית אהרן, ליקוטים, דף קמ"ד ע"א)

לתקן האכילה של כל השנה

איתא בכתבי האר"י דבכל יום ויום מעשרת ימי תשובה מתקן דבר אחר, וערב יום כיפורים מתקן מה שפגם באכילה ושתיה בכל השנה, ויום הכפורים

מתקן מה שפגם בכל השנה מה שלא אכל.

(מדבר קדש, בד"ה כל האוכל דף ג"ד)

חלות עגולות

טעם שבערב יו"כ עושים חלות עגולות כדמות כנפים, משום שביום כיפור דומין ישראל למלאכים, וכתבי במלאכים שש כנפים להם.

(טעמי המנהגים אות תשל"א)

צדקה בערב יום כיפור

פעם אחת רצו אנשי ק"ק מעזיבו לבטל מנהג שיושבין עם הקערות בערב יוה"כ, שמבלבלין, ושמע הבעל שם טוב ולא הניח לבטל, וסיפר להם מעשה, שבשנה אחת קודם יוה"כ נתקשרו הקליפות יחד לבל יניחו תפילות ישראל לעלות למעלה, וכיון שהתחילו לקשקש בקערות ערב יוה"כ שמשמיע קול בהשלכת המעות, מאותו קול נתפרדו הקליפות כולם.

(פאר לישרים, אות ק"ץ, דף י"ז ע"ב)

תפילות יום כיפור

כל נדרי

בענין ספרים שלשה שמוציאין ואומרין עליהם התרת כל נדרי, אמר לי הר"י משעון יצ"ו, כי ציווהו מורי ז"ל ליל יוה"כ, שיקח הוא הספר הראשון הנקרא ספר כל נדרי בכל ממון שיפסקהו עליו, כדי שתהיה באגר שלים [ע"י בווה"ק ח"ב דף קכ"ח ע"א], כי הוא צריך לו מאד, ונתן לו כוונה רבה על זה.

(פרי עץ חיים, שער יוה"כ פרק ב')

א"ז הגה"ק [בעל שו"ת קול אריה] זלה"ה, רגיל על לשונו להאריך במוסר על זה בבית הכנסת קודם כל נדרי, על הפסוק [שמות לב, לב] מחני נא מספרך, מי אשר חטא לי, על פי דברי האריז"ל כי כל חטא נרשם בספר תורה, ואם כן אוי לאותו בושה שנתבייש שנראה חטאותינו מפורש בתורה, ואם כן צריך כל אחד ואחד לראות לתקן מעשיו, ולהוציא את התורה הקדושה, ולבקש ממנה כולם מחילה את אשר פגמנו ח"ו בה, וגם לבקש ממנה שתחוס עלינו, ותהיה לנו לעזר שנוכח שתפלינו יקבלו לרצון, ותהיה לכלנו חתימה טובה בספר גאולה וישועה.

(קצה המטה, ס"י תרי"ט אות כ"א)

בענין הספר תורה, שמעתי מחבר אחד הוא הר"י"ס ז"ל, שציווהו מורי ז"ל פעם אחת בליל יוה"כ, שיקנה מצות הוצאת ספר תורה בלילה ההיא, בכל מה שיוכל קנותו, כי אז היה צריך לתקן איהו ענין, והודיע לו כוונה גדולה שיוכין בעת שיוציא הספר תורה.

(שער הכוונות, דרוש יוה"כ, בד"ה המנהג)

ליל יום הכפורים

סגלה להנצל מקרי (בליל יום הכפורים) שיקרא ד' מזמורים ראשונים בתהלים וכמובא במזמורים, ויקרא קריאת שמע שעל המטה כנסח האריז"ל בנחת ובדקדוק, ויזהר שלא יתעטף בדברים המחממים, ולכל הפחות לא יכסה רגליו.

ובספר לקוטי צבי הביא בשם הרמב"ן עוד סגלה לזה, שקדם שישן יירק ג' פעמים, וכיון בריקיה ראשונה כנגד הזרע שיצא מיסוף הצדיק, והשניה כנגד בעז, והשלישית כנגד פלטי בן ליש, ולא ידבר אחר כך ויישן, וכן יזהר שישן במקום שיש הרבה אור.

ונראה שהסגלה המעלה שבכל הסגלות, שילמד משניות מסכת יומא בעיון ובפרט אם ילמד גם כן

בגמרא דמכת יומא, כי אז יתקיים בו "ושע ילין כל יפקד רע" (משלי יט, כג) וכן "אם תשכב לא תפחד ושכבת וערבה שנתך" (משלי ג, כד) וכן יכין קודם השנה, בשם הוי"ה בנודד "בברית" כזה יהוה, ובשם אלוה, עד שישן [ובספר חמדת ימים הוסיף לקרא גם מזמור פ"ח בתהלים "למנצח על מחלת לענות" וגו' ופרק קכ"ד, "שיר למעלות לדוד, לולי ה'" וגו', ומזמור קט"ז "אהבת כי ישמע ה'" וגו', ומזמור ל"ט "למנצח לידתו" וגו'].

סגולה למי שח"ו ראה קרי ביום הכפורים, שאמר חז"ל (יומא פח, א) שידאג כל השנה וכו', ע"י בספר עתרת החיים לרבי חיים פאלאג"י זלה"ה סדר שם תקון לזה, ובסוף הביא שם מספר חמדת הימים שיקנה לולב ואתרוג לזכות את הרבים

ובספר קרבן נתנאל עמ"ס יומא (פ"ח אות מ') הביא מכות הארז"ל תקון לזה, שיקרא משך שלשים יום הפיוט מסדר קדשות של יום הכפורים, בכונה שלמה ורצויה ובדמעות (כמובא לקמן), וגם יעשה פדיון נפש כמנין וחשבון שמו. גם מצוה לנדר בעת צרה לקבל עליו בנדר ללמוד מסכת פלונית או תענית או צדקה מאז ועד עולם כל ימי היותו, ע"כ.

ובשו"ת אמרי אש (סי' מ"ו) כתב, ויסכים בלבו ללמוד וללמוד לשמור ולעשות, וכן שילמד בכל יום ב' או ג' הלכות בשו"ע או"ח בתחלתו, ע"כ.

והסדר של הפיוטים ע"י בספר לקוטי צבי והוא כדלהלן: בשחרית מ"ו ובכין ולך תעלה" וכו' "מי יתנה תקף תהלתך" וכו' עד "קדשה משלשת". "אל ברב עצות" וכו' עד "יבא יום הרוח", "תמיד תתלונן" וכו' עד "לדור דור, הללויה".

ובמוסף מ"עשה למען שמך וקדש" וכו' עד "קדשה בקדש", "אז מלפני" וכו' עד "לדור דור הללויה". ובמנחה מ"כי רכובו בערבות" עד "והנקדש בקדש". ובנעילה מ"שערי ארמון" וכו' וכל הקדשה עד "לדור דור, הללויה", ואח"כ "חמל על מעשיך" וכו' עד "המלך המשפט". ואח"כ יקרא פרק קמ"ג בתהלים "מזמור לדוד ה', שמע תפלת"י וגו'.

סוד קבלת התפלות

סגולה כשמתפלל על חברו, שמדת הדין מתוחה עליו. הביא בספר אגרא דפרקא (אות עג), שקבלה היא שיתפלל עליו במחשבה או ברמז, כגון אם צריך חברו לרפואה שיתפלל על מזונותיו, שהרפואה כמזונות. והשם יתברך, בוחן כליות ולב, יודע מחשבתו, ובעלי הקטרוג אין יכולים לקטרוג.

כפרת יום כפור

רפואה

הרה"ק מוהר"ם מלעכוויטש אמר שהתענית של יום כיפור היא רפואה לכל האיברים

(תורת אבות אות ה' דף קמב)

אמר [הרה"ק מוה"ר צבי הכהן זצ"ל מרימנאב] בתענית של יום הכיפורים שהוא מסוגל לאריכות ימים, ולכן היה מחמיר מאוד בתעניתו לענין חולה, אולם בשאר הצומות היה מקיל מאוד (וזאת אמר בשם מורו הרה"ק ז"ע ועכ"ל מוה"ר מנחם מענדל מרימנאב, ואמר מלתא בטעמא, כי יען שהתענית יוה"כ מפורש בתורה אם כן הוא כן מיוסד בטבע להיות מתענה ביום הזה, והתענית היא מין את הגוף כמו האכילה בשאר הימים ודו"ק).

(בארת המים, בד"ה עור אמר, דף י"ז ע"ב)

מדות רעות

אמר הרב ז"ל דעל מדות רעות עיצומו של יוה"כ מכפר.

(פאר לשרים, אות ש"מ, דף כ"ד ע"ב)

סגולה להשקיט הרעב בצום

וכתבו הכל בו (סי' סט לד ע"ב) וכתב עוד ירושלמי (יומא פ"ו ה"ד) ר' חנינא הוה יתיב קמיה דרבי חגאי ביום הכפורים אמר לו צחינא אמר לו זיל שתי. בטר שעתא אשכחיה אמר לו מובא צחותא עברה. אמר לו מכין דשרית לי אזלת לה. שמעינן מינה שאין היצר תאב אלא בדבר האסור לו. הילכך שפיר דמי למיעבד הכי. ודוגמת זה היו עושין למשלח השעיר (יומא סז). שהיו עושין סוכות בדרך זוממנין לו שם מזון ואומרים הרי פת ומים ומפרש טעמא לפי שאינו דומה ומי שיש לו פת בסלו למי שאין לו פת בסלו ואמרינן נמי (שם) שמעולם לא הוצרך אדם לכך עכ"ל.

(בית יוסף או"ח סימן תריח)

אדון עולם

סגלת "אדון עולם", הביא בספר אליה רבה (סי' מ"ו) בשם המטה משה, וזה לשונו: כתב רבי יהודה החסיד ורב האי גאון ורב שריא גאון, כי כל מי שמכין בעת התחלת "אדון עולם", ערב אני בדבר שתפלתו נשמעת, ואין שטן מקטרג על תפלתו, ואין שטן ופגע רע בראש השנה ויום הכפורים בתפלתו, ואויביו נופלין לפניו, ויש אומרים, אף יצר הרע משלים אתו.

תפילת יום הכיפורים מעלת תפלות כל השנה

בהיות הבל פיו של אדם כח מתאצל מנשמתו, אם כן כפי שיעור נשמתו תהיה שיעור תפלתו, והנה ביום השבת וביום הכיפורים שיש באדם תוספת נשמה יתירה ממקום גבוה, אם כן יש כח בתפלתו לעלות ולהעלות עמה גם התפלות

(נר מצוה, פרק י"א אות ב', דף ט"ז ע"ב)

בכ"י בקריאת התורה

סגולה שלא ימותו בניו בחייו ושימחלו עונותיו. הביא המגן אברהם בהלכות יום הכפורים (סי' תרכ"א) מהזוהר"ק (ויקרא נ"ז), שכל המצטער על מיתת בני אהרן או מוריד עליהם דמעות, מוחלין לו עונותיו ובניו אין מתים בחייו. וביום הכפורים שאז קוראין ענין מיתת בני אהרן, הוא מסוגל לזה בפרט, שאז הוא זמן שצריכים כפרה [ומשמע שם בוהר, שהוא הדין במצטער ומוריד דמעות על כל מיתת צדיקים].

סגולת מפטיר יונה

ע"י בספר זכותא דאברהם דרוש ז' לש"ת טעם מה שמהדרין ביותר לקנות הפטורה ממנחת יוה"כ יותר מהפטורה של שחרית. ושם בהמשך דבריו כתב: שהטעם להפטורה זו הוא ללמד לבני האדם שאין ביכולת לברוח מאת ה' ית' כמש"כ אנה אלך מרוחך ואנה מפניך אברהם, ועוד כתב שם שהוא בכדי לעורר את העם לתשובה כמו שעשו אנשי גינוה תשובה, כי ה' ית' רחמיו על כל מעשיו ואפי' על אומות העולם ומכ"ש על ישראל עם קרובו, ומקבל בתשובה כל פושעים ומורדים, ואפי' הם רבים דמפורסם העון ביותר, ולכן מפטירין בזה היום בשעת מנחה שהוא עת רצון אף בכל ימות השנה, שהרי גם אליהו לא נענה אלא בתפילת המנחה, ומכ"ש קל וחומר ביום הקדוש הזה עיי"ש באורך.

(אלף המגן על המט"א סי' תרכ"א ס"ק כ' וס"ק כ"א)

מפטיר יונה סגולה לעשירות

נשאלתי מה המקור לקניית מפטיר יונה שאומרים שהיא סגולה לעשירות ובספר מנהג ישראל תורה ונטעי גביראל מעתיקים זה מזה ומקורם הוא על פי סיפור עם הריי"ץ מליובאוויטש עיי"ש.

ושאל אאמ"ר לראש ישיבת המקובלים שער השמים הרב פישל אייזנבאך שליט"א מה המקור ואמר שיש כוז שמועה אבל אין לזה מקור.

ושלחתי לשאול את הרב שריה דבילצקי שליט"א

וצחק באומרו שהוא סגולה לעשירות של הנבאים. ושאלתי את הרב יצחק ישעי' וייס הבקי במקורות ובמנהגים ובדק ולא מצא שום מקור נאמן.

ושאלתי את מרן הגר"ח קנייבסקי שליט"א ביום ח' תשרי תשס"ח ואמר שאינו מכיר כוז סגולה וידוע לו שזו סגולה לילדים, [יש שאומרים שיעקר הסגולה היא בהפסרת חנה בר"ה והיא סגולה לבנים, ולפי דברי הגר"ח הנ"ל שפיר ניתן להתאים הטעות של ההפטורה מ'יונה' ל'חנה' - הערת המלקט].

(היכל שמואל עמוד קנב)

עוד על סגולת מפטיר יונה – לעשירות ולתשובה

בספר המלך במסיבו להרה"ק מליובאוויטש צוק"ל מובא דין ודברים מעניין בין החסיד לרבו אודות סגולה זו.

ר' שמואל לויטין: מה הענין במפטיר יונה?

כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש: דובר פעם שזהו סגולה לעשירות.

ר' שמואל לויטין: כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע אמר לי שמפטיר יונה מעניק כח לתשובה והוא גם סגולה לעשירות.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: כ"ק מו"ח אדמו"ר סיפר שאצל כ"ק אדמו"ר מהר"ש היו כל הבנים עולים למפטיר יונה.

(המלך במסיבו ח"ב מוצאי יוה"כ תשכ"ג)

מעלת תפלת נעילה

אמר הרב הקדוש מוהרר"צ הכהן זלה"ה הטעם מה שנקרא התפלה הזאת בשם הזה, כי אז צדיקי הדור נועלים וסוגרים את עצמם עם הקדוש ברוך הוא לבדו בהיכל מיוחד סגור ומסוגר, ולא יתנו להכנס שמה ח"ו שום מסטין ומקטרג.

(בארת המים, לנעילה, דף י"ז ע"ג)

מוצאי יום כיפור

סעודת מוצאי יו"כ סגולה לעשירות

מוצאי יו"כ תרפ"ח אמר אדמו"ר נ"ע (מוהריי"ץ מליובאוויטש) שכ"ק אדמו"ר נ"ע אמר שע"כ ב' דברים ממשיכים גשמיות על כל השנה. א' ע"י אמירת לדוד מזמור (בר"ה ויכ"פ אחרי שמו"ע בכונה עצומה). וע"י סעודה במוצאי יו"כ בהתרחבות. ובסעודת מוצאי יו"כ תשכ"ט שרש"ג הזכיר מה שכ"ק מו"ח אדמו"ר אמר שלעשות הסעודה במוצאי יו"כ בהרחבה היא סגולה לעשירות.

(לשמע אוזן - עמוד 145)

ביוה"כ"פ שנת תרי"ב נתן (מרן הרב הקדוש מהר"ש מבעלזא זצוקלה"ה) תיקון לאנשים שיאמרו בכל יום בשנה זאת חוץ משבתות וימים טובים, שני מזמורים שבתהלים, ק"ג וק"ד, היינו לדוד ברכי נפשי וברכי נפשי, ובעזרת השי"ת עלתה להם שנה טובה

(דברי יצחק אות קכ"ב, דף ל"ב ע"ב. מדבר קדש, ליו"כ ד"ה ביוה"כ, דף ע"א)

בשם הרב הקדוש מוהרצ"א מדינאב זצוקלה"ה שמעתי, שצוה לאחד שילמוד תיכף אחר יוה"כ"פ מסכת כלים בכל יום פרק אחד עד שישלים כל הל' פרקים במסכת זו, והוא תמורת הד' קדושות שכתוב בברי עץ חיים לומר בשלשים יום רצופים.

(דברי יצחק, אות קכ"ג, דף ל"ב ע"ב)

מצבות מספרות

מאוצרותיו של הרב אברהם יעקב סלמון שליט"א
רב דקה שטפניט

מצבת קברו בבית
העלמין בראדוויץ

מצבת זוגתו
בוו"ר ב"ק
הרה"ק רבי נחמן
מהורדנקה בבית
העלמין בראדוויץ

הרה"ח רבי חנוך הענדיל שעכטער ז"ל - שו"ב ראדוויץ גלב"ע ה' תשרי תרפ"ז ומנו"כ בראדוויץ

סיפר הרה"ח ר' אברהם ראזענבערג זצ"ל [משיכון סקוויר, מצאצאי רבי הנדל שוחט] כי רבי חנוך הענדיל ע"ה היה ידוע ומפורסם כבעל לב טוב ומיטיב, וכשצעד ברחוב היו אנשים נשכרי לב כמו אלמנות ויתומים שעצרו אותו ועיכבוהו, שהיו שופכים בפניו את ליבם השבור והוא היה מחזקם ומעודדם ועושה הכל לבל יחסר להם מאומה.

הסיד ויזניץ

הרה"ח ר' הענדיל הלך בדרכי אבותיו שהיו מקושרים לצדיקים ממשלת הזהב בית קאסוב-וויזניץ, והוא נסע להרה"ק בעל "צמח צדיק" זי"ע, ולאחר הסתלקותו של ה"צמח" בשנת תרמ"ה, המשיך לנסוע לבנו הרה"ק ר' ברוך'ל זי"ע בעל ה"אמרי ברוך". סיפר חתנו הצעיר הרה"ח ר' לייבל שטאנגער ז"ל מה ששמע מפיו חותנו כי כאשר ה"אמרי ברוך" קיבל את הקוויטל הראשון פרץ בבכיה נוראה

נישואיו התגורר בזאבלטוב והיה סמוך על שולחן חותנו ר' יודא לייב רובין שהתגורר כאמור בזאבלטוב שם התפרנס מחנות, אולם כל היום ישב בביהכ"ס המקומי ואת החנות ניהלו אשתו וילדיו. היה כל ימיו בעל יסורים ואכן נפטר בצעירותו.

לאחר שזו' מרת העניא היתה חולנית ונפטרה עליו בדמי ימיה התחתן ר' הענדיל בזיווג שני עם מרת ח' רבקה בת ר' דוד שעכטער מברעטין שהכניסה לביתו שתי ילדים מבעלה הראשון והוא הביא ארבע ילדים מזו"ר וביחד נולדו להם עוד מספר ילדים והיתה זו משפחה לתפארת.

הרה"ק בעל ה"אמרי חיים" שהכירם התבטא על זה שהיה בביתם ילדים 'שלי' ו'שלך' ו'שלנו' ולא הרגישו שום חילוק ביניהם, והוסיף ואמר על רבי הענדיל שהיה יהודי פיקח מאוד.
לב טוב

הרה"ח ר' חנוך הענדיל שכטר ז"ל נולד בשנת תרי"א בטשארטקוב, לאביו הרה"ח ר' שלמה זלמן ע"ה, ולאמו מרת רייזא ע"ה. ונקרא שמו בישראל 'חנוך הענדיל' על שם זקנו הרה"ח השוחט המפורסם הרה"ח ר' הענדיל ז"ל שהיה שו"ב בקיטוב.

רבי חנוך הענדיל היה יחסן גדול, חוטר מגזע אראלים ותרשישים, הוא היה נכד בן אחר בן מהרה"ק ר' נחמן מהאראדענקא זי"ע, כמו כן היה נכד הבעל שם טוב הק' זי"ע ומהרה"ק ר' משה מקיטוב זי"ע. גם מצד אמו היה רב היחס בהיותו נכדו של ר' חנוך הענדיל הכהן ז"ל שו"ב קיטוב, מי שהיה מצאצאי הגה"ק בעל ה"מגלה עמוקות" והט"ז והב"ח, ולמעלה בקודש.

בזיווג ראשון הוא נשא זו' הצדקנית מרת העניא ע"ה, בת רבי יודא לייב רובין ז"ל וזוגתו מרת שטארנא ע"ה מהעיר זאבלטוב (הסמוכה לטשורנביץ), בתקופה הראשונה לאחר

באר בשדה - שטפניט

ואמר האם אני ראוי לקחת קוויטלאך? מי שאינו צופה מקצה העולם ועד סופו אינו ראוי לקחת קוויטלאך!.

כמו"כ סיפר חתנו ר' לייבל כי לחותנו היה בן שנקרא אברהם אהרן, שנתעוור ונהיה ל"ע סג"י-נהור וכמה שנסעו איתו לדרוש ברופאים הם לא יכלו להושיעו, כאשר מלאו לילד נהיה שלוש שנים לקח אותו ר' הענדיל לויז'ניץ אל הרה"ק ר' ברוכ"ל להתברך מפ"ק ברפואה שלימה. אמר לו ה"אמרי ברוך" שיסע לאלעסק, שהרה"ק מאלעסק היה מפורסם כפועל ישועות, ומשם יושע. וטען לו הרה"ח ר' הענדיל מה זאת אומרת? אבותי נסעו כל השנים לקאסוב וויז'ניץ וכעת הרבי שולח אותי לאלעסק? כשמע הרבי את טענותיו נענה ואמר לו מה הינך מקים צעקות, קונים איזה עשב

מאחת הנכריות בעבור שלושה גרייצער, ושמים את העשב על העינים והמחלה עוברת....

כעבור מספר ימים לאחר שר' הענדיל חזר לביתו נכנסה לפתע הביתה אשה נוכריה ו כ ש ר א ת ה אילך שהילד היה וממשש בצהרים, שאלה מה קרה לו וענו כי הילד התעוור ואין להם רפואה

למכתו, נענתה האשה ואמרה מה הבעיה? קונים עשב מסוים שמים אותו על העינים וזהו! וכך עשו והילד פקח את עיניו וראה כאחד האדם.

כמובן שר' העדיל נסע מיד לרבי בוויז'ניץ לבשר בבשורה הטובה, נענה האמרי ברוך ואמר לו "אל תעשה מזה עסק..."

לאחר הסתלקותו של האמרי ברוך זי"ע בשנת תרנ"ג, המשיך ר' הענדיל לנסוע לויז'ניץ והיה חסיד מובהק של הסבא קדישא מרן בעל אהבת ישראל זצוק"ל.

שוחט ובדוק

הכינוי שוחט ובדוק; הוא כינוי שמוצמד אוטומטית לשם המשפחה 'שעכטער'. הרה"ח ר' הענדיל קבל בירושה את מלאכת השחיטה מאביו ומזקניו שכולם היו שוחטים במקומות מושבותיהם. והיו מוכרים כשוחטים מפורסמים בירתם וחסידים ואנשי מעשה הקפידו לאכול דווקא משחיתתם. וכן היו הכתובת הראשונה לכל השוחטים שרצו ללמוד שחיטה משוחטים מומחים ידועים. והיו לסמל של 'שוחט ירא שמים'.

ר' הענדיל צעד בעקבות אבותיו ולמד את מלאכת השחיטה והיה עד מהרה לשוחט ידוע ומפורסם ונקרא שמו ר' הענדיל שוחט. סיפר ש"ב הר"ר אלימלך אדלער ששמע מזקנו ר' לייבל שטאנגער ז"ל שהרה"ק אהבת ישראל אמר פעם אחת לזקנו ר' הענדיל, "זקני מינה את זקנך ר' הענדיל שו"ב מקיטוב, כרבי לכל השוחטים, אני הייתי ממנה אותך כרבי לכל הרבי"ם...".

תמונת רבי הענדיל שכטר שוחט

גביע כסף ממתבעות שמירה מהרה"ק ה'תורת חיים' שקיבל רבי הענדיל זצ"ל בירושה מאביו רבי שלמה זלמן זצ"ל אותו שמר מכל משמר

יכולים לאכול בשר ברוגע.

סיפר הרה"ח ר' חיים גוטליב שהרה"ח ר' הענדיל היה יוצא מידי יום שישי אל תחנת הרכבת לחפש אורח לשבת. והיה תמיד לוקח איתו את אחד מילדיו לחנכם במצוות הכנסת אורחים, וזה בקור ככחום בקיץ ובחורף הקפוא.

ספרה נכדתו מרת ח'י רבקה אדלער ע"ה אשת ר' יצחק אייזיק אדלער ז"ל - כי בצואתו כתב ר' הענדיל לצאצאיו שלא יעלו על יצועם ולא יתנו תנומה לעפעפיהם בלילות שבת כל זמן שלא שרו את הזמר "ק-ה אכסוף" מהרה"ק רבי אהרן הגדול מקרלין זי"ע

כאשר מלאו לר' הענדיל שבעים שנה נסע אל האהבת ישראל ואמר לו כי בדעתו להפסיק לשחוט, אך הרבי לא רצה לשמוע על כך ואמר לו שהוא יכול להמשיך במלאכת השחיטה.

אחיו הצעיר הרה"ח ר' יוסל שעכטער ז"ל שהיה גבאי אצל אהבת ישראל, ונכנס אז ביחד איתו ואהבת ישראל מאוד נתרגש כאשר הביט וראה את שני האחים ונענה ואמר להם "עכשיו אנחנו ביחד גם כשנלך נהיה ביחד..." וכך הוה, דבר פלא ששלושתם היו בפטירתם בני 76 שנים, ומי יעמוד בסוד קדושים.

רבי הענדיל נשאר בתפקידו כשוחט בראדאוויץ כל ימי חייו, וכך המשיך בעבודת קדשו הלוהטת של ההתקשרות לצדיקים עד יומו האחרון, רבי הענדיל נלב"ע ביום ה' תשרי תרפ"ז, ומנוחתו כבוד בבית החיים בראדאוויץ.

מסופר כי הרה"ק האמרי חיים זי"ע היה לו פנקס בו היו רשומים היארצייטן של תלמידי הבעש"ט כמו כן רשם שם שמותיהם וימי זכרונם של כמה מהחסידים המפורסמים. פעם אחת שאל האמרי חיים את חתנו של ר' הענדיל ר' יהודא לייב שטאנגער מתי יחול היארצייט של חותנו ענה לו כי היארצייט הוא בה' תשרי, ואז ציווה הרבי להוסיף את שמו בפנקס יען כי אחז ממנו כחסיד בעל מדריגה.

ויתהלך חנוך את האלקים, ואינו כי לקח אותו אלקים...

זוגתו מרת ח'י רבקה נפטרה בחייו ביום כ"ז כסלו תרפ"ו.

ביתו אחרי

רבי הענדיל זכה להותיר אחריו דורות יראים ושלמים, חסידים ואנשי מעשה,

תמלול מצבת זוגתו בזיוור:

פ"נ אשה כשרה
וחשובה צנועה נכדת
הצדיק ר' נחמן
מהאראדענקא זצ"ל
ועוד צדיקים
מרת ח'י רבקה
בת ר' דוד ע"ה
נפט' כ"ח כסלו שנת
אפרתה לפ"ק (תרפ"ו)
ת'נ'צ'ב'ה

*

את מצבת זוגתו בזיוור"ש מרת ח'י רבקה בבית החיים בראדאוויץ לא מצאנו לע"ע.

*

כאשר ר' הענדיל העתיק מושבו לראדאוויץ, העביר את משרתו בטשעריש לחתנו ר' בערל ראזענבערג ז"ל שהיה יליד וחסיד סאדיגורה (נולד בתר"א). ואז נכנסו כמה מחסידי ויז'ניץ המקומיים בטשעריש אל הרבי ה"אהבת ישראל והשיחו ליבם כי הם רוצים לאכול בשר כשר נענה ה"אהבת ישראל" ותאמר להם אצל ר' בערל אין לכם מה לחשוש ואתם

אודות זקנו הרה"ח ר' הענדיל הראשון השו"ב מקיטוב זצ"ל

בחשבו, שמאחר שה"אהבת שלום" מינהו לאחראי על השוחטים, בודאי שמדובר בתלמיד חכם מופלג ולמדן עצום, אבל ר' הענדיל בענוותנותו אמר לו שאינו יודע ללמוד שאר מקצועות התורה מלבד הלכות שחיטה, שאת זה למד לפי שזהו עבודתו, וכאשר שמע האברך תשובה זו תמה מאד שה"אהבת שלום" שלחו לקבל תעודה מאיש זה, ובא למסקנא שמתמא גם הרבי עצמו אינו תלמיד חכם.

לאחר מכן התחיל ר' הענדיל לדבר עמו בהלכות שחיטה כדי לבחנו, אבל אז התברר שאברך זה לא ידע כלל הלכות שחיטה כאילו שכח הכל, וגם לא זכר את אומנות השחיטה בפועל, ותמחו על הדבר, לפי שאברך זה היה נחשב לתלמיד חכם ובקי, והיו לו תעודות מכמה שוחטים שכבר נבחן על ידם.

לאחר כמה ימים כאשר הבחין כי עדיין לא חזרו הידיעות לאברך, חשב ר' הענדיל, שמה היה לאברך זה איזה מחשבה לא טובה על הרבי, וכעונש נשכח ממנו כל מה שלמד בהלכות שחיטה, ושאל את האברך דגן על הדבר, ובשבירות לב הודה שאכן היה לו מחשבה לא טובה על הרבי שאינו תלמיד חכם.

והורה לו ר' הענדיל שראשית לכל הוא מוכרח לשוב לקאסוב לבקש מחילה מהרבי, כשהגיע לפני ה"אהבת שלום" לקבל מחילה, בודאי שהרבי מחל לו מיד, והורה לו לשוב לפני ר' הענדיל לקבל ממנו תעודה, וכאשר הגיע לר' הענדיל התחיל לבחנו ולדבר עמו בלימוד בהלכות שחיטה, והיה זה פלא על גבי פלא, שהצליח במבחנו בהצלחה גדולה ויהי למופת, ותיכף כתב לו ר' הענדיל התעודה, ואז מינהו ה"אהבת שלום" לשוחט באחד העיירות.

בספר "זכרון אשר" מביא עובדא, ממנה נוכל ללמוד גדלותו של ר' הענדיל, יום אחד הגיע איש אחד לר' הענדיל וביקש ממנו שיבא לשחוט אצלו בהמה, לפי שהוא צריך לבשר, ושלה ר' הענדיל את אחד מתלמידיו שילך לשחוט את הבהמה, הנמצאים שם ראו ותמהו, לפי שבדרך כלל כשבאו לפניו לשחוט בהמה גסה היה הולך בעצמו לשחוט, ולא סמך על אחרים, ולכן תמהו על ששינה מהרגלו ושלח תלמידו.

ר' הענדיל המתין עד לאחר שנתברר שהשחיטה היה באופן הראוי, ולאחר מכן סיפר מה שהיה עם הבהמה, אמש בשנתי בא אלי בחלום יהודי שנפטר לפני הרבה שנים, והשיח את צערו שמאז שאינו בעולם הזה כבר נתגלגל בכמה ברואים, ועדיין לא הגיע לידי התיקון הנכון, ועכשיו נתגלגל בשור הנמצא אצל יהודי פלוני, וכאשר יבא לבקש שישחט את השור, שאשתדל שהשחיטה יהיה בתכלית הכשרות, וכך יבא לידי תיקונו, ובבוקר כשראיתי שהחלום הוא חלום אמת, תפס אותי חרדה לקחת עלי אחריות גדולה זו בשחיטת השור, לפי שידעתי במה הדברים אמורים, ומשום כן מסרתי את השחיטה בידי אחד שאינו יודע במה הדברים אמורים, בתקוה שהכל יעבור בשלום, כפי שאכן היה ב"ה.

הרה"ח ר' חנוך הענדיל שכטר זצ"ל השו"ב דרדאוויץ - נשוא מאמרינו - היה מקורו מיחוס מרומם מאד, זקנו היה הרה"ח המפורסם ר' חנוך הענדיל הכהן שו"ב דק"ק קיטוב מצאצאי בעל המגלה עמוקות זי"ע ולמעלה בקודש, הוא היה חתנו של הרה"ק ר' שמואל זצ"ל חתן ר' נחמיה פייבל זצ"ל, אביו של הרה"ק ר' יעקב קאפיל חסיד מקולומיי זי"ע, אבי שושלת קאסוב - ויז'ניץ. ומלבד יחוסו הרם היה לו גם ייחוס עצמו, שהיה תלמיד חכם וירא שמים מרבים.

ר' הענדיל היה מפורסם כאחד מגדולי החסידים של הרה"ק בעל האהבת שלום זי"ע מקאסוב ומהמקורבים אליו, ורבו אף התבטא עליו בביטויים מופלגים אודות כשרות שחיטתו, שכן כידוע מרותו של ה"אהבת שלום" מוטלת על כל הערים והעיירות שבגלילות קאסוב, ובפרט בעיני שחיטה, והיו לו כמה קפידות וחומרות בעיני שחיטה, ובלעדו לא ירים איש את ידו לשחוט, ולפי שר' הענדיל היה בקי ומומחה בעיני שחיטה, מינהו ה"אהבת שלום" להשגיח על כל השוחטים באזור מגוריו, וכל מי שרצה לשמש שם כשוחט, היה צריך לקבל הורמנא ותעודת שוחט מר' הענדיל, ואמר ה"אהבת שלום" בצחות לשונו רמז לדבר מלשון הש"ך בריש הלכות שחיטה (ו"ד סי' א' סק"ו) "אלא אם כן נטל קבלה, והמנהג להתחיל לשחוט בתרנגולים, ובתוך ג' יהיה תרנגול", תרנגול היינו הענדיל, והרי זה רמז שצריכים לקבל כתב קבלה מהענדיל...

צדיקי הדור החשיבו עד מאד את ר' הענדיל ואת שחיטתו, ומספרים שפעם נסע השו"ב של העיר מאניסטרשיץ לקאסוב לשבות שם בשבת, וגם ר' הענדיל שהיה באותה שבת בקאסוב, והראה את החלף שלו לר' הענדיל, שיבדוק את החלף שלו, וכאשר שב לאחר השבת לעירו, היה שם הרה"ק השרף ר' אורי מסטרליסק זי"ע, וביקש להראות לו את החלף, וכאשר הביט הרה"ק על החלף השיבו לו ואמר לו ברוח קדשו, חלף זה כבר היה בידו של ר' הענדיל, וכוונתו היה לומר שהעובדה שהחלף מאיר וזורח היא הראיה שהחלף נבדק כבר על ידי ר' הענדיל, ושוב אין צריך בדיקה אחריו.

עוד מספרים שכאשר עלה הרה"ק הבאר מים חיים זי"ע לארץ ישראל, לקח עמו בשר משחיטתו של ר' הענדיל לדרך, באמרו בלשון חז"ל "לא הסריח בשר הקודש מעולם" (אבות ה, ח), שמאחר שהוא עומד לנסוע נסיעה ארוכה, הרי הוא לוקח עמו בשר משחיטתו של ר' הענדיל, כי שאר בשר יתכן שיתקלקל בדרכים. בספר "אבן שתיה" מביא מעשה נפלא, מעשה באברך שהיה תלמיד חכם וירא שמים שלמד שחיטה, וכאשר סיים את לימודיו והיה לו בידו כמה תעודות, הגיע ל"אהבת שלום" וביקש ממנו לקבל משרת השוחט באיזה עיירה שבגלילות קאסוב, ואמר לו ה"אהבת שלום" שבתחילה עליו לנסוע לעיר קיטוב לקבל תעודה מר' הענדיל, כשהגיע האברך לקיטוב אל ר' הענדיל, התחיל לדבר עמו בלימוד,

נוסח מצבת רבי הענדיל זצ"ל שעכטער בראדאוויץ

פ"נ

חנוך הענדיל שו"ב ע"ה

בן ר' שלמה זלמן שו"ב

ע"ה נכד הרה"צ ר' נחמן

מהארודענקא ז"ל ועוד

צדיקים נ"ע

נפטר ה' תשרי תרפ"ז

תנצבה

*

ילדיו אחריו מזו"ר:

מרת מלכה טשארנא ע"ה, אשת הרה"ח ר' ישכר דוב (בעלה) ראזענבערג ע"ה.

מרת עטיל ע"ה, אשת הרה"ח ר' צבי אלימלך שרייבער ז"ל מראדאוויץ. נהרגו עם ילדיהם במלחמה בגלות טראנסניסטריא.

הרה"ח ר' חיים עזריאל שעכטער ז"ל שו"ב פעטראוויץ.

הרה"ח ר' אברהם אהרן רובין ז"ל.

זוגתו מרת חסיה ע"ה. התגוררו בראדאוויץ שם היה ר' אברהם אהרן מלמד תינוקות, נהרגו במלחמה בגלות טראנסניסטריא.

ילדיו מזו"ר ש מרת ח' רבקה:

ר' גבריאל יוסף שעכטער ז"ל מראדאוויץ

הרה"ח ר' דוד שעכטער נהרגו עם ילדיהם במלחמה בגלות טראנסניסטריא הי"ד

מרת מינדל ע"ה, אשת הרה"ח ר' יודא לייב שטאנגער ז"ל.

נפטרה ביום כ"ט אב תרצ"ב, בעלה ר' לייבל נפטר ביום כ"ג אלול תש"מ.

מרת יענטא פיני.

המצבה על קברה נמצאת בראדאוויץ אך אין פרטים עליה.

שער ספר התולדות "שלשה שריגים" לתולדות משפחת שכטר רוזנברג גאלדוויש ממפחתו של רבי הענדיל שכטר זצ"ל

וַיֵּלֶךְ

שבת שובה
יום כיפור

בעלון זה נעסוק בתוכן שיעור מס' 649
במדרשת "ברינה יקצור", מיסודו של מ"ר הגאון
רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל
השיעור נמסר ברמת השרון ברחוב הקוצר 2, בכל
יום ב' בשעה 19:00.
השיעור מועבר גם בזום, מספר הפגישה:
977999777, סיסמת כניסה: 777.

עלון מס' 535 שנה י"ב העלון מוקדש לע"נ מו"ר הרב יעקב אדלשטיין זצ"ל ז' תשרי תשפ"ב

וַיֵּלֶךְ - תוכן ענייני הפרשה

- תחילת דברי משה רבינו ביומו האחרון: מחזק את בני, מְצַוֶּה את יהושע בדרכי הנהגת ישראל בארץ ומחזקו.
- מצות הקהל בחג הסוכות - המלך קורא פרשיות מספר (חומש) דברים, במעמד כל ישראל.
- ה' מצוה את משה ויהושע ואומר להם את העתיד לבוא לישראל, ומבטיח שלא תשכח התורה מישראל.
- מצות כתיבת ספר תורה.
- משה רבינו מוסר את ספר התורה לידי הלויים, ומצוה להניחו בארון עם הלוחות, ומקהיל את בני ישראל, ואומר את פרשת האזינו.

"נִשָּׂא עֵוֹן וְעֵבֶר עַל פְּשָׁע" (מיכה ז, יח)

נמצאים אנו בימים המרוממים והקדושים של בין כסה לעשור. ימים שהבינוניים שכמונו תלויים ועומדים ומייחלים לחסדי אב הרחמים - הקב"ה. ימים אלו מאופיינים בלחץ של תקופת החגים

אך דעו לכם סוד גדול, כי ישנו אדם שאינו צריך להמתין לראש השנה או ליום כיפור, אלא הוא לא צריך להמתין לתוצאות, מפני שהוא מקבל הבטחה לשנה טובה מלאה בברכות והרבה שמחות וישועות. אדם כזה שאמרו עליו חז"ל כי 'מידת הדין אינה מדקדקת אחריו, אלא מניחה אותו והולכת'. אותו אדם, אומרים חז"ל זה ש'נִשָּׂא עֵוֹן וְעֵבֶר עַל פְּשָׁע' (מיכה ז, יח), למי הקב"ה נושא את עונו? למי שעובר על פשע! דהיינו, למי שפשעו כנגדו ו'מעביר', מוותר, עליו אין מידת הדין מדקדקת, אלא מניחתו והולכת". חז"ל מבטיחים ללא חשש ובביטחון גמור, שמי שיקבל עליו להיות ותרן - יוותרו לו!

מובא בשם הגרא"ל שטיינמן (צדיק כתמר ירח עמ' שנג'), שאף אם אין לאדם כרגע איזו 'פרשיה' שהוא צריך לוותר בה, אלא הוא חי בשלום עם כולם, עצם הקבלה שקיבל עליו להיות ותרן, היא שתעביר אותו ותזכה אותו לחיים מאושרים! עוד אמר מרן הרב שטיינמן זצ"ל ('ימלא פי תהלתך עמ' סא): "הנה יש הרבה אנשים שאירעו להם צרות, בעיות, עם האשה, עם הילדים, בבריאות, בפרנסה, וכן דברים שלא תכננו או שלא חלמו עליהם, כל הבעיות הללו נגזרו ביום אחד, ביום ראש השנה. ובכדי לשנות את הגזירה הזו היה נדרש מהם מאמץ מבהיל ותשובה שלימה שאינו דבר מן הקלים. אך יש דבר אחד שאם היו מחליטים לקבל אותו עליהם, קרוב לוודאי שגזר הדין היה משתנה, והוא - שהיו מקבלים עליהם להיות ותרנים.

נכון שזו קבלה שאינה הכי קלה, אך מי לא רוצה שנה יפה?! מי לא רוצה ילדים בריאים?! מי לא מחכה לשלום בית, לפרנסה בנחת ושמחת חיים?! אדם שמקבל על עצמו לוותר - לא צריך לחכות לראש השנה ויום הכיפורים.

999 ה'תשפ"ב

הגענו אל היום הטהור והקדוש בשנה, שהתבטא עליו רבי ישראל סלנט זצ"ל: "אילו היה יום הכיפורים מתרחש רק פעם ב-70 שנה, היינו צריכים לרקוד ולשמח ללא סוף, שהרי ביום זה מתכפרים לאדם כל עוונותיו, והרי הוא נטהר ומתנקה, שעצם היום בעצמו מכפר לשבים. וכעת שאנו זוכים לכך כל שנה - כמה צריך להיות מאושר האדם בכל רגע ורגע מהיום הזה, שכל וידוי וכל עינוי של הצום מנקה את האדם".

ביום זה ניתן לראות את כל עמך ישראל ממלאים את בתי הכנסיות, ולא ברור מדוע דוקא ביום זה? בספרים הקדושים מובא שיש יום אחד בו הנשמה חפצה מכל והוא יום כיפור, והנשמה היא זו שגורמת לאדם ללכת לבית הכנסת.

האדמו"ר ה'בית ישראל' היה אומר כי מצוה רבה לפרסם מדרש זה לבני הנעורים ולומר להם כי הגם שחטאו בכל החטאים שבעולם, אל ישברו ואל יאמרו לעצמם כי התרחקו מה', אלא יודו בחטא ויאמרו שטעו - ומיד ה' מקבלם בחזרה. על כן, כותב ה'ראשית חכמה' כי ישנה מעלה עצומה בוידוי שסידור חז"ל על סדר הא' ב' ביום כיפור, ועם כל זאת מתחילים במילה 'חטאנו' הפותחת באות ח', ולא באות א' - א'שמנו, ללמד כי ברגע שאומר האדם 'חטאתי' - מיד מתבטל מעליו יצר הרע וכל הקטרונים, ואז ממילא הוא כשר וראוי לומר את שאר הוידוי ותתקבל תשובתו בקלות.

וכתב רבי אלימלך מליז'ענסק (ליקוטי שושנה) כי יש לומר את הוידוי ביום הכיפורים ובכל השנה - לא מתוך עצבות! לפי שאז מעורר על עצמו דינים בכך שמפרט את חטאיו, כי אם מתוך ביטחון וידיעה ברורה שה' בחמתו וברחמיו מוחל וסולח על חטאיו. ועצם ידיעה זו צריכה למלא את האדם בשמחה עצומה בלב, שעל ידי וידוי הכל נמחל ונסלח.

וכן כתב רבנו יונה שמי שלא מאמין שיום הכיפורים עם כל הוידוים והתפילות כיפרו לו והינו נקי וטהור - אזי אכן לא יזכה לכפרה.

רבינו הגרא"ל שטיינמן זצ"ל היה רגיל לומר בישיבת פונביז' לצעירים: "אם ישאל אתכם אדם - מהו היום המאושר בחייכם?? אל תהססו, השיבו לו מיד: יום הכפורים הוא היום המאושר בחיינו!".

שכן דליים של רחמים ואהבה עצומה נשפכים עלינו ביום קדוש זה, ביום זה מגיע יהודי לפסגת הדרגה שהוא יכול להעפיל עליה, ביום זה לא חסר לו מאומה, כל כולו תחת כנפי השכינה החופפת עליו ברחמים. דא עקא, שיום זה הוא היום המאושר רק בחיי מי שיודע שהוא היום המאושר... שכן כתב הרמ"א שמי שאינו מאמין בכוחו של יום הכפורים לכפר עליו - אין יום הכפורים מכפר עליו.

עלנו להאמין שבמוצאי יום הכפורים אנו נבראים מחדש, זכים וטהורים כמלאכי מרום.

בספר ה"חפץ חיים" על התורה מובא שפעם ביום הכיפורים נשא עינוי למרום רבנו הכהן ה"חפץ חיים" זצ"ל, ואמר: ריבוננו של עולם, בזמן שבת המקדש היה קיים, היו עוונותיהם של ישראל מתכפרים ע"י השעיר המשתלח אל ארץ גזירה, וישראל נחתמים לחיים טובים. עתה, בעווננו, חרב הבית ואין לנו כפרת השעיר, אבל ארץ גזירה יש לנו בהידור רב, ארץ שהוא מלאה גזירות נגדנו, כל יום קללתו מרובה מחברו וגזירות חדשות נכתבות ונחתמות, אם איננו יכולים להתכפר בשעיר - נתכפר בארץ הגזירה...

"אמר רבי עקיבא אשריכם ישראל לפני מי אתם מטהרים... מה מקווה מטהר הטמאים כך הקב"ה מטהר את ישראל".

מערכת 'ברינה יקצור' מאחלים לכל בית ישראל
שבת שלום וגמר חתימה טובה

"וְאַנְכִי הִסְתֵּר אֶסְתִּיר פְּנֵי בַיּוֹם הַהוּא..."

(לא, יח) - זה מה שאני יכול לתת - ספור מרגש

בל"ג בעומר האחרון עת האלפים רוקדים ושמחים בהילולא דרבי שמעון בר יוחאי, עלו בסערה השמימה מ"ה קדושים. בארץ ובעולם כולו היה הדבר לזעזוע עמוק ולא היתה עין אשר היתה יבשה מעומק הכאב והטרגדיה.

קוראים יקרים מובא לפניכם קטע מתוך עלון 'קול ברמה' (356), בו מתואר שהרב יצחק זילברשטיין שליט"א רבה של רמת אלחנן בבני ברק במסיבת החג, הקריא קטע מתוך מאמרו של הרה"ח רבי משה יעקב הלוי קנר, ופורסם ב'המודיע'. הרב קנר, המתגורר בטורונטו, כתב שם שהגיע אליו מכתב מהגה"ח רבי ישראל שלום ארליך מבני ברק, בנו של כ"ק האדמו"ר מקוידנוב.

במכתב מתאר הרב ארליך ביקור תנחומים שעשה אצל קרוביו בני העליה, משפחת אנגלרד הרוממה בירושלים, על האבידה הכפולה במות שני ילדיהם באסון מירון, הבחור משה נתן נטע, והילד יהושע זכרונם לברכה.

וכך כתב: "אין לתאר את תהומות הצער והיגון מחד גיסא, ומאיך גיסא דיבורי אמונה מרוממים כאלו הנשגבים מבינת אדם... השכנים סיפרו שבילל שבת, שעות ספורות לאחר ההלוויה, שמעו שמזמרים זמירות שבת על שולחן השבת, והם שרים בהתלהבות ובערגה - 'מודה אני לפניך על כל החסד אשר עשית עמדי'. הוי! שירת מלאכיך הקדושים!

לא יאומן כי יסופר. שירת ההודיה הטבועה בלב בני העליה, המשיכה לזרום בקולות על אנושיים, גם באותו ליל שבת. בתוך תהום הצער והיגון, מצאה המשפחה הרוממה מעיין בלתי נדלה של הודיה! נדמה, שאין לנו מושג בשירה עליונה כזו! המשיך הרב קנר במאמרו המרגש, וכתב: ועל הכל ה' אלקינו אנחנו מודים לך ומברכים אותך... על כל יהודי, על כל רצון יהודי, על כל ניצוץ יהודי, על כל גילוי לב יהודי... לרבות פשוטי העם והאור הגנוז בנשמתם...

הרב ארליך תיאר באותה איגרת את המון המנחמים מכל הסוגים, עמך בית ישראל שבאו להשתתף בצערו של יהודי שלא הכירו כלל. ובתוך דבריו הוסיף לתאר דבר שזעזע את כל הנוכחים ב'שבעה' אצל משפחת אנגלרד.

וכאן בעת שסיפר את הדברים פרץ גם הרב זילברשטיין בבכי נסער...

לבית המשפחה הגיע חקלאי מאחד המושבים ובידיו כמה קרטונים גדושים פירות. הוא הניח אותם על הרצפה, פרץ בבכי ואמר: "ליבי אתכם, זה מה שאני יכול לתת"...

איזה עם מיוחד אנחנו, כתב הרב ארליך. כמה מאושר אני, שאני אחד מבני העם הזה. מי ידמה לך ומי ישווה עמי האהוב! מי ישיג אף את שגב פשוטיך! החקלאי הביא כמה קרטונים ואמר כמה מלים. האם יש לנו מושג איזה 'רעש' זה עורר בשמים? כבר אמרו חז"ל (כתובות ק"ה): שכל המביא דורון לתלמיד חכם כאילו הקריב ביכורים. ברם, ארגז הפירות שהביא החקלאי היה משהו נשגב עוד יותר. ו'הניחו לפני מִזְבַּח ה' אֱלֹקֶיךָ" (דברים כו, ד) נאמר בפרשת ביכורים.

האיכר ההוא הניח את פירותיו באותה דירה בירושלים, שהפכה למזבח עקידה, מזבח האמת, מזבח האמונה, השירה וההודיה, מזבח ההקרבה, דם הנפש והכפרה.

ועל גבי המזבח הזה ניסך החקלאי את פרץ דמעותיו... זה מה שאני יכול לתת... אף אחד לא ביקש ממנו כלום. הוא עשה זאת מרצונו הטוב, ומצא בכך חובה לנפשו. הגיע ממרחק, להראות כמה שהכאב של משפחת אנגלרד כואב לו.

חקלאי זה איננו בעל אמצעים. אין לו יותר מה לתת להם. אפילו מלים לנחם אין לו, כי אם דמעות. הוא רצה להעניק להם מפרי הארץ, פרי עמלו ויגיעו. במקום למכור אותם בשוק למחייתו, העדיף לנחם בהם לבבות נשברים, להראות להם בתכלית הפשטות, התמימות והפנות, שמאוד-מאוד כואב לו עליהם. כל הכוונות הללו היו ארוזות בקופסאות הקדושות הללו, מנחת ביכורים לה' אלקיך. מנחת אהבה ואחוה. מי יודע אם לא אותם פירות התנחומים, ירצו השנה על פירותיו של עמנו, בכל המובנים. מי יודע כמה חסד ורחמים ימשיך המעשה הנאצל הזה בשמי שמים. "וְאַהֲבָךָ וּבִרְכָךָ וְהִרְבֵּךָ וּבִרְךָ פְּרִי בִטְנְךָ וּפְרִי אֲדָמְתְךָ" (דברים ז, יג)...

הפירות הללו ירצו על בעלי אמונה לווהטת, על משוררי "מודה אני לפניך על כל החסד" בזמן איום מכל איום, על המתנדבים בעם, וגם על איכרים פשוטים שאין להם מאומה, הסוחבים פירות על שכמם כדי לחזק ולאמץ אחים בכל לבם ונפשם. זה מה שאני יכול לתת...

אומרים בשם הבעל שם טוב הקדוש, שגילה פעם איך יכול יהודי לפעול שיהיו דבריו נשמעים בשמים. הוא המשיל על זה משל נפלא מאוד: בן מלך תעה פעם בדרכו והגיע אל שדה מרעה. הוא היה עייף, רעב וצמא. הרועה שהיה במקום ונודע כאיש עני, הכניסו בכבוד לבקתתו, אלא שלא היה לו במה לכבדו. הוא חיפש וחיפש עד שמצא חתיכה קטנה של בד לבן, ופרש אותה על השולחן. הוא מצא גם שמיכה לבנה ונקיה והציע אותה על הקרקע לכבודו של בן המלך, שיוכל לנוח בשלוה. יותר מזה לא היה לו, אבל את כל מה שיכול היה לעשות עשה בכל ליבו ונפשו.

לימים, כשחזר בן המלך לארמון, ציווה לקרוא את הרועה, וכיבדו בכבוד מלכים, ואף גמל לו בצורה נפרזה על כל מה שעשה אתו. ראו זאת השרים ואנשי החצר ותמהו: הרי אנחנו עומדים תמיד לשירותך, וממלאים במסירות את כל משאלותיך, ובמה אפוא זכה הרועה לכבוד כזה? השיב בן המלך: "הוא נתן לי מפה לבנה על השולחן וסדין לבן על הארץ" (בעל שם טוב על התורה בהקדמה, 'מאירת עינים' אות נ"א).

כלומר, הרועה עשה את כל מה שביכולתו, ולמרות היותו מחוסר אמצעים, הוא עשה זאת מכל הלב... וטוב מעט בכוונה... ובפרט אם מעט זה היה כל מה שבידו.

יהודי המתנהג כך בעבודת הקודש שלו, אמר הבעל שם טוב, יש לו פתחון פה מיוחד כלפי מעלה, ויכול לפעול בתפילותיו. הנה הגיע החקלאי ההוא לירושלים, היישר מן המושב, קופסאות הפירות בידו, אבלו בלבו ודמעותיו בעיניו, ובא לנחם יהודים שלא הכיר כלל, ועשה זאת מכל הלב. את יכולו הקריב כמנחת ביכורים.

זה מה שאני יכול לתת... מעשה כזה, המתבצע בכל הפנות והיכולת, פועל זכויות בשמים ממעל.

הוי! מושבניק! מושבניק! במה אברכך? פירותיך מתוקים, צלך אפל וקודר, אמת הדמעות עוברת תחתך... שם הגשת את מנחת ביכוריך לפני מזבח משפחה קדושה. בשדה ובפרדס עמדת תחת שמש לווהטת, ולבך לווט עוד יותר. כאבת את אחיך השקועים באבלם וביגונם.

קטפת פירות לזיכרון הפירות שנקטפו באיבם, ורצית לנחם בהם את בני עמך. הוי! מושבניק! מושבניק! במה אברכך? יהי רצון, שכל נטיעות שנוטעים ממך תהיינה נטיעות של שמחה. יהי רצון שעוד תזכה לעלות עם יבולך לירושלים ולהימנות על מביאי הביכורים, בקול רנה ותודה, והמון חוגג. ושמחת בכל הטוב...

לזכרם של מ"ה הקדושים שעלו בסערה השמימה.

חשבון הנפש של ה"חפץ חיים" - סיפור

ה'חפץ חיים' נוהג היה לערוך חשבון נפש כל ימי חייו, מידי שבוע. בצעירותו היה מנהגו לצאת מחוץ לעיר להתבודד במקום רחוק מעין רואה ומאוזן שומעת, ולפרוט חסרונות עבודתו אחד לאחד, עד שהיה מגיע לכדי תשובה גמורה ובכי חסר מעצור. אך בימי זקנותו, כשכוחותיו לא עמדו לו עוד לצאת מחוץ לעיר, היה החפץ חיים עורך חשבון נפש שבועי בעליית ביתו. הוא היה מסתגר בחדרון קטן, ומכה על חטא, בוכה ומתייפח שעה ארוכה. רבי ירוחם ממיר ניסה פעם לעמוד על המדרגות ולהאזין לשיח החפץ חיים דרך חלון קטן שהיה קבוע בעליית הבית, אולם כעבור רגעים ירד משם חיזור כסיד, מהפחד שאחז בו למשמע דבריו הנוקבים של רבו... אך חתנו של ה"ח"ח אזר עוז פעם אחת, ונעמד לשמוע את חשבון הנפש של חותנו. וכך התנהלו הדברים.

החפץ חיים היה עומד ומסדר שיחה בינו לבין עצמו, משל הוא מדבר עם אדם אחר. "ישראל מאיר, מה שלומך?" "ברוך הוא וברוך שמו". "אתה אדם חזק, ישראל מאיר", היה ה"ח"ח טופח על שכמו שלו... "למחרת אני פוגש באדם אחר" נשמע ה"ח"ח מהרהר בקול. "ישראל מאיר, מה שלומך היום?" "לא כל כך טוב, לא ישנתי בלילה ואני מרגיש חולשה". "אכן, אולי מוטב שתשכב במיטתך".

וה"ח"ח מספר: "ישראל מאיר שוכב במיטה ומצבו הולך ומידרדר. מבקרים נכנסים ויוצאים, והנה, פלוני מציע להשקותו מרק חם, ואלמוני מצדד דווקא בלחם טרי. אבל המצב אינו מבשר טובות, וישראל מאיר מרגיש שהוא עומד להסתלק מהעולם". "אנשי החברא קדישא עומדים ליד מיטתו, והוא אומר איתם את הווידי. ישראל מאיר מנסה להתעודד, שאפילו חרב חדה מונחת על צווארו של אדם - אל יתייאש מן הרחמים, אבל שום דבר אינו עוזר. ישראל מאיר נפטר לבית עולמו...". וה"חפץ חיים" ממשיך לספר לעצמו בקול רועד: "לוקחים את ישראל מאיר לחדר הטהרה ומלבישים אותו בתכריכים, ומישהו שם אומר: 'ישראל מאיר? הרי היית חזק ובריא, מי חלם שתמות כל כך מהר?' הנה, הלוויה יוצאת לדרך, וישראל מאיר מורד אל הקבר, עורמים עליו עפר, ומלמטה בקושי שומעים את הקדיש...".

חבטה עזה מרעידה את השולחן שבעליית הגג.

"ישראל מאיר! חשבת שבקבר מצפה לך מנוחה?! פורץ ה"חפץ חיים" בבכי קורע לבבות, "אתה לא שומע שקוראים לך שם?! הנה: ישראל מאיר, הנך מתבקש לעלות לבי"ד העליון, לעמוד לדין! ה"ח"ח מתייפח מאימת הדין, כשהוא מתאר כיצד שני מלאכים נוטלים את נשמתו לבי"ד העליון, ומציגים אותה לפני הדיינים. המלאך הטוב עומד ומונה את המצוות והמעשים הטובים, וה"ח"ח נשמע מעודד במקצת. "הנה" מהרהר הוא בקול שקט, "המצב אינו כה גרוע".

"אבל רגע, מי זה המלאך השחור הזה, שמתקרב מאי שם? מה הוא אומר"? וכאן עומד ה"ח"ח ופורט עווונותיו אחת לאחת: "כאן חסרה לי שמחה בתפילה, וכאן חסרתי כוונת הלב. במצווה זו לא דקדקתי, ובמצווה זו הקלתי ראש. אוי לי! אבוי לנפשי! אוי, אוי...". "אבל הדיינים מוצאים שלישראל מאיר יש מחצה מצוות ומחצה עבירות, ודינו... להיכנס לגן עדן!" וה"ח"ח חובט שוב בשולחן שלפניו, "אבל המלאך המקטרג עומד וזועק: ישראל מאיר, חי הוא או מת?! אם הוא מת - מגיע לו גן עדן, אבל אם הוא חי - הרי הוא רשע! מדוע אין הוא עושה תשובה על העברות שבידו?! והדיינים מכריזים: "ישראל מאיר, חי הוא! ובאותו הרגע פורץ ה"ח"ח בזעקות שבר נוראות: "אוי לך, ישראל מאיר, חוטא שכמוך, הלא אתה עדיין חי, ויכול לחזור בתשובה! שוב יום אחד לפני מיתתך, הרי אתה עלול למות בכל רגע בלא תשובה"! וכך ערך ה"ח"ח חשבון נפש זמן רב, עד שהוזקק למנוחה. אח"כ ירד שמח לחדרו שבקומה התחתונה, כשהוא אומר לאנשי ביתו: "עדיין לא השבנו למכתבו של רבי חיים עוזר, ועוד יש לנו לדרבן בקריאת קודש את אנשי עיירה פלונית, על הקמת מקווה טהרה..."

[דרך עץ החיים]

כוחה של שבת ראשונה

השומר את השבת הראשונה של השנה - שבת שובה - כהלכתה, מתכפרות לו כל שבתות השנה שלא נזהר בהן כראוי. ומה שנכשל בשבתות אלו, בכוחו לתקן בשבת זו! (רבי יהונתן אייבשיץ זצ"ל)

"וילך משה... - להיכן הלך?"

מצינו מספר פירושים בעניין: א. בתרגום יונתן בן עוזיאל מובא, לפי שנסתמו ממנו מעיינות החכמה, הלך לבית המדרש לשמוע תורת אחרים.

ב. ה"אבן עזרא" מבאר שהלך לכל שבט ושבט להודיעם שהוא הולך למות, ולא יפחדו.

ג. הרמב"ן מבאר: משה הלך למחנה ישראל לכבדם, כאדם הבא להיפטר מחברו ונוטל ממנו רשות.

ד. "בעל הטורים" מבאר: משה הלך לאברהם, יצחק ויעקב אבותינו, לומר להם כי קיים ה' את שבועתו והכניס את זרעם לארץ.

ה. ה"אור החיים" מבאר: ארבעים יום קודם פטירת האדם הולכת ממנו נשמתו, והצדיקים מרגישים בכך. "וילך משה" - שהלכה ממנו רוח החיים שבו, הנקראת "משה", כי שמו של יהודי הוא שם נשמתו.

ו. ה"כלי יקר" מבאר: הלך משה לזרזם על ענין התשובה והשלום בין איש לרעהו.

"כי לא תשכח מפי זרעו..." (לא, כא)

דברים המביאים לידי שכחה

המשנה (אבות פ"ג, מ"ח) אומרת: רבי מאיר אומר: כל השוכח דבר אחד ממשנתו מעלה עליו הכתוב כאילו מתחייב בנפשו, שנאמר: "השֹׁמֵר לְךָ וְשֹׁמֵר נֶפְשְׁךָ מֵאֵד פֶּן תִּשְׁכַּח אֶת הַדְּבָרִים אֲשֶׁר רָאוּ עֵינֶיךָ". יכול אפילו תקפה עליו משנתו, תלמוד לומר: "וּפֶן יִסְוֶוּ מִלְבָּבְךָ". אינו מתחייב בנפשו עד שישב ויסירם מלבו. והנה מצינו כמה דברים המביאים לשכחה:

א. בגמרא (נדרים כב:) מובא: כל הכועס משכח תלמודו ומוסיף טיפשות.

ב. בגמרא (פסחים סו:) מובא: הכועס, אם חכם הוא - חכמתו מסתלקת ממנו, אם נביא הוא - נבואתו מסתלקת ממנו.

ג. בגמרא (קידושין לג:) מובא: אמר רבי אלעזר, תלמיד חכם שלא עומד בפני רבו - נקרא רשע, ולא מאריך ימים, ותלמודו משתכח.

ד. בגמרא (הוריות יג:) מובא: תנו רבנן, חמשה דברים משכחים הלימוד, ואלו הם: 1. האוכל ממה שאכל עכבר וממה שאכל חתול. 2. האוכל לב של בהמה (בתשב"ץ קטן סי' תקנח) כתב שמהר"ם מרוטנברג לא היה אוכל לב עוף. וב"מגן אברהם" סימן ק"ע כתב שצריך מאוד לשמור שלא לאכול לב בהמה, חיה ועוף. וכן במשנה ברורה (סי' קע מה).

3. הרגיל בזיתים. 4. השותה משיווי רחיצה. 5. הרוחץ רגליו זו על גבי זו, ויש אומרים אף המניח כליו תחת מראשותיו.

ה. בגמרא (פסחים מט.) אומרת: תלמיד חכם המרבה סעודה בכל מקום, משכח תלמודו.

ו. בגמרא (עירובין סד.) אומרת: כל האומר 'שמועה זו נאה וזו אינה נאה', מאבד הונה של תורה.

פרש"י: 'הונה' - כבודה של תורה, וסופה להשתכח ממנו.

ומאריך לספר שכל מה שעשו כדי להניח דעתו של רבי זלמן - לא עזר. ור' זלמן ישב בבית מדרשו בעיצבון נפש ומורת רוח, ויאמר: עוון זה הוא מעוונות שבין אדם לחברו, ואין תשובה ולא יום הכיפורים מכפרים עד שירצה את חברו, והנה ביקשתייה ולא מצאתיה ואיה תקוותי!...

וכשנודע הדבר לגאון מווילנא, דיבר על לבו תנחומים אשר יסודתם בהררי קודש, והראהו דברי "חובת הלבבות" (שער התשובה פ"י) שכתב: כאשר אדם עושה כל שביכולתו, ומתחרט חרטה גמורה על שפגע בחברו, הקב"ה מכניס בלב הנפגע רצון ואהבה למחול למי שפגע בו.

כך אמר הגאון לרבי זלמן: כיון שעשית כל שביכולתך כדי למצוא את אותו אדם ולפייסו, מעתה הקב"ה יכניס בלבו אהבה למחול לך מחילה גמורה.

ומסיים בתולדות אדם: "אז רפתה רוח הצדיק, כי דברי הגאון החסיד היו בעיניו כאשר ישאל איש בדבר אלוקים".

[שלמים מציון]

זכויות ליום כיפור - סיפור

מסופר על הגה"ק ה"חתם סופר" זיע"א שפעם בערב יום כיפור קרא לבתו ואמר לה: לכו לקצה העיר ששם גר בחור יתום, ל"ע, ולכי לקצה אחר של העיר ששם גרה יתומה, ל"ע, ואמרי להם שאים ירצה ה' אחרי יום הכיפורים אני אשדך אותם. אמרה לו בתו: אבא, הרי אנו עומדים סמוך ל"כל נדרי" ועלינו ללכת לבית הכנסת. לאחר יום כפור אלך בעזרת השם.

השיב לה ה"חתם סופר": בתו, אני צריך לקחת אתי את המצווה הזאת לבית הכנסת.

יום הכיפורים - שהזכות לא תתהפך לחובה!

בשיחת התעוררות שהשמיע רבי אהרן קוטלר בליל יום כיפור אמר: אומנם אין לשער כמה שערים גדולים של רחמים וחסד נפתחים ביום הקדוש, הוא היום בו הקב"ה מושיט ידו אלינו לקבלנו בתשובה, ומאיר עיני המחכים לסליחתו. אבל בו-זמנית אין לשכוח שדבר זה עצמו עלול לשמש כקטרוג נורא נגדנו - אם בוועטים חס ושלום או מזלזלים במתנת המלך - מה נורא עוון אדם שמשפיעים לו כל כך הרבה הטבה והוא אינו מנצל ולא משתמש בה להצלתו!

ובשיחה לפני תפילת נעילה, נשא רבי אהרן משלו: משל למלך שהכין סעודה רבתה להמון קרואים ביד רחבה, אך לגודל אכזבתו אף אחד לא בא. לבסוף הגיע איש בודד, והמלך היטיב עמו להפליא מהכרת הטוב, כי אמר המלך: אלמלא הגיע אדם זה, היו נאלצים להשליך הסעודה לכלבים. בזיון ועלבון מאין כמותו!

והנמשל - ביום הכיפורים הכין הקב"ה למעננו אוצרות מחילה וסליחה והשפעות טובות ברוחניות ובגשמיות, אך צריך לבוא למלך כדי לקבל מתנה נפלאה זו! ומה רב העלבון כשבני אדם לא מתאמצים להשיגה...

"עבירות שבין אדם לחברו אין יום הכיפורים

מכפר עד שירצה את חברו"

מובא במשנה (יומא פה:): דרש רבי אלעזר בן עזריה, "מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו" - עבירות שבין אדם למקום יום הכיפורים מכפר, עבירות שבין אדם לחברו אין יום הכיפורים מכפר עד שירצה את חברו".

והנה מצוי שאנשים שאינם מכירים זה את זה, ואחד מצער את השני, ואחר כך כל אחד הולך לדרכו ואין אחד יודע מיהו חברו. באופן כזה, איך אפשר לזכות לכפרה של יום כיפור, הרי עבירות שבין אדם לחברו אין יום הכיפורים מכפר עד שירצה את חברו. והנה ב"תולדות אדם" (פ"א) מביא מעשה נורא שהיה עם רבי זלמן מוולאז'ין, שהגר"א מווילנא נתן לו עצה איך יזכה לכפרה על עבירות שבין אדם לחברו.

וכך כתב: בהיות הצדיק רבי זלמן כבן י"ד שנה למד בבית המדרש הגדול בווילנא, ובא אליו איש אחד נלעג לשון, וא"ל: באתי להגיד לך פירוש טוב שיש לי על משנה (במסכת דמאי), ומפני שקרא לשון ימנית כמו סמ"ך או ת"ו רפויה, היה מצלצל דבריו אלה באוזני השומע כאילו אומר פירות טוב. ומלבד זאת היה פירושו על המשנה רע ומר מאוד, עד שכל השומע היה מתפלא איך ממשנה קטנה כמו שהיא, למד ודקדק דברי הבל כאלה.

ויחר לרבי זלמן מאוד על חלומותיו ועל דבריו, ויאמר: לא אכחד ממך שפירותיך פירות דמאי' (וכוונתו לרמוז לו על דרך צחות שפירושו הוא פירוש עם הארץ). ויפן האיש וילך לו.

ועל זה הצטער אותו צדיק, ואמר: רע ומר לי מאוד שדיברתי אל איש פלוני כך, ואם באמת שגה מאוד כפירוש המשנה - הנה לא מדעת שגה, כי אם מקוצר רוח ודעת, והיה לי להעמידו על האמת בדברי נחת וטעם, ולא בדברי בוז וקלון ודופי, עתה הסכלתי עשות. ויבך בכי גדול על זה. ובכל יום היה מתהלך בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, בשווקים וברחובות לבקש את האיש, ולא מצא אותו, וכמעט נפל למשכב מגודל כאב לבו ושבר רוחו על עניין זה.

וחותמינו לחיים טובים ושלום

בברכת התורה

דון ברינה

"לאָדס מערנ'י לב ומה' מענה לשון" (משלי טז, א)

לעילוי נשמת מו"ר אבי: יעקב בן רחל ועדוק

מרת יאמי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה נפתלי בן רוזה: סמי בן שמחה: גורגי' בן שמחה רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה שלמה בן זוהרה: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יוחי: דויד (רוג'ה) בן שמחה משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה: שמעון בן רחל בן זינו מינה בת מרדכי שמואל: יפה נדרה בת נעימה: רוזה בת שמשון מרים בת עזיה: כתון בת חביבה: אהובה (דיי) בת טובה חיה בת יוסף: רחל בת חנה: חנינה בת כמיסה

להצלחה: (לאון) בן מלכה: אליעד עקב, הדס-הודיה ועל בני פאולה
זיווג הגון: זרבה בת אטו: ג'ימי שמואל בן אסתר: נעמה בת אסתר: יצחק בן חיה רחל בת זרבה: עדינה בת שמחה: אלקנה רחמים בן איריס: בתיה בת אסתר

לרפואת:

הרב מאיר נסים בן כמסאנה שליט"א
יעקב ישראל בן גלית: אריאל בן אביגיל
מנחם בן עליזה: שמעון בן רחל: אברהם בן אנט
אורטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זולית בת חנה
פאולה בת דינה: גלית בת רות: מרים קרן בת רבקה
אילה לאה בת ציפורה: שושנה בת שדרה
רחל בת נארה: רות בת לינה: נורית בת רחל

לזרע של קימא:

יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים
נפתלי שלמה בן לאה: לאור בן דינה
שושנה רייזל בת מינה: שירה בת שושנה
מיטל בת לולו: ליאת בת ויקטוריה
שמחה צביה בת רחל: יובל בן שלומית
רחל בת חיה: עדי בת מזל

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - 050-3828752

או במייל: Ronbarina@gmail.com

כתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים

ניתן לשלוח צ'ק לכתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון מ.4741102

מאוצרות הפרשה

הלוואי והיה יום כפור נוסף...

מובא בשם רבי חיים פלאג'י שהיה אומר: הלוואי שבתפלת נעילה היה יוצא כרוז ומודיע לנו: השגתם אישור לעוד יום אחד של יום כפור. בקשתם? – קבלתם עוד יום! אילו זה היה קורה – נפשנו היתה יוצאת מרוב אושר, שמחה והתרגשות.

לא כולם מרגישים כך. לצערנו ולבשתנו, יש אנשים שעבורם "הימים הנוראים" הם כפשוטם – ימים נוראים. כובד הראש, הפחד, המתח – זה לא בשבילם. זה מכביד עליהם. הם מעדיפים אירה נעימה, לא מלחיצה. יש כאלה שמחכים שהימים הנוראים יעברו כבר. הם אוהבים את חג הסוכות. אירה שמחה, חגיגת. באים אורחים, נוסעים לבקר. המתח והלחץ הזה של הימים הנוראים לא עושים להם טוב. מי שאלו הן תחושותיו – חסר לו בהבנת מהותם ומעלתם של הימים הנשגבים הללו. ימים אלו הם ימי חסד ואהבה מאת ה', שברוב טובו נתן לנו פתח לסליחה ולכפרה על עוונותינו.

אדם אחד היו לו חובות רבים שהשתרגו סביב צוארו. הוא נאלץ להמלט מפני נושיו הרבים, ולהסתתר בכל מיני מקומות מסתור, נע ונד ממקום למקום. חייו לא היו חיים. יום אחד נודע לו כי המלך יגיע לאזור שבו שהה. הוא ידע כי אם יצליח להגיע אליו ולדבר על לבו – ברגע אחד, אם רק ירצה, יסיר מעליו את כל החובות. הוא בירר מתי המלך יגיע. אמרו לו שהוא יגיע מחר וישהה במקום למשך שעות, לא יותר. מאותו רגע הוא המתין בקצר רוח ובצפיה דרוכה לבואו של המלך. מרב התרגשות לא בא אוכל לפיו, והוא לא הצליח לעצום עין כל הלילה. כשהגיעה העת יצא ממקום מחבואו, ומרגע זה ואילך כל מציניו היו נתונים לדבר אחד בלבד – להשיג את המלך, כדי שיוכל להתחנן אליו ולדבר על לבו להסיר מעליו את חובותיו. אם יצליח להשיג את המלך ולדבר על לבו – יוכל לפתוח חיים חדשים. אך אם לא – טוב מותו מחייו.

פגש בו כסיל אחד, ראה את המתח שעל פניו ושאל אותו על מה ולמה. סיפר האיש על מצבו הקשה ועל תקותו לפגוש במלך. אמר לו אותו כסיל: "למה לך כל המתח והלחץ הזה? בוא, הצטרף אלי, נלך לטייל יחד מחוץ לעיר, נצא אל השדות המוריקים, נהנה מהשמש הנעימה". אמר לו אותו אדם: "שוטה שבעולם, אם יש לי סכוי שאי פעם אוכה לטייל בשדות מוריקים ולהנות משמש נעימה, הרי זה אך ורק אם אוכה לפגוש במלך. כל המתח וכל הלחץ שבעולם הם כעין וכאפס לעומת השמחה העצומה שתגרום לי אם אוכה לפגוש בו ולדבר על לבו".

אילו היינו יודעים מה זו עבירה, אילו היינו יודעים מה זה יום דין, אילו היינו יודעים מה זה יום סליחה ומחילה – לא היינו רוצים שהוא יעבור. היינו מתחננים לבורא עולם שהימים הנוראים לא יעברו מעלינו, שימשכו עוד ועוד, כמה שיותר. אנו רוצים עוד ימי סליחה וכפרה, עוד נעילה.

וכל עוד חסר לנו בהרגשת הרוממות של ימים אלו, מה שנשאר לנו זה לעיין ולהעמיק בספרים הקדושים, ללמוד על קדושת הימים הללו, ולהכיר במעלתם הנשגבה. ולואי שנוכח! (רבי ברוך רוזנבלום שליט"א, דרש טוב)

ועתה כתבו לכם את השירה הזאת ולמדה את בני ישראל שימה בפיהם וגו' (לא, יט)

וקשה, ההקב"ה מדבר על משרע"ה ואומר לו "כתבו" הרי הו"ל, "תכתוב" או "כתוב" כהמשך הפסוק "ולמדה" את בני ישראל "שימה" בפיהם ולא כתיב ולימדו את בני ישראל וגם לא כתיב שימו בפיהם, דמדברים כאן אל משרע"ה. ובאמת הרמב"ן עומד על כך ואומר, דאולי הציווי כאן הוא למשרע"ה וליהושע, ולהכי כתיב כיתבו בלשון רבים, אך א"כ קשה מה הוא ההמשך "ולמדה" וכן "שימה" בלשון יחיד. והנצי"ב כבר תמה על הרמב"ן וכתב דיהושע לא שמע כלל את דברי הקב"ה, כי הדיבורים היו אל משרע"ה ולא ליהושע.

ו"ל, דמצוות כתיבת ס"ת, זה לדורות, אמנם כולם כותבים ס"ת, אבל כיצד להבין את התורה זה כבר נוגע לתושבע"פ חלק ההבנה של התורה והסברת כוונת התורה שבכתב זה התושבע"פ, ותושבע"פ זה אך ורק משרע"ה והכל בא ע"י משרע"ה, דמשה קיבל תורה מסיני. לכתוב ס"ת, כולנו כותבים, אבל מה כתוב בס"ת זה רק המשך משרע"ה והרמב"ם בהקדמתו ליד החזקה מאריך להסביר שהכל בא משרע"ה וכולם מה' אלוקי ישראל.

וא"כ י"ל, דכיתבו באמת אתם תיכתבו, אבל למדה את בני ישראל שימה בפיהם, זה רק משרע"ה, הכל הלכה למשה מסיני והכל בא מהמהלך של סיני, לכן למדה ושימה זה בלשון יחיד כי זה רק משרע"ה אבל "וכיתבו", זה כל כלל ישראל.

(הגאון רבי צבי רוטנברג, יקרא דאורייתא)

שכחת את הכרטיס

הגה"צ רבי שלום שבדרון זצ"ל, בשם רבי לייבליה אייגר זצ"ל: "זורקתי עליכם מים טהורים וטהרתם" משל למה הדבר דומה, לבחור שעתידי היה לצאת לדרך רחוקה. ארז את מטלטליו וסידר את כל צרכיו לפני היציאה לדרך. ביום האחרון כאשר כרטיס הנסיעה כבר בכיסו, ערך את הסידורים האחרונים, התכופף למזוודות, הכניס חפצים קטנים פתח וסגר וכו'. כיון שחשש שהכרטיס ייפול מכיסו וחלילה יאבד, הניחו בינתיים על השולחן. הגיע רגע היציאה לדרך, הגביה את המזוודות, הניח על הכתף את התיק ומיהר החוצה, חטף את המזוודה ורץ לכיוון תחנת הרכבת. ו... אבא צועק אחריו בקול גדול: "את העיקר שכחת, ללא זה לא תוכל לנסוע, יענקל שלי! שכחת את הכרטיס על השולחן!" אך מה לעשות – הוא כבר רץ ואינו שומע, לאבא לא היתה ברירה הוא דילג אחריו, התקרב וקרא אחריו שוב, עד שהגיע סמוך אליו ממש וזרק אליו את הכרטיס – "קח, תיסע!"

"זורקתי עליכם". אנו יוצאים לדרך, לפעמים, ללא העיקר, אורזים את החפצים, מתנועעים בתפילה, מדברים להקב"ה, נותנים צדקה ואולי גם מתענים, אבל שוכחים את העיקר: להניח את העבירה בצד, לשכוח מהעבירה ולהיפרד ממנה עולמית. וכיון שה' רואה שבצורה כזו לא נגיע אף פעם לתשובה, אז הוא זורק עלינו מים טהורים, מעורר אותנו עם מים טהורים להשליך את החטאים. להשליך. (מוסף ש"ק יתד נאמן)

מורי ורבותי! בימים אלו, עשרת ימי תשובה, אנו מצויים בעיצומם של עסקי נפשות, כפשוטו! ברצוני לספר לכם סיפור מילדותי, סיפור שנחרט לי עמוק בתוך הנשמה, ממנו נבין מה פרוש "תלויים ועומדים"! ממנו נבין עד כמה בעסקי נפשות עסקינן. בילדותי לקחו אותנו פעם אחת ל"מגרש הרוסים". הראו לנו את המקום ששימש כבית הכלא של הבריטים. בקצה המסדרון היה ממוקם "חדר התליה". "בחדר זה" – הסביר המדריך – "היו הבריטים ממתים בתליה את הנדונים למות". אני זוכר, עד היום, את הזעזוע שהזדעזעתי, בתור ילד, למראה החדר הזה... "רואים אתם" – המשיך המדריך – "השלחן העומד כאן, מצד ימין, שימש את השופטים. במרכז החדר עומד השרפרף עליו עמד הנידון כשידיו ורגליו כפותות. התלין היה כורך, מסביב לצוארו, את החבל המשתלשל מן התקרה, וכשהשופט היה מוציא מפיו את המילה "מות" – היה התלין שומט את השרפרף מתחת לרגלי ההנדון, וכך היה מוצא את מותו". דקה קודם עוד עמד הנידון על השרפרף, חי, נושם ומדבר... מושב השרפרף שימש לו כקרקע מוצקה מתחת לרגליו. על המושב הזה הוא עמד, אבל הוא גם היה תלוי! "תלוי ועומד" – עומד על השרפרף, אבל חבל התליה כרוך על צוארו! ודקה אחר כך... השם ירחם! אין מלים לתאר מה עובר על הנידון ברגעים אלו, בהם הוא "תלוי ועומד". פחד פחדים. מסמר שעז.

רבי איצ'ה פטרבורגר, מגדולי תלמידי של רבי ישראל סלנטר, הרגיש במשך כל עשרת ימי תשובה, את הרגשות של אותו נידון למות באותן שניות אחרונות בהן היה "תלוי ועומד"! זהו בדיוק הפחד שצריך לאפוף אותנו בעשרת ימי תשובה. בימים אלו אנחנו "תלויים ועומדים". הקרקע צריכה לבעור מתחת רגלינו. צריך להרגיש פחד. צריך לטכס עצה: איך אני עושה "תשובה"?

רבותי! במה אנחנו טרודים בערב יום כיפור? במה הראש שלנו עסוק? אנחנו מטכסים עצות איך "להעביר" את הצום בשלום... מה לאכול וכמה? כמה לשתות ומתי? אילו טיפות מועילות לחיזוק, ומה כדאי להריח בצום? רבותי! הצום, בעזרת ה', יעבור בשלום! אבל צריך לזכור שחוץ מהמצוה לצום יש עוד מצוה: לשוב בתשובה! סביב לזה צריכות המחשבות שלנו להתרכז! זה עיקר הדבר שצריך להעסיק אותנו בהיותנו "תלויים ועומדים": איך אני חוזר בתשובה? לחזור בתשובה פירושו לקבל החלטה אמיתית לעשות שינוי! הקב"ה קורא לנו: "שובו אלי", הוא רוצה לראות את השינוי שאנו מקבלים על עצמינו. גם אם השינוי קטן, אבל הוא רציני ואמיתי, הוא מעיד על הכוון שלנו... הוא מעיד שפנינו אליו יתברך.

אינני מסוגל לשכוח. הלכתי פעם עם ילדי הקטן, בהיותו בן שנתיים, בכביש ז'בוטינסקי. כולכם מכירים את הכביש הזה: כביש סואן ביותר. נתתי לו יד וכך צעדנו שנינו, רגועים ושלווים. לפתע צלצל לי הטלפון. עזבתי לרגע את ידו, כדי להוציא את המכשיר מהכיס. הילד, שהתענן מאוד במכוניות הדוהרות בכביש, ניצל את השניה שעזבתי את ידו, ורץ לכיוון הכביש לראות את המכוניות מקרוב... פחד אימים נפל עלי! אני לא מאחל לשום אבא בעולם להרגיש את מה שהרגשתי באותן שניות... משאית שעטה בכביש במהירות של שמונים קמ"ש והילד רץ לקראתה... עוד שניה והוא בכביש... נשמתי כמעט שפרחה מרוב פחד. ה' עשה לי נס שלא התחלתי לרוץ אחריו: הקטנטנים האלו, כשהם רואים שמשיהו רודף אחריהם, הם בורחים קדימה... עמדתי במקומי ונתתי שאגה: "מוישי! בא הנה!" השאגה היתה כל כך חזקה עד שנדמה היה לי שנהג המשאית, שישב בתא הנהג, עם חלונות סגורים. ומגן ורדיו פועלים, גם כן הצליח לשמוע אותה... מוישי, ששמע את השאגה, נעצר והביט אחורה. הוא קלט היטב ממראה פני חמורות הסבר, ש"אבא לא מרשה" לרדת לכביש, והוא החל לפסוע לכיוון המדרכה, אלי. מה אומר ומה אדבר? ברגע שהוא עשה את הפסיעה הראשונה לכיוון שלי – נרגעתי! פסיעה אחת לכיוון שלי העידה על שינוי כיוון! "בנים אתם לה' אלקיכם": הקב"ה הוא אבינו, ואנו בניו. התרחקנו ממנו. המצב מסוכן. מה האבא רוצה? האבא רוצה לראות פסיעה אחת לכיוון שלו! החלטה אחת, קבלה אחת, מספיקה כדי להראות את הכיוון! ובזה עלינו להעסיק את עצמינו בימים אלו: לקבל על עצמנו איזושהי קבלה, איזושהו חיזוק בעבודת השם, איזושהו שנוי כיוון, כי זה מה שאבא רוצה לראות.

(הרב ישראל מאיר שושן שליט"א – מתוך הספר "דורש טוב")

פינת ההלכה

בשבת תשובה כשהרב דורש, האם מותר לשבת על מקום של אחר

שאלה: בשבת הגדול או בשבת תשובה כאשר רבים באים לשמוע דרשת הרב, האם מותר להתיישב על מקום של אחד שקנה את המקום הזה במשך כל השנה? **תשובה:** מסתבר שמותר, מאחר ובית הכנסת מיועד אז לרבים הבאים ממקומות שונים, והקונה שקנה את המקום לא לזמן זה קנהו, וכל הקודם זכה, פרט אם הותנה על ידי הגבאים אחרת. (הגר"י זילברשטיין, חשוך חמד ב"מ)

להחרים בימנה מרעשה

שאלה: יש לנו ילד בשכונה שנוסע עם בימבה בצורה מסוכנת מאוד, הוא טס במהירות בירידה עד לכביש הראשי, התרו בו מספר פעמים והוא לא מתייחס, האם מותר להחרים לו את הבימבה, ומה הדין במקרה שהוא לא מסכן, אלא מפריע למנוחת השכנים?
תשובה: בימבה הוא אכן כלי מאוד מרעיש, ולפעמים גם מאוד מסוכן, ויש רבנים שאסרו על הילדים לנסוע עם הבימבה במורדות, גם מפני שזה עלול להיות מסוכן, וגם משום שזה מפריע מאוד את מנוחת השכנים.

אם ילד נוסע בבימבה, יש להעיר לו על כך, אם אינו שומע יש להסב את תשומת לבם של ההורים, שלפעמים ההורים רוצים לנוח בבית, ומשום כך גורמים שכל השכנים לא יוכלו לנוח. אם זה לא מועיל, יש לפנות לרב השכונה, שיש לו את הכח להחרים ממון, אבל לאדם רגיל אין את הזכות להחרים ממון של אחרים, קנסות אפשר לעשות בבי"ד, או אצל רב השכונה שיש לו דין כמו בי"ד, אבל דבר זה אינו ניתן לכל אדם שיתחיל לקנוס את שכניו. (הגר"י זילברשטיין, קובץ ווי העמודים)

חידה שבועית

איזה הוצאה על סך 3000 ד'נר'י להג' נרשמה במית האקדס א'די'י נה ג'יוס הכיפול'יס?

תשובה על חידה פרי"ש: הפיכת סדום. תשובה לחידה: תשובה. שם הנוכה: אליהו אייזנשטיין נ"י

מזל טוב

מרכז העיר: משפחת תלם להולדת הבן משפחת הרטמן להולדת הבן משפחת היימן – פכטהלט (גני הדין) להולדת הבן הנכד הנין
מרכז הדין: משפחת נאטאן להולדת הבן משפחת גוטליב – גוז (מרכז העיר) לאירוס'י הבן הנכד משפחת ברוק לאירוס'י הבן הנכד

פתרונות לחידות והודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני בפקס: 037608833 או למייל a7608833@gmail.com

לע"נ ר' יצחק זאב הלוי ז"ל
בן ר' אליעזר שלום הלוי ז"ל
לע"נ מרת לאה אלטע הדס ע"ה
בת ר' יעקב הלוי הי"ד

המאמר בשבתורה

שַׁבַּת אוֹרֵה

אזהרה המורה! העלון מיועד אך ורק לרציניים שיוצאים את השיבות התפילה, ובשעת התפילה לא נועינים בעלון ובשאר דברים. עלילוי נשמת ר' דב בן ר' מאיר יוסף ז"ל

וילך

בהשקפה ראשונה

מאמרי השקפה, מוסר והנהגות

בית הכנסת "קיוויית ה'" שבאופקים הפך לתל תלפיות. עשרות משפחות של אברכים התפללו בו. עם התרחבותה של הקהילה היה המקום צר מלהכיל את המתפללים. הקהילה רכשה קרוואן גדול ממדים שיוכל לאכלס בתוכו כמות כפולה של מתפללים מהמקום הקיים. בוקרו של יום ומשאית ועליה מטען חורג נכנסת בשערי העיר אופקים. השמחה הייתה גדולה. הנה כבר לקראת הימים הנוראים הקרבים ובאים יוכו להתפלל ברווח במקום חדש אשר איש לא יאמר צר לי המקום. ואכן מגוף גדול המתין שם והחל לפרוק את הקרוואן. הוא הרים אותו אל על וכיוון דרכו אל השטח היצוק. אט אט החל מניח את הקרוואן. מספר אברכים ממתפללי המקום החזיקו בקצוות המבנה וכוונו אותו ואתה עדין שומע בדיק במקום הרצוי. הקרוואן הונח והמנופאי עזב את המקום. כמה חיבורים אחרונים אל הקרקע והנה עוד רגע קט וניתן להיכנס למקום. המפתחות שנמסרו לגבאי עשו דרכם אל הדלת והיא נפתחה לרווחה. והנה אוי ואבוי... תקלה שאיש לא חשב עליה אירעה. הקרוואן הונח הפוך. במקום שארון הקודש יהיה במזרח הוא נמצא בצד מערב. מיד התקשרו למנופאי ובקשו כזמנו לשוב ולהרים את הקרוואן כדי לסובבו. "מצטער" הוא אומר, "אך אני כבר במקום אחר ואין באפשרותי לבא עכשיו". אובדי עצות עמדו המתפללים סביב המבנה. תרים אחרי פתרון. והנה, ילד מילדי הקהילה מבקש להציע פתרון. הוא ראה קודם כיצד המנוף נעזר באברכים לכוון את מקומו. הוא ראה כיצד אלו הצליחו להסית אותו ללא מאמץ מיוחד. "מדוע שלא יעשו כן גם עכשיו?" שאל בתום. אזניו של רב הקהילה, רבי שמשון פינקוס זצ"ל, שמעו את הדברים והוא נטל משם מוסר השכל לימים אלו של עשרת ימי תשובה: הנה אנחנו בימים אלו תלויים ועומדים. מצבינו דומה למצב הקרוואן שהיה תלוי באוויר. כל זמן שלא הונח ניתן היה בקלות לשנות את מצבו ולהסית אותו מצד לצד. והנה אך הונח על הקרקע. לא ניתן יותר להזיזו אלא בעזרת מגוף ובעבודה מאומצת. נמצאים אנו עתה במצב שניתן לתקן. עכשיו זה קל. אך ברגע שנשמע את קול השופר של מוצאי יום הכיפורים נדע כי מה שהיה הוא לא מה שיהיה. מה שניתן היה לשנות בעשרת ימי תשובה בקלות, קשה מאד יהיה לשנות אחר כך. כמה נאים הדברים לעשרת ימי תשובה וכמה מייקרים הם את סגולתם של ימים קדושים אלו. (הגדה היום)

פרשה ופירושה

לקט פירושים על פרשת השבוע

וה' הוא ההלך לפניך הוא יהיה עמך לא ירפך ולא יעזבך לא תירא ולא תחת: יש להסביר בדרך רמו, כי הנה כשאדם רוצה לשוב בתשובה ולהתקרב לבורא יתברך, אין הוא צריך לפחד ולסגת אחור כשרואה בצעדי הרשונים שקשה לו בדרכו החדשה, כיון שכל זה נסיון מהשמים, ולאט לאט יראה סייעתא דשמיא, ויקויים בו שובו אלי ואשובה אליכם. וזהו שאמר הכתוב "וה' הוא ההולך לפניך" - בתחילה רק הולך לפניך, ואחר כך "הוא יהיה עמך" - מתקרב אליך יותר ונמצא אתך, ואחר כך: "לא ירפך ולא יעזבך" - השם יתברך לא עוזב אותך אף רגע, ולכן "לא תירא ולא תחת" - אל תפחד מיצר הרע, כי השם יתברך יסייע לך להתגבר עליו (תורת הפרשה).

הקהל את העם האנשים והנשים והטף וגו': וברשי האנשים. ללמוד: והנשים. לשמוע: והטף. למה בא, לתת שכר למביאים. ידוע הטעם שמביאים את הטף, כדי שאנשיהם יקלטו דברי תורה, ועיניהם יראו, ואע"פ שאין הם מבינים, יש לכך השפעה, כפי שמסופר בירושלמי (במות פ"א, ה"ו) על אמו של רבי יהושע בן חנניא, שהביאה את עריסתו לבית המדרש כדי שאזניו יקלטו דברי תורה. בענין זה מפורסם הסיפור, שהיה תקופה קצרה לאחר השואה. הרב מפונבין זצ"ל הלך להציל ילדים יהודים מהמנזרים, ילדים שהוריהם הפקידים בשנות הזעם במנזר כדי שינצלו ממות בידי הגרמנים ימ"ש. באחד המקרים פנה הגאון זצ"ל לראש המנזר בבקשה שיחזיר לו את הילדים הנמצאים במקום. כדי להחזירם לאמונתם ולכור מחצבתם. ענהו הכומר בתמימות מעושה: כאן לא נמצאים ילדים יהודים כלל, כולם פה הם נוצרים, ומה גם שאין לך כל הוכחה שיש כאן יהודים ועל סמך מה אתה בא לבקש אותם. אמר לו הרב מפונבין: אני אוכיח לך, אבל רק בקשה קטנה לי אליך, אנא הרשה לי להיכנס בערב לאחר שתסתיים ארוחת ערב וההכנה לשינה, נענה הכומר לבקשתו והכניסו בשעה המיועדת. הילדים כבר שכבו במיטותיהם, פתח הרב מפונבין וצעק בקול רם "שמע ישראל"... והנה החלו קריאות מכל הצדדים "מאמע מאמע"... הגיב הרב ואמר: הנה ההוכחה שלי ואין לך הוכחה מוצקה מזה. הילדים שמעו "קריאת שמע" לפני השינה, ומיד נזכרו באמנם... כאשר מלמדים ילד קטן דברי תורה, אף שאינו מבינם אזניו קולטות, ונשאר במוחו רושם לעולם. וזהו פירוש הפסוק "הקהל את העם אנשים נשים וטף למען ישמעו ויראו ולמען ילמדו ויראו את ה'". אם הטף ישמעו אפילו לא יבינו, ילמדו ליראה את ה', וזהו כוונת חז"ל "ליתן שכר למביאים" כפי ששבחו את אמו של רבי יהושע. (אוהל אברהם)

ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא על כל הרעה אשר עשה כי פנה אל אלהים אחרים: על הצדיק רבי ברוך ממזיבו ז"ע מספרים, כי פעם התפרץ לחדרת-למודו אחד מנכדיו הקטנים, כשהוא ממרר בבכי עז. שאל אותו רבי ברוך: "למה אתה בוכה בני?" השיב: "שיחקתי במחבואים עם כמה חברים, ולפי כללי המשחק, התחבאתי במקום אחד, וחברי היו צריכים לחפש אותי, והנה חלפה שעה ארוכה כשהנני שוהה במחבוא, ואף אחד אינו מחפש אותי". קרא רבי ברוך בהתרגשות: "אף הקדוש-ברוך-הוא, כביכול, בוכה במסתרים ומצר על כך, שאין מחפשים אותו, ככתוב "ואנכי הסתר אסתיר פני", הוא, כביכול, מסתתר מפנינו, כדי שנחפש אותו ונרים עצמנו משפל המדרגה של הארעיות והגשמיות, שאנו שרויים בהם כל הימים. עלינו מוטלת החובה שלא להתייאש מלחפש את הבורא, המסתתר מאיתנו, עד שנמצא אותו, שנאמר (דברים ד) "וביקשתם משם את ה' אלוהיך ומצאת, כי תדרשנו בכל לבבך ובכל נפשך". (פרפראות לתורה)

סיפור מההפטרה

שובה ישאל עד ה' אלוקים כי כשלת בעונך הסיפור הוא על הצדיקים רבי שלום שבדרון ורבי עזרא ברזל זכר צדיקים לברכה. במשך שנים היו יוצאים כדי יום שישי אחר הצהריים לשוק מחנה יהודה, כדי להזהיר את בעלי החנויות שיודרו לנעול את עסקיהם לפני כניסת השבת. אחת ההתמודדויות הקשות שלהם הייתה ברוב של הספרים. הספרים טענו שהאנשים עובדים בכל ימות השבוע ואין להם זמן להסתפר, וההזדמנות היחידה עבורם היא ביום שישי אחר הצהריים, כך שתמיד בשעות אלו המספרות מלאות. מאותן השעות מגיעה הפרנסה העיקרית וקשה להם לספרים לסגור את המספרות. בערב שבת אחרי הצהריים, עבודת השכנוע הייתה קשה אך בכוח השפעתם הקדושה הם הצליחו ברוך ה' לגרום להם לסגור את המספרות טרם כניסת השבת. למעט ספר אחד. יהודי זה היה עקשן גדול, והוא המשיך במלאכתו ואף היה לו "הסבר", שכיוון שכל משרת התספורת היא לכבוד שבת אין כל סיבה למהר... וכך היה נכנס לתוך השבת ומספר יהודים. ביום שישי אחד הגיעו שני הצדיקים לרחוב הספרים, וגילו את המספרה הזו נעולה. מה ארע? ביום רביעי האחרון קיבל הספר הסודר התקף לב, והוא שוכב בבית החולים במצב קשה. ר' שלום ור' עזרא המתינו שבוע ושבועיים נוספים עד שקיבלו דיווח שהוא מתאושש, ואז הגיעו לבית החולים לבקרו. הם ישבו לצדו, דיברו עמו בדברי תורה גם שירים הם שרו לו, וכשראו שלבו נפתח, החלו מדברים אליו: "ראה הקב"ה דיבר אתך באופן ישר, הוא פגע לך דווקא בלב כי אתה פוגע בלבו של העם שהיא השבת הקדושה... " הדברים עשו רושם עז בלבו והוא הודיע להם במקום כי מאותו יום המספרה תיסגר בימי שישי בשתיים בצהריים בין בקיץ ובין בחורף. הספר הבריא ושב לעבודתו כמימים ימימה. וכשם שהיה בתחילה עקשן שלא לסגור את המספרה בכניסת השבת, כך היה עקשן לסגור אותה בשעה שתיים בצהריים, גם אם עמדו בתור עשרה קליינטים קבועים. כך נמשך העניין במשך חצי שנה. והנה, ביום שישי אחד בשעה ארבע אחר הצהריים, הגיעו רבי שלום ורבי עזרא לרחוב של הספרים ולתדהמתם הם רואים את המספרה פתוחה. לשאלתם ולתמיחתם השיב להם "עד כאן! מספיק לבלבל לי את המוח". "מדוע?" השתוממו, "מה השתנה? במשך חצי שנה עמדת במטלה ומה קרה פתאום?" ואז סיפר להם: "אני נוהג ללכת לבית הכנסת פעמיים בשנה, ביום כיפור וביום השנה של אבי. השבוע חל יום השנה של אבי, הגעתי לבית הכנסת, ומה רואות עיני? שני יהודים חרדים, זקן גדול יורד על כרסם, הם עמדו באמצע חזרת הש"ץ והחליפו דולרים... ניגשתי אליהם והראיתי להם את המודעה המתנוססת על קיר בית הכנסת "אין לדבר בשעת התפילה וקריאת התורה". והם הושיטו את ידיהם בזלזול כאומרים 'לך מאתנו'. אני מראה להם שכתוב שם 'שולחן ערוך', והם צוחקים עלי. ברגע זה החלטתי שאם אנשים בכאלו זקנים סופרים דולרים באמצע התפילה, ואם הם לא שומעים לשולחן ערוך, כשיבואו אלי הרבנים אעשה להם את אותה תנועה ושיעזבו אותי לנפשי. ר' שלום ור' עזרא ניסו לשכנעו בכל כוחם שמקרה אחד אינו אומר כלום, ואם אחד חוטא אי אפשר להקיש מכך על הכלל, אך הוא בשלו: אם לחרדים הללו מותר לעבור על השולחן ערוך, לי בוודאי מותר. באותו ליל שבת בדרשתו הידועה של רבי שלום בבית הכנסת "זיכרון משה" דפק רבי שלום בחזקה על הסגור, וזעק מקירות לבו: "ישנם כאן יהודים שבלא ידעיים נחשבים כמגולים בתער בשבת. ואז סיפר רבי שלום את כל הסיפור עם הספר. הוא תיאר בחיל ורעדה את אשר יקרה אחרי מאה ועשרים לאותם חלפנים. "יעלה אותו חלפן ויעמוד לפני בית דין של מעלה, יראו לו שהוא סיפר אלפי יהודים בשבת קודש ומרם גילח בתער. והוא יזעק: הרי כאן הוא עולם האמת, מעולם לא החזקתי מכות תספורת בידי... לא סיפרתי איש, מעולם ולא גילחתי אדם. כיצד הנכם מאשימים אותי בדבר שאין ביד?" ואז יראו לו כיצד הובילה אותה החלפת הדולרים שלו באמצע חזרת הש"ץ את אותו ספר, לספר עשרות יהודים בכל שבת והכל נוקף לחובתו. (הגדה חיים)

ועל הכל...

"פרפראות"

סיפר האדמו"ר מקלויזנבורג ז"ע:מעשה היה בבית מדרשו של האדמו"ר בעל ה"דברי חיים מצאנז ז"ע, שעשיר אחד שהיה קמצן גדול, הרגיש צמאון מאד למים, בליל יום כיפור, מיד לאחר "כל נדרי". היה זה כבר בשעה מאוחרת, וזעק שהוא עומד להתעלף, אם לא יתנו לו לשתות וכו'. ואכן פניו היו חיוורות מאד, וראו עליו שהוא באפיסת כוחות ממש. מיד פנו לדיין של העיר והוא לא ידע מה לעשות, שהרי עומדים רק בתחילת היום, והוא לא נודע כאדם חלוש, ובוודאי מלא כריסו בסעודה המפסקת, אך מצד שני היה נראה עליו שהוא מסוכן ממש. משראה שהמצב מחמיר הלך אל בעל ה"דברי חיים" לשאול מה לעשות, הרבי הרדה כמה רגעים, ואחר כך אמר שיתנו לו לשתות, ככל שירצה אולם יאמרו לו: "שבעבור כל שיעור שישתה, יהא צריך ליתן במוצאי יום כיפור מטבע אחד לצדקה, כששמע זאת אותו עשיר קמצן, מיד הוטב מצבו, ואמר שכבר אינו צריך לשתות. ואותו עשיר לא היה חוטא ופושע, אלא שהוא דימה במחשבתו שהוא מוכרח לשתות, כי קדושת יום הדין לא היה בראש מעיניו, אולם לא עד כדי כך שיהא מוכן לשלם בעבור זה (שפע חיים)

"עניו של טעם"

"טעם מצות סוכה סמוך ליום הכפורים, שצריך להיות נע ונר מביתו לסוכה ודומה לגלות שהוא גם מכפר עוונות. (מהר"ל)

"מפי כתבם"

אחיי ורעי! יתבונן כל אדם בשכלו, שמהראוי וטוב לו לשמוח שמחה עצומה עד מאוד, בכל רגע שסובל צער העינוי מאכילה ושתייה וחליצת הסנדל, על קיום מצות עשה מן התורה, שמקיים בכל רגע שסובל העינוי, ובודאי מי שתקוע בליבו אהבת הבורא יתברך, חשקו ורצונו שיתארך היום הצום הקדוש הזה, כפלי כפלים, בכדי שיקיים בכל רגע מצעד העינוי, מצות עשה, מן התורה, כי זה ברור לכל משכיל, שאינו דומה מי שמקיים איזו מצות עשה, שעה מועטת למי שמקיים לאותה מצות עשה כמה שעות... לכן מעת שאדם נעשה חלש מעינוי הצום, ועמידת הרגלים יחף, יכניס שמחה עצומה בליבו, על קיום מצות עשה, מן התורה, שמקיים בעינוי זה, ובכל שעה שיתגדל ויתוסף אצלו העינוי, דהיינו בעת תפלת מנחה, ותפלת נעילה, תתגדל ותתוסף שמחה עצומה יותר בלבו, ולפי גודל העינוי, כן גודל השכר, מבוראנו יתברך שמו, והעיקר שבכל רגע שיעלה על דעת האדם צער העינוי, יכוין במחשבתו בשמחה עצומה מאוד, "הריני מקבל עלי מצות עשה של יוצרי ובוראי ברוך הוא וברוך שמו בעינוי זה " ויכניס תשוקה עצומה בליבו, הלאו שיתארך הצום יותר ויותר וכל עוד שמתקרב לתשלום המשך זמנו, מצטער בליבו, על הזמן כי יעבור, והנה אינו יכול לעשות עוד בזה נחת רוח לאביו שבשמים יתברך שמו ויתעלה זכרו לנצח, ומה גם בגודל מצוה זו של עינוי יום הכיפורים אך אדם המצפה בכל עת ובכל רגע מתי יעבור אותו רגע מהעינוי, ובבקר יאמר מי יתן ערב להפטר מהעינוי בודאי האדם הזה, אינו מקיים מצות עשה זו בשמחה, ומאהבת הבורא יתברך שמו ויתעלה, ובודאי אינו מקבל חלק מאלף אלפי אלפים, משכר שמקבל האדם המכוין כוונה זו בשמחה עצומה. (יסוד ושוש העבודות)

"מקום לשאלה"

שאלה: כל איסורים שבתורה בשתייה היא ברביעית, היכן מצינו על איסור שיהיה אפילו בפחות מרביעית?

תשובה: שיעור שתייה להתחייב עליו ביום הכיפורים, קבלו חז"ל כמלא לוגמיו, והוא פחות קצת מרביעית, שכן הלכה למשה מסיני, שכל אדם מתיישב דעתו קצת, כמלא לוגמיו שלו, והוא פחות מרביעית באדם בינוני. (ספר החידושים)

מפתגמי אור'יתא

פתגמים, נצנוצי מחשבה, ורעיונות בדרכה של תורה

כל זמן שהנר דולק, אפשר לתקן. (ר' ישראל מסלנט)

הצדיקים מפארים ומכבדים בני אדם, על כל מעלה טובה שבהם. (רבינו יונה)

תאות הצמא חזקה משאר התאוות, תאות צמאון הנפש אל הבורא יותר חזקה. (רבינו בחיי)

שומע
תפילה
חסד של אמת ע"י הכותל המערבי

ילדי החסד

ילדי ישראל עוסקים במצות חסד של אמת
לעלוי נשמות שלא זכו להניח אחריהם ילדים

גליון מספר 30
פרשת וילך תשפ"ב

דבריהם הם זכרונם

דבר תורה מגדולי ישראל שלא זכו לילדים,
ולומדי תורתם הרי הם כבניהם

מפיו יעשה, שהקב"ה עושה דברו, ולפי זה מפרש הרה"ק רבי מנחם
בראדי זצ"ל אבדק"ק קאלוב ולמדה את בני ישראל, שילמדו את
התורה ויתנהגו כדבעי, עד שישגיגו למעמד שימה בפייהם, שלא ישנו
מדבונם, והקב"ה יקיים את אשר יוציאו מפייהם.

[באר מנחם]

תפילה במקום קרבן

ולמדה את בני ישראל שימה בפייהם (לא, יט).

איתא במדרש אמרו ישראל רבוננו של עולם בזמן שבית המקדש קיים
היינו מקריבים קרבן ומתכפר, ועכשו אין בידנו אלא תפלה (במדבר
רבה יח, כא), ועל זה נאמר ונשלמה פרים שפתינו (הושע יד, ג), ואומר
הרה"ק רבי מנחם בראדי זצ"ל אבדק"ק קאלוב שהתורה הקדושה
אומרת למשה רבינו שילמד את בני ישראל, שאם חס ושלום לא
יהיה בית המקדש, שידעו שאפשר לקיים את הונשלמה פרים
שפתינו, וזהו שימה בפייהם שיתפללו ויתקבל כאילו הקריבו
את הקרבנות.

[באר מנחם]

הקב"ה מסתיר פנים של זעם בזכות התשובה בראש השנה

ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא על כל הרעה אשר עשה כי פנה
אל אלהים אחרים (לא, יח).

אומר היה הרה"ק רבי אליעזר הגר זצ"ל אבדק"ק וויזניצא לפרש את
הפסוק, שהקב"ה יסתיר את ההסתר פנים של זעם, ואיך יסתירו,
על כן אמר ביום ההוא, דאיתא בוזה"ק היום דא ראש השנה, על כל
הרעה אשר עשו, על מלשון התעלות, שעל ידי שבני ישראל עושים
תשובה מאהבה מתעלים לזכויות, ומפנים עורף לאלהים אחרים.

[דמשק אליעזר]

צדיק גוזר והקב"ה מקיים

ועתה כתבו לכם את השירה הזאת ולמדה את בני ישראל שימה
בפייהם (לא, יט).

איתא בפסוקים הקדושים על הפסוק לא יחל דברו ככל הליצא
מפיו יעשה (במדבר ל, ג), שהצדיק שאינו מחיל את דברו
ואינו משנה מדבורו השכר שלו הוא שכלל היוצא

זכות הרבים תלוי בקר!
רבבות שעות תורה במסגרת לימוד ה'דף היומי' יזקפו לזכותך!
הוצר אינא פוסטר אינאוד אינאוד הוצר היומי וגלה רבית הנכנסת לקר!
DAF.TFILOT.ORG

רב אחא - שר הבירה ספור היסטורי בהמשכים

[ארכיון המחנה החרדי]

פרק ט'

יונים בחגוי הסלע

רב אחא החליט להקיף את הבירה כדי לבדוק ביסודיות שמא יש לה עוד פתח. הוא צעד לאטו. בינתיים האריה רבץ לו מן הצד והתנמנם, כנראה היה עיף מאד מהדהירה הממושכת.

רב אחא הרים ראשו כלפי מעלה, התבונן בבירה שהתנשאה לגובה של כמה קומות וראה כי היא בנויה בצורה עגולה. הוא הבחין שאין לבירה חלונות מלבד בקומה העליונה, שרק בה היו חלונות ישנים ועזובים, חלקם אפילו שבורים מעט.

"כנראה שתפקדה של הבירה היה לשמש כמבצר של הצבא" – שער רב אחא – "ומשום כך אין חלונות בקומות הראשונות רק בקומה העליונה ישנם חלונות משם היו משקיפים החילים על פני השטח".

הוא התבונן היטב בחלונות וגלה, כי ישנן יונים רבות העומדות לידם. ועוד יונים רבות המעופפות לן בקרבת הבירה.

"מה אוכל לדעת בעזרת היונים הללו" –

שעה ארצה עמד רב אחא ליד השער, כשהוא מנסה למצוא דרך לפתוח אותו בכל זאת: אולי יתגלה לו איזה שהוא מפתח, או כפתור נסתר? אך לשווא. הוא הגיע למסקנה, כי השער נעול מצדו הפנימי על-ידי בריח בלבד, ואין דרך לפותחו מבחוץ.

אם כך, חשב רב אחא בלבו, מי נעל את השער? הרי אי אפשר לנעול אותו מבחוץ!

ישנן שתי אפשרויות, סכם לעצמו, אפשרות אחת: שעדין ישנם אנשים בתוך הבירה. ואפשרות שנייה, שהאנשים האחרונים שיצאו מן הבירה לא יצאו דרך השער הזה, אלא מצאו להם דרך אחרת לצאת ממנה.

האפשרות הראשונה נראתה לו בלתי הגיונית. "לא יתכן שישנם אנשים בתוך הבירה העזובה, הרי אין כאן אפילו זכר או אות חיים כלשהו של בני אנוש".

האפשרות השנייה, הגיונית יותר, אך עדין אי אפשר לדעת מאיזו דרך יצאו האנשים האחרונים שעזבו את הבירה.

שליחי 'שומע תפילה' יעיתרו עבורכם בכותל המערבי

40 יום רצופים

להעברת שמות חייגו כעת: 0722-81-85-82

אלפים
כרך
1181

הוגיע רב אחא את מחו, אך בינתים לא היתה לו כל תשובה.

"רק רגע", אמר בלבו, "הרי עדין אינני יודע מהיכן יש להן מזון ומים! כיצד היונים מוצאות להן מזון ומי שתיה במדבר שמים שפזזה?" – התפלא רב אחא.

רב אחא החליט לעקוב אחריהן, להתבונן לאיזה כוון הן עפות ובכך אולי תהיה לו תשובה לשאלה שהיא עדין בגדר של חידה עבורו.

הוא התרחק מעט מן הבירה לאחור כדי שיהיה לו אפשרות לראות מרחוק ליכן עפות היונים כדי למצא להן מזון ולדעת מהיכן הן משגות מים, ידיעה זו תשובה גם עבורו, גם הוא זקוק לשתיה. ואמנם לאחר שעות אחדות של תצפית (התבוננות לכוון מסים כדי לבדוק דבר-מה) גלה רב אחא כי היונים עפות לקבוצת סלעים. אחת מאלה הנמצאות לרב בשטח המדברי אשר סביב, שם הן מתעכבות מעט ואחר כך חוזרות שוב לחלונות הגבוהים אשר בבירה.

הוא שמח על הגילוי שעשוי אולי להיות לו לתועלת והחל ללכת לכוון קבוצת הסלעים.

מקורב הוא ראה כיצד היונים נכסות פנימה בין הסלעים ולאחר מכן יוצאות משם עם גרגרי חטה בפיהן.

"כיצד יתכן שיש בפנים, בין הסלעים, גרגרי חטה?" – התפלא רב אחא והציץ פנימה, אך כמובן לא הצליח לראות שום דבר.

"אולי מתחת לסלעים הללו ישנו גם מעין?" – שאל רב אחא אך לא היה לו מענה לכך.

הוא נסה להזיז את הסלע העליון אך לא הצליח בשום פנים ואפן. הסלע היה כבד מאד ואי אפשר להזיז אותו אפילו במילמטר אחד.

רב אחא התאכזב מעט, הוא קנה שתהיה לו תועלת

מכך שגלה מהו מקור המזון של היונים, אך עדין הדבר בגדר של חידה עבורו.

"כנראה שעדין לא הגיע זמנה של החידה לבוא על פתונה, עלי להאזר בסבלנות" – עודד רב אחא את עצמו.

והיונים עצמן, בתחילה פחדו מרב אחא ועפו בבהלה בכל פעם שהוא התקרב, אך במשך הזמן התרגלו אליו והבינו כי הוא אינו עושה להם כל רע. אט-אט הן התידדו עמו ואפילו היו עומדות על כתפיו ללא כל פחד.

רב אחא הביט בהן כיצד הן עפות למעלה בקלות ונחות על חלונות הבירה וחשב באתו רגע:

"מי יתן לי אבר כיונה". לו היה יכול לעוף כמו אותן יונים ולהפנס אל הבירה.

"עלי למצוא דרך כיצד להפנס בכל זאת!" – הליט רב אחא והרים את עיניו לכוון החלונות.

התברר לו כי שמים מבין החלונות היו שבורים בקצותיהם והיונים היו נוהגות להפנס דרך פרצה שבחלון השני.

"לו היה לי חבל עבה", חשב בלבו, "אולי הייתי מצליח לטפס למעלה". אך מיד בטל את מחשבותיו:

"וכי כיצד אמא חבל כה עבה כדי לטפס דרכו? ובכלל כיצד יגיע החבל למעלה? היכן יתפס החבל למעלה?"

עוד הוא נתון בהרהורי, והנה אחת היונים ירדה מלמעלה באפן פתאומי ונעמדה על כתפו.

בתחילה רב אחא נבהל מעט, אך מיד התאושש, היונה שעל כתפיו עוררה אותו לפתרון שהוא לא חשב עליו קודם.

"כן יש לי כבר רעיון כיצד להגיע למעלה", הרהר בשמחה ומהר לבצע אותו הלכה למעשה.

המשך בשבוע הבא בעזהשי"ת

לזכרון עולם בהיכל ה'

מתאחדים לכתיבת ספר תורה שכל כולו חסד של אמת!

קחו חלק בספר התורה ובחרו פסוק מיוחד לזכותכם ולזכות בני ביתכם, חייגו כעת:

0722-81-85-82

לעלוני נשמתם

שמות הנשמות שלא זכו לילדים שהיא רציט שלהם חל בשבוע זה

יהודי יקד! הצטרף עוד היום לרבות לומדי הדף היומי

התקשרו ל: 077-204-9772

ה' תשרי - הב' דוד ב"ר נחום ברנדמרק
ה' תשרי - הב' אברהם ישע ב"ר שמואל נטע לנדא
ו' תשרי - ר' ישראל יוסף חיים ב"ר אברהם מאיר רוזנוסר
ו' תשרי - ר' חיים פנחס ב"ר מנחם מאניס טמפלר
ז' תשרי - הג"ר שמעון צבי בהג"ר אברהם "נחלת שמעון" אשכנזי מדאבראמיל
ז' תשרי - ר' מאיר שלמה ב"ר נח כץ
ז' תשרי - אבינועם דוד ב"ר שמעון
ז' תשרי - אבשלום ב"ר יצחק
ז' תשרי - הב' דוד צבי ב"ר יחזקאל שרגא בראך
ח' תשרי - הג"ר יצחק בהג"ר אלימלך "מיאברוב"
ח' תשרי - ר' דוד ב"ר יהודא קלמנוביץ
ח' תשרי - ר' בנימין ב"ר שרגא פייבל צימרמן
ח' תשרי - הב' אסתר מלכה ברכה ב"ר חיים נחמן מרגליות
ט' תשרי - ר' שמואל חנוך ב"ר חיים זאב ליברמן
ט' תשרי - ר' שאול יחזקאל ב"ר זאב קרויס
ט' תשרי - אבשלום ב"ר פיבה
ט' תשרי - ר' חיים בן ראובן
ט' תשרי - מרת בריינדל ב"ר שמואל שמעלקא וויינברגר

קו ההגרות - ילדי החסד

ילדים יקרים בואו לקיים מצות חסד של אמת, ואולי גם תזכו בהגלה שתתקיים בסוף החדש!!!

אפשר להקנס מידי שבוע 3 פעמים בהגלה החדשית (פעם אחת על כל משימה) ובטרם הכל עד 12 פעמים בחדש.

אז קדימה חייגו עכשו לקו ילדי החסד והשתתפו בהגלה הגדולה!

ילדים יקרים שימו לב: ההגלה נערכת לפי מספרי הטלפון מהם התקשרתם, לכן חשוב מאוד שתתקשרו בכל פעם מאותו מספר.

שלושת המשומות השבועיות המזכות אתכם בהשתתפות בהגלה:

- 1 << לומדים 2 משניות לעלוי הנשמות המופיעות בעלון זה.
- 2 << אוקרים בסעודת השבת דבר תורה המופיע בעלון זה
- 3 << מדליקים נר לעלוי הנשמות המופיעות בעלון זה (באשור ההורים בלבד!)

077-204-9772

נתן להרשם להגלה אך ורק עד יום ד' כ-12:00 בלילה

לתרומות והנצחות חייגו - 0722-81-85-82

אורי וישעי

בית מדרש רב פעלים ע"ש מן רבנו יוסף חיים זי"ע

בראשות מו"ר הרב אורי סבן שליט"א

שבת שוכה

התשפ"ב

פרשת וילך הפטרה שובה

כניסת השבת: 18:34

יציאת השבת: 19:29

לשיטת רבנו תם: 20:11

גיליון מס' 753

הערות או הארות ניתן לשגר לעורך אלון ארביב ס"ט לת"ד 613 נתניה או בדוא"ל: alon@shtaygen.co.il

כתם פז - ביאורים אפרטה

ועתה כתבו לכם את השירה הזאת ולמדה את בני ישראל (לא, ט)

בספר יהושע כתוב: ויהי בהיות יהושע ביריחו וישא עיניו וירא והנה איש עומד לנגדו וחרבו שלופה בידו... הלנו אתה אם לצרינו, (ה, ט) נשאלת השאלה, מדוע בא המלאך עם חרב שלופה ליהושע? ומה היה המשא ומתן ביניהם? הגמרא (מגילה ג.) שהמלאך האשים אותם (יהושע ובני ישראל) בשני דברים: האחד, שאתמול, ביטלתם קרבן תמיד של בין הערביים. השני, שעכשיו, בלילה אתם לא נלחמים, והיה לכם אם כן לעסוק בתורה. שאל אותו יהושע: ועל איזה מהם בעת כעת? ענה המלאך: עתה באתי, על העוון של עכשיו-ביטול תורה.

וקשה, איך משמע בפסוקים עצמם כל הדו-שיח הזה שהגמרא למדה? ומסביר התוספות: המילה לנו-הוא קיצור הפסוק תורה צווה לנו-על ביטול תורה. אם לצרינו- זה שלא הקרבנו קרבן תמיד שמציל אותנו מצרינו. וענה המלאך: עתה באתי-על ביטול תורה עתה על שכתוב בפרשתנו: ועתה כתבו לכם את השירה הזאת, עכ"ד התוספות.

שואל הגרי"ש בהנמן מפוניבז' אם בשאלה רמז המלאך את לימוד התורה בפסוק תורה צווה לנו למה א"כ בתשובה רמז המלאך את לימוד התורה בפסוק אחר, ועתה כתבו לכם?

התירוץ שענה: המלאך ענה ליהושע לא רק שבאתי לרמוז לכם על ביטול תורה, אלא באתי לרמוז לכם איך הגעתם לכך, למצב הזה נכון שאם אתם מסתכלים על התורה בתור צווי תורה צווה לנו, אז יכול להיות שיש חכם קשיים ותירוצים של מלחמה אבל אם הייתם מסתכלים על התורה כמו שירה, ועתה כתבו לכם את השירה הזאת כשזה שירה ועונג לא מבטלים תורה-אין שום קשיים, זה כפי!!.

אלך ואלה ואלה

שאל האדמו"ר רבי ישראל מרוזין זצ"ל: אנו אומרים בתפילת יום הכיפורים ובברכות ההפטרה ברוך אתה ה' מלך מוחל וסולח לעוונותינו. ולכאורה צריך ביאור: איך אנו חותמים ברכה זו עם שם ה', והרי יש חשש שמא ח"ו לא יסלח בורא עולם על העוונות, וא"כ נמצא שברכנו ברכה לבטלה? והשיב, הא למה הדבר דומה? לאב שיש לו בן חביב עליו מאוד ויש לאב תענוג להשתעשע עם הבן, והיה ביד האב תפוח גדול ויפה והיה מציע את התפוח לבן, וכשהיה הבן מושיט ידו לקחת את התפוח, חוזר בו האב ומשיב ידו. ככה עשה האב כמה פעמים, כדי להשתעשע עם בנו. אך הבן שהיה פיקח קם ובירך: ברוך את ה' מורא פרי העץ!! ואז היה האב מוכרח לתת לו את התפוח, כדי שלא תהיה ברכתו לבטלה. כמו כן אנחנו מברכים ביום הכיפורים ברוך אתה ה' מלך מוחל וסולח, כדי שהשם יתברך ודאי שימחול לנו על עוונותינו, כדי שלא יהיה חשש ברכה לבטלה... (טעמי המנהגים עמי שלי"ה לוקט מסידור איש מצליח).

פרנסה בשפה

בספר פרנסה וכלכלה - שאל הגה"ק בעל תפארת שלמה זי"ע - ממתי יש ספר מיוחד לפרנסה וכלכלה? הרי אנו יודעים שיש רק שלשה ספרים נפתחים!! אל הכוונה בבקשתנו אנה ה' תן לנו את האפשרות שנוכל להישאר עם שני הדברים: הספר ועם הפרנסה - שלא נהיה שקועים בדאגת הפרנסה עד כדי כך, שלא תהיה לנו שהות ומנוחה ללמוד ולעיין בספר! ולהיפך, שלא נצטרך לשבת ולעיין בספר משום כך בלבד, שאין מה לעשות, שאין התעסקות ואין פרנסה.

עטרת פז - מאמר לזכר

ימי ראש השנה שעברנו, וכעת עשרת ימי תשובה ובשיאם יום הכיפורים בשבוע הבא לקראתנו, מהווים אצל כל יהודי סימני דרך שבהם מתחיל הוא לצעוד לכיוון השנה החדשה, וכל אחד מצפה ומייחל כי השנה החדשה הבאה לטובה תהא שונה מקודמתה, ופעמים אנו מאמינים בכך, ושוב חוזרים לסורנו, וחוזר חלילה, ובוודאי בכל שנה ושנה ישאל האדם ומה נעשה? האם לעולם נכשל בדברנו, אך אל האדם ליפול לייאוש, חלילה, ההפך, צריך יהודי לחוש את המיצוי, שהרי אנו שיהודים מאמינים ומצפים אנו לשנה חדשה טובה יותר, וכמובא במאמרי חז"ל (מגילה לא): תכלה שנה וקלותיה, תחל שנה וברכותיה.

אך דבר גדול מאד אל לנו לשכוח, והוא עבירות שבין אדם לחברו שאין יום הכיפור מכפר עד שירצה את חברו, וזאת ע"פ הפסוק: מכל השאתיכם לפני ה' תטהרו, כלומר: חטאתיכם שהם לפני ה' לבד, יום הכיפורים מכפר, אבל מה שבין אדם לחברו, אין יום הכיפורים מכפר עד שירצה את חברו, לא שירצה אדם את עצמו בכך שמרצה אותו אלא יתכוון באמת לרצות את חברו, ומכאן ולהבא חושבנא טבא. לכן צריך כל אדם לדקדק, שאם יש בידו ממון של אחרים שלא כדין, יחזיר לו ויפייס אותו. ואם יש בידו ממון שהוא מסופק בו, אם הוא שלו על פי דין או לא, יודיע לחברו שהוא וצה לעמוד עמו מיד לאחר יום הכיפורים לדין תורה הקדושה, ויקבל עליו באמת לקיים כאשר יצא מפי הבית-דין וגם אם לא חטא כנגד חברו אלא בדברים, צריך לפייסו, ומחוייב ללכת בעצמו לפייסו. אך אם קשה עליו, או שהוא מבין כי יותר קרוב שיתפייס על ידי אמצעי (מתוך) יעשה על ידי אמצעי. והאיש אשר מבקשין ממנו מחילה, ימחול בלב שלם ולא יהא אכזרי, כי אין זה ממיד ישראל, אלא ממידת עשו, שעליו נאמר: ועברתו שמרה נצח. וכן הוא אומר על הגבעונים, לפי שלא מחלו ולא נתפייסו: והגבעונים לא מבני ישראל המה. אבל דרכן של זרע ישראל הוא להיות קשה לכעוס ונוח לרצות, וכשהחוטא מבקש ממנו למחול, ימחול בלב שלם ובנפש חפצה, ואפילו הצר לו הרבה, לא יקום ולא ישור, ואדרבה, אם החוטא אינו מתעורר לבוא אליו לבקש מחילה, יש לו לאיש הנעלב להמציא את עצמו לאותו שחטא, כדי שיבקש ממנו מחילה. ומי שאינו מעביר שנהא ביום הכיפורים, אין תפילתו נשמעת חס ושלום. וכל המעביר על מידותיו, מעבירין לו על כל פשעיו. (עד כאן לשון הקשו"ט).

לסיכום דברנו, צריכים אנו לעשות את ההשתדלות אף הקטנה, בכך שנרבה שלום ואהבה בין איש לרעהו, בין איש לרעייתו וכו', ואז יעשה ה' את השלום בינינו, בשולחו לנו משיח צדקנו.

שבת שלום, תענוך!

העלון יוצא באדיבות משפחת גניש הי"ו להצלחתם ולרפואתם ולחיי משפחתם, כתיבה וחתומה טובה, אכ"י"ר

הנה שנינו במשנה במסכת יומא (דף פה), דרש רבי אלעזר בן עזריה: נאמר בתורה (ויקרא טז) על יום הכפורים, כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו. עבירות שבין אדם למקום (לה) יום הכפורים מכפר (אם עשה תשובה). עבירות שבין אדם לחבירו אין יום הכפורים מכפר עד שירצה (כלומר יפייס) את חבירו. ולכן אם הקניט את חבירו, או פגע בו בכל דרך שהיא, חייב לפייסו שימחל לו על מה שנעשה.

וכן שנינו במסכת בבא קמא (צב), אודות מי שהזיק את חבירו, אף על פי שהוא נותן לו (כלומר משלם לו על הנזק שגרם), אין נמחל לו עד שיבקש ממנו (מחילה). שנאמר (לענין אבימלך שלקח את שרה מאברהם אביו, ואמר לו ה) ועתה השב אשת האיש כי נביא הוא ויתפלל בעדך וחייה, ואילו לא היה אברהם מוחל לו, לא היה עווננו נמחל. והיינו שמלבד מה שצריך לחזור בתשובה לפני ה' על אותו עוון שהזיק את חבירו, צריך גם לפייס את חבירו שימחל לו.

וכשמבקש מחילה מחבירו, אין ראוי לחבירו להכביד עליו ולסרב למחול לו. ומניין שאם לא מחל לו שהוא אכזרי?, שנאמר ויתפלל אברהם אל האלהים וירפא אלהים את אבימלך.

וכן פסק הרמב"ם ז"ל (פ"ב מהל' תשובה) וזו לשונו: אין התשובה ולא יום הכפורים מכפרים אלא על עבירות שבין אדם למקום, אבל עבירות שבין אדם לחבירו אין יום הכפורים מכפר עד שירצה את חבירו. לא רצה חבירו למחול לו, מביא לו שלשה בני אדם מריעיו (מידיו) ומבקשין ממנו שימחל. לא נתרצה להם, מביא לו שניה ושלישית (כלומר בא לפנינו עם עוד שלשה מריעיו ושוב עוד שלשה מריעיו), לא רצה (למחול), מניחו והולך לו, וזה שלא מחל הוא החוטא. (שהיה לו לרחם על חבירו ששב בתשובה ולמחול לו). ואם היה רבו (כלומר שחטא כלפי רבו), הולך ובא אפילו אלף פעמים עד שימחל לו. וכן פסק מרן בשלחן ערוך (סי' תרו).

אסור לאדם להיות אכזרי ולא להתפייס, אלא יהיה נח לרצות (למחול) וקשה לכעוס, ובשעה שמבקש ממנו החוטא למחול, מוחל לו בלב שלם ובנפש חפיה, וזהו דרכם של זרע ישראל ולבם הנכון. אבל העובדי כוכבים אינם כן, אלא ועברתן שמרה נצח. (ששומרים טינה לעולם למו שפגע בהם).

החוטא לחבירו ומת חבירו קודם שיבקש ממנו מחילה, מביא עשרה בני אדם סמוך לקברו, ואומר חטאתי לאלוהי ישראל ולפלוגי (כלומר יאמר את שם חבירו הנפטר) זה שחטאתי לו. וכתב הרמב"ם, שצריך שיפרט באיזה דבר חטא כנגד חבירו, וכן פסק בספר אליה רבא ובמשנה ברורה. ואם הוא בעיר אחרת די שיבקש מחילה מן הנפטר בפני עשרה. ואם יש לו מי מירידי שמתגורר במקום מנוחתו של הנפטר, יעשהו שליח שיבקש בשמו מחילה מן הנפטר בפני עשרה שיעמדו סמוך לקברו של הנפטר.

דין גלויה

ידועה הגמרא במסכת יומא (פה): עבירות שבין אדם לחבירו אין יום הכפורים מכפר עד שירצה את חברו, שנאמר (ויקרא טז): כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו, ויש אומרים שאם לא שב מעבירות שבין אדם לחבירו, אין הקב"ה מוחל לו אף על עבירות שבין אדם למקום, וכל שכן אם עבר על עבירה שבין אדם לחבירו שיש בהם חלק למקום, כגון אם ביזהו בדברים, ועבר על מצוות ואהבת לרעך כמוך וכיוצא בזה.

ולכן אם חטא לחברו במזון, כגון שגזל ממנו, או לקח ממנו ריבית שלא כדין, וכיוצא בזה, ישיב לו תחילה את המזון שלקח ממנו שלא כדין. ואע"פ שהשיב לו, אינו נמחל לו עד שיפייסנו. וכבר אמרו חז"ל במדרש (ויקרא פ"ד פ"ג סימן א): סאה מלאה עוונות - גזל מקטרג בראש. ולכן אדם שיש לו סכסוך כספי עם חברו, אל יורה היתר לעצמו להחזיק בדעתו, כי יש כלל נקוט אין אדם רואה חובה לעצמו (שבת ק"ט), ולכן, ילך עם חברו אל תלמיד חכם מובהק, ויסדרו טענותיהם בפניו באמת ובתמים, ויקבלו כל אשר יורה להם החכם. ואפילו אם אין חברו תובעו, ישתדל לצאת ידי שמיים על ידי שאלה לתלמיד חכם, וכמו שאמרו (אבות פ"א): עשה לך רב, והסתלק מן הספק.

ואפילו אם לא הקניט את חברו אלא בדברים, בדיבורים, צריך לפייסו. וכבר אמרו חז"ל (בבא מציעה טז): גדולה אונאת דברים יותר מאונאת מזון, שזה בגופו וזה בממונו. וכל שכן אם הכלימו והלבין פניו ברבים, שהרי אמרו חז"ל על כך (שב), שהרי הוא כשופך דמים, ועוד אמרו (שב): נוח לו לאדם שיפיל צמו לכבשן האש, ואל ילביז פני חברו ברבים.

מועשה באיכר סבל שהעמיס על עגלתו את יבול שדהו, ערמות אלומות לאין מספר. וביקש להכניסן לגורנו. פתח את דלתות המחסן ומשך ברסן ססיו. הסוסים נכנסו פנימה אבל העגלה נתקעה. היא היתה טעונה תבואה בגובה עצום, ופתח הגורן היה נמוך מדי בשבילה. הכה האיכר הסכל בסוסים ללא הפסק, אבל העגלה לא הצליחה להיכנס. עבר שם ליץ אחד ואמר: למה תכה את סוסך לשוא, האם אינך רואה שהמטען גדול מן הפתח? השיבו האיכר: ומה אעשה? השיבו הליץ: קנה ממני בסכום הגון משקפת המגדילה כל דבר לאין ערוך, הבט בה על הפתח - והוא יהיה גבוה, כך תוכל להכניס את העגלה ללא כל מאמץ. האיכר שמח שמחה גדולה וקנה במחיר גבוה את משקפת הפלא, והליץ פנה והלך לדרכו.

הביט האיכר בפתח מבעד למשקפת, ואכן הפתח גבה פלאים. משך האיכר ברסן בסוסים כשהוא מביט במשקפת, אך הם לא משו ממקומם. הכה אותם ולשוא... תמה והשתומם הלא הפתח גדול, ומדוע א"כ העגלה אינה זוה החל לצעוק בקול גדול אל הליץ הנוכל המתרחק: ענהו הנוכל: שוטה הלא תבין, הפתח אמנם גדל, אבל אם תביט באותה משקפת גם על העגלה והתבואה תראה שגם הם גדלו בהתאם. הביט האיכר במשקפת על התבואה, וראה שאמנם כן הוא, הפתח גבה אך גם התבואה גדלה והכל נשאר כשהיה. צעק לנוכל ואמר: א"כ לא הועלת לי מאומה, קח את המשקפת והשב לי את כספי. צעק אליו הנוכל בתשובה: לא כך, כשאתה מביט בתבואה עליך להפוך את המשקפת לצד המקטין שלה, והכל יבא על מקומו בשלום. הוא המתין רגע, עד שהפך האיכר את המשקפת והביט בתבואה - ואכן היא קטנה לגודל מזערי. פניו של האיכר קרנו, והנוכל המשיך בדרכו ונעלם מן העין.

הביט האיכר בריכוז בעד המשקפת המקטינה על מטען התבואה, ומשך ברסן הסוסים. הם משכו בעולם - ולשווא, הרים עליהם את שוטו והצליף בהם - ומאומה. עד האיכר אובד עצות, ולא הבין מה ארע כאן הוא מביט בתבואה בצד האחד של המשקפת והיא קטנה עד מאוד, הופך את המשקפת ומביט בפתח - והוא גדול עד מאוד, הפתח גדול והתבואה קטנה במשקפת, א"כ פלא הוא מדוע התבואה אינה נכנסת... ואין את מי לשאול, כי הנוכל שמכר לו את משקפת הפלאים נעלם.

עבר אדם פיקה, וראהו מסתכל כך ומתבונן כך, ומצליף בשוטו בלא תכלית. אמר לו: הוי שוטה נבער, הפסק! הלא תבין שהמשקפת לא תשנה את המציאות. הלא תבין שאי אפשר להסתכל על הפתח מצד זה ועל התבואה מצד אחר. אמר האיכר: ומה אעשה? ענהו הפיקה: אין פשוט מזה, הסר מן התבואה עד לגובה הפתח ואז תכנס העגלה בקלות.

הנמשל אנו שלווי נפש, על אף התודעה שבמוחנו שהנה באים אנו ליום הדין עם עגלה מלאה עוונות למעלה ראש, באיזו זכות ובאיזה טיעון סבורים אנו שנוכל להכנס בשערי הרחמים והרצון? והתשובה היא שיצר הרע מכר לנו משקפת פלאים, מצד אחד היא מגביהה לאין שיעור את שערי הרחמים והסליחות, ומן הצד השני היא מקטינה ומזעירה את עוונותינו עד שכמעט הם נעלמים מן העין, באופן כזה אין כל סיבה מדוע העגלה לא תעבור בקלות. וכמוכן שזוהי תרמיית עצמית. יש לנו איפוא לזנוח את משקפת התרמיית ולהסתכל נכונה, ולהבין שעד שלא נסיר את הר העוונות מן העגלה ע"י תפילה תשובה וצדקה - אין העגלה יכולה לעבור.

(מחזור איש מצליח)

"מתוך ההפיכה" (סיפור היסטורי מפעים מהעבר הלא רחוק)

פרק פ' "מומי משמש כבלדר בעל כורחו"

סקירה עניינית:

חיים שלום נרדף על ידי שני אויבים כל אחד מהסיבה שלו, יונטי פרגר שהיה ידיו לשעבר וחונם בתקופת הקולקול מגלה לפתע שחיים שלום- מולי עשה שיחך עם קצינה בעל השכלה גבוהה מאד ובעלת רכוש, בעוד שהוא יונטי לא מצליח להיקלט במחנה החילוני, בשל בחרתו בכל תחום השכלה. מידע זה מצית אצל את אש הקפאה והוא זומם לקלקל את השיחך, בתוכנית שלו, להעביר מסרים דרך מומי שיגרמו להבאיש את ריחו בעיני מלות, בכך תעזוב את השיחך.

ויש אויב שני שמקנא בחיים שלום, מסיבה אחרת בכלל, המחבר בבג'ל פרי ששולט במחנה בד רמה למחת היותו ח"ל פשוט, בגין תסנותיו הרעות ומשר השליטה של שמטילים פחד על כלם, לעמדתו מולי-חיים שלום מערץ על ידי החיילים, בשל כישוריו יוצאי הדופן בכל תחום, בג'ל עושה כל מאמץ להביא לזריקת מולי מהמחנה הצבאי.

מומי משמש כבלדר שלו להביא נתנים על השומא שלו. בתל אביב הוא מקלע ביונטי שהיה שכנו וחבר הטוב יונטי מוציא ממומי מידע על מולי ומנסה לעשותו בלדר לעזיבת השיחך וכך מצר מצב שהוא משמש כבלדר בין שני השומאים.

AA

כשהגיע מומי בר למסעדת האחים אמסילי הבין לפתע איזה הבדל יכול להיות קיים בין מסעדות.

מהרגע הראשון שנכנס למסעדת "האחים אמסילי" ראה את רחבות המסעדה, את המלצרים ההדורים בלבושם, ריח נעים מאד קיבל את פניו, לא ריח בישולים, אלא ריחות וורדים ולבנדר עדינים מאד, נרות בשלל צבעים דלקו בגומחות מיוחדות והשרו אוירה קסומה ופסטורלית שהתאימו את המקום לאזור שמתאווים לשהות בו מה שיותר זמן.

רוגע מיוחד שרר במקום שהתנהל על מי מנוחות, צלילי "התשיעי לבטהובן" (אחת היצירות המופלאות ביותר שחיבר אותו קומפוזיטור ומלחין שהיה גאון מוסיקלי מזהים וכבר בגיל 4 כתב אופרות מסובכות ביותר) נשמעו ברקע על ידי פסנתחן גבה קומה ונגן חצוצרה שחום ממוצא לטיני שהפלאו לעשות עם אצבעותיהם הענוגות, הם ביצעו את היצירה שידועה כמסובכת מאד ברמה ביצועית גבוהה ובהרמוניה מושלמת, נראה שהם אמנים במלאכתם ולא נגני רחוב זולים.

ההבדל בין הסועדים שהכיר מהמסעדות הראשונות למסעדה העשירה של "האחים אמסילי" היה בולט לעין, כל הסועדים היו רמה אחרת, כולם מקובעים בעשירון העליון בקצה הגבוה ביותר, אנשים שיש להם עודף מזומנים ומתקשים מה לעשות בהם.

באותו רגע חש מומי הכרת הטוב עצומה ליונטי שהזמין אותו הפעם למקום כה מרווח כדי להטעימו טעם ברבורים אבוסים ופסיונים, לא היה ספק בלבו שאלמלי הוא לא היה יודע על מציאות כזו בחייו, בג'ל המעביד בפרך לא היה טורח לתגמל אותו אפילו באלפית מזו אם בכלל.

בלבו פנימה תהה מה בעצם רוצה ממנו יונטי? הרי הוא אינו זורק את כספו לפח האשפה, מעולם לא נחשב נדיב לב, אדרבה עד כמה שהכיר אותו בעבר היה רחוק מנדיבות כמטחוי קשת, תכונתו הייתה של "בן נח" אמיתי, מה קרה לפתע שהפך את עורו לחלוטין? מי יודע מה הוא זומם? הוא רוצה להשיג איזו מטרה דרכו, כנראה שהיא לא טהורה כלל, דמותו של מולי שוב צפה במוחו, האם יש לזה קשר עם התעניינותו? אבל אופיו החלוש אמר לו, זרום ואל תכביד, בינתיים אתה נהנה, החשבון אחר כך.

סעודה נאה ביותר הוגשה לו על חשבון הברון החדש, מלצר ענוב פפיון ניגש אליהם בנימוס והגיש להם שתי מנות דגים מעושנים שהדיפו ריח מיוחד שגירה את התיאבון, המלצר הגיש להם את המנה החמימה בצירוף סלט ירקות קצוץ גדול שטבול ברוטב אלף האיים, עם מתאבנים בנוסח המזרח ושלל פירות ים שקישטו את הצלחת הענקית בצורות מעניינות.

מומי היה המום מרוחב לבו של יונטי, נראה היה שהוא השקיע בזה כסף רב, הלוואי כל יום סעודות כאלו עם הרוטשילד החדש. למרות שבמחנה נזהר מלאכול דברים טמאים שכח לשאול אותו, אם מסעדה זו נתונה תחת הכשר כל שהוא. מראש היה סבור שאם מזמינים דגים אין בכך כל בעיה הלכתית, מה יכול להיות כבר בדגים? הגרסתא דינקותא שלמד נשכחה ממנו כליל, הוא לא חשב לראש על אין ספור בעיות שיש בדגים לא פחות מבשר בהמה וחיה, הדג שהוגש לו לא עמד בקריטריונים של סנפיר וקשקשת. ועל פירות הים אם היה יודע מה טיבם ובכמה לאוויים חמורים הוא נכשל בכל אחד מהם, היה שבור ורצוץ לרסיסים.

יונטי שפע ווארטים הוא סיפר לו כל מיני סיפורים מהחיים החדשים שלו, תוך שמשווה אותם לעבר היחשלמי המצומצם, הוא ידע לתאר את החיים הללו בעסיסיות רבה, עד שהכניס בלב מומי תאוה ומשיכה מיוחדת לחיות כאלו חיים.

לפתע בלי לתת לו אפילו איזה "וינקר" [איתות] עבר לנושא אחר לחלוטין.

"שלויה'לה אתה זוכר ירושלמי שהיה רעול פנים וזה גם היה שמו, הוא היה תימהוני מאד, עד שאיש לא העז להתקרב אליו?"

מומי הופתע מהנושא החדש, מה יש לו עם אותו מסכן שלא יכול היה לסובלו? אבל הוא זרם איתו ונידב פרטים בשפע.

"הא אתה מתכוון ליצור המשונה שהיה רזה וגבוה ומקרין אומללות נוראה, לעולם לא היה מוכן לוותר על מסכתו, גם אם היה חמסין אימים, כל גופו נטף זעה עד שממש הייתה רחמנות עליו, פעם ביקשו ממנו האחים שלי שיוריד את המסכה, יוסלה אחי הקטן בן 14 ניגש לעשות מעשה, הוא החל למשוך במסכה בכל הכוח כדי לחלצה מעל פניו המיוזעות, המטורף התחלחל והשמיע לפתע כזו "הירזע" (נערת חמור) הוא הרטיט בכל גופו והחל לדפוק את ראשו בקיר, ולפתע נפל על הרצפה כשכל גופו

מספורי המגיד

מפרפר, חרחורי גסיסה נשמעו ממנו כאילו הוא עומד להוציא את נשמתו תוך רגע, עד שכולם נסוגו לאחוריהם, הם היו משוכנעים שיש לו את ה"פאלזוכט" (מחלת הנפילה) רחמנא ליצלן ואסור לגעת בו, כי זה עלול להעביר את המחלה אל הנוגע.

איך אוכל לשכוח את המשוגע ההוא? הוא אכל אצל הורו פעמים רבות, אתה יודע שאבא שלי הטוב אוהב את כל המשוגעים, יש לו חולשה להכניס מסכנים שאין להם מחסה ומזון לביתנו, למרות הדחק וההוצאות המרובות, כך חש את עצמו כתלמיד אמיתי של אברהם אבינו ע"ה, הוא ריחם על היצור המשונה הזה שהיה לא אחת מורעב לחלוטין, נראה שאיש לא הושיט לו אפילו פרוסת לחם ישישה, אבי הכניס אותו לבית הקטן שלנו, כפי שהכניס את פיפאלע ורויזאלע זוג המטורפים, את שייע בעיי עפאלע יוסקה ליימקך מיטן שופר ועוד כל מיני אומללים שלא קיבלו בשום מקום חוץ מביתנו.

הוא היה שתקן גדול, איש לא שמע ממנו משפט אחד נורמלי, לפעמים היה מהמהם לעצמו בשקט, או פולט משפטים לתוך בית שרוולו אותם לא הבנת, כנראה שאמר אותם ברוסית או פולנית, הוא לא היה הכי נקי, נדף ממנו בקביעות ריח של "געשמאלצענע ערינג" הרינג שמנוני או לקרדה מעושנת, פיו הדיח ריח סיגריות מצחין שיכול היה להבריח אפילו את החתולים. האחיות שלי פחדו ממנו והתרחקו עד לקצה הבית, כדי שלא יהיה במחיצתם.

לא פעם אמרתי לאבי שלא נעים לי להיות בבית כשהוא מתארח אצלנו, אבא שלי הוכיח אותי שחסר לי "אהבת הבריות" לאהוב את הבריות הכוונה לכאלו, הוא אמר לי שנראה לו שאותו רעול הוא מסכן גדול שאיבד את שפיות דעתו בשל מאורע קשה שפקד אותו בחייו, יתכן שהוא ניצול שואה שאיבד את כל משפחתו, ועדיין הוא חי את אימי המלחמה, גם עתה הוא מדמיון את הצוררים באים להורגו, לכן הוא מחביא את עצמו עם רעלה, כאילו שהרעלה תעזור לו.

אין לי מושג איך ביום בהיר נעלם מהאופק, פשוט התאדה לחלוטין, בלי להשאיר את גופתו המתה באיזה מחסן נטוש. אולי החליט לעבור למקום אחר שפחות יחטטו אחריו, נראה שהוא ממש פחד מאנשים ובירושלים לא חסרו מציקים, אולי הלך לצפת, גם שם לא חסר יצורים תימהוניים". מומי סיפר את הפרטים בעצימת עיניים, נראה שניתק לחלוטין מהסובב בעת שחזר אל העבר הנוסטלגי.

"אוי ויא דיא מאכסט דאס גוט (כמה שאתה עושה זאת טוב) ער מי אויס שלוימה'לה (תשמע אותי) דוא ביסט אנצאכגעלאזענע טאלענט אתה כישרון מבחז, עולם הבמה הפסיד קריין ומספר עלילות עשיר כמותך, אולי אחרי שתשתחרר מהצבא, כדאי לך לחשוב על עולם הבימה? זוהי פרנסה מכובדת למדי, אני יודע שמחפשים שם כל מיני דמויות מעניינות, כדי לרתק את אנשי תל אביב הבליינית מהעשירון העליון, שכבר משועממים מחייהם חסרי התכלית והמעש.

וכדרכו להפתיע, הוא הכניס משפט מקפיץ "עכשיו אני הולך להשלים לך פאזל שלא ידעת עליו בחייך. תשב טוב בכיסאך כדי שלא תחליק ארצה, הייתי מציע לך לקשור את עצמך היטב, אני עומד לבשר לך חדשה שבחייך לא שמעת" יונטי סיים את דבריו בקריצה רבת משמעות, מתוך "טוב לב" משתפך.

"תפסיק למתוח אותי יותר מדי, ספר וגמרנו" הפציר מומי שלא יכול לסבול את הסחבת המכוונת של יונטי.

"אוקי, אני מגיע כעת לפואנטה... ובכן הרעול לא סתם התנדף באויר, הוא לא מת מיתנה פתאומית, הוא חי וקיים נושם ובוטט ונמצא ממש לידיך בתל אביב".

"זו ביסט נישט נארמאל אתה לא נורמלי, שהמשוגע ההוא יגיע לתל אביב הצדיקה, היא בדיוק המקום שמתאים בשבילי?! בדיחה יותר מוצלחת מזו לא שמעתי בחיי חוח, איפה הוא נמצא בתל אביב? האם גם שם הוא הולך עם הרעלה שלו?! התל אביבים פחות סבלניים כלפי משוגעים, אם במאה שעורים שלא הייתה הכי פדנטית סלזו ממנו בגלל הריחות, אפשר כבר לתאר איך יהיה מצבו האומלל בתל אביב האסטניסטי ואלא מכילה, לטובתך אני מבקש אל תתבוסס בשטות זו".

"חוחוח, שלוימלה אתה ממש משורר, עליך לקבל פרס לפיוט על שם חיים נחמן בייליקוזן החרוזן (אפילו שם כזה פשוט לא ידע יונטי להגות כראוי, גם את תפקידו בחיים לא הבין) אני מוכן לנדב כמה "גראשן" (אגורות) לקרן החדשה שתקום ולהמליץ עליך בכל לב" דמעו עיני יונטי מרוב צחוק ובנשימה אחת הוסיף.

"בוא אגדיל את תדהמתך כדי שפיק ישאר פעור זמן רב מאד, אספר לך משהו פנטסטי ביותר, הרעול נמצא ממש קרוב אליך, אתה רואה אותו בכל יום ולא מזדעזע ולא בוחל ממנו, הוא אדם שפוי לחלוטין, פשוט החליט להחליף פוזה, כעת משתלם לו להיות יצור נסבל לחלוטין".

"אתה מספר לי סיפורי אלף לילה ולילה, כבר התבגרתי ולא אוכל לסבול שקרים" הזהיר מומי את יונטי.

יונטי רכן לעבר מומי ולחש לו כמה משפטים, ידיו של מומי החלו לרעוד כמו חולה קדחת.

"לא, אני לא מאמין, אתה סתם מדבר בלי כל הוכחות".

אבל הצעקות היו צעקות סרק, יונטי לכד את מומי, הוא הצליח להעביר את מסר.

"אני לא מאמין לאף מילה שאתה אומר" המשיך מומי בחוסר אמון מוחלט, אבל ניכר היה עליו שהוא אומר זאת מהשפה ולחוץ.

מה אמר יונטי שכל כך הרגיז את מומי?

מספרי המגיד

"טייערער שלוימלה (יקיר) אני עומד להנחית עליך פצצה יותר גדולה. ובכן הרעול הוא לא פחות ולא יותר ממולי פלד, החייל המהולל שמשרת אצלכם במחנה"

"יונטי השתגעת לחלוטין, אתה יודע על מה אתה מדבר? אתה קולט שאתה מדבר על האסטרטג של הצבא. מלבד זאת מולי הוא בחור נקי מסודר להפליא, יצור אינטליגנטי ברמת על, הוא שולט אולי בשבע שמונה שפות, ברמת שפת אם, אין דבר שהוא לא יודע, הכי אינטליגנטיים בצבא ניסו לעשות איתו תחרות ידע, הוא פשוט השכיב את כולם על הרצפה, הוא שלט בכל חומר שביקשו והוסיף על כך כהנה וכהנה, הוא גם יפה תואר ומתנהג בהתאם לכך, הוא מקפיד על התלבושת שלו, הבלורית שלו מסורקת להפליא, הוא הולך מדי פעם לספר מקצועי בתל אביב שיעשה לו תספורת "בן אלעשה" נראה שהוא משקיע בחזותו החיצונית הרבה, שהוא יהיה הרעול?! אם כך ירדת מדעתך, על מה ולמה שאדם כזה יצטוץ להסתיר עצמו בכזו מסכה מגעילה?

"פשוט מאד, כדי להחביא מהציבור שהוא העילוי העצום... חיים שלום פינקלשטיין, הבחור המצוין של ירושלים, שעזב שיזך וחשק לעזוב את המחנה החרדי, לכן החליט להסתתר מעיני הבריות, כדי שלא ינסו לתהות אחריו"

"עכשיו אני משוכנע שאתה משוגע לחלוטין, זה לא יתכן, חיים שלום הוא הרעול ומולי פלד... ומי עוד?! יצאת מדעתך לחלוטין?"

"יש לך ברירה לא להאמין, אבל אם תרצה תוכל לוודא זאת בדרך פשוטה, גש אליו ביום אחד ותאמר לו ככה בתמימות: -וואס הערטזך חיים שלום פינקלשטיין, מה נשמע? תראה את התגובה שלו, הוא יהיה בהלם מוחלט כשידע שחשפו את הכיסוי שלו. תעשה זאת עוד היום, כך תקבל את התשובה לכל השאלות שלך".

מהיכן לך כל המידע הזה? הקשה מומי שעוד התקשה לעכל את כל המידע הצפוף שקיבל מיונטי.

"פשוט ביותר, אני הייתי זה שדאג לכל הכיסוי שלו, כשרצה לברוח מהמחנה החרדי ולא היה לאן לברוח, הוא פחד לעשות צעד מהפכני, הוא פנה אלי בבקשת עזרה (יונטי לא מקפיד כל כך בפרטים הקטנים) כשחקן בעל אלף פרצופים למדתי אותו קצת את תורת המשחק, כך החבאתי אותו כשרצה להשתלב באצ"ל, דווקא שם היה שפוי לחלוטין, אחרת לא היה יכול לעבוד איתם.

אבל כשהיה צריך לאכול לא היה לו מאין, הוא לא הצליח להשיג עבודה מסודרת שתוכל לפרנס אותו בכבוד, לפעמים היה ממש רעב, באצ"ל הצדיקים לא דאגו לו לארוחה מסודרת, כי לא היה מגויס אליהם רשמית, לפעמים זרקו לו פרוטות, מחוסר ברירה הלך אליכם כי ידע שאתם נותנים אוכל בלי לבדוק בציציות, נתתי לו עצה, להתנהג כמושוגע שמדיף ריחות, כך יתרחקו ממנו.

"ולמה הוא לא פנה אליך, הרי אתה החבר הכי טוב לו ולחברים אתה עוזר מאד, כפי שאתה עוזר ל" הקשה מומי הסקן.

"הוא פנה אלי, אבל לא הייתי מוכן להאכיל אותו חינום, מספיק עמלתי כדי לחפש אותו כראוי, אבל אני לא אדרעס (כתובת) לשנוררים, אני לא מסכן את כספי שצברתי בעמל רב, רק מדי פעם כשיש לי צורך חשוב, אני מסכים לשתף את האחרים בעמלי שעמלתי בעשר אצבעותי". הבהיר יונטי את משנת הקמצנות בטוב טעם.

"אהה עכשיו הבנתי, חשוב היה לך להעביר לי את הסיפור המטורלל הזה בשל סיבה שנוגעת לך, למרות שלא עמדת עדיין אוודותיה, אחרת לא היית משקיע בי כל כך" סיים מומי את השיחה בכעס לא מועט, הוא קלט באיחור שהוא משמש כ"בובת מריונטה" במשבצת התככים של יונטי הנבל, האיש לא רוצה ליידע אותו על מה ולמה הוא צריך אותו, תפקיד זה מאוס עליו מאד.

"הבה נסיים את השיחה, אני לא רוצה לגלוש מעבר למה שאמרתי לך" סיים יונטי את המשימה.

הוא קלט את הזעם העצור של מומי, אבל הוא לא היה מוטרד כלל, הוא חש שמומי קלט היטב את המסר בלי לרדת לעומק העניין, השיחה הועברה אליו בשלימות, הוא ראה את ההשתוממות הרבה ששרתה על פני מומי, אם לא היה מאמין לו לא היה מגיב כך.

הוא כבר יעביר את הנתונים הללו למי שצריך לשמוע, בין ירצה ובין אם לא, הוא לא יוכל להכיל את הסוד הזה בלבד, מי לא ישמח לשמוע כי מולי היה פעם משוגע מפורסם בירושלים שהחביא את עצמו בסמרטוטים מגעילים, עד שאנשים שפויים לא העזו להיות בד' אמותיו והוא בעצם העילוי הירושלמי שברח אי שם. המטרה הושגה בשלימות, עכשיו צריכים להמתין ברוגע לקציר המבוך.

טעות בכתובת:

אך יונטי טעה הפעם, כי היו פרטים שלא לקח בחשבון, הוא לא ידע כי יש עוד דמות ששמה 'בנג'י הטרוריסט' מומי בר לא עושה שימוש במידע בלי שמעבירו למפעיל שלו, זה היה ההסכם ביניהם, אסור להעביר שום מידע לאחרים לפני שמידעם אותו, הוא זה שצריך להחליט מה עושים עם המידע, אבוי לו אם יעבור על ההסכם, סכנה מוחשית מרחפת על מי שלא עובד לפי מערכת הכללים שלו.

בדיוק באותם ימים נעדר בנג'י מן המחנה, לפעמים היה נעדר מהמחנה ליום יומיים, בלי לתת הסבר על כך, אל"מ מ. פחד ממנו פחד מוות, לפיכך העלים עין, רק לעיתים [בשביל הפרוטוקול] נאלץ לשאול אותו על מעשיו, בנג'י היה נכנס באדישות רבה למשרדו מורח לו סיפור קליל והמפקד נאלץ לבלוע את הכובע ולזרום.

מחודדים

ת"ר ושנתם שיהיו זברי תורה מחודדים בפיק (קידושין ל).

מערכת: 073-249-0403
sikumhadaf12@gmail.com

לע"נ
הגה"ח ר' פינחס רוזנבוים זצ"ל
נלב"ע כ"ו ניסן תשע"ז

גליון
224

דף י"א - ע"ב

מולח כמה חתיכות בשר בבת אחת אף על פי שאינו צריך אלא לחתיכה אחת - שטרחה אחת היא. לרב אדא בר אהבה מערים, שמולח זו לאכלה היום, וחוזר ואומר חתיכה השניה ערבה עלי יותר ומולח (וראה עוד רש"י להלן דף י"ז: ד"ה ואם הערים) איזו הערמה הותרה).

משנה . תריסי חנויות: לבית שמאי - לפי תנא של משנתנו אין מסלקים אותם, ולפי ר' שמעון בן אלעזר מסלקם ואינו מחזירם. לבית הלל - מותר אף להחזירם, ודווקא של חנויות שיש בזה צורך לרבים בזה התירו סופם משום תחילתם, אבל של בתים אסור, ואף על פי שאין בנין וסתירה בכלים אסור מדרבנן.

כהן שיש לו רטיה על ידו וצריך לסלקה בשעת העבודה שלא תהא חציצה - מותר להחזירה אחר העבודה, שהתירו שבות בסופו משום תחילתו, כדי שלא ימנע מעשיית העבודה, אבל במדינה אסור.

הפותח חביתו למכור יינו לעולי רגלים, וכן המתחיל בכיכרו, ויד הכל ממשמשת בהם וטומאת עם הארץ ברגל טהורה, ונשאר מחביתו וככרו אחר הרגל - לרבי יהודה אם התחיל למכור ברגל יגמור ומכור לחברים האוכלים בטהרה - שהתירו סופם מפני תחילתם, שאם לא נתיר לו לא יפתח מעיקרא, לחכמים לא יגמור - שחזר עליהם דין טומאה.

תריסים שאין להם ציר כל עיקר - מותר לפתוח ביום טוב גם לבית שמאי, יש להם ציר מן הצד - אסור גם לבית הלל, ונחלקו ביש להם ציר באמצע - אם גוזרים אטו ציר מן הצד.

ביצה דף י"ב . יום א' פרשת האזינו - ו' תשרי תשפ"ב

דף י"ב - ע"א

משנה . לבית שמאי לא מוציאים לרשות הרבים ביום טוב - קטן, לולב, ספר תורה. ולבית הלל מותר. לפי רבה - נחלקו אם יש איסור הוצאה ביום טוב, ונחלקו בבאיור הפסוק בירמיה 'ולא תוציאו משא מבתיכם ביום השבת' אם 'שבת' לאפוקי יום טוב, או הזהיר על שבת משום שהיא חמורה יותר, אך הוא הדין יום טוב. לשאר האמוראים - לכולי עלמא יש איסור הוצאה ביום טוב, ונחלקו אם אומרים מתוך שהותרה הוצאה לצורך הותרה גם שלא לצורך.

השוחט עולת נדבה ביום טוב - לבית שמאי לוקה, שאפשר להקריב לאחר יום טוב, לבית הלל אינו לוקה, דאמרינן מתוך וכו'.

המבשל גיד הנשה בחלב ביום טוב ואכלו לוקה ג' - משום אוכל גיד, ומשום בישול בשר בחלב, ומשום אוכל בשר בחלב. ולבית שמאי שלא אומרים 'מתוך' לוקה עוד ב' - על הבערת האש ביום טוב, ועל בישול ביום טוב.

דף י"ב - ע"ב

הולכת מתנות כהונה לכהן ביום טוב:

משנה . תרומה שהופרשה מערב יום טוב: לרבי יהודה ולאחרים - לכולי עלמא אסור. לרבי יוסי - לבית שמאי אסור ולבית הלל מותר.

זרוע לחיים וקיבה שהורמו ביום טוב מבהמה שנשחט ביום טוב, וכן חלה שהופרש מעיסה שנעשה ביום טוב - בין לבית שמאי ובין לבית הלל מותר להוליכם ביום טוב כשם שמותר להפרישם ביום טוב. ולהוי אמרינא בדעת אחרים - לבית שמאי אסור ולבית הלל מותר.

נשחט או נעשה בערב יום טוב והופרש בין בערב יום טוב ובין ביום טוב: לבית הלל מותר (ושאני תרומה שאסור להפריש ביום טוב). **לבית שמאי:** בפני עצמם - לרבי יוסי מותר, לרבי יהודה ואחרים - אסור (כשם שאסור להוליך תרומה), יחד עם אלו של היום - לרבי יהודה מותר לאחרים אסור.

הלכה כרבי יוסי אליבא בית הלל - שמותר להוליך אפילו תרומה שהורם מאתמול וכל שכן מתנות.

ביצה דף י"א . שב"ק שובה פרשת וילך - ה' תשרי תשפ"ב

דף י"א - ע"א

זימן בתוך הקן ומצא לפני הקן אסורים, לר' חנינא - מפני שחוששים שבאו מעלמא, שרוב וקרוב הלך אחר הרוב. לאביי - מיירי כשיש דף לפני הקן שיושבים עליו יונים מעלמא, וכל הספיקות קרובות הם. לרבא - מיירי כשיש שני שובכים זו למעלה מזו, וזימן של תחתונה ומצא העליונה ריקה, שחוששים שאלו שזימן הלכו לעלמא ואלו שבתוך הקן מן העליונה הם וירדו למטה, ואפילו זימן של עליונה ומצא התחתונה ריקה, חוששים שאלו של התחתונה הם שעלו למעלה, והגם שקטנים הם חיישינן.

לא היו סביבות הקן יונים אחרים אלא אותם שזימן - כל שאין קן אחר בתוך חמישים אמה אפילו מצא את אלו שזימן מחוץ לקן מותרים אם אינם יכולים לפרוח, שלא חוששים שהלכו לעלמא ואלו אחרים, ואף אם יש קן אחר בתוך חמישים אמה אלא שבלית הבית מפסיקה בין הקינים לא חוששים שאחרים הם - שאינם מדדים אלא כל זמן שרואים הקן.

משנה . לבית שמאי אין נוטלים ביום טוב את העלי (מכתשת) שהוא כלי שמלאכתו לאיסור אפילו לצורך דבר המותר (לחתוך עליו בשר), ולבית הלל מותר, אך לאחר שגמר לחתוך הבשר שוב אסור לטלטלו.

בית שמאי אסורים להוליך טבח וסכין אל הבהמה ולהיפך, וכן אסור להוליך תבלין ומדוכה זו אצל זו שמא יחזור בו, ובית הלל מתירים. ומודים לבית שמאי שמותר לטלטל כלי המיוחד לקצב עליו בשר ולא חיישינן שיחזור בו ונמצא שטרח חינם, שרק בטבח וסכין חוששים שמא יראה שהבהמה כחושה ולא ישחוט, וכן בתבלין ומדוכה חוששים שיחליט לבשל תבשיל אחר שאינו צריך לתבלינים אלו, אבל בבשר ודאי צריך לחתכו. ואף כלי חדש מותר ולא חוששים שיתחרט מלהשתמש בו.

לבית שמאי אין שוטחים את העור שהופשט ביום טוב במקום דריסת הרגליים שנעבד על ידי הדריסה, וכן לא יגביה לטלטל אלא אם יש עמו כזית בשר. לבית הלל בהמה שנשחטה ביום טוב מותר לשטוח עורה, שהתירו סופם מפני תחילתם - שאם לא נתיר ימנעו עצמם מלשחוט ומשמחת יום טוב.

מולחים בשר לצלי על גבי עור הבהמה גם לבית שמאי אף על פי שהמלח מועיל לעיבוד, ודווקא לצלי שאין מולחים אותו יפה, ולא לצלי כעין קדירה שמולחים אותו יפה יפה.

אין מולחים החלבים ביום טוב כדי שלא יסריחו, ואין הופכים אותם לתקנם, ולרבי יהושע שוטחם ברוח על גבי יתדות. יש אומרים שהלכה כרבי יהושע הגם שיחיד הוא, ויש אומרים שאין הלכה כמותו, ולא התירו סופו משום תחילתו - שלא ימנע מלשחוט - כפי שהתירו בית הלל שטיחת העור - שאני התם כיון שראוי להסב עליו יאמרו שלצורך יום טוב מטלטלו, אבל אם נתיר לשטוח חלבים מוכח שלצורך עיבוד הוא ויבואו גם למלוח שהוא איסור מדאורייתא.

דף י"ג - ע"א

המולל מלילות בידיים להוציא זרע החיטים וכן חרדל בשרביטים - דש כלאחר יד הוא, ובשבת אסור מדרבנן, ביום טוב - מותר. ולהלן (ע"ב) מבואר שצריך שינוי מדרכו בחול: לאביי בשם רב יוסף - מוללו בין גודל לאצבע, לרב אויאי בשם רב יוסף - בין גודל לשתי אצבעותיו, לרבא - כל מולל באצבעותיו שינוי הוא.

מולל מלילות מערב שבת ולמחר מנפח מיד ליד (ולא בקנון ותמחוי) שלא כדרכו בחול - לרב מקשרי אצבעותיו ולמעלה ולא בכפו, לר' אלעזר בידו אחת ואף בכל כוחו (להלן ע"ב - ד').

ביום טוב מנפח מעט מעט אפילו בקנון ותמחוי, אבל לא בטבלא נפה וכברה - שאין דרך לעשות בכלים הללו אלא הרבה, ונראה כעושה למחר.

הכניס לביתו שבליים לעשות מהם עיסה - אוכל מהם עראי ופטור מתרומה כל זמן שלא דש ומרח בכרי, שלא נגמר מלאכתו לתרומה. הכניסם לאכלם מעט מעט על ידי מלילות - רבי מחייב בתרומה שזה גמר מלאכתם כיון שאין סופם לבא לידי גורן, רבי יוסי בן יהודה פוטר שאין דיגון אלא קבוץ בכרי, ומודה בהכניסם לעשות מהם עיסה ונמלך עליהם למוללם - כיון שהכניסם לשם גורן גמור ירדה להם תורת תרומות ומעשרות, ומיד כשנמלך עליהם למוללם מתחייב בתרומה.

מחלוקת רבי ורב יוסי בן יהודה היא רק בשבליים - שרובם לדישה, אבל בקטניות - ללישנא קמא לאביי כיון שהרבה בני אדם אין חובטים אותם יחד אלא כדי קדירה - הכנסתם בחבילין זהו גורנם, ללישנא בתרא לאביי סתם הכנסתם למרוח, ומודה רבי שפטור, ורק בשבליים מחייב כיון שהרבה כונסים אותם למלילות.

כיון שהתיר רבא למולל מלילות ביום טוב לאכלם מצינו תרומה שזכאי בהרמתה ביום טוב, ומה שכתוב במתני' שאינו זכאי בהרמת תרומה ביום טוב היינו ברוב תרומות.

דף י"ג - ע"ב

מעשר ראשון שהקדימו בשבולים - כיון שקרא עליו שם מעשר טובלו לחייבו בתרומת מעשר, אמנם פטור חלק המעשר מתרומה גדולה - שנאמר 'הרמותם ממנו תרומת ה' מעשר מן המעשר' - ולא תרומה גדולה.

מעשר ראשון שהקדימו אחר שהתמרח בכרי חייב בתרומה, שאמר 'מכל מתנותיכם תרימו את כל תרומת ה', 'מכל מרבה זה שנתמרח שבא לכלל דגן.

לוי שנתנו לו שבליים במעשרותיו קודם שתרמו מהם תרומה - קנסוהו על שהקדימו לתרומה לעשות אותם גורן, ענבים - עושה אותם יין, זיתים - עושה אותם שמן, ומפריש עליהם תרומת מעשר ונותנם לכהן, שכשם שתרומה גדולה אינה ניטלת אלא מן הגורן ומן היקב כך תרומת מעשר. 'ונחשב לכם תרומתכם' - בשתי תרומות הכתוב מדבר - תרומה גדולה ותרומת מעשר, כשם שתרומה גדולה ניטלת באומד ובמחשבה כך תרומת מעשר.

המקלף שעורים לאוכלם חיים - מקלף אחת אחת ואוכל ופטור מן המעשר.

המקלף שעורים ונתן בתוך ידו - אינה מלאכה לענין שבת אף על פי שלגבי ענין מעשר הוא גמר מלאכה - שבשבת צריך מלאכת מחשבת שהיא מלאכת אומנות.

המולל מלילות של חטים מנפח מעט מעט ואוכל ופטור מן המעשר, ואם נפח ונתן לתוך חיקו חייב, וכן לענין שבת.

העמדת ערמה הוי גמר מלאכה לענין מעשר ולא לענין שבת.

דף י"ד - ע"א

משנה. תבלין ביום טוב - לבית שמאי נידוך כדרכו ובשינוי קל במדוך עץ, לבית הלל אין צריך שינוי כלל ונידוך כדרכו במדוך של אבן.

מלח ביום טוב - לתנא של משנתנו לכולי עלמא צריך שינוי, אלא שלבית שמאי צריך שינוי גדול - בפך של חרס ובעץ הפרור, ולבית הלל די בשינוי קטן - במדוך של עץ.

הטעם שמלח צריך שינוי יותר מתבלין - מחלוקת רב הונא ורב חסדא אם משום שכל מיני תבשיל צריכים מלח וכבר ידע מערב יום טוב שיצטרך לו והיה לו לטוחנו מערב יום טוב, אבל לא כל תבשיל צריך תבלין ולא ידע מערב יום טוב שיצטרך לו, או משום שמלח אינו מפיג טעמו אם טוחנו מערב יום טוב מה שאין כן תבלין, ונפקא מיניה בין הטעמים - א. אם ידע מאתמול שעתיד לבשל ביום טוב תבשיל שצריך

לתבלין (-לטעם ראשון צריך שינוי לפי הטעם השני אינו צריך). ב. תבלין כרכום שאינו מפיג טעמו (-לטעם שני צריך שינוי לטעם ראשון לא צריך).

מלח לשיטת ר' מאיר - מותר לטוחנו לכולי עלמא בלי שינוי יחד עם תבלין, ומחלוקת בית שמאי ובית הלל הוא לטוחנו בפני עצמו - לבית שמאי רק בשינוי ורק מעט לצלי ולא הרבה לקדירה, ולבית הלל נידוך כדרכו ואפילו לקדירה.

רב יהודה בשם שמואל פסק כבית הלל אליבא דר' מאיר והתיר לדרך מלח כדרכו במדוך של אבן, וכן נהג רב אחא ברדלא, אך הצריך שינוי קל - להטות המדוכה על צידה.

אין עושים טיסיני ביום טוב, והיינו לכתוש חיטים עד שנחלקת כל חיטה לארבע - שטורח גדול הוא, ואפילו במכתשת קטנה העשויה לתבלין שהוא כלאחר יד, ורבא אמר שדווקא בארץ ישראל שיש להם עבדים הכותשים עבורם ומזלזלים ועושים בגדולה ואומרים שעשו בקטנה, אבל בבבל שאין להם עבדים שיזלזלו - מותר בקטנה. שאר תבשילים כגון חילקא ודייסא (שאינן בהם טירחא כטיסיני) - לאביי, בגדולה אסור בקטנה מותר, לרבא דינם שוה לטיסיני.

דף י"ד - ע"ב

משנה. הבורר קטניות ביום טוב - לבית שמאי יטול המאכל והפסולת נשאר בכלי, לבית הלל בורר כדרכו הפסולת מתוך האוכל בחיקו בקנון ובמתחוי, אבל לא בטבלא (דף) בנפה ובכברה. והיינו כשפחות טירחא לבורר הפסולת, אבל אם טורח יותר לבורר הפסולת מאשר לבורר האוכל, כגון שהיא דקה - גם בית הלל מודים שיבורר האוכל. פסולת מרובה על האוכל - בטל האוכל במיעוטו, והוא ככולו פסולת ואסור לטלטלו.

לרבן גמליאל מותר גם לבורר ביום טוב על ידי ש'מדיח ושולח', וכגון מביא דלי מלא עדשים ומציף עליו מים ונמצא אוכל למטה וקש למעלה, או עפר למטה ואוכל למעלה.

משנה. שילוח דורון של אוכל ביום טוב - לבית שמאי אין שולחים אלא מנות מוכנות לאכילה, לבית הלל שולחים בהמה חיה ועוף בין חיים ובין שחוטים, אך לא תבואה שאינה ראויה להיות שאין טוחנים ביום טוב, ור' שמעון מתיר אף תבואה - שיכול לבשל בקדרה, או לכתשה במכתשת קטנה, או לתנה לפני בהמתו.

לא ישלח דורון על ידי שלושה אנשים - שאוושא מילתא ונראה כמוליך למכור בשוק, ומסתפק רב אשי בשלושה אנשים שכל אחד מוליך מין אחר.

משנה. משלחים בגדים בין תפורים בין שאינם תפורים, כל שהם לצורך המועד כגון שראויים לכסות בהם או לישב עליהם, ואפילו הם כלאים - אם הם קשים שאינם מחממים.

ובגד כלאים שעטנו לא יעלה עליך' - אבל אתה יכול להציעו תחתיד, אך אסור חכמים לעשות כן שמא תכרך לו נימא על בשרו (נימא גסה שמחממת מקומה, או אף בסתם נימא משום שהמצע מחמם מלמטה וכריכת הנימא מחשבתו כבגד).

אפילו עשר מצעות זו על גבי זו וכלאים תחתיהם אסור מדרבנן לישן עליהם, אלא אם כן הם קשים שאינם מחממים.

וילון של כלאים אסור לתלות - כיון שהשמש מתעטף בשוליו (ולכן יש עליו שם כלי לקבל טומאה), אלא אם כן הוא קשה שאינו מחמם.

לעילוי נשמת האשה החשובה מרת רחל פישער ע"ה בת ר' צבי נלב"ע ערב יום הכיפורים תשל"ט

דף ט"ז - ע"א

בגדים קשים אין בהם משום כלאים שאינם מחממים, ומותר לישב עליהם, וכן עקבים הנעשים משעטנו שקשים הם.

סנדל המסומר אסור לנעלו בשבת ויום טוב, לכן אין שולחים אותו דורון לחבירו ביום טוב, שלא יאמרו שמותר לנעלו, אבל מותר לטלטלו שכלי הוא.

מנעל שאינו תפור אף על גב שתפוס בסיכי (-יתדות קטנות של עץ וי"א שתפורו שתי תפירות באמצעו, ובראשו, ובעקבו), אין שולחים אותו דורון ביום טוב.

כל בגד שהוא מתוקן כל צורכו שולחים אותו דורון ביום טוב, ואפילו תפילין הגם שאין מניחים אותם ביום טוב שאף אם יניחם אין בזה איסור. היה בא בדרך בערב שבת או יושב בבית המדרש ותפילין בראשו ושקעה עליו חמה - מניח ידו עליהם ומוליכם עד בית הסמוך לחומה או בית הסמוך לבית המדרש אם הם משומרים שם מפני הגנבים והכלבים, ואם אינם משומרים שם אלא מהכלבים אך לא מגנבים - אף על פי שרוב לטעים ישראל הם, כיון שהם בראשו ודרך מלבוש העברה כלאחר יד היא - התירו משום בזיון שיוליכם עד ביתו.

המוצא תפילין בשבת בשדה במקום שאינם משתמרים מהכלבים - יניחם כדרך הנחתם בחול ויכניסם לעיר זוג זוג, אבל אם הם משתמרים מהכלבים אף שאינם משתמרים מגנבים - לא יזיזם ממקומם. הדרן עלך פרק ביצה שנולדה

פרק יום טוב

משנה . יום טוב שחל בערב שבת לא יהא עיקר בישולו לשם שבת אלא ליום טוב, ומה שאר (בלי הערמה) יהא לשבת.
עירוב תבשילין - לבית שמאי שני תבשילין, ודג וביצה שעליו נחשבים שני תבשילין, לבית הלל די בתבשיל אחד (ועי' דף ט"ז: דעת רשב"א).
נאכל או נאבד העירוב קודם שבישל כל צרכי שבת - לא יבשל, ואם השתייר ממנו כל שהוא (כזית, להלן דף ט"ז:) מבשל.

טעם תקנת עירוב תבשילין - לרבא כדי שיברור מנה יפה לשבת ולא יגמור הכל ביום טוב, ומן הדין יכול לברור מנותיו ביום טוב לשבת, ומשום שמא יפגע תקנוהו לעשותו מערב יום טוב, לרב אשי לא משום כבוד שבת תקנוהו אלא לכבוד יום טוב, כדי שיאמרו אין אופים מיום טוב לשבת אלא אם כן התחיל מערב יום טוב, קל וחומר מיום טוב לחול. **רבי אליעזר הקפיד על אלו שיצאו ביום טוב באמצע הדרשה** שמניחים חיי עולם ועוסקים בחיי שעה - מפני שסובר ששמחת יום טוב רשות ולא מצוה, מכל מקום אמר בגמר הדרשה - 'לכו אכלו משמנים ושתו ממתקים' וגו' משום שמחת יום טוב.

'עצרת לה' אלוקיד' ו'עצרת תהיה לכם' - לרבי אליעזר או כולו לה' או כולו לכם, לרבי יהושע חלקהו - חציו לה' וחציו לכם.

'שלחו מנות לאין נכון לו' - לרב חסדא היינו למי שלא הניח עירובי תבשילין, ויש אומרים למי שלא היה יכול להניח כגון שהיה טרוד, אבל מי שהיה לו להניח ולא הניח פושע הוא.

'כי חדות ה' היא מעוזכם' - אמר הקדוש ברוך הוא לישראל: בני, לוו עלי וקדשו קדושת היום והאמינו בי, והשמחה שאתם עושים בשבילי היא מעוזכם ותעזור אתכם לשלם.

הרוצה שיתקיימו נכסיו יטע בהם אילן חשוב ששמו 'אדר' - או משום שכתוב 'אדיר במרום ה'" הרי שאדר הוא לשון חוזק, או כמשמעות שמו - שהוא קיים לדורי דורות, שאין שדהו נגזלת מפני שיש לאילן זה שם ונקראת השדה על שמו, ופירותיה משתמרים.

ביצה דף ט"ז . יום ה' - יום הקדוש תשפ"ב

דף ט"ז - ע"א

כל מזונותיו של אדם קצובים לו מראש השנה (חוץ מהוצאת שבת ויום טוב ובניו לתלמוד תורה), שנאמר 'תקעו בחודש שופר בכסה ליום חגנו' - זה ראש השנה שהוא חג שהלבנה מתכסה בו, וכתוב 'כי חק' וגו' שהוא לשון מזונות.

הנותן מתנה לחבירו - אם עתיד לגלויי אינו צריך להודיעו, שנאמר 'ומשה לא ידע כי קרן אור פניו', ואם אינה עתיד לגלויי צריך להודיעו, שנאמר 'לדעת כי אני ה' מקדישכם' - אמר הקדוש ברוך הוא למשה לך והודיע לישראל על מתנת השבת, ואף שעצם המתנה עתיד לגלויי מתן שכרה לא עבידא לאגלויי.

הנותן פת לתינוק צריך להודיע לאמו על ידי סימן שיסוכו בשמן ויתן כחול סביבות עיניו, וכשחוששים לכשפים ישפשיץ וימרח עליו מהמין שנתן לו, שמתוך כך ידעו אביו ואמו שהוא אוהבם ותרבה חיבה ורעות בישראל.

כל המצוות נתן הקדוש ברוך הוא לישראל בפהרסיא, חוץ משכר שבת ויש אומרים נשמה יתירה של שבת, שנאמר 'ביני ובין בני ישראל אות היא לעולם'.

עירוב תבשילין - תבשיל ולא פת, ללישנא קמא לאביי משום שצריך דבר שלא שכיח, ופת שכיח, אבל דייסא לא שכיח ומערבים בה, ללישנא בתרא משום שצריך דבר שמלפת שמוכח שעשוי לשבת, וכן בדייסא לא מערבים, משום שלא מלפת.

עדישים שבשולי קדרה - אם יש בהם כזית סומך עליהם מערב יום טוב לשם עירוב, ולא אומרים שלא חשוב ובטלי.

שמנונית שעל גבי הסכין גוררו מערב יום טוב, ואם יש בו כזית סומך עליו משום עירוב תבשילין.

דף ט"ז - ע"ב

דגים קטנים מלוחים כיון שיכול לאכלו חי אין בישולו מהני ואין בו משום בישול גוים, ואם צלאו סומך עליהם משום עירובי תבשילין, אבל אם טגנו נכרי בשומן קרבי דגים וקמח אסור, שהקמח הוא עיקר והוא אינו נאכל חי ויש בו משום בישולי גוים.

עירוב תבשילין צריך כזית, ואף למאה די כזית אחד.
עירוב תבשילין שנאבד חלק ממנו כל שנשאר כזית סומך עליו לבשל בשבילו.

עירוב תבשילין היינו - מבושל, צלוי, כבוש, שלוק (-מבושל הרבה מאוד), וכן דג מליח שנתנו עליו חמין מערב יום טוב.

אפשר לעשות עירוב תבשילין עבור כל בני עירו, ועבור אלו שבתוך תחום שבת שלו, ומהני למי ששכח לעשות עירוב אבל לא למי שפשע ולא עשה שאין דעתו עליהם.

יום טוב שחל ערב שבת אין מערבים עירובי תחומין לצורך שבת - שכמתקן הוא. **עירובי חצירות** - לתנא קמא אין מערבים, ולרבי מערבים (ויש הופכים השיטות), משום שאין כח לאסור מלתקן לצורך מחר דבר שהוא מותר בו ביום - ואין איסור טלטול בחצירות ביום טוב. ונחלקו האמוראים בפסק ההלכה.

בעבור שיתן צדקה בעד הזכרת נשמתו - אפשר להעביר למערכת מעות יזכור לסיכומי הדף היומי - מחודדים

ביצה דף י"ז . יום ו' פרשת האזינו - י"א תשרי תשפ"ב

דף י"ז - ע"א

תפילת הלחש ביום טוב שחל בשבת: לבית שמאי שמונה ברכות - שבת בפני עצמה ויום טוב בפני עצמה, לבית הלל שבע ברכות - מתחיל ומסיים בשבת, ומזכיר יום טוב באמצע, לרבי - גם בחתימה מזכיר יום טוב ואומר 'מקדש השבת ישראל והזמנים', וכן הלכה. (ותני תנא קמיה דרבינא שחתימה 'מקדש ישראל והשבת והזמנים', ופרכוהו שאין ישראל מקדשים השבת).

שחרית ומנחה בשבת שחל בראש חודש או בחולו של מועד - מתפלל שבע ברכות כשאר שבתות, ומזכיר ראש חודש וחול המועד (ואם לא הזכיר חול) - לתנא קמא בעבודה, לרבי אליעזר בהודאה, לר' שמעון בן גמליאל ורבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקא באמצע ברכה אמצעית (אך מתחיל ומסיים רק בשל שבת), ופסק רב הונא כתנא קמא.

תפילת מוסף בשבת שחל בראש חודש או בחולו של מועד - מתחיל ומסיים ברכה אמצעית בשבת ואומר קדושת היום באמצע, ולרבי אף מסיים 'מקדש השבת וישראל והזמנים', או 'וראשי חדשים' בראשי חדשים, וכן הלכה.

מניח אדם עירוב תבשילין ביום טוב ראשון שחל ביום חמישי, ומתנה: אם היום חול ומחר קודש עירובי עירוב, ואם להיפך איני צריך לעירוב. ובעירובי תחומין - לרב יכול להניח ולהתנות: אם היום חול ומחר קודש עירובי עירוב, ואם היום קדוש אין בדברי כלום, ולמחרת יחזור ויערב באותו פת באותו תנאי, לרבא - עירובי תחומין אסור להניח, שלא התירו לקנות שביטה ביום טוב אפילו מספק, ורק עירוב תבשילין התירו משום כבוד שבת.

אין אופים מיום טוב ראשון ליום טוב שני, אבל ממלאה אשה כל הקדירה בשר אף על פי שאינה צריכה אלא לחתיכה אחת, וכן ממלא נחתום חבית של מים אע"פ שאינו צריך אלא לקיתון אחד, שטרחה אחת היא לכולם, ולמלאות תנור פת אם אינו צריך הכל להיום - לתנא קמא אסור, שכל ככר צריכה אפיה ורדיה לעצמה, ולר' שמעון בן אלעזר מותר, שהפת נאפית יפה בזמן שהתנור מלא, וכן פסק רבא.

מי שלא הניח עירובי תבשילין - לא יאפה, יבשל, יטמין, לא לו ולא לאחרים, ולא אחרים בשבילו אלא אם מקנה להם קמחו.

דף י"ז - ע"ב

עבר ואפה ביום טוב לצורך שבת בלי עירוב תבשילין - איבעיא שלא איפשטא אם מותר לאוכלו בשבת.

אכל את העירוב תבשילין ביום טוב - לא יאפה או יבשל או יטמין אחר כך, לא בשבילו ולא בשביל אחרים, ולא אחרים בשבילו, ואם כבר אפה ובישל והטמין יכול לאכלו.

מבשל בשביל יום טוב ואם הותר הותר לשבת, ובלבד שלא יערים לומר שצריך להזמין אורחים ביום טוב, ואם הערים אסור לאכלו בשבת, ואף אם נאמר שעבר ובישל בלי עירוב תבשילין מותר לאכול בשבת - שאני הערמה שהחמירו בה רבנן יותר ממזיד, שסבר לעשות בהיתר ולא ישיב אל לבו לחזור בו, ואחרים לומדים ממנו ונעקר תורת עירוב.

עבר ועישר פירותיו או טבל כליו בשבת - בשוגג מותר לאכלם ולהשתמש בהם, ובמזיד אסור, שהחמירו רבנן בדבריהם אפילו גבי עונג שבת, וספק בגמרא אם אסור אפילו אם אין לו פירות אחרים לשבת (עפ"י הספק הג"ל בעבר ובישל בלי עירוב תבשילין).

לתנא של המשנה - לבית שמאי צריך שני תבשילין, ולבית הלל תבשיל אחד, ומודים בית שמאי בדג וביצה שעליו שנחשבים כשני תבשילים, לר' שמעון בן אלעזר - גם לבית הלל צריך שני תבשילים, ונחלקו בדג וביצה שעליו שלבית הלל נחשב לשני תבשילין ולבית שמאי כאחד, ומודים בית שמאי שאם פרפר ביצה מבושלת לתוך הדג, או רסק לתוכו כרתי - שהם שני תבשילים, והלכה כתנא דידן לפי שיטת בית הלל.

אכל או נאבד עירוב אחר שהתחיל לתקן ולאפות עיסתו - גומרה.

משנה . יום טוב שחל אחר השבת לא מטבילים כלים בשבת, וטבילת אדם לטהר עצמו ברגל שכתוב 'ובנבלתם לא תגעו' - לבית שמאי אסור בשבת, ולבית הלל מותר.

מים שנטמאו מטהרים אותם ביום טוב על ידי השקה בכלי אבן, אבל לא יתן בכלי עץ טמא להטביל אותו אגב השקת המים.

ביצה דף י"ח. שב"ק פרשת האיזינו - י"ב תשרי תשפ"ב

דף י"ח - ע"א

הטעם שאין מטבילים כלים בשבת ויום טוב:

לרבה - בשבת אסור משום גזירה שמא יקחנו בידו ויעבירונו ארבע אמות ברשות הרבים, וגזרו אף בבור בחצירו או בבור ברשות הרבים. ואסרו גם ביום טוב אטו שבת, שהחמירו חכמים לגזור בזה אף גזירה לגזירה.

לרב יוסף - משום סחיטת בגדים, וגוזרים גם כלים שאינם בני סחיטה אטו בגדים.

לרב ביבי וכן תניא בכריתא - גזירה שמא ישהה כליו בטומאה עד יום טוב שהוא פנוי, ויבא לידי תקלה שישתמש בהם תרומה.

לרבה - שנראה כמתקן כלי, אבל טבילת אדם מותרת משום שנראה כמיקר, ואפילו אם טובל במים רעים - שפעמים בא שרוב ורוחץ אפילו במי משרה, ואפילו בימות הגשמים - שפעמים בא מן השדה מלוכלך ורוחץ.

משיקים מים בכלי אבן לטהר המים - ולא אוסרים השקה אטו טבילה (אף לרבה ורב יוסף שגזרו בטבילה גזירה לגזירה) - שהשקה לטהר מים ביום טוב אינו שכיח, כיון שבהכרח מדובר שאין לו מים אחרים, ומי שאין לו מים אחרים זהיר הוא שלא יטמא מימיו.

מדלים מים בכלי טמא ביום טוב ונטהר הכלי בטבילתו - ולא אוסרים אטו טבילת כלים בעין (אף לרבה ורב יוסף שגזרו בטבילה גזירה לגזירה) - שמתוך שלא הותרה לו טבילה זו אלא על ידי שאיבת מים שאין זה כדרך שאר טבילות כלים - זכור הוא שטבילת כלים אסורה ביום טוב.

כלי שנטמא באב הטומאה מערב יום טוב - אין מטבילים אותו ביום טוב, נטמא ביום טוב - מטבילים אותו ביום טוב, ולא גזרינו אטו נטמא בערב יום טוב, שכלי שנטמא ביום טוב לא שכיח הוא, שביום טוב כולם זהירים מלהטמא.

כלי שנטמא בראשון לטומאה והוא שני מדרבנן - מטבילים אותו ביום טוב, ולא גזרינו אטו נטמא באב הטומאה, ששני לטומאה מותר לחולין ואסור רק לתרומה שהיא צורך כהנים - וכהנים זריזים הם.

נדה שאין לה בגדים טהורים - מערמת וטובלת ביום טוב בכנדיה, ולא גזרינו אטו טבילת בגדים - שמתוך שלא הותרה אלא על ידי מלבוש זכורה היא שאסור לטבול בגדים ביום טוב.

דף י"ח - ע"ב

כל חייבי טבילות טובלים כדרכם בין בתשעה באב בין ביום הכיפורים, ולא גזרינו ביום הכיפורים משום גזירת תיקון כלי, הגם שאי אפשר לתלות שמיקר ורוחץ - שאין דבר שבשבת החמורה מותר וביום הכיפורים אסור.

החושש בשיניו בשבת - לא יגמע בהם את החומץ ופולט, שמוכח מילתא שלרפואה עבד, וכל רפואה בשבת גזרו בה רבנן משום שחיקת סממנים, אבל מטביל מאכלו בחומץ כדרכו, ואם נתרפא נתרפא, וכן מגמע ובלוע אפילו אחר שגמר לאכול, הגם שמוכח שעושה כן משום רפואה, כיון שמוותר בשעת אכילה שאינו מוכח שעושה משום רפואה מותר גם אחר כך - שליכא מידי שחצי שבת מותר וחצי אסור (ואף רבא שבתחילה אסר זאת חזר והתיר מפני סברא זו).

טבילת כלי טמא על ידי השקת מימיו לטהרו - בשבת לכולי עלמא אסור, ביום טוב - לרבי אסור ולחכמים מותר.

השקת מים בכלי אבן לטהר המים - ביום טוב לכולי עלמא מותר, בשבת - לרבי אסור ולחכמים מותר.

ביצה דף י"ט. יום א' - י"ג תשרי תשפ"ב

דף י"ט - ע"א

טבילת כלים בין השמשות של יום טוב - אסורה, שספק יום טוב הוא.

טבילת כלים בין השמשות בימי חול - בסתם אין לטבול, שהרי אינו נטהר עד הערב שמש שלמחרת וזה טועה להשתמש בו מיד (ומדובר בכהן המשתמש בתרומה שצריך הערב שמש). ואם רץ והכלי בידו: לרבנן דבי רב - לתנא קמא כיון שמתחשבת ניכרת מתוך מעשיו שרץ להטבילו קודם הערב שמש, הרי שיודע שצריך הערב שמש, ואם יראה שלא הספיק לטבול קודם הערב שמש ימתין מלהשתמש בו עד שיעריב שמשו למחר, ולר' שמעון שזורי אין להניחו לטבול, שמא מחמת מלאכתו הוא רץ. ולרבה - בסתם אדם שרץ לכולי עלמא מותר להניחו לטבול, והמחלוקת היא באדם שבא לשאול על כלי שנטמא פחות מכעדרה מן השרץ, האם זהו סימן שאינו יודע גם שצריך הערב שמש, או דווקא השיעור - שאינו מפורש בתורה - אינו יודע, אבל דין הערב שמש המפורש בתורה יודע.

טובלים ביום טוב כלים טהורים שבא לטהרם משום מעלות טהרה, כגון שהטביל על דעת דריכת זיתים ונמלך לעשות בהם גתו, ולכן חוזר וטובל, וכן אם טובל לאכול בהם בחבורה זו ובא להטבילם לאכול בהם בחבורה אחרת.

משנה - שלמי חגיגה מביאים ביום טוב לכולי עלמא, שהם חובת היום כמו שכתוב וחגותם אותו חג לה'.

סמיכה בשלמי חגיגה - לבית שמאי אין סומך עליהם ביום טוב משום שבות כיון שסומך בכל כוחו, והוא משתמש בבעלי חיים, ולבית הלל סומך עליהם ביום טוב.

עולת ראייה - לבית שמאי אינה קרבה ביום טוב, שכתוב 'וחגותם אותו חג

לה" - רק שלמי חגיגה ולא עולת ראייה, לבית הלל קרבה, שדורשים לה' - כל לה' מקריבים.

נדריים ונדבות שאין זמנם היום - לכולי עלמא אין קריבים ביום טוב, שיכול להביאם למחר, ואף על גב שגם עולת ראייה ושלמי חגיגה יש להם תשלומים כל שבעה, חיישינן שמא יהא אונס ולא יקריבם. לרב יוסף - מחלוקת תנאים בזה, שלדעת ר' שמעון בן אליעזר לשיטת בית הלל - קרבן שלמים קרבים ביום טוב אף שאין זמנם היום - מפני שיש בהם אכילת אדם.

דף י"ט - ע"ב

אין מביאים קרבן תודה בפסח מפני החמץ שבה, ולא בערב פסח - שאין מביאים קדשים לבית הפסול, שאינו יכול לאכול חמץ רק עד ארבע שעות ומתוך כך לחמי החמץ באים לידי גותר.

המקריב קרבן תודה בחול המועד סוכות יוצא בה ידי חובתו משום שלמי שמחה ולא משום חגיגה, משום שחגיגה היא דבר שבחובה, ואינה באה מנדריים ונדבות שהוא מחויב ועומד בהם, ואפילו שכשנדר התודה פירש על מנת שיצא בה ידי חובת חגיגה.

קרבן תודה ביום טוב שבועות וסוכות - לתנא קמא אין מביאים נדריים ונדבות, לר' אלעזר ב"ר שמעון מביאים (אליבא בית הלל).

בל תאחר - לתנא קמא עובר בשלושה רגלים אפילו שלא כסדרם, ולכן מי שעליו להביא קרבן תודה קודם סוכות יביא בחג הסוכות, אפילו שהוא רגל ראשון, שאינו יכול להביאה כשיעלה לרגל בחג המצות ושבועות שסובר שאין מביאים נדריים ונדבות ביום טוב. לר' שמעון עובר רק כסדרם ופסח תחילה, ולר' אלעזר ב"ר שמעון כל שעבר עליו חג הסוכות עובר.

ביצה דף כ'. יום ב' - ערב סוכות תשפ"ב

להצלחת אחינו ורדף צדקה וחסד הרה"ח שלום יוסף חיים בן מרים לאה. להצלחה וסיעתא דשמיא בכל הענינים

דף כ' - ע"א

האומר הריני נזיר על מנת שהקרבתו שגזר עלי הכתוב להביא ביום תגלחתי אקנה ממעות מעשר שני - הרי הוא נזיר ואינו מגלח ממעות מעשר שני אלא ממעות חולין, שכיון שאמר הרי עלי נתחייב וכי הדר אמר על מנת לאו מילתא היא.

מצוה מחמת מיתה שאמר שיתנו לפלוני ארבע מאות זוז ושישא בתו - יתנו לו המעות ואם רוצה ישא אותה, ואם אמר שישא ויתנו לו המעות - רק אם נישא אותה יתנו לו המעות.

ייקרב את העולה ויעשה כמשפט' - לימד על עולת חובה שטעונה סמיכה כעולת נדבה.

המקור לסמיכה בשלמי חובה - מסמיכה בשלמי נדבה ועולת חובה, ומאחד מהם בלבד אין ללמוד - שאינם כליל כשלמי נדבה, ואינם מצויים כעולת חובה.

מחלוקת בית שמאי ובית הלל לענין סמיכה בשלמי חגיגה - לרבי יוסי לכולי עלמא עריכים סמיכה, אלא שלבית שמאי סומך בערב יום טוב, ולבית הלל סומך ביום טוב, ונחלקו אם בעינן תיכף לסמיכה שחיתה. לרבי יוסי ב"ר יהודה - לכולי עלמא תיכף לסמיכה שחיתה, שכתוב 'וסמך ושחט', אלא שסברו בית שמאי ששלמי חובה אינם עריכים סמיכה כלל, שלא לומדים מקרבן שלמי נדבה שמצויים בכל שעה, ובית הלל למדו מקרבן שלמי נדבה ועולת חובה כנ"ל.

הלל הביא עולת ראייה לעזרה, ושינה מפני דרכי שלום לתלמידו של שמאי ואמר לו שהיא נקבה ושלמים (ששמאי סובר שאין מביאים עולה ביום טוב).

דף כ' - ע"ב

אחד מתלמידי הלל הביא עולתו ביום טוב לסמוך עליה, ואמר לו אחד מתלמידי שמאי 'מה זו סמיכה', וענה לו 'מה זו שתיקה', שאין להשיב יותר ממה שאמר לו.

מחלוקת בית שמאי ובית הלל אם מקריבים עולת ראייה ביום טוב - לבית שמאי אין מקריבים, שכתוב 'לכם' ודרשינן ולא לגבוה, והגם שמוותר להדיוט מכל מקום אסור לגבוה, כשם שאין מקריבים נדבים ונדבות שיש זמן להביאם כל הרגל כולו, ולבית הלל מקריבים שאם להדיוט מותר קל וחומר להקדש, וכתוב לה' היינו כל שלה' מותר, ושאינו מנדריים ונדבות שאסור שלא קבוע להם זמן.

לאבא שאול קל וחומר של בית הלל הוא - מה במקום שכירתך סתומה כירת רבך פתוחה קל וחומר במקום שכירתך פתוחה, וכן בדין שלא יהא שולחנך מלא ושולחן רבך חסר, וסבר שלבית הלל נדריים ונדבות קרבים ביום טוב ולכן לא השיבו להם בית שמאי להזכיר מנדריים ונדבות.

לסובר נדריים ונדבות אין קרבים ביום טוב - אין האיסור מדרבנן גזירה שמא ישהה מלהקריב עד המועד כדי שיהא לו בשר וחוששים שיארע לו אונס ולא יקריבם, אלא אסור מדאורייתא, והראיה משתי הלחם שחובת היום להביאם בעצרת ואין חשש שיששה בהם ואף על פי כן אפייטם אסורה ביום טוב.

עבר ושחט נדריים ונדבות ביום טוב (לסובר שאסור) - לרבא זורק הדם על מנת להתיי אכילת הבשר לצורך יום טוב, לרבה ב"ר הונא אפילו נטמא הבשר או נאבד זורק הדם על מנת להקטיר אימורים לערב, אבל בשבת לא יזרוק (לאיבעית אימא) - שהחמירו בה חכמים יותר מביום טוב.

גליון הקרוב יהיה בס"ד בערב סוכות מדרף כ"א

פרשיית השבוע

מגזין להגות והסברה יהודית

פרשות וילך -
יום כיפור
תשפ"ב
חילוק מס 554

על השולחן

הרב אברהם ישראל פרידמן

ציור: יעקב קמחי

מדגיש כי "הלא יום צום אבחרהו" הוא רק שזה "פרוס לרעב לחמך ועניים מרודים תבוא בית". הלא כולם מבינים שברגעים הללו, גם העניים צמים, איש לא יילך בדיוק עכשיו להביא להם לחם ומזון. ובכלל, זהו יום שאנחנו נמצאים באטמוספירה רוחנית טמירה; זהו בדיוק הזמן ההולם להתעסק ב"עניים מרודים תביא בית"!! פלא!

ברצוני להגיש לכם מבט אחר לגמרי על הקריאה הזו. פנים חדשות יבואו לכאן ויאירו את הדברים באור חדש.

יום-הכיפורים, היום הוזק והטהור, הוא יומם של ה"רעבים" וה"עניים מרודים". לא, לא אלו מארגוני הסעד והתמיכה. לא 'נגני-הרחוב' הירושלמיים

... יום-הכיפורים, היום הזך, הוא יומם של ה"רעבים" וה"עניים מרודים". מתורה. צריך להביא להם בית. לשמור אותם חזק - כדי שיישארו כאן תמיד, לא אחת לשנה

גבעתיים של שבת

הלא פרס לרעב לחמך ועניים מרודים תביא בית פי תראה ערם וכסיתו ומבשרך לא תתעלם (ישעיה נח, ז, נקרא בהפטרה של יום כיפור)

הלא פרוס לרעב לחמך - אין הרעב אלא מן דברי תורה. ואין לחם אלא דברי תורה, שנאמר: הנה ימים באים נאום ה' אלוקים והשלחתי רעב בארץ לא רעב ללחם ולא צמא למים כי אם לשמוע את דברי ה' וגו' (עמוס ח-יא).

מכאן אמרו, אם יש אדם שהוא מבין בדברי תורה יפרנס בתורתו גם כן לאחרים, כדי שתרבה חכמתו לו - ומוסיפים לו עליה. אם כן כי תראה ערום וכיסיתו כיצד?

אלא אם ראת אדם שאין בו דברי תורה, הכניסהו לביתך ולמדה קריאת שמע ותפילה ולמדה פסוק אחד בכל יום או הלכה אחת וזרזהו במצוות - לפי שאין לך ערום בישראל אלא מי שאין בו תורה ומצוות. והוא דומה - למי שהוא ערום (תנא דבי אליהו, פרק כ"ז)

יום-כיפור הגיע. כולנו עטויים בקיטעל הצחור. מלאכים לרגע. אווירה של זוך שפוכה על היקום כולו. הרחובות הארצי-ישראליים כולם דוממים.

ואז, מגיעה ההפטרה של שחרית, רגע לפני שנקרא את 'סדר העבודה' המרטיט. הנביא ישעיה

שהנרתיק של הכינור שלהם אוסף פרוטות.

מדובר על אלו ש"רעבים מדברי תורה", כדברי התנא דבי-אליהו המובאים בפתח דברינו. אלו שגדלו על ברכי ניכור למורשת היהודית העשירה של ישראל-סבא, אבל הנשמה שלהם כה-צמאה, והם רואים ביום הזה הזדמנות-פז להכיר קורטוב של יהדותם שאבדה לה.

הם מגיעים לבית-הכנסת ביום הזה, אחת לשנה, ושומעים 'כל-גדרי' ו'הנני עני ממעש'. יש כאלו שיגיעו רק ל'נעילה', בזמנים שנוטים צללי-ערב, ויש כאלו שיגיעו אף ברגעים שאחרי, הרגעים האחרונים של התקיעה בשופר לחתימת היום הקדוש.

תשמעו עדות מכלי ראשון.

כשהייתי ילד רך בשנים מתלווה הייתי לאבא שיחי' בעת ששימש חזן בבית-הכנסת <<<

על השולחן

הרב אברהם ישראל פרידמן

■■■

אכן, לא בכדי זה קורה דווקא היום. כי ביום הזה אנחנו מבקשים מעצמנו "הלא פרוס לרעב לחמך" - לא די שהבאת לעצמך מזון רוחני ביום הגדול הזה, אלא נצל את ההזדמנות המיוחדת הזו שבה ה"רעבים" מגיעים לבית-הכנסת והשביע אותם במזון רוחני מכאן ולהבא.

אתה רואה לידך בספסל, אולי באורח חד-פעמי, את ה"עניים המרודים", שבמשך השנה כולה חובשים כיפת-שמיים בלבד ולא יודעים הרבה מאוד על המסורת היהודית, אז תדאג "להביא להם בית" - תשמור עליהם חזק כדי שיישארו איתנו כאן - בבית-הכנסת - במהלך השנה כולה. שלא יהא זה מאורע חד-פעמי. שיהיה להם מה לאכול בשפע ולא יידעו עוד עוני ומחסור.

זלף עליהם טללי-תחייה שִׁחֲיו אותם לימים אחרים שאינם יום-כיפוריים נעלים שכאלו.

■■■

סיפור לי מכר ששמע מאחד מרבני המושבים בצפון.

במושב הזה נהגו יהודים לצערנו לנסוע בשלהי יום שבת-קודש בטרקטורונים המשמיעים קולות מחרישי-אוזניים. לרב המושב הנוהג הפסול, שהלך ופשה, חרה מאוד.

חיכה הוא אפוא לשעת 'נעילה', בזמן שכל המי-ומי, מחוטב עציץ ועד שואב מימיך, במושב מגיעים לבית-הכנסת. ואז-אז נשא דברים נרגשים מהקהל: "אני מבקש, ברשותכם", קרא, "שלכל הפחות בשעת 'נעילה' הקרובה שלא ייסעו בטרקטורונים בתחומי המושב".

ומיני-אז - שח אותו רב - חדל המנהג המגונה ונעלם.

■■■

יום-כיפור, היום שבו אנו מתירין להתפלל עם העבריינים (ובפרט אלו שלצערנו אינם יודעים כלל שהם כאלה), הוא היום ההולם לקרב אותם עוד קמעא למקורות.

זה הזמן - ואין הולם הימנו - להפוך את הניצוץ היהודי הלוחש ביום זה - לשלהבת בוערת המאירה משפחה וחיים. ודורות.

ידע. תמיד החזיקו האב בביתו, אך בהגיעו לגיל צוות ובחוששו פן יאכל הילד ביום הכיפורים חלילה, לקחו עמו לבית המדרש כדי שיישב לידו ביום הקדוש. לקח עמו הילד לבית הכנסת את החליל אתו היה רועה צאן אביו. יושב היה הילד-נער ליד אביו כל העת ולא אומר דבר כי לא מבין בנעשה.

בהגיע תפילת המוספין הודיע לאביו כי רוצה כעת לחלל בחליל. "חלילה לך, פרא-אדם שכמוך", חרה אפו של אביו. "חלילה לך מעשות כדבר הזה, הלא יום שבת שבתון הוא היום". בשעת המנחה שוב ביקש לעשות כן ומנעו אביו. בהיות ו'מוקצה' הוא, אחז בו בחליל האב דרך כיסו.

בהגיע שעת 'נעילה', והנער רואה את ההתלהבות על-פני המתפללים, לא יכול היה להתאפק, נטל בחוזק את החליל מידו של האב והחל מחלל בו עד שהרעיד את חלונות בית הכנסת.

תהו כל המתפללים על הנער שמחלל קדושת היום בקול גדול.

ואז פנה הבעל שם-טוב אל הציבור ואמר להם:

"דעו לכם, שעל-ידי קול הנער התעלו כל התפילות לכיסא הכבוד!". ומיד פירש: "הנער הזה אינו יודע כלום. וכשראה ושמע במשך היום את התפילות בער בו הניצוץ כמו אש, ולא מצא בעצמו שום אמצעי לכבות את צימאונו רק לחלל לפני השם יתברך. ורחמנא ליבא בעי וזה נתקבל לרצון, ועל ידי-זה נפתחו שערי שמייים!".

גבעתיים של שבת (החשך)

גבעת רמב"ם בגבעתיים. קצת יותר מעשור אחרי ניסיתי לחזור לאותם רגעים ברחוב טויובר. הנה מיילים של לב שכתבתי לעצמי אז:

"בליל כיפור ראינו אותם, את משפחות גבעתיים - אנשים נשים וטף, צועדות על הכבישים הריקים - שהפכו למדרכות.

"וכל שנה, אבא החזן היה מתפעם מחדש מן המחזה הזה: "תראה", היה אומר לי בהתרגשות של תפילת 'הנני עני ממועש', "בליל כיפור, כבישי גבעתיים נראים ממש ככבישי בני ברק שלנו!"

"בין הרהור למשנהו, מבליח הרגע של 'כל נדרי'. החלון נפתח לרווחה. אוויר קליל חודר לבית הכנסת, ולפתע פתאום, אתה רואה את הילדים עם האופניים של כיפור נקבצים ובאים להציץ. אתה רואה גם כמה אימהות שלהם, שדרך-כלל יביעו פני התנכרות לבית כנסת ולחזן יהודי, אך הפעם העיניים שלהם בוחות. נעוצות כמסמר בחזן ובמתפללים. סוג של הלם אלמותי אופף אותם. אולי אפילו לא יודעים איך להגות משפט-סידור. אם כי דומה בעיני, היהודי החרד, שנשמתם בוערת בהם כאש הכבשן. אך ביטוי אין לה לנשמה. רק חרש אחד - גדול וארוך - "

".. ושוב בשעת 'נעילה'. הגבאי הוותיק פותח את חלון-הזכוכית ואנשים מגיעים לכאן כדי להציץ. לראות משהו. בלי להוציא הגה. רק להיות חלק ממושהו יום-כיפורי שכזה."

■■■

האירוע הזה עם העיניים היהודיות הצמאות-בוהות, שאינן יודעות איך לתרגם כמיה עמוקה של נשמה, העלתה לי לאלתר באסוציאציה את המעשה הנודע בבית-מדרשו של הבעש"ט הקדוש ביום-הכיפורים:

לכפרי אחד, ממתפללי בית-מדרשו של אור שבעת הימים הבעל שם טוב זיע"א - מספרים - היה בן חסר-דעה שאף את צורת האותיות לא

”
... וכל שנה, אבא החזן
היה מתפעם מחדש מן
המחזה: "תראה", היה אומר
לי בהתרגשות של תפילת
'הנני עני' "בליל כיפור,
כבישי גבעתיים נראים
ממש ככבישי בני ברק!"

אנשי העשה

סיפור יהודי לשלחן שבת

מעשים ולקחם בצידם:

דמעות ב'בתי-מחסה'

מרא דארעא והאלמנה בעזרת-הנשים

מיקירי קרתא דשופריא היה הצדיק רבי נחום ברגמן זצ"ל. מחכמי ישיבת 'תורת חיים' בעיר העתיקה היה וחבר ועד שכונת 'בתי-מחסה'.

לצד היותו מוהל שמל את אלפי ילדי ירושלים בכל מקום שהם, שימש שליח-ציבור לתפילת המוספין בבית-הכנסת דשכונת 'בתי-מחסה' בעיר מלוכה.

ביום י"ח באלול תרפ"ו, בהיותו כבן 60 בלבד, הלך לעולמו למגינת-לב, ונטמן בסמוך לציון זקנו הרה"ק רבי נחום משאדיק זיע"א שבהר-הזיתים.

עוד טרם כלו ימי ה'שבעה' הציע מאן-דהוא למרא דארעא הגאון רבי יוסף-חיים זוננפלד זיע"א לשמש כשליח-ציבור חלף המנוח הדגול, זאת משום שאבל אינו ראוי לגשת לעמוד בשבתות וחגים.

רבי חיים החריש ולא הגיב להצעה, ולצד זאת גם רמז לגבאים שאין להם לדאוג לשליח-ציבור. סבורים היו כי מתכוון לגשת בעצמו לעמוד התפילה ביום הדין.

הגיע יום ראשון של ראש-השנה, זמן תקיעות, והכל דרוכים וחרדים לראות את הגאון הצדיק ניגש לעמוד בחיל ורעדה. אלא שדבר-פלא מתרחש מול עיני הכל.

רבי יוסף-חיים ניגש לירכתי בית-המדרש, ופוקד על בנו השליח-ציבור המיתולוגי, רבי שמעון, שיירד לפני התיבה תחת אביו.

ויתמהו כל הקהל. שכן אבל אינו ניגש לשליח-ציבור בשבתות וחגים ומה ראה על ככה ומה הגיע אליו לגאון-תבל זה להגיש את האבל לעמוד.

הקול מרטיט-הלבבות של הבן האבל נשמע הייטב ברמה ועורר את כל המתפללים. קולו כמו היה תעתיק של קול אביו המנוח, כביכול נתעורר האחרון לתחיית המתים..

עם גמר התפילה ניגשו מספר מתפללים ותהו אודות העמדת השליח-ציבור הלזה.

הסביר להם רבי חיים ברגישותו כי רבה:

"טעם ההלכה שאין מעמידין שליח-ציבור בזמן אבלות הוא משום כבוד הציבור. ועתה הבה ונעשה חשבון: האלמנה השבורה שזה עתה נלקח ממנה בעלה המנוח עומדת כאובה בעזרת-הנשים. וכאשר יישמע הקול המסתלסל של 'הנני העני ממעש' של קול אחר שאינו של בעלה שנהג תדיר לגשת לעמוד בעת זו - הרי שליבה יתפלץ מצער וכאב. ונמצאנו מצערים אלמנה שזהו לאו דאורייתא!

"רצונו - וכבודו - של הציבור אפוא, שנמצא ניהומים לאלמנה הרצוצה עי"ז שבנו שקולו ערב כקול אביו ימלא את מקומו, ואילך כבוד הציבור יש מאשר להרנין ולהחיות נפש אלמנה!"

כל אחד צריך להסיק את המסקנה שלו מסיפור מרגש זה, אולם דבר אחד ברור:

הקריאה היום-כיפורית של 'הלא פרוס לרעב לחמך' מקומה בל-ייפקד דווקא בזמן שמתוודים על חטאים עוונות ועסוקים בדברים הכי טמירים והכי גבוהים. אוכל לעני

ולנזקק, זה נראה כביכול הדבר הכי רחוק, הכי לא-קשור עכשיו.

אבל היא הנותנת.

מרגישותו של אותו צדיק-הדור והתייחסותו לנקודה זו

הנראית "שולית" בעינינו, למדים אנו מה מקומה של רגישות יהודית. שמקומה דווקא בזמנים שאנחנו עסוקים פחות בחומר ויותר ברוח. שאין אלו קטנות או זוטות אלא עיצומו של יום.

"ומבשרך - לא תתעלם!!"

עובד על-ידי המערכת מתוך חוברת 'זאת ארובתם' מבית ארגון 'זה לזה'

הספר שכל צפת מדברת עליו.

'דרכו' - זה לא עוד ספר. זו יצירת-איכות משובחת וייחודית מקולמוסו הנובע והנוגע-ללב של הסופר הצפתי הרב אברהם! פרידמן.

לרגל 'זמן אלול' והמועדים הקרבים, הספר, שכבש כסערה בחיים רבים בצפת, יצא לאור כפורמט מוקטן וידידותי ובמהדורה עשירה ומיוחדת. קרוב ל-100 מאמרים משובחים ומקוריים שלא ישאירו אחכם אדישים.

מזא איתנו איתנו אנשי איתנו
מזא איתנו איתנו אנשי איתנו

400-כ עמודים!

מהדורה רגילה: 20 ש"ח
מהדורה מורחבת: 25 ש"ח בלבד!
לפרטים ורכישה (לא ניתן להשיג בחנויות!):
פלא' - 050-4116867
NIT: abyisrael@gmail.com

לתשומת-ליבכם! מהדורת הדפוס מצומצמת! ניתן לקבל את הגיליון למייל ללא תמורה

בשליחת דוא"ל לכתובת: abyisrael@gmail.com

השמה בעניני דינא

השלח בהסות

יצא לאור

חוברת בדיחות

לחגי תשרי
(ר"ה, סוכות.)

ניתן לקנות את
החוברת במחיר
סימלי של 3 ₪ בלבד

בירושלים בלבד

ברחוב:

רחובות הבוכרים {דוד} 9
ק"ב ליד דואר ישראל
- (הכניסה בצד ימין)

משלוחים חינם
במרכז ירושלים
בקניה מעל 3 חוברות.

עוד פרטים

058-323-49-41

בריתות

כוס תנחומים למשפחתו של ח"כ סעיד אל-חרומי שמת במסגרת הגרסה המוסלמית של החוק הנורבגי.....

למה שמספר המתים ילחיץ את בנט?

כל אחד מהם זה ישראלי

מאוכזב אחד פחות.

תחשבו על זה.....

זה לא בדיחה זה מציאות:

לראשונה בישראל:

עיריית בת-ים תשלם 75 שקלים לצעירים

בגילאי 12-18 תמורת חיסון ראשון

לקורונה.....

בעל של פולניה הובא לקבורה. פתאום הוא

דופק בדפנות הארון וצועק: אני חי! אומרת

אשתו: שכב בשקט. הרופאים יודעים יותר

טוב ממך.

המשטר - בריתה

עני אחד קנה ספר של "כל נדרי" בסכום הזוי, נגש אליו חבירו ושאלו מהיכן אתה מתכנן לשלם את זה והלא כפי מה שידוע לי אתה לא מתחיל את החודש.. אמר לו הלה והרי אמרתי ב"כל נדרי" נדרנא לא נדרי... כולהון אתחרטנא בהון... וא"כ החובה של התשלום כבר בוטלה....

המגפה היחידה בהיסטוריה שבמקום לתגבר צוותי רפואה, מתגברים שוטרים ופקחים.....

שוטרי מג"ב מחלקים מסכות למוסלמים הכניסה להר הבית.
שוטרי ומשטרת ישראל מחלקים דוחות ליהודים בקניונים.....

ברוך אתה ד'... אשר יצר את האחד בספטמבר וברא בו לימודים לימודים, שיעורים שיעורים, גלוי וידוע לפני כסא כבודך, שאם יימשך החופש עוד יום אחד, אי אפשר להתקיים ולעמוד בזה, אפילו שעה אחת. ברוך אתה ד' מסיים החופש ומפליא לעשות

הבדיחות הן באחריות הקורא בלבד.

ניתן לשלוח את
החומר המצחיק שלכם

+ מזל טוב וכדו'

למייל:

a0503210@gmail.com

עד ליום שני בערב.

ניתן לקבל את

הגיליון במייל

ניתן לשלוח 'בקשה' למייל:

a0503210@gmail.com

לא נבס"ק אתה הששמה

יו"ל ע"י מערכת "לא נפסיק את השמחה" לתרומות, חסויות וכדו' 058-323-49-41

לשליחת בדיחות או הערות והארות: דוא"ל: a05832349@gmail.com

מו"ל: שר השמחה מאיר פנחסי הי"ו | הפצה ראשית: א.ג. הי"ו

מילתא דבדיחותא

יהודי פונה בשאלה לרב: חטאתי כלפי מר אברמוביץ'. האם אני חייב לבקש סליחה? כן, השיב הרב. מקשה היהודי. לא נעים לי ללכת אליו. האוכל לבקש סליחה בטלפון? בדיעבד, כן. השיב הרב. היהודי מצלצל למשפחת אברמוביץ': שלום. משפחת רבינוביץ' שאל היהודי. לא, זה טעות. אמר סליחה ונתק.....

פלוני מבוגר מתקשר לבן שלו שחי בניו יורק ואומר לו: "אני מצטער להרוס לך את היום, אבל אני חייב לספר לך שאני ואמא שלך מתגרשים, 45 שנה של סבל זה מספיק!" "אבא על מה אתה מדבר" צועק לו הבן בחזרה מהקו השני. "אנחנו לא יכולים לסבול אחד את השני יותר" האבא עונה. "נמאס לנו אחד מהשני ונמאס לי לדבר על זה אז תתקשר לאחותך שבשיקגו ותספר לה" מיד הבן מתקשר בבהלה לאחותו שמתפוצצת בטלפון! "נראה לך שהם מתגרשים!" היא צועקת "אני אטפל בזה!" היא מתקשרת לאביה מיד וצועקת עליו "אתה לא מתגרש! אל תעשה שום דבר עד שאני מגיעה לשם! אני מתקשרת עכשיו לאחי ושנינו נהיה אצלכם מחר בבוקר! עד אז אתם לא עושים כלום. הבנת אותי?" ומנתקת. האבא סוגר את הטלפון ומסתובב לאשתו "בסדר" הוא אומר "הם באים לסוכות והם משלמים על הטיסה....."

התודה והברכה:

לחוברת "מבחר העלונים" שע"י דפוס גרפומט
בברכת: שנה טובה גמר חתימה טובה.

מילתא דבדיהותא

מאן דהו הגיע בערב יום כיפור בארבע בבוקר, לפקיד מס הכנסה. מה הביאך אלי כעת? באתי לבקש על העלמות המס שבצעתני כל השנה. אני סולח. אבל למה בארבע בבקר? חשבת שיהיו הרבה בתור לפני.....

אב עורר את בנו לסליחות, אך הבן המשיך לישון. פנה האב לבן: למה אתה מבקש להשכים קום ובפועל אתה ממשיך לישון? יש לי הנאה גדולה לראות את הציבור, עטוף בסוודר ובמעיל, רועד מקור, צועד לבית הכנסת ואלו אני מתכרבל, תחת השמיכה המחממת וממשיך את תרדמתו.....

אדם נוסע בכביש פוגש אותו שוטר ושואל אותו אדוני להיכן אתה נוסע? עונה לו האיש: להביא פיטמים לאתרוגים כי השנה זה דרבנן. ואתרוג בלי פיטם פסול לימי חול המועד. השוטר קנה את התירוץ ושיחרר אותו....

בסייעתא דישימא

ברוך השם גיליון 'לא נפסיק את השמחה' הינו הגיליון היחיד בארץ ובעולם אשר משמח את כל עם ישראל {ספרדי, ליטאי, חסידי, תמני, דתי לאומי, ועוד} כל פעם מחדש.

הגיע הזמן להגיד 'תודה' ולהיות שותפים בהמשך השמחה בעם ישראל על ידי תרומה קטנה של 10 ₪ לחודש למשך כל השנה (10*12=120) ואתה שותף בהדפסת ובהפצת הגיליון ובכך שעוד אנשים יהיה להם שמחה וכל זה לזכותך.

כל המשתתפים זוכים בשתי דברים:

1. תזכה להיות שותף בהגדלת השמחה בעם ישראל. 2. תזכה לברכת השנה בהנחה פרטית ומיוחדת. וגם כל שבועיים (כל פעם שיוצא הגיליון) אתה מוזכר בגיליון להצלחתך למשך שנה שלמה וכך אתה שותף על מלא לשמחה בעם ישראל כמו כן ניתן להנציח את יקירכם בדבר התורה שבגיליון שנקרא מידי שבת על שולחנם של אלפי יהודים בעולם.

להשתתפות בהוצאת הגיליון: ניתן להתקשר ל- 058-32-34-941

כמו כן ניתן לתרום בנדירים פלוס בקופת ארגון החסד המרכז לערבות הדדית קופה מספר: 6500

בקטגורית "לא נפסיק את השמחה"

תזכו למצוות

יצא לאור חוברת בדיחות

לחגי תשרי (ר"ה, סוכות).

ניתן לקנות את החוברת במחיר סימלי של 3 ₪ בלבד

בירושלים בלבד

ברחוב:

רחובות הבוכרים {דוד} 9 ק"ב

ליד דואר ישראל

- (הכניסה בצד ימין)

משלוחים חינם

במרכז ירושלים

בקניה מעל 3 חוברות.

עוד פרטים 058-323-49-41

הזדמנות אחרונה

מנוי לכל שנת ה'תשפ"ב

רוצה לקבל לבית* את העלונים שייצאו בעזרת

השם בשנת תשפ"ב ולשלם רק על עלות

המשלוח התקשר עוד היום ל- 058-323-49-41

עלות המנוי 7 ₪ לחודש. למנויים ישנים 6 ₪ לחודש.

שימו לב! 10 הראשונים מקבלים את חוברת מס' 2 במתנה.

מספר המקומות מוגבל.

ירושלים בלבד בשכונות: סנהדריה,

סנהדריה המורחבת, רמת אשכול, בר-אילן,

גוש 80, עזרת תורה, שמואל הנביא, ארזי

הבירה מעלות דפנה, בוכרים, גאולה, מקור

ברוך, קרית צאנז, בעלזא, בית ישראל, מאה

שערים, נוה צבי, סרוצקין, רוממה, שיכון חב"ד,

מנחת יצחק, גני גאולה, מתחם שנלר, זכרון

משה, כרם אברהם, מוסררה, והסביבה.

פרשת וילך יום כיפור

מאור עבתורה

מעט מן האור דומה הרבה מן החושך

שבת ה' תשרי התשפ"ב

הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת
18:36	19:26	20:12
18:34	19:24	20:09
18:35	19:25	20:11
18:35	19:25	20:10

כל הזכויות שמורות

יצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יעל דהאן נ" 050-4194600

לע"נ: מר"א עטר חיים בן שמחה ז"ל
לרפואת והצלחת: שמחה בת נעילה תחי'

היה יהודי, שהלפו שבע שנים מאז נישואיו ועדיין לא נפקד בפרי בטן. בני הזוג נועצו ברופאים ואחד מהם המליץ על טיפול מורכב ומסוכן ביותר. היהודי לא ידע להשית עצות בנפשו. באותה עת, התקיימה הילולא אצל רבי **אלעזר אבוחצירא** זצוק"ל והיהודי הגיע להשתתף בה. **מאות גדשו** את בית המדרש, כאשר רבי אלעזר מסב בראש השולחן ומנצח על ההילולא. מיודענו, ניצב לו בקרן זוית מרוחקת. לפתע, הוא רואה את הצדיק שישב עד כה כשמבטיו מושפלים כדרכו, נושא עיניו אל הפינה שבה ניצב. והוא ביקש ממנו להתקרב. הוא היה בטוח שהצדיק אינו מכוון אליו את קריאתו. וכי מדוע יזכה בכלל אדם פשוט כמותו, **בתשומת לב** מצד הצדיק? אך לפתע שוב נשמע קולו בוקע ועולה הפקודה: 'בא לכאן!' רק כאשר שב הצדיק על קריאתו בשלישית, הבין כי הוא ולא אחר, הוא האיש המבוקש והוא החל לפסוע בצעדים מהוססים, ורבי אלעזר פנה אליו ברחימאיות אופייניות, ונוף בו ברכות: "מה לך? מדוע שקעת בעצב? וכי סבור אתה שלא יהיו לך ילדים? אני מבטיח לך, כי עוד השנה יהיה לך בן." פניו של האיש האדימו, ליבו **התרחב משמחה**. לא חלפו הימים, ולתקופת תשעת חודשי העיבור, ילדה רעייתו את בנם בכורם למזל טוב

בעולם האמת שם יתגלה צחה האמיתית של נשמתו של האדם שחצובה תחת כיסא הכבוד

לע"נ רחל רשל בת קלרה אלבז

מושג הבושה שלנו הוא בזיון היפוכו של הביזיון הוא הכבוד

הרב מרדכי אליהו זצ"ל הרגיל אותנו **לחשוב מראש** "חכם עיניו בראשו" - להיות פיקח, לא להיכנס לבעיות הילכתיות. לא להיות רק חכם שמוצא להן פתרון. לחשוב מראש על המניין ועל הכשרות באולם, על מי שיהיה איתך ועל מי שמחכה לך בכל דבר כדאי להערך מראש. למתבונן מהצד הכל נראה זרימה שוטפת, אבל באמת יש כאן חשיבה מדוקדקת, והכל בשמחה, במאור פנים ובחיבה גדולה.

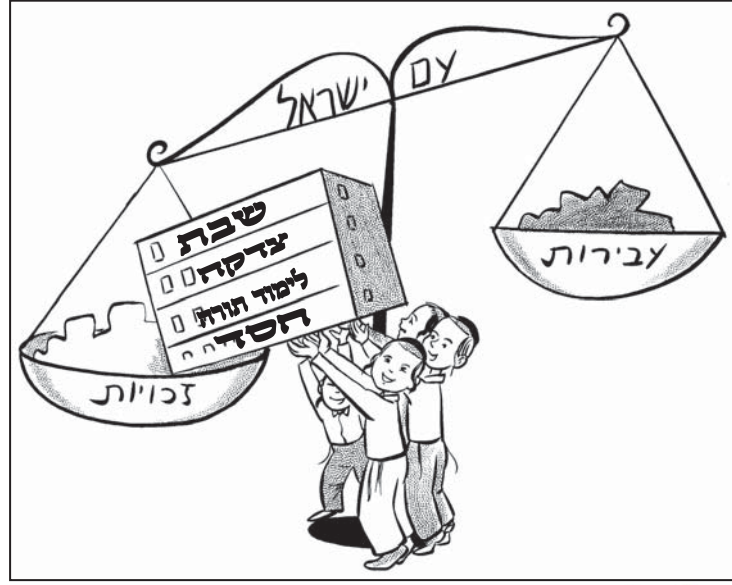
רבנו רבי **יצחק כדורי** זצ"ל עסק רבות בכוונות התפילה. אחד המכוונים שהגיע אליו לשאול על רבי **שלום שרעבי** זצ"ל יצא נדהם: "למרות גילו המופלג, הוא יודע את כל סידור הרש"ש בע"פ ישר והפוך!" אמר למלווי.

כמו כן, הקפיד מאד להתפלל את התפילה **מתוך הסיוד** מעולם לא בע"פ! גם בעבור זה, כאשר קשתה עליו הקריאה, לא ויתר על תפילה מן הסיוד. תפילתו סדורה ומכוונת, נאמר מילה במילה, בלי להפסיד ולו **תיבה אחת**, כאשר הציבור ממתין עד שיסיים.

בכל דבר גשמי יש ניצוץ של קדושה, וכדי לברר ניצוץ זה ולהעלותו לקדושה, על האדם להילחם עם עצמו שלא ירצה ליהנות מן הגשמי, אלא יבקש את **התועלת** שאפשר להפיק ממנו, בתורה, בתפילה, בקיום המצוות ובעבודת השם יתברך.

הספק בונה את ההו, שהאמונה יכולה להזיז

שהבורא יתברך מרחם על האדם יותר מכל מרחם, ולא עוד, אלא שכל **רחמנות וחמלה** שיש למישהו על האדם, היא מהרחמים וההחמלה שנתן הא-ל בלבנו, כמו שאמר הכתוב: ונתן לך רחמים ורחמך והרבך

מקור הרע הוא במידת הגאווה ותאוות הכבוד

רגלי הסיודי ישמור-יהודי עשיר גדול מפרס הגיע לארץ. היו לו פצעים ברגלים, שרופאים מכל העולם ניסו לרפאם והתייאשו. הציע לו ידיד ללכת להתברך אצל רבינו **הבבא סאלי** זצ"ל, הוא קיבל את ההצעה ונסע לרבנו. הרב בירך אותו ונתן לו **מים** שימרח על הפצעים. היהודי חזר לפרס ומרח מספר פעמים מהמים והכל נעלם והבריא.

הוא צילצל במיוחד מפרס הודיע שברוך ה' הוא כבר בריא ואין לו שום מיהוש.

אדם יצא לטיול בג'ונגל, הוא הסתובב בין העצים הגדולים, והתענג על צלילי היער. פתאום **הוא פוגש קוף**, הקוף, מברך אותו ומציע לאיש להתלוות אליו לסיור ביער. 'אתה יודע', פונה האיש אל הקוף, 'יכול להיות שאנחנו קצת קרובי משפחה. יש אצלנו אחד שאומר שבני האדם נולדו מהקופים, לפני הרבה שנים. יש הרבה אנשים שמאמינים לו, אז אולי אנחנו בכלל בני דודים'. תוך כדי הטיול הם מבחינים באריה רעב שמתקרב לעברם. האיש קופא תחתיו בהלה. אבל הקוף לא מאבד עשתונות, הוא גורר אותו אחריו ועוזר לו לטפס בוריזות על עץ קרוב, שם למעלה הם בטוחים האריה, 'אני לא אז מכאן עד **שאחד מכם יורד!**' הוא מכריז, 'את השני אני משחרר בלא פגע'. האיש מביט אל הקוף בחרדה, אבל הקוף ממחר להרגיע אותו, 'אצלנו לא נוטשים חברים, אל תדאג, אתה כאן אתי, האריה לא יפגע בנו!'

הם יושבים על העץ במשך שעות, הוא מרגיש עייף ורוצה רק לתפוס תנומה קלה. הוא מציע לקוף שכל אחד ינמנם קצת למשך שעה, כשהאחד ישן השני שומר, וחוזר חלילה. הקוף הסכים והאיש עצם את עיניו לשהע קלה. כעבור שעה הגיע תורו של הקוף ששקע בשינה עמוקה. ואז החלו מחשבות ודוניות להתנגב לראשו: 'אם אפיל את הקוף הישן למטה - האריה יאכל אותו, וכפי שהבטיח - וייתן לי ללכת לחופשי!'

הוא החליט לבצע את תוכניתו, ו**דחף את הקוף** הישן למטה. אבל הקוף, שרגיל לחיות על העצים, התעורר מיד, נאחו בענף תחתון והתייצב עליו. הוא שתק ולא אמר מילה, רק חזר וטיפס למעלה, והמשיך לישון על אותו ענף ממנו נדחף. האיש הרגיש נבזי, הוא חש בוגד לאחר כמה שעות שקע האריה בשינה עמוקה. הקוף אחז בידו של האיש הוריד אותו מהעץ בשקט, והראה לו את הדרך החוצה מהיער. לפני שנפרדו אמר הקוף לאיש: 'אני ממש לא כועס עליך, עשית מה שחשבת לנכון. אבל תעשה לי טובה בבקשה, אל תמשיך להפיץ את השמועה **שאנחנו קרובי משפחה**, בסדר? זה מעליב. לא יתכן שאנחנו קרובי משפחה. מישהו משלנו, לא היה עושה את מה שאתה עשית!'

ולכל מי שמרגיש לא בנוח עם הסיפור הזה. כנראה שזה נוגע באמת בנקודה רגישה. כי רק האדם יכול להיות טוב מתוך בחירה. ורע מתוך בחירה. הקוף בעצמו הבין שאנחנו לא בני דודים. אבל בניגוד לדעתו שהוא הרבה יותר טוב. נזכיר רק שהוא נולד ככה. אנחנו **במעלי בחירה** יש לנו אפשרות לעלות הרבה יותר גבוה. (העורך)

נקודה לפהשיפה

רבי יוסף ב"ר דוד אמאדו מחכמי איזמיר. מתואר "הרב ועצום". אביו הגאון רבי **דוד אמאדו** זצ"ל, חיבר את הספרים, עיני דוד ותהלה לדוד. הספר שחיבר "הלכו של יוסף", נדפס באיזמיר בשנת, 'זה' הלכו של 'היוסף', לאחר שפירת המחבר. הספר כולל: דרושים, פסוקי תנ"ך וקצת חידושים על סדר ד' טורים.

היצר מסית שוב ושוב את דעתו של האדם מעיקר חובתו בעולמו

מעשה ועלה אל רבי שלמה זלמן

בהוצאת ספר חשוב למעשה, והיה מתייעץ עם הרב רבות, בדבר כל שאלה הלכתית שהוקשה בעיניו. פעם אחת סח לו הרב בין הדברים, כי זה עתה הגיעו מכתב מרב חשוב, הכותב לו באיכות כטוב טעם ודעת על דבר שאלה זו... אותו תלמיד חכם שלא עצר בעצמו, וביקש מהרב כי יראה לו אותה איגרת, הלא לעזר תהיה לו...

סרב הרב לבקשתו, באומרו כי חשש מעשה גזלה יש בדבר, שכן אף על פי שקיבל זה המכתב במתנה, מכל מקום, דברי התורה וחידושי ההלכה שבו – סרב הרב, לא אבה אותו רב לתיתם לרבי שלמה זלמן במתנה, ושוב יש חשש שיתפרסמו חידושי שלא בשמו, ונמצא "גול" דברי תורה ממנו שלא ברשות...

הוסיף הרב וסיפר למקורב המעשה, ברבו רבי **איסר זלמן** זצ"ל, שרבנו יצק מים על ידו, ולמד הימנו לא תורה בלבד, כי אם גם אורחות חיים...

אישה

אחד נוסע בכביש בסוסיתא שלו. אחרי מאמץ רב הוא מצליח להגיע למהירות של 40 קמ"ש. פתאום מכונית מרצדס חותכת אותו במהירות אדירה של 300 קמ"ש. למחרת הנהג שנסע במרצדס פוגש בבית החולים את הנהג שנסע בסוסיתא ושואל אותו: "איך הגעת לפה? מילא אני, נסעתי 300 קמ"ש ועשיתי תאונה, אבל אתה?" עונה לו הנהג בסוסיתא: "כן... אחרי שחתכת אותי כ"כ מהר, חשבתי שאני עומד במקום אז יצאתי לבדוק מה קורה..."

מה קורה...

להצלחת ורפואת הדסה צביה בת אביגיל וזיווג והצלחה רפאל ארז בן הדסה צביה זיווג הגון אבישלוס בן אורה

במקומות רבים

במקרא מודגשת החשיבות הרבה של מצוות שונות בין אדם לחברו לדוגמה: שלושים ושש פעמים התורה מצווה על היחס הראוי **כלפי הגר**, היתום והאלמנה, וגם הז"ל הדגישו ביותר את חשיבות גמילות חסדים. במשנת נאמר "על שלושה דברים העולם עומד: על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים" גמילות חסדים ניתן לקיים בשתי דרכים: **האחד** צדקה: באמצעות מתן כסף, כמענק או כהלוואה ללא ריבית.

השני עזרה רוחנית-נפשית לזולת שלא באמצעות מתן כסף לדוגמה: הכנסת אורחים, ביקור חולים, לווית המת וניחום אבלים.

התשובה

ככל התשובות כתובה בתורה. בתפילתם של יצחק ורבקה, חשוכי בנים, ואומרת הגמרא (ביבמות ד): מפני מה היו אבותינו עקרים? מפני שהקב"ה מתאוה לתפילתם של צדיקים. תפילה מעומק הלב **ביתר שברון לב**, מקרבת את האדם לבוראו ומקשרת אותו לקונו. וכל סבל כדאי, כדי לחזק ולאמץ קשר זה! אך אם הסבל לא יביא לתפילה, לישועה, אזי לשווא היה... נפיק את הלקח, נישא עינינו השמימה וניוושע.

לעילוי נשמת:

ניסים בן רימה, שרה בת חורשד, דינה בת רוב, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, ששון בן טיפחה, שמחה בת לולו, יחיא בן לוליה, פנחס חיים אוחנה בן חנינה, נעילה בת עזריה, כרמלה בת סעידה, סעידה מזל בת יעקב, מלכה בת שרה. פנחס בן פנחס, יגאל בן מלכה, דוד ומרים אלבז, הרב אלעזר בן שמחה, יחזקאל בן שמחה, רפאל בן קלרה, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, אלברט בן זוהרה, אליעזר בן רגנה, אפרים אליהו בן מרים, שלום בן אורה מורי, הרב יורם אברגיל, הרב יהודה יאירי, ישראל בן שמחה סבג, שמואל בן רבקה זכאי, רחל רשל בת קלרה, חכם יהודה בן חנה פתייא, שלמה בן דונה, **מרב הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה**

רבי - שמשם של

החסידים הוא. רואים אנו את השמש ברקיע השמים, איש מאיתנו אינו מבין מה מהותה ועצמותה של בריאה זו, המרחפת בשמים ממעל, מה טבעה ומה טיבה,

ועם זאת **נולנו יודעים** שהיא מאירה ומביאה תועלת לכל חי, וגם מרפא בכנפיה.

כך הרבי, **אין לנו** השגה במהותו, אך הוא השמש שמחממת ומרפאת אותנו.

הצל את בני ביתך ...

כאשר פלשו הנאצים לוינה, אספו מקורבי הרה"ק, רבי **אברהם יהושע העשיל** מקאפיטשניץ זיע"א, כסף כדי לשחד קצין צבא, שיבריה את הרב במטוס לרומא. הכסף היה שמור בבית הרבי. אותו יום בא לרבי יהודי עני מטופל בילדים וסיפר לו שרצונו להימלט עם משפחתו במטוס, אך אין בידו כסף.

נתן לו הרבי את הכסף ואמר: "תמיד נזהרתי לא להשאיר אצלי כסף אלא להחליקו לצדקה, אך היום חשבתי לשמור כסף **לצורך הבריחה**. קח את הכסף והצל את בני ביתך.

הודע למארגני הבריחה כי חזרתי בי בגלל חולשתו". רק אחרי ימים אחדים הבינו המקורבים מה ארע, והחלו לגייס מחדש את הכסף להצלת הרבי.

בכל דבר העדף את החדש, מלבד תבנים, שם העדף את הישן

השנאה הגויית תפרצה דווקא כשהיהודי רצה להידמות לגוי

חוסנם ותפארתם של בעלי הבתים...

בדרך לגטו בנירדאהא, הונגריה, בשנות הזעם רבי **מרדכי זלפרינד** זצ"ל הובל בעגלה יחד עם קבוצת צעירים לגטו המרכזי בנירדאהא. בדרך שררה אווירת נכאים. לפתע פנה רבי מרדכי, שהיה תלמיד חכם בעל ידע רב בתורת הנסתר, ואמר לבחורים שעימו:

"רבותי! גם ברגעים קשים אלו אין אנו פטורים לגמרי **מלימוד תורה** קשה לכם וודאי לשמוע שיעור מעמיק, אך אולי תואילו, לפחות, להצטרף אלי, ואני אלמדכם את פירושי המילים של שלושת האתקלונות סעודתא' מסעודות השבת." במתק לשונו ובהתלהבות למד עימם את הפירושים ואת הכוונות. **ממחשבותיו** של חסיד זה למדים אנו על חוסנם ותפארתם של בעלי הבתים, שהיו ואינם.

למה אחרים מקבלים את העלון ראשונים ואתה לא? בואו והצטרפו לרשימת תפוצה hamaor.net@gmail.com

משולחן גבוה

דברי תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים" הגאון הרב **ראובן אלבז שליט"א**

"שׁוֹבְהָ יִשְׂרָאֵל עַד ה' אֱלֹהֶיךָ כִּי כִשְׁלֹת פְּעֹנֶךָ, קָחוּ עִמָּכֶם דְּבָרִים וְשׁוּבוּ אֶל ה' אֱמַרוּ אֵלָיו כֹּל תִּשְׂא עֵינֶיךָ וְקַח טוֹב" לתקן את החטאים באמצעות תיקונים וסיגופים זה קשה מאוד, אך הדרך המובחרת והטובה היא להרבות בלימוד התורה הקדושה שמכפרת עוונות האדם.

וזהו שאומר הנביא " כִּי כִשְׁלֹת פְּעֹנֶךָ – קָחוּ עִמָּכֶם דְּבָרִים" – את דברי תורה, תרבו בקביעת עתים לתורה ובה תשובו אל ה'. "אֱמַרוּ אֵלָיו כֹּל תִּשְׂא עֵינֶיךָ" אמרו להקב"ה תשא את עיווננו שלא יפגע ויירע לנו, ובתמורה "קַח טוֹב" ואין טוב אלא תורה שנאמר "כִּי לֵקַח טוֹב נִתְּתִי לָכֶם" (משלי ד, ב), קח את לימוד התורה בתמורה לעוונותינו.

על דוד המלך נאמר (שמואל ב ח, טו) "וַיְהִי דָוִד עֹשֶׂה מִשְׁפָּט וַיִּצְדָּקָה", וקשה, הלא כל מקום שיש משפט אין צדקה, וצדקה אין משפט?

אלא **מסבירים** הז"ל שכשהיו באים לפני דוד המלך עני ועשיר לדין, והעני התחייב, היה דוד הורץ את גורלו כדין התורה ומחייבו, ולאחר המשפט שולח לעני כסף מאת המלך כדי שיוכל לשלם מה שהתחייב לעשיר. וזהו "משפט ויצדקה" שגם היה מוציא דין אמת לאמיתו ומחייב את העני, וגם היה עושה עמו צדקה ונותן לו את הכסף שחויב.

אך התפלל דוד ואמר (תהילים קיט, קכא) "עֲשִׂיתִי מִשְׁפָּט וַיִּצְדַּק בֵּל תְּנִיחֵנִי לְעֵשֶׂק", ריבונו של עולם הריני עושה משפט וצדקה, אך יהי רצון מלפניך שלא יעשו העני ובעל דינו קנוניא עלי לתבוע את העני, ואני אשלם לו בעבורו ואחר כך יחלקו מה שעשקו ממני, אלא אוהה רמאותם ואף אנו, גם אם ח"ו נגזר המשפט בראש השנה, מ"מ אם הקב"ה יראה שאנו נכנעים ובוכים לפניו בימים אלו, אבוא בעני שואל על פתח, ונרבה בלימוד תורה וקיום מצוות הוא יעשה עמנו צדקה, ויוציא לאור משפטנו קדוש, אמן.

שבת שלום ומבורך לכל בית ישראל

בביתו של רבי שלום שבדרון

של רבי שלום שבדרון זצ"ל לא ידע מעולם היי רווחה מה הם. באותם ימים הלכיים ממשך הבית הקטן להתבוסס בקשיים. הימים והלילות לוו בקשיי פרנסה. היו רגעי מצוקה שבהם חסרה גם פרוטה לקניית לחם. ערב אחד שב רבי שלום מדרשה וניגש לעבר הארון לתלות בו את מעילו. הוא הכניס את היד לכיס הצדדי להוציא את המשניות שליוו אותו בדרכים ולפתע חש, בין אצבעותיו, בנייר מרשרש. מאי האי? מה יש כאן? רבי שלום הכניס את ידו בשנית והוציא- המהא על המהא **שכום גבוה**. הסיט רבי שלום את משקפיו, ודקדק להביט בחתימת בעל ההמחאה ומיד הבין את משמעותה: ההמחאה שנתחבה לכיסו היתה תשלום על הדרשה... (אלף וחמש מאות לירות. שכום גדול מאוד) רבי שלום נבהל. ידיו רטטו. הוא הגביה את השיק, תפסו בחוזקה בשתי ידיו... **קרעו לגודים**. משם פנה נחרצות לפינת החדר והשליך את הקרעים למקום המיועד, פה האשפה. תשלום על הדרשה? -- לא! לא! לא!

רבי **שמוחה נתן סגל**, חתנו, שעמד בחדר הסמוך וצפה במעשה התרגש עד עמקי נפשו. "מי כמוני יודע עד מה גדולה מצוקתם הכספית" הרהר בשתיקה. וכשעזב רבי שלום את החדר, חמק לשם חתנו, אסף את הקרעים המושלכים ממקומם והצפינים בארנקו למשמרת. עד היום, עשרות שנים עברו והקרעים עודם **עומדים למשמרת** לדור אחרון...

איזה כורדי גוי יושב בבית,

פתאום הוא מקבל טלפון ומתחיל לבכות, אישתו שואלת אותו: "מה קרה?" הוא מספר לה: "אבא שלי נפטר..." היא מרגיעה אותו... ושוב הטלפון מצלצל, והכורדי ושוב, יותר מהפעם הראשונה. אז אישתו שואלת: "מה קרה?"! הכורדי: "אחי יתקשר

וגם אבא שלו מת..."

לעילוי נשמת: ניסים בן רימה, שרה בת חורשד, דינה בת רוב, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, ששון בן טיפחה, שמחה בת לולו, יחיא בן לוליה, פנחס חיים אוחנה בן חנינה, נעילה בת עזריה, כרמלה בת סעידה, סעידה מזל בת יעקב, מלכה בת שרה. פנחס בן פנחס, יגאל בן מלכה, דוד ומרים אלבז, הרב אלעזר בן שמחה, יחזקאל בן שמחה, רפאל בן קלרה, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, אלברט בן זוהרה, אליעזר בן רגנה, אפרים אליהו בן מרים, שלום בן אורה מורי, הרב יורם אברגיל, הרב יהודה יאירי, ישראל בן שמחה סבג, שמואל בן רבקה זכאי, רחל רשל בת קלרה, חכם יהודה בן חנה פתייא, שלמה בן דונה, **מרב הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה**

הגוזלים שלכם
פורשים כנף
ומתעופפים להם
מהקן, יוצאים
לדרך ארוכה...

הזמנות לחתונה מדפיסים בגרפומט

מגוון גדול
של סוגי ניירות

ניתן לקבל
קטלוג הזמנות
למייל

הדפסת
200 הזמנות
לכלה, חינם

60 אגו' להזמנה

הדפסה בשחור
או אפור, מינימום
1000 יחידות,
לא כולל עיצוב

משלוחים
לכל חלקי
העיר

שרות
מהיר
במיוחד

מחירים
נוחים
במיוחד

כל סוגי
ההדפסות
וההפקות

הדפסות
באיכות
גבוהה